II 35.867

PETRE
CONSTANTINESCU-IAȘI

PAGINI DE LUPTĂ DIN TRECUT

editura politică

www.dacoromanica.ro

P. CONSTANTINESCU-IAȘI

PAGINI DE LUPTĂ DIN TRECUT

1914–1936

Editura politică
București — 1972

www.dacoromanica.ro

Cu prilejul aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român am răsfoit colecția numeroaselor articole pe care le-am scris pe vremuri, răzbind cenzura și alte piedici puse de regimul perioadei interbelice cuvîntului liber. Am ales o bună parte, care tratau subiecte foarte variate, ce încercau să dea explicații fenomenelor social-politice, cu dorința de-atunci de a ajuta munca de lămurire conform ideologiei partidului clasei muncitoare.

Sînt scrise între anii 1914 și 1936, aproape un sfert de veac, pînă cînd condeiul mi-a fost frînt de zidurile Doftanei și apoi de lagărele de la Miercurea Ciuc, Caracal și Tîrgu Jiu. Ele reflectă vremurile de luptă ale clasei muncitoare, sub conducerea partidului său, prin mijlocirea armei publicistice.

Sînt articole publicate în organele centrale ale partidului: „Lupta zilnică" (1914—1915), „Socialismul" (1919—1924), „Tineretul socialist" (1919—1924), „Lupta de clasă" (1920); ca și-n alte foi din provincie: „Social-Democrația" (1918—1919), „Iașul socialist" (1919—1924), „Scînteia" (1923) de la Iași; „Lupta socialistă" (1920—1924) de la Ploiești — în perioada legalității Partidului Comunist Român.

Mai tîrziu am continuat colaborarea la diferite organe ale organizațiilor legale conduse de P.C.R. — cît stăpînirea le mai permitea să trăiască.

www.dacoromanica.ro

Amintesc de „Viața muncitoare“ (1925—1926), „Buletinul mișcării antirăzboinice“ (1932—1933), „Buletinul mișcării antifasciste“ (1933—1934) și „Viitorul social“ (1931) de la București ; „Viața universitară“ (1932—1933), „Nu“ (1932), „Pax“ (1932) și „Ecoul“ (1934) de la Iași ; „Clopotul“ (1933—1934), „Soarele“ (1935), „Torța“ (1936) și „Slova“ (1934) la Botoșani ; „Spre stînga“ (1931) și „Cuvîntul nou“ (1934) de la Brașov ; „Îndrumarea“ — Galați, „Omul liber“ — Pitești, „Blocul“ — Turnu Severin, „Înainte“ — Bacău, „Frontul muncii“ — Piatra Neamț, în anii 1934—1936. Am folosit în această perioadă înțelegerea unor foi democrat-burgheze de larg tiraj, ca „Facla“, „Dimineața“, „Adevărul“, „Zorile“ și „Cuvîntul liber“ din București.

Toate articolele le-am semnat cu numele meu cunoscut, inserîndu-le în volum în general cronologic. În munca de selectare a articolelor pentru volum am efectuat unele eliminări pe care le-am marcat prin puncte de suspensie. Am păstrat forma originală a articolelor, cu foarte mici modificări, explicabile ; unele cuvinte le-am explicat rareori, în paranteză, cu notarea *N.A.* — nota autorului. Multe din aceste articole au fost menționate, reproduse parțial sau integral în lucrări apărute recent — 1969, 1970 și 1971 — cu prilejul semicentenarului partidului, 50 de ani de la greva generală, centenarul nașterii lui Lenin, 150 de ani de la nașterea lui Karl Marx, 150 de ani de la nașterea lui Friedrich Engels sau alte împrejurări.

www.dacoromanica.ro

ÎN LOC DE INTRODUCERE

www.dacoromanica.ro

„Era în primăvara anului 1907. Vîlvătaia marilor răscoale țărănești din nordul Moldovei ajunsese și-n județul Iași, vuind în întreaga țară. Ecoul răscoalelor și mai ales al grozăviilor represiunii pătrunsese pînă la auzul tinerilor din școli, pe unii din ei zguduindu-i adînc. Unul din aceștia am fost și eu, elev în clasa a IV-a a Gimnaziului „Ștefan cel Mare", al cărui director era Gheorghe Nădejde, fratele lui Ion Nădejde, ambii fruntași ai vechii mișcări socialiste de la finele veacului trecut. Aș putea spune că-n urma acelor evenimente, alături de alți colegi, am privit mai atent asupra celor ce se petreceau în afara preocupărilor școlare, mi s-a trezit un început de „conștiință socială". Așa îmi explic că, atunci cînd am trecut în clasa a V-a (la Liceul național) am fost repede atras de colegul Constantin Motaș, șeful clasei, care se afla în contact cu muncitorii din cartierul gării, unde locuia.

Mi-a dat să citesc „România muncitoare" și „Viitorul social" — seria 1907—1908 —, unde se publicase, între altele, puternica polemică „Poporanism sau Social-democratism" cu „Viața românească", revistă de prestigiu ce apăruse recent (1906). Ne-am mai întovărășit cu-n al treilea coleg, Lascăr Șaraga, fiul unui librar din Iași, editor al multor opere de valoare ale filozofului Vasile Conta, istoricului A. D. Xenopol, filologului Al. Philippide și al altor învățați. Ne adunam săptămînal în cămăruța lui Costache Motaș, schimbam păreri asupra broșurilor editate de „România muncitoare", întărindu-ne reciproc convingerile socialiste. Dornici de a cunoaște mișcările de idei progresiste, frecventam cu conștiinciozitate conferin-

www.dacoromanica.ro

țele publice ținute de dr. Panait Zosin — despre filozofia pozitivistă, de profesorul universitar N. Tiron — despre ateism, de profesorul universitar N. Leon — despre filozofia monistă, care ne ajutau să ne cristalizăm mai bine ideile.

În anii 1905—1910 mișcarea muncitorească crescuse și micul nostru grup îi urma pașii. Îmbrăcați în haine „civile" — uniforma școlară constituia o primejdie —, participam la întîlnirile de la Clubul socialist, pe atunci în strada Zugravi, tot din cartierul gării. Acolo îl ascultam pe M. Gh. Bujor, care ne vrăjea prin cuvîntul său cald, domol, convingător.

Cînd s-a reorganizat Partidul Social-Democrat, în ianuarie 1910, noi, elevii cu convingeri socialiste, ne-am înscris în secția de la Iași și ne-am abonat la revista „Facla", organul Comitetului Central. Iar atunci cînd primii socialiști și-au pus candidaturile la alegerile parlamentare din primăvara lui 1911 și s-a deschis o listă de subscripții pentru fondul electoral, am trimis obolul modest de un leu. N. D. Cocea, directorul revistei, a făcut imprudența de-a publica și numele meu (în numerele din 22 ianuarie și 12 februarie), gest ce-mi putea periclita situația școlară, dat fiind concepția autorităților despre „primejdia" socialistă.

Retrăiesc și astăzi momentul de emoție care m-a cuprins văzîndu-mi numele în revistă, dar și îngrijorarea care mă stăpînea. În adevăr, la puțin timp am fost chemat în cancelaria directorului, cunoscut ca profesor sever, dar drept, care m-a supus unui adevărat interogatoriu: dacă îmi dau seama de gestul meu, dacă în adevăr am convingeri socialiste, dăunătoare ordinii sociale de atunci și altele. M-a privit lung și mi-a spus: „Recunosc că ești unul din elevii care ne fac cinste — reu-

www.dacoromanica.ro

şisem să iau un premiu în istorie la un concurs pe ţară organizat de societatea „Tinerimea română“ de sub oblăduirea Ministerului Învăţămîntului — şi-ţi promit că, dacă nici un profesor nu va aduce cazul d-tale în consiliul şcolar, eu nu voi lua nici o măsură împotriva d-tale“.

În toamna anului 1911 m-am înscris la Facultatea de litere şi filozofie a Universităţii din Iaşi, cu gîndul de-a mă dedica studiului istoriei, disciplină ce mă atrăsese încă din liceu. Lipsit de mijloace materiale, nu-mi puteam împlini dorinţa decît obţinînd o bursă, destul de substanţială, care se acorda însă cu greu. Am reuşit totuşi, deschizîndu-mi-se în acest fel drumul spre realizarea visului ce se confunda cu rostul întregii mele vieţi : cariera de istoric aşa cum concepeam eu ştiinţa istoriei, adică luminată de învăţătura lui Marx asupra dezvoltării sociale.

După începerea anului universitar 1911—1912, împreună cu foştii colegi socialişti de la Liceul naţional, am organizat o mică grupare socialistă în Universitate. Îmi amintesc, printre alţii, de C. R. Ghiulea, mai tîrziu directorul ziarului democrat-burghez „Opinia“ din Iaşi. Ne adunam în şedinţe, schimbam idei, citeam literatura marxistă (broşuri editate de „România muncitoare“ sau altele în limbi străine ce parveneau librăriilor mai importante din Iaşi şi Bucureşti), ţineam conferinţe ; uneori încercam să cîştigăm noi aderenţi printre studenţi.

Chiar în primul an de studenţie — care pentru mine a însemnat şi prima apariţie în activitatea ştiinţifică, prin colaborări modeste la cunoscuta revistă de istorie de la Iaşi „Arhiva“ — am ţinut în seara zilei de 9 martie 1912 o conferinţă la Centrul studenţesc despre „Concepţia materialistă în istorie“. Păstrez şi astăzi textul acestei conferinţe, prin care cău-

www.dacoromanica.ro

tam să aduc la cunoștința unui cerc mai larg de studenți marele adevăr al gîndirii marxiste. (Un fragment în facsimil a apărut în lucrarea profesorilor D. Moroianu și I. M. Ștefan. „Pasiunea științei", București, Editura didactică, 1968, p. 328.)

Atunci cînd Centrul studențesc de la Iași a încăput pe mîna adepților Partidului Național-Democrat, formație șovină care avea în frunte pe profesorul reacționar A. C. Cuza, grupul nostru a inițiat o serie de acțiuni menite să scoată tineretul studențesc de sub influența nefastă a acestei grupări. În toamna lui 1913, la alegerile pentru conducerea centrului, cuziștii, folosind metode electorale brutale și demagogice, au reușit să obțină victoria. Noi, studenții socialiști, am luat inițiativa constituirii unui bloc opozițional, împreună cu „poporaniștii" ce gravitau în jurul „Vieții românești" și cu alte elemente cu vederi democratice; am înaintat un protest rectorului Universității prin care contestam alegerile făcute de cuziști. Senatul universitar ne-a dat cîștig de cauză și a hotărît înlocuirea rectorului ce aprobase comitetul cuzist cu profesorul Stere. Noul rector a recurs la un compromis: a fost constituit un nou comitet al centrului, format din cuziști și din reprezentanți ai grupării opoziționiste. Eu și Motaș (de la socialiști), Demostene Botez (de la „poporaniști") și alți doi independenți de stînga au intrat în noul comitet.

Noi continuam să frecventăm întrunirile socialiste de la Iași — uneori din București — de data aceasta însă în mod deschis, cunoscîndu-i mai de aproape pe unii din conducătorii mișcării muncitorești din țară. O deosebită impresie a exercitat asupra noastră dr. Cristian Racovski, secretarul Comitetului Executiv al Partidului Social-Democrat, personalitate puternică, ale cărui cuvîntări însemnau

www.dacoromanica.ro

pentru noi tot atîtea lămuriri în numeroase chestiuni care ne interesau. Cînd am făcut cunoștință cu Racovski și a aflat că sînt student la istorie, mi-a amintit de cumnatul său, Costică Petrescu, mort timpuriu, care studiase arheologia la Roma și elaborase studii interesante, din care cîteva apăruseră în publicațiile socialiste ale vremii.

Tot în anii studenției am devenit colaborator la ziarul „Lupta zilnică", organul Comitetului Central al Partidului Social-Democrat. În paginile sale am publicat mai multe articole, o bună parte din ele privind probleme de politică externă.

În vara lui 1914 a izbucnit primul război mondial. Partidul Social-Democrat din România a organizat o largă campanie de întruniri și demonstrații antirăzboinice, a trimis reprezentanți la conferința de la Zimmerwald. Cu prilejul publicării în „Lupta zilnică" a unor fragmente din cuvîntările ținute de Lenin, am luat și eu cunoștință pentru prima dată de gîndirea leninistă, de care m-am simțit puternic atras. Marea Revoluție Socialistă din Octombrie — eveniment crucial în destinele omenirii — m-a impresionat profund, mi-a clarificat multe gînduri [1].

În mai 1918 am fost demobilizat și imediat am luat legătura cu organizația socialistă din Iași, frecventînd ședințele care se țineau în localul din strada Langa sau la Casa poporului din cartierul Socola. În septembrie am fost numit profesor la Liceul de băieți din Huși, unde exista un sindicat... Împreună cu cîțiva tineri am pus bazele secției Partidului Socialist, ținînd conferințe cu regularitate. Am început colaborarea la ziarul „Social-Democrația" ce apărea la Iași și la „Socialismul", organul Comitetului Central al partidului. În luna

[1] „Magazin istoric" din aprilie 1971, p. 8—9.

www.dacoromanica.ro

mai 1919 am fost delegat de către organizațiile muncitorești din Huși la conferința pe țară, ținută la București, pentru unificarea organizațiilor socialiste din vechea țară cu organizațiile din Transilvania și Bucovina, eu situîndu-mă alături de marea majoritate a delegaților din vechea țară, pentru admiterea unui program de luptă revoluționară, conform Declarației de principii pe care ziarul „Socialismul" o publicase în decembrie 1918, cînd pentru întîia oară se vorbea de necesitatea dictaturii proletariatului.

În septembrie 1919 am fost numit profesor titular la Liceul de băieți din Bîrlad, unde funcționa o bună organizație de partid, în sînul căreia activam intens. Pentru cîteva luni am fost detașat la Liceul internat din Iași, deoarece fusesem nedreptățit la numirea ca profesor, neluîndu-se în considerație rezultatul strălucit al examenului de capacitate pe care-l trecusem.

În Iași aveam un cîmp și mai larg de activitate: conferințe, participări la ședințele secției locale, o și mai largă colaborare publicistică la diferite foi ale mișcării: „Socialismul", „Tineretul socialist", „Social-Democrația", „Iașul socialist" și altele.

La alegerile parlamentare din mai 1920, Partidul Socialist a pus candidaturi aproape în toate județele țării, numărul membrilor săi crescînd considerabil, influența sa trecînd și la alte pături sociale, în afara muncitorimii industriale. Am candidat la Iași pe lista ce purta semnul celor două ciocane încrucișate — după sistemul de-atunci ca fiecare listă să prezinte un semn distinctiv. La Tutova am candidat în fruntea listei, împreună cu cîțiva muncitori, fruntași încercați ai mișcării, adunînd mai multe voturi decît listele a două partide „istorice", în acest tîrg fără industrie.

În Camera de-atunci au pătruns 22 deputați

www.dacoromanica.ro

socialiști, fapt ce-a îngrijorat burghezo-moșierimea, cu toată demagogia averescană, care a reușit doar la țară să smulgă o mare majoritate — de fapt un succes trecător, căci peste puțin timp, Partidul Liberal, expresia marii burghezii, a preluat puterea în mîinile sale.

În sînul Partidului Socialist se frămîntau cele trei curente: stînga revoluționară, ce lupta pentru transformarea partidului în partid comunist și aderarea la Internaționala a III-a; curentul social-democrat, de veche concepție reformistă și „centriștii", care înclinau către organizarea partidului comunist, dar șovăiau și nu se debarasaseră complet de atitudini oportuniste. Atunci am publicat în Editura Partidului Socialist lucrarea „Unde duce colaborarea. Pagini de istorie contemporană", care a ajutat la clarificarea ideologică, demonstrînd urmările dezastruoase pentru clasa muncitoare prin colaborarea partidelor social-democrate cu guvernele burgheze din cele două tabere pe timpul primului război mondial, care au trădat vechile hotărîri ale congreselor anterioare ce stipulaseră atitudini împotriva războiului la congresele de la Basel și Stuttgart.

În afara acestei lucrări, numeroase articole din anii 1919 și 1920, ca și întreaga mea activitate în partid m-au situat la stînga partidului. În toamna lui 1920 am fost arestat cu prilejul grevei generale de la 20 octombrie, ținut cîteva luni în închisoarea din Bîrlad și suspendat de la catedra de la liceu. Între timp, conducerea partidului, în fruntea căreia oportuniștii reușiseră să amîne ținerea congresului cerut de masele membrilor — secțiilor din întreaga țară — de cîteva ori, pînă cînd la începutul lui ianuarie 1921 Comitetul Executiv a fixat data congresului pentru zilele de 8—12 mai 1921. Mi s-a făcut cinstea să fiu desemnat

www.dacoromanica.ro

ca raportor la punctul 6 al ordinei de zi: „Presa și propaganda".

Liberat provizoriu din închisoarea de la Bîrlad în urma grevei foamei și a protestelor de masă, am continuat colaborarea intensă pentru transformarea partidului în partid comunist și aderarea la Internaționala a III-a. Și, cu toată situația mea precară, am redactat raportul, pe care l-am trimis la București, deoarece n-am putut participa să-l susțin, așa cum a declarat recent și Cristescu: „...l-am înlocuit pe Petre Constantinescu-Iași la punctul 6: «Presa și propaganda», deoarece el n-a putut participa, fiind persecutat de oficialitățile timpului" [1].

Judecătorul din Bîrlad a trimis Ministerului Justiției un raport cu afirmația că „întrucît din instrucția făcută pînă-n prezent rezultă că inculpatul Petre Constantinescu-Iași și ceilalți, prin îndemnare la grevă, nu urmăreau altceva decît a unelti în contra siguranței statului, provocînd revoluțiunea, urmînd ca inculpații să fie înaintați spre judecată Curții Marțiale a Corpului III armată..." [2]

Și astfel am fost mereu adus spre anchetare în fața Curții Marțiale din Galați pînă-n septembrie 1921, cînd s-a dat o ordonanță de neurmărire, fiind și reintegrat în postul meu de la Liceul de băieți din Bîrlad (cf. „Lupta socialistă" și „Viața sindicală" din 11 septembrie 1921).

Mi-am reluat liber activitatea în sînul Partidului Comunist — Partidul Socialist-Comunist, cum s-a numit la început —, contribuind îndeosebi prin cuvîntul scris în presa legală, cum am schițat în prefață.

Activitatea mea în presa legală a partidului

[1] Din articolul „Amintiri ale participanților la constituirea P.C.R.", în „Veac nou" din 7 mai 1971, p. 2.
[2] Olimpiu Matichescu. „Justiția baionetelor", în „Magazin istoric" din octombrie 1970, p. 24.

www.dacoromanica.ro

din perioada amintită a fost subliniată în ultimul volum al serialului de prestigiu pe care îl publică încă din 1964 Institutul de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. : „Presa muncitorească și socialistă din România", la Editura politică.

Se scria : „Un colaborator prețios al presei socialiste în acei ani, cînd masele muncitoare dădeau lupte grele împotriva exploatării capitaliste, era Petre Constantinescu-Iași, atunci profesor secundar. Unul dintre meritele sale deosebite în anii 1918—1921 și-n continuare, cînd «Socialismul» devine organul Partidului Comunist Român, îl constituia popularizarea unor cunoștințe de cultură generală în mijlocul muncitorilor" („Presa muncitorească și socialistă din România", volumul III, partea I, București, 1971, p. 247—248).

De aici și larga varietate a temelor pe care le tratam în articolele mele, care se bazau pe concepția marxist-leninistă. În general, am urmărit încă de la început să fiu cît mai „larg", în sensul de a susține tot ce apropia, tot ce înmănunchea sforțările proletariatului și ale tuturor categoriilor sociale într-o luptă comună spre binele poporului întreg. Articolele poartă, desigur, amprenta anilor în care au fost scrise.

Activitatea mea publicistică din perioada 1914—1936 a cunoscut o singură diminuare între anii 1927 și 1930, preocupat atunci de o muncă științifică intensă, dînd la iveală lucrări care mi-au adus prestigiu în țară și-n străinătate, închinată tot cauzei noastre — cum îmi place să cred.

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Armata socialistă a nordului scandinav a repurtat una din adevăratele mari victorii pe-un cîmp de luptă de mii de ori mai crîncen și mai întins ca cel al marilor puteri, azi încăierate. Sistemul social burghezo-capitalist, simțind în casa lui introducîndu-se pe încetul un dușman puternic — socialismul —, a căutat în afara granițelor naționale și pe seama altor organizații similare întinderea puterii. Oligarhii și plutocrații nu-și dau seama că cel de-al treilea învingător va fi internaționalismul socialist, deși acesta pare astăzi înfrînt pentru profani și calomniatori. Victoria finală va fi a socialiștilor — acesta este un adevăr de necontestat.

Dar pînă atunci, cînd pe ruinele societății actuale va prinde temelie o alta, înregistrăm succesul socialiștilor suedezi, care au devenit cel mai tare partid în sfatul conducător al țării lor.

E de ajuns ca un număr de 21 deputați liberali, mai puțin de jumătate din numărul total al liberalilor parlamentari, să se convingă de necesitatea unei măsuri legislative cerute de grupul socialist — 97 deputați — ca stînga socialistă să aibă majoritatea absolută din 234 voturi.

Și victoria lor e cu atît mai mare cu cît s-a repurtat în împrejurări de două ori grele pentru socialiștii organizați în partid. Întîi, prin faptul că au avut de luptat cu partide burgheze neslăbite și necompromise încă prin război și, al doilea, că nu și-au pierdut încrederea acelora a căror urechi au fost împuiate de trîmbițarea falimentului socialismului. Ba, mai mult, au cîștigat și pe cea a unor cetățeni neconvinși pînă la momentul

www.dacoromanica.ro

de față că singur Partidul Socialist din orice țară vrea binele poporului.

Această victorie a înfierat pentru totdeauna calomniile rău voitoare la adresa socialiștilor adevărați din celelalte țări neutrale.

„LUPTA ZILNICĂ" din 1 octombrie 1914

PUTEREA REGILOR

O scenă extrem de expresivă, dar care a trecut neobservată, s-a petrecut în cursul înmormîntării fastuoase și reci a fostului rege. În momentul cînd familia regală actuală se reîntorsese la gara Curtea de Argeș, de la mormîntul din catedrală, și cu cîteva clipe înaintea plecării trenului, regele Ferdinand se găsi pentru întîia oară singur — după ce și cadavrul unchiului rege dispăruse înghițit de pămînt — în fața „reprezentanților" stăpînirii acestei țări. În sala de așteptare a gării, cernită fastuos, se aflau, pe lîngă familia regală, vreo 40 de generali, strălucitori în afară, și cîțiva miniștri sau foști, pe lîngă membrii Curții de casație. La un moment dat, oprindu-se în fața celor mai de seamă, le strînse mîna cu putere, vreme de 2—3 minute, fără a le spune vreun cuvînt, dar cu o expresie extrem de vorbitoare pe fața lui, de obicei ștearsă; era atîta vervă că orice profan ar fi înțeles ceea ce exprima: „în voi stă toată puterea și încrederea mea; nu mă înșelați!" Era pecetluirea acordului între dinastie și armată.

La ceilalți demnitari o scurtă și rece strîngere de mînă: lui Take Ionescu, cel ce dusese campanie de presă contra unchiului său și discutase, prin pana ciracului Disescu, plecarea lui Carol din țară; o altă strîngere lui C. C. Arion, care răspunde prin zîmbetul de cocotă ce se vindea oricui; și alta lui Marghi-

www.dacoromanica.ro

loman, care răspunse printr-o închinăciune de lacheu ordinar, rapidă şi pînă la pămînt, de parcă l-ar fi lovit cineva c-o palmă zdravănă după cap. Toţi vor constitui „scutul puternic al dinastiei".

În schimb, nici el nu-i uită.

Şi e firesc să fie astfel. Cînd capul suprem al statului confundă interesele lui personale şi ale oligarhiei, cu care e în sprijin reciproc, cu adevăratele interese ale ţării, e firesc că-i trebuie un braţ puternic ca să-l ridice împotriva celor nemulţumiţi, ce-ar cere revendicări drepte, îi trebuie un braţ *armat*.

Monarhiile n-aduc fericirea popoarelor, ele sunt eflorescenţa, azi, a sistemului social-burghez; republica e calea spre adevărata domnie a poporului întreg.

„LUPTA ZILNICĂ" din 11 octombrie 1914

ITALIA

Atitudinea Italiei se clarifică din ce în ce mai mult.

E unul din statele neutrale cel mai bine pătruns, în aceste momente tulburi, de simţul realităţii. Guvernul şi poporul, stăpînitorii şi masele, fiecare în direcţia convingerilor sale, păstrează o atitudine, împotriva căreia se zbat zadarnic unele fracţiuni de partide politice.

Guvernul, reprezentantul burgheziei italiene, nu se lasă diriguit de legături vechi, luate şi atunci fără asentimentul întregului popor, nici de unele îndemnări prefăcute ale Triplicei (Tripla Alianţă) pentru a-i face jocurile. El urmează calea intereselor sale. Italianul a învăţat să se poarte aşa din nevoile sale, dar mai mult din morala actualei organizaţii sociale.

Mai mult decît guvernanţii, poporul nu-şi vede decît mizeria pe care nu vrea să şi-o

www.dacoromanica.ro

mărească printr-un nou război ; el are mereu în față vedenia victimelor și nenorocirilor abătute asupra sa în împrejurările războiului din Lybia. Amintirile îi sînt mereu împrospătate de alte griji ; poporul italian e antirăzboinic, e pașnic.

Ce învățămînt puternic !

Cîtă înrîurire are asupra caracterului unei grupe etnice schimbarea condițiilor de trai !

Deasupra temperamentului național, închis între anumite granițe, se înalță victoria caracterului social al vremii. Sistemul burghezo-capitalist, cu firea sa lacomă de bunuri materiale, a întors firea italianului, pripit și-n parte sentimental, spre practicism, spre realism. Italia Renașterii și Italia practică de azi : ce schimbare ! Totuși, după cum Italia veche și-a avut părțile bune și rele, asemenea și starea actuală a Italiei are avantajele și dezavantajele ei.

FRAGMENT DIN ARTICOLUL PUBLICAT ÎN „LUPTA ZILNICĂ" DIN 30 IANUARIE 1915

CĂTRE TINERILE GENERAȚII

În numele cîtorva tineri intelectuali, mă îndrept către toți acei ce fac parte din generația nouă, al cărei viitor se deschide larg în fața noastră : fie ei de aceeași convingere ca a mea, fie neorînduiți încă în nici un fel de grupare politică — le cer cîteva clipe de răgaz, spre a-mi asculta chemarea.

Noi, tinerii, facem parte dintr-o generație ce trăim azi timpuri dorite de unii mai vîrstnici dintre noi și care și-au consacrat activitatea lor și viața întreagă pentru împlinirea unui ideal, unirea politică a tuturor românilor. Vorbesc aci de intelectualii români sinceri și

www.dacoromanica.ro

sunt sigur de asemenea că nici un român, sincer bine înțeles, nu ar fi putut să nu dorească, pe lîngă alte idealuri politico-sociale, și realizarea unirii naționale. În programul Partidului Social-Democrat este un punct, destul de important, care cerea liberarea celor supuși opresiunei țariste sau habsburgice.

5 rînduri *cenzurat*

Trecînd peste chipul cum s-a acționat pentru îndeplinirea acestei dorinți unanime, la care au contribuit în cea mai largă măsură forțele revoluționare din Rusia și din Ungaria chiar, astăzi ne bucurăm cu toții că un principiu larg democratic, libertatea națiunilor, a izbutit să învingă anacronismele politice, care coincideau cu interesele burghezo-capitaliste.

Astăzi ni se vestește că românii din Bucovina, ardelenii, iobagii răzvrătiți ai lui Horia, s-au unit cu românii Principatelor lui Cuza Vodă, alcătuind România în granițele ei etnice.

Aceasta a fost un ideal care s-a infiltrat și prin școală vlăstarelor românești și care s-a opus mai totdeauna altor idealuri, ca cel mai aprinzător pentru noi, românii. Bine. Aceasta a fost o scuză pînă acum față de cei ce urmărim și alte prefaceri în sînul neamului nostru și mai ales în România veche. S-a pretextat de politicieni că nu trebuie să rîvnim în primul rînd către alte schimbări, ci trebuie să ne îndreptăm toată activitatea către liberarea teritoriilor locuite de români, așa cum înțelegeau ei.

Astăzi însă acest ideal s-a înfăptuit și noi, tinerii, trebuie să ne îndreptăm către alt ideal. Să se înțăleagă bine că nu vorbim aci pentru acei tineri ce s-au consacrat deja unui scop în viață, pentru cauza dreptății și a celor obijduiți, ci vorbesc *tuturor tinerilor*, care trebuie să-și puie ca țintă un nou scop în viață, fără care vor munci dezorientați.

www.dacoromanica.ro

Avem şi noi chemarea noastră, pe care eu o consider tot atît de mare, dacă nu şi mai presus, cerîndu-ne nu numai suflet, dar şi multă chibzuială şi devotament.

8 rînduri *cenzurat*

Am accentuat milioane de ţărani şi muncitori, pentru că ei formează baza etnică şi socială, talpa pe care e zidită ţara românească şi tot ei vor forma temelia noului stat al tuturor Românilor. Către ei trebuie să fie îndreptate mai mult privirile de-acum înainte, pentru că ei formează braţul care poartă de secole fierul plugului în brazdele pămîntului negru pentru a scoate pîinea albă sau care a purtat coasa şi flinta atunci cînd cotropitorii străini au invadat moşia. Fără braţul şi pieptul celor obijduiţi, din clasele de jos, noi nu am fi asistat astăzi şi mai ales nu am fi ajuns să ne fălim cu o ţară ce cuprinde în sînul ei atîtea bogăţii.

6 rînduri *cenzurat*

Chemarea noastră, a noilor generaţii aici stă.

Pentru a o înţelege în toată întregimea ei, trebuie să plecăm urechea şi să ascultăm vuetul ce răsună puternic în toate unghiurile Europei. Un sunet de lanţuri sfărîmate, de cătuşe rupte cu putere de cei strînşi în ele ne umple urechile şi ne zguduie simţurile toate. Un suflu nou de libertate adie atît de puternic, încît acolo unde pofte străine, de cuceriri, s-au sălăşluit în locul adevăratelor interese ale poporului, acolo bate o groaznică furtună.

Ca şi la 1789, 1830, 1848, 1871, Europa se zguduie din temelie, prefaceri sociale şi politice aduc chemarea la cîrmele de conducere ale popoarelor pe reprezentanţii *(cenzurat)* mulţimilor.

Pe bazele democraţiei popoarele sînt chemate la o viaţă nouă şi nu departe în jurul nostru, ca într-un cerc de fier, ea regenerează

www.dacoromanica.ro

neamuri care s-au condus pînă-n prezent de idealuri înguste.

Aceasta e şi chemarea noastră !

Să înţălegem rostul vremii şi să luptăm pentru înfăptuirea noului curent cu linişte şi judecată, pentru a reda neamului acestuia toată libertatea dezvoltării forţelor sale.

3 rînduri *cenzurat*

„SOCIAL-DEMOCRAŢIA" DIN 25 NOIEMBRIE 1918

CĂTRE TINERIMEA MUNCITOARE

Mă îndrept către voi, tineri ce prin munca voastră manuală, profesională sau intelectuală făuriţi viitorul unui neam al omenirii întregi, deci vouă, care, intrînd în lumea ce se deschide azi înaintea ochilor voştri sub forme noi de viaţă, simţiţi nevoia unei înţălegeri a rostului acestei vieţi, nevoia unei ţinte căreia să-i închinaţi strădaniile puterilor voastre fizice şi sufleteşti.

Ca şi voi, încă înaintea vîltoarei grozave care ne-a zbuciumat pe toţi mai bine de patru ani, mi-am pus aceeaşi întrebare pe care sigur toţi v-o puneţi astăzi, cînd reintraţi în făgaşul normal al mersului lumii. Cînd am deschis ochii minţii, pe pragul Universităţii fiind, am căutat un sprijin care să sintetizeze rostul vieţii şi muncii mele şi care să-mi servească de călăuză pentru a broda în jurul ei o activitate de îmbogăţire a minţii şi sufletului meu.

Din curentele moral-sociale care urmăreau prin dogme ştiinţifice sau programe politice un scop în viaţă, nu am pregetat o clipă de-a mă îndrepta către acel ideal ce era atît de slab reprezentat de altfel la noi în ţară, idealul social-democraţiei, către care instinctiv mă

www.dacoromanica.ro

atrăgea dorința de libertate a unui proletar social ce eram.

Cîte s-au schimbat de-atunci ! Și cît de ușor e astăzi a-ți alege pivotul după care să te conduci în viață ! Aruncă-ți, tinere, privirea în jurul tău mai aproape sau ceva mai jos — dacă nu ești proletar material — și vei vedea mișcîndu-se o masă de oameni sub spectrul hidos al foamei, al mizeriei din toate punctele de vedere. Aruncă-ți, tinere, privirea peste granițele țării, ori unde vrei și ascultă în același timp glasul celor mulți care își iau în primire conducerea destinelor lor de la mîna de oligarhi, înlăturați în urma neizbîndirii poftelor lor de perpetuă stăpînire.

Democrația și-n special socialismul e azi la modă. Ploaia binefăcătoare a izbucnirii forțelor, latente pînă acum în masele oropsite, a adus și la noi apariția ciupercilor, mai mult sau mai puțin otrăvitoare.

Convingeri, mai mult sau mai puțin sincere, de natură democrată sau chiar socialistă apar acum în toate colțurile țării, sintetizate îndeosebi prin grupulețe, cu cîte un organ de exprimare și propagandă — ziare care toate se îndreaptă către masele muncitoare de la orașe și sate, bătîndu-se în piept că le vreau numai binele.

Nu vă lăsați ademeniți de acești noi profeți, contingente de vechi politicieni, care profită de rezerva fără nici o culoare în care au stat pînă acum pentru a și-o explica după curentul vremii, tineri care, fără nici o pregătire sau cunoștință temeinică socialistă, se intitulează azi „socialiști-revizioniști", „socialiști-moderați" sau mai știu eu cum. Oameni, de altfel de seamă, de știință, care au balansat mereu la dreapta sau la stînga și revin azi să cocheteze cu socialismul, cerînd celor pe care vor să-i conducă încrederea lor ; toți vă cheamă în jurul lor.

www.dacoromanica.ro

Voi nu aveţi decît un singur cadru, nu vă încredeţi decît în acei ce-au pătimit pentru voi, proletarii muncitori şi intelectuali, atunci cînd ideile lor erau prigonite, oligarhia fiind sigură de stăpînirea ei, atunci cînd a te înscrie în Partidul Social-Democrat, a lua parte la întrunirile secţiunilor sau a colabora la „Lupta zilnică" era aproape un act de bărbăţie civică.

Lăsaţi cu toţii rezervele de pînă acum ; cel puţin perspectiva unor vremuri mai libere să vă ademenească la lupta organizată pentru cucerirea drepturilor voastre, pentru înscrierea în sindicate de clasă sau în Partidul Social-Democrat, al căruia este viitorul.

Lăsaţi să-şi poarte singuri rostul cei ce vă cheamă prin ziarele lor „democratice" şi nu vă potriviţi lor, ci strîngeţi şi îngroşaţi rîndurile social-democraţiei organizate după principiile şi tactica lui Marx şi Engels, care singură vă poate reprezenta cu toată priceperea şi dreptatea cauzei sfinte a celor oropsiţi pînă acum.

„SOCIAL-DEMOCRAŢIA" DIN 2 DECEMBRIE 1918

DEMOCRAŢIA BURGHEZĂ ŞI SOCIAL-DEMOCRAŢIA

Democraţia, azi la ordinea zilei mai mult ca oricînd, înseamnă un sistem politic în privinţa celor ce au conducerea unei societăţi de oameni constituiţi în stat. După numărul sau ocupaţia celor ce formează clasa dominantă, care ţine frînele unui stat în mîinile sale, sistemele politice se numesc *monarhie* : în fruntea statului se află un personaj atotputernic sau controlat de organele reprezentative ale unei clase sociale ; *plutocraţie :* stăpînirea politică de către cei bogaţi ; *oligarhie :* stăpînirea politică în mîna cîtorva în detrimentul restului

www.dacoromanica.ro

poporului, și *democrație*: conducerea afacerilor statului de către toți membrii constitutivi ai acestui organism social-politic, prin reprezentanții proprii, bineînțeles.

De la monarhiile cele mai absolute ale lumii antice, care a cunoscut în același timp și unele semi-democrații — ca cele grece, de pildă —, omenirea a trecut printr-o formă restrînsă a domniei cîtorva nobili în epoca feodalității medievale, combinată cu sisteme monarhice mai atenuate ca cele vechi; în sfîrșit de la marea revoluție franceză, de cînd istoria lumii poartă denumirea de „contemporană" (pentru istoricii burghezi. — *N.A.)*, oligarhia își deschide larg porțile pentru a primi în sînul ei o nouă clasă, mai numeroasă, burghezimea, care înseamnă în orice caz un pas înainte spre idealul unui stat bazat pe dreptate și egalitate, adică pe niște principii ce au dormit pînă acum între scoarțele colbăite ale operelor unor utopiști.

După cum se crede, civilizațiile omenești, ce însemnau un progres în omenire, s-au succedat de la Răsărit spre Apus, adică primele popoare civilizate apar pe platourile Asiei, de unde, pe la Greci și Romani, se întind pe toate țărmurile europene ale Atlanticului, trecînd Oceanul în America, unde se oprește mersul progresiv în timp și în principii al civilizației. De la începutul epocii contemporane se pare că asistăm la un fenomen istoric de retur al progresului omenesc; ideile și mai ales sistematizarea lor practică se întorc pe același drum, radiind din Apus spre Răsăritul adîncit pînă de curînd într-un întuneric de necultură și reacționarism.

Din Apus apare la mijlocul secolului XIX un nou ideal de progres și care tinde spre cea mai perfectă organizare a umanității, *socialismul științific*, bazat pe legile organice ale societății omenești. La lumina orbitoare pentru cei

www.dacoromanica.ro

neobișnuiți cu binele social se fixează principiile fundamentale ale unui nou sistem social, care va însemna și cel mai perfect sistem de conducere politică cunoscut pînă acum. Socialismul arată cum se va preface societatea din actuala ei fază burghezo-capitalistă, cu toată suprastructura politică-juridică, în viitoarea societate socialistă, care va însemna, pe de o parte, munca colectivă, cu mijloacele de producere socialiste, iar însușirea roadelor la fel comunistă, adică toți părtașii la muncă se vor bucura deopotrivă de uzufructul ei. Pentru a nu se deda la abuzuri și însușiri pe nemerit, conducerea întregii societăți o vor avea acei ce formează totalul factorilor producători : poporul muncitor, deci o guvernare democrată.

Ce va însemna deci adevărata democrație ? Cum ea cere ca întreg poporul să se conducă de sine prin reprezentanții ei adevărați, iar nu acei ce se impun prin legi restrictive de vot mai mult sau mai puțin universal, decurge de aici că democrația nu va putea exista decît numai în acea societate în care nici o clasă socială nu va mai fi obijduită, cînd statul va însemna o singură masă de producători și aceeași consumatori.

Cum se împacă atunci definiția de democrație cu sistemul actual burghezo-capitalist ? Necontestat că orice declarație de principii democrate din partea oricărui partid politic ce admite structura social-politică burghezo-capitalistă nu poate fi decît un nonsens sau o falsă democrație.

Admițînd că democrație înseamnă chemarea la cîrma statului a tuturor categoriilor sociale prin reprezentanții lor, superioritatea poporului întreg, indiferent de nație, religie sau sex, dar în funcție de producție, nu poate exista decît numai în societatea socialistă, corespunzătoare structurii sociale echivalente.

Orice program burghez ce cuprinde titula-

www.dacoromanica.ro

tura de democrat nu corespunde adevăratului interes al acestei noţiuni. Cu atît mai mult la noi, unde practica declinării de partidele burgheze a acestei definiţii politice a înflorit în ultimul deceniu crescendo, izbucnind azi ca o democrato-manie, ne duce la o complectă confirmare a aserţiunilor noastre. Pentru a prinde naivi sau a fi la moda străinătăţii, un „mare european" de la noi dă partidului nou înfiinţat denumirea paradoxală de „conservator-democrat" — de prisos a mai dovedi absurdul acestei exhibiţii, care s-a dezis prin lipsă de vitalitate. Iar pentru a cădea în păcatul nepriceperii definiţiei, o altă încercare de partid se intitulează „naţional-democrat" cu excluderea unei categorii însemnate de birnici ai statului român.

Astăzi asistăm la un fel de întrecere între partidele mai mult sau mai puţin istorice pentru a-şi însuşi condiţia sau „entetul" democraţiei fără a armoniza cel puţin pe hîrtie — căci intenţiile le cunoaştem — titulatura cu înţelesul adevărat al cuvîntului, aşa cum credem a-l fi stabilit mai sus.

Ca şi în restul lumei, o singură grupare politică concordă în toate dezideratele programului său cu adevărata democraţie, domnia întregului popor ce alcătuieşte un stat, adică partidul ale cărui legături trec peste graniţele prezentului spre întreaga omenire, Partidul Social-Democrat Român.

„SOCIAL-DEMOCRAŢIA" DIN 30 DECEMBRIE 1918

NAŢIONALISMUL

(Cenzurat restul titlului : „celor bogaţi")

Nu rareori s-a adus socialismului şi partidelor socialiste în special, de la noi sau de aiurea, învinuirea burghezimei şovine că sunt lipsite de orice interes pentru naţionalism, înţelegînd

www.dacoromanica.ro

de obicei acele manifestări zgomotoase, care numai de paradă sunt bune.

Se aruncă învinuirea că socialiștii au interese străine de idealurile patriotice, prin care naționaliștii tuturor țărilor vor să înțeleagă binele poporului lor, dar care de fapt ascund sub o mască verbalistă cu totul altceva decît scopuri înalte de bine obștesc. Naționaliștii noștri, de pildă, azi manifestează în toate unghiurile țării.

8 rînduri *cenzurat*

De mulți oratori s-au aruncat torente de lucrări și vorbe fierbinți de durere și indignare, s-au vînturat cele mai sublime jertfe ale soldatului român răpus de glonț sau păduche, s-au sculat eroii vechi și noi din morminte ; și pentru ce ?

40 rînduri *cenzurat*

...Iată pentru ce nu luăm și noi parte la manifestațiile zgomotoase *(cenzurat)*, iar nici decum din motivul că n-am fi animați de cele mai sincere sentimente de dragoste pentru adevăratul popor, al cărui bine desfidem pe orice politician român de-a declara că-l dorește mai mult ca noi, socialiștii. Eu merg mai departe și afirm că noi sîntem adevărații naționaliști, căci numai noi vrem să descătușăm toate piedicile puse de secole de către clasele oligarhice pe grumazul poporului român muncitor de la sate și orașe, pentru ca să-i dăm libertatea manifestărilor întregii sale valori.

Numai noi pricepem comorile ascunse în sînul muncitorimei din tîrg și de la țară și numai noi cerem libera lor manifestare pentru binele masei, din orice colț al Daciei ar fi ele.

Noi nu facem naționalismul celor bogați, care apare la intervale comandate și pentru acoperirea unor scopuri materialiste ; noi suntem departe de cei ce dovedesc chiar cel mai slab naționalism. În adevăr, un fapt petrecut în

www.dacoromanica.ro

zilele din urmă ne arată de ce natură este așa-numitul naționalism al celor bogați. Guvernul a pus sub sechestru întreprinderile și averile supușilor statelor cu care suntem în stare de război! Ce credeți că s-a întîmplat? Toate acele instituțiuni care, după arătarea unor organe bine informate, erau înscrise în cîmpul ocupației germane în registrul „Biroului apărării averilor supușilor Puterilor Centrale" și-au schimbat imediat peste noapte naționalitatea austro-germană. Supușii statelor inamice au dispărut ca prin minune; ungurii au devenit cehoslovaci, germanii — polonezi; austriecii — iugoslavi; toate întreprinderile sunt „neutrale", dacă nu preferă titlul de „aliate" chiar.

Așadar, cei ce se băteau cu pumnul în piept acum cîteva luni că sunt cei mai aprigi naționaliști germani, austrieci etc. n-au pregetat o clipă să-și renege scumpa lor naționalitate. Pentru ce? Pentru că după cum banul n-are miros, n-are nici patrie.

El deci și reprezentanții lui sunt „heimat-los" (fără patrie. — *N.A.)*; nu noi, socialiștii, „care iubim toate neamurile din lume ca și pe al nostru".

„SOCIALISMUL" DIN 18 IUNIE 1919

SĂPTĂMÎNA SOCIALISTĂ

Trăim vremuri neobișnuite nu numai prin mulțimea faptelor omenești care se succed cu iuțeală uimitoare unele după altele, ci și prin noutatea sub care se prezintă în aspectul lor variat evenimentele contemporane. Din noianul acestor prefaceri, în primul rînd pe tărîmul social, se desprinde o notă comună și generalizatoare, adică către care tind toate zbuciumările mulțimei: *realizarea idealului socialist.*

www.dacoromanica.ro

Războiul recent, care a avut meritul de a înainta omenirea cu cel puțin 50 de ani, a grăbit enorm dezvoltarea forțelor de organizare a unei lumi noi, societatea socialistă, pentru care partidele de nuanță socialistă luptă de mai bine de jumătate de veac. În primul rînd, războiul a ascuțit mintea soldatului, devenit din muncitor sau țăran simplu un factor important pe front; apoi îngrămădirile de oameni din diferite colțuri ale țării, nevoile comune și apropierea aceleiași primejdii i-au făcut să se cunoască mai bine, să discute.

24 rînduri *cenzurat*

De aceea ne propunem a ține la curent pe muncitori, cetitori ai acestui ziar, cu mersul faptelor mai însemnate de peste săptămînă, ele făcînd parte din hrana noastră zilnică, căci prin ele trăim și noi și prin ele vom ajunge la mîntuirea noastră a tuturor și a țării noastre deci.

Nota generală care predomină toată mișcarea socialistă din afară este azi o *tendință mereu spre stînga* din sînul partidelor social-democrate, chiar în acele țări unde majoritarzii formează încă gruparea așa-zisă oficială. Despărțirea din timpul războiului dintre *majoritarzi*, caracterizați prin sprijinul acordat burgheziei (*cenzurat* 1 rînd) și *minoritarzi*, cei ce s-au opus cu tărie războiului și oricărei conlucrări cu partidele burgheze, oricît de democrate s-ar fi denumit, păstrînd astfel tactica intransigentă socialistă, această deosebire se menține și azi, dar în alte condiții și proporții.

De unde în timpul războiului în Franța șovinismul „boșofob“ cuprinsese aproape întreg Partidul Socialist, Albert Thomas și alți fruntași intraseră în guvern, iar opoziția împotriva curentului războinic de revanșă era reprezentată abia de 2—3 deputați, kientalieni numiți, atitudinea dîrză a lui *Longuet*, acest demn

www.dacoromanica.ro

urmaș al lui Jaurès, cîștigă din ce în ce mai mulți minoritarzi, pînă ce azi Partidul Socialist din Franța a luat inițiativa unei acțiuni de masă ca protestare împotriva intervenției trupelor aliate în Rusia bolșevică.

10 rînduri *cenzurat*

Întrevederea pe care nu de mult au avut-o secretarii Confederației Muncii din Italia și Franța la Milano, precum și călătoria lor în Anglia pentru a se pune în legătură cu organizațiile socialiste de acolo, împiedicați din diferite motive a lua parte la consfătuire, este preludiul care fixează o lume nouă și care va generaliza prefacerile mari sociale, politice și economice începute în cele două mari laboratorii, Rusia și Ungaria.

6 rînduri *cenzurat*

Ultimele greve din Paris au izbutit cu un succes definitiv și frumos ; în *Anglia* uniunea celor trei categorii de muncitori de la căile ferate, mine și porturi, numai prin primejdia față de burghezie a unor greve monstre și prin greva minerilor a reușit să ajungă la unul din cele mai mari rezultate, apropiata naționalizare a minelor cu foloase directe pentru muncitori.

S-a realizat astfel un enorm progres socialist îndeosebi fără multe sacrificii.

13 rînduri *cenzurat*

Dacă fixăm ultimele evenimente semnificative față de cele trei tendințe menționate în general mai sus, observăm dincolo de Ocean, în *Canada*, frămîntări violente împotriva guvernului, care a recurs, cu ocazia recentelor greve din regiunea Winipeg, la starea de asediu. Acolo mișcarea este puternică și întreaga opinie publică a fost alături de greviști.

În Europa socialistă cîștigă mereu teren Internaționala III, la care au aderat fracțiunile minoritare din Franța și Anglia, întreg Parti-

www.dacoromanica.ro

dul Socialist cu „Avanti“ din Italia, ca și acele din Elveția și Grecia, de asemeni fracțiunea mare a „strîmților“ din Bulgaria și stînga socialiștilor scandinavi, care au hotărît de curînd un congres interscandinav la Stockholm.

Cenzurat restul articolului de 80 rînduri

„SOCIAL-DEMOCRAȚIA“ DIN 20 IULIE 1919

CONGRESUL CORPULUI DIDACTIC

Într-un număr trecut, distinsul literat Gala Galaction își manifesta părerea sa de rău că scriitorii români rămîn departe și — ceea ce e și mai trist — în urma vremurilor mari de azi să nu se poată cere nici unuia din literații noștri partea și cinstea la izbîndirea cauzei sociale pentru care numai clasa muncitoare luptă și se jertfește *. Dacă scriitorii noștri „zăbovesc“ atît de jalnic, dacă nu pricep „duhul vremurilor ajunse“, poate au o scuză că viața materială le este mai mult sau mai puțin asigurată, că pensiunî onorabile sau stipendii de slujbe fictive le asigură traiul zilnic și odihna necesară conceperii operelor lor și că, prin urmare, nu simt mai acut nevoia și vitregia acestor vremuri, atît de covîrșitoare pentru restul lumii muncitoare. Nu vreau să jignesc pe nimeni ; dar îmi vine a crede că numai nevoia deschide larg porțile minții proletarilor de toate categoriile și lasă să pătrundă lumina adevărată asupra sistemului hibrid al organizării societății omenești de azi.

* Gala Galaction a fost în acei ani un colaborator permanent al ziarului „Socialismul“. În afirmația sa este și o oarecare exagerare. Au fost, e drept, foarte puțini scriitori angajați în mișcarea socialistă. M-am referit la aceasta într-un articol publicat cu prilejul semicentenarului partidului în „România literară“ din 1 aprilie 1971.

www.dacoromanica.ro

Cît de tristă trebuie să fie însă constatarea noastră cînd cercetăm atitudinea unei categorii însemnate — și poate cea mai importantă — dintre intelectualii țării noastre, cînd ne dăm seama de mentalitatea și activitatea „luminătorilor poporului" ce alcătuiesc corpul didactic român.

Sunt tot atît de înapoiați cu vremea și poate încă și mai mult ca literații scriitori, deoarece o bună parte, și tocmai cei mai militanți, aduc servicii umilitoare unor politicieni de speță comună, așteptînd o situație trecătoare în dregătoriile inspectoratelor și revizoratelor în urma unor îndatoriri de agenți electorali.

Care dintre demnitarii țării pe terenul activității școlărești s-au înălțat numai prin propriile lor merite, prin valoarea cunoștințelor lor științifice sau pedagogice? Aproape nu găsim nici unul, mai ales în ultimele decenii ale țării românești.

Aceasta-i situația morală a corpului didactic care nu mai are nici scuza scriitorilor de-a fi susținut prin stipendii de stat. Slujbașul acesta de-o categorie superioară — cum îi plăcea să se creadă — era mulțămit cu salarul muncii sale de peste an, ce-i da răgaz să se cultive în orele libere — dacă nu-și întrebuința atîtea ore de vacanță la club, în familie sau la vie de era ceva mai avut. Și cu oarecare cumpătare, cu mărunte afaceri școlare se putea ajunge chiar la o situație de vază în mica noastră burghezime. De unde și respectul dascălului nostru pentru organizația burgheză de pînă ieri, care-i asigura un trai bun și o siestă plină deseori și de distracții și, ca consecință, oarecare dispreț pentru masa „incultă" de muncitori din fabrici care urmărea să atace „buna" organizare a societății de ieri.

Dar vremurile idilice avură un capăt.

www.dacoromanica.ro

Războiul cu toate ororile și nevoile create, pofta deșănțată de cîștig nebun a capitaliștilor, alături de scumpetea mereu crescîndă a traiului aduc nevoi din ce în ce mai mari pe capul bietului funcționar la stat, a cărui leafă de sute de franci chiar nu-i satisface cerințele decît pe cîteva zile, nu pe-o lună întreagă. Profesorul e și el un salariat. În timpul războiului învățătorul mobilizat ca ofițer o duce încă bine; secundarul mai face unele servicii pe la spitale sau aprovizionări și poate obține un trai posibil. Totuși demobilizatul revine la vechea lui 100 lunară, iar orășanul simte din ce în ce infernul scumpetei din tîrguri; leafa lui frumoasă de odinioară e insuficientă în fața prădalnicei ghiare a speculantului nerușinat.

Azi întreg corpul didactic formează o categorie mare de nedreptățiți, de muncitori ai școalei ce-și ascund pauperismul sub hainele negre devenite verzi.

Virusul de nemulțămire, spiritul de revoltă avură grijă conducătorii noștri să-l înfiltreze și-n pașnicul stîlp al oligarhiei române, stîlp inconștient care pînă azi susține între puțini șandramaua unei organizații ca mîne pe ducă. Nemulțumirea e mai mare la țară: se vorbește că mulți învățători sunt gata să părăsească școala, despărțindu-se de-o viață întreagă de muncă în anii cei mai frumoși ai tinereții. La orașe, *cercurile didactice*, unde se juca table atît de duios sau se punea țara la cale cu atîta competență, devin neputincioase și sunt înlocuite cu *„asociațiile corpului didactic“*, organizări mai cuprinzătoare, mai largi și mai active.

Nevoia unor apropieri mai strînse de breaslă se simte puternic și după oarecari frecări cu vechile organizații, bune pentru pensionari, își face loc tendința pentru prefaceri în concepția și practica menirei și situației dascălu-

www.dacoromanica.ro

lui român. Dar suntem încă pe dibuite. Colegii mei de la Iaşi au luat iniţiativa acestor prefaceri, ce se vor dezbate mai pe larg în apropiatul congres de la Iaşi, în care eu am credinţa (poate naivitatea) de-a pune mari speranţe.

Sunt curios să văd dacă vremurile noi cuprind şi pe membrii iluştri ai unei bresle de proletari.

„SOCIALISMUL" DIN 12 AUGUST 1919

LUPTA ŞI COLABORAREA DE CLASĂ

Pe măsura înmulţirii bogăţiilor economice, societatea, oricît de rudimentar era construită, s-a împărţit în clasa exploatatorilor şi clasa celor exploataţi. Interesele celor două grupe erau puternic potrivnice şi „de cînd e lumea" a existat o dictatură care pînă-n prezentul apropiat a fost acea a clasei suprapuse de adevăraţii asupritori. Nici în vremurile democraţiei ateniene sau a urbei romane n-au existat alte raporturi între clasele sociale decît acele rezultate din interese ce se ciocneau pe care azi noi le cuprindem în *lupta de clasă.*

Acest adevăr istoric devine cu atît mai vizibil în societatea burgheză capitalistă, cu toate rodomontadele diferiţilor politicieni, de la făţarnicul Talleyrand de-acum un veac şi pînă la democratul nostru Take Ionescu. Marele Karl Marx a precizat pentru totdeauna această luptă de clasă ca o caracteristică a întregii societăţi umane din toate epocile istoriei şi a încercat să deştepte în noua categorie de oropsiţi, proletarii industriali, conştiinţa, sentimentul şi voinţa de clasă pentru a le pregăti izbînda finală.

www.dacoromanica.ro

În acest sublim scop şi împreună cu al său tovarăş Engels a încheiat „Manifestul Comunist" cu puternica şi celebra chemare „Proletari din toate ţările, uniţi-vă !"

Tot el ne-a mai învăţat că nu poate exista nici un fel de raporturi de prietenie sau conlucrare cu reprezentanţii clasei burgheze conducătoare, adică el nu admise *colaborarea* între clasa proletarilor şi acea a tuturor politicienilor burghezi din motive lesne de înţeles. Şi, dacă nu mă înşel, tot Marx a precizat că într-un caz de asemenea ştergere a luptei de clasă nu poate cîştiga în nici un caz muncitorimea, socialismul fiind inadmisibil pentru o operă pozitivă din partea burgheziei. Pe cînd aceasta din urmă este bazată pe proprietatea individuală, socialismul nu poate concepe decît comunismul, altfel nu e socialism...

Se cunoaşte tactica intransigentă a partidelor socialiste dinaintea războiului. Războiul însă a avut darul să răstoarne multe noţiuni şi conştiinţe ; şi-ntru altele aduse la iveală o monstruoasă colaborare a unei bune părţi din Internaţionala Socialistă cu partidele burgheze din Germania, Franţa, Anglia, Belgia, Bulgaria, Rusia, care văzură în guvernele lor miniştri socialişti alături de liberali, conservatori, clericali etc. din burghezime...

Conştiinţa de clasă a fost întunecată, sunt 5 ani de-atunci !

Şi care fu rezultatul acestui sprijin atît de loial pentru burghezime, atunci cînd ea se afla în cea mai mare nevoie şi luptă de întîietate faţă de tendinţele altor burghezimi naţionale tot atît de hrăpăreţe ?

(Urmează o serie de neajunsuri pentru clasa muncitoare din Germania, Austria, Franţa, Anglia.)

„Trecînd la noi, colaborarea fu scuzată un singur moment, atunci cînd partidele de din-

www.dacoromanica.ro

colo purtau pecetea revoluționară; dar imediat după actul de la Alba Iulia orice sprijin acordat lor era o naivitate, dacă nu ceva mai mult..."

„SOCIAL-DEMOCRAȚIA" DIN 24 AUGUST 1919

ATENȚIE!

Prevederile unui colaborator al ziarului dintr-un articol de-acum cîteva săptămîni par a se întări acum prin fapte. Temerile sale asupra unei reacțiuni internaționale încep a se împlini. Vremuri grele se pregătesc pentru proletariatul din toate țările; socialiștii sunt amenințați de izbituri puternice cu care vor să-i lovească burgheziile naționale prin reprezentanții lor politici și militari...

Păcatele unui regim de aproape un veac de capitalism feroce, sîngele curs din vinele a milioane de luptători, cadavrele altor milioane și spectrele copiilor și bătrînilor înflămînziți de cei 5 ani de crunt măcel — toate aceste nenorociri au trezit mai mult masele din inconștiența lor de proletari asupriți și-și ridică glasul pentru a cere socoteală. Mișcarea socialistă nu poate ierta răspunderea victimelor și pagubelor războiului recent, va chema la bara răspunderilor pe cei vinovați și nu se va mulțămi cu parodiile înscenate în procesele ce are de gînd Antanta să le facă Kaiserului sau mai știu eu căror responsabili — această măreață Nemesis (zeița răzbunării la antici) îi umple de groază.

Burghezimea conducătoare pînă acum în statele europene se vede amenințată de a fi înlocuită de societatea nouă sau, în orice caz, acolo unde procesul de dezvoltare istorică n-a ajuns încă la îndeplinire, ea va fi controlată sever în toate actele sale din viitor și cerce-

www.dacoromanica.ro

tată asupra averilor cîştigate în timpul războiului mai ales.

În consecinţă, partidele burgheze îşi strîng rîndurile nu în jurul unei idei, ci în jurul capitalului spre a-şi păstra privilegiile asupra acelor democraţi care sunt sau exploatatorii de ieri deghizaţi sub masca interesului public şi naţional, sau sunt încă naivi ideologi cărora le convine a primi adulaţiile de oameni cu vederi înaintate ; dar, neprezentînd nici o primejdie, sunt toleraţi, ba chiar încurajaţi de clasa capitalistă pentru a distrage masele de la adevăratele lor interese.

„Democraţia nouă", de orice nuanţă naţională ar fi ea, este o capcană pentru cei naivi, este o diversiune de la principiile şi tactica proletarilor, pentru care a sunat ora istorică a acţiunii revoluţionare. Şi clasa care conduce azi omenirea a venit la putere tot prin revoluţii, ba încă mai sîngeroase ca cele ce vor urma de-acum înainte. 1789 şi 1848 n-au putut fi oprite de istorie ; nici anii ce vor urma de-acum nu vor împiedica proletariatul de-a veni la putere.

Partidele politice din Anglia caută puncte de program comune contra partidelor socialiste, căci Trade-Uniunele, paşnice organizaţii muncitoreşti de pînă acum, s-au trezit la o tactică revoluţionară, cum a stabilit cu majoritate ultimul lor congres de la Glascow. Diferitele nuanţe ale burgheziei politice din Franţa, speriate de progresul ex-minoritarilor socialişti, ameninţate de atîtea congrese socialiste-muncitoreşti, s-au constituit în grupări ca „Blocul naţional" cu singurul program de a duce o campanie puternică în apropiatele alegeri în contra candidaţilor socialişti sub pretextul „Ligei antibolşevice".

În Italia, guvernul lui Nitti se ascunde slab după lovituri naţionaliste à la d'Annunzio

www.dacoromanica.ro

și îndeamnă pe ascuns pe militari să se coboare în stradă la acțiuni violente pentru a-și păstra preponderența din timpul războiului — la care conducătorii socialiști au fost nevoiți să îndemne pe ofițerii și soldații mobilizați să păstreze la demobilizare uniforma pentru a fi organizați să contracareze loviturile naționaliste, sub care se ascund capitaliștii.

Primejdia cea mare pentru burghezie stă însă ca o veșnică amenințare aiurea.

În Rusia centrală și de nord, statul lui Lenin există încă drept un exemplu viu al puterii proletare; el animă spiritul revoluționar al mișcării socialiste din restul Europei; el e spectrul care urmărește pe capitaliști în nopțile de insomnie. Să fie doborît, a decretat Sfatul cel Mare al reprezentanților Națiunilor.

Și cel mai bun mijloc este încercuirea Rusiei sovietice prin blocada înfometării. Dar cum aceasta nu pare suficient, s-au pus în mișcare organele de apărare ale intereselor lor cele mai potrivite. Amiralul Kolceag — deși aruncat în golurile Siberiei — este reanimat prin sprijin material și bănesc; Denikin primește mereu armament și muniții prin porturile Mării Negre, liberate de bolșevici de către flota Angliei a aceluiași Lloyd George, care anunță „vremuri noi". Paderewski este împins mereu să arunce trupele tînărului stat polon în contra armatelor sovietiste. Apoi generalul Mannerheim anunță că nu se va lăsa pînă nu va cuceri Petrogradul; von der Goltz, cel ce-a organizat armatele Centralelor contra rușilor, se declară rus și, rupînd cu guvernul german de la Berlin, ocupă Riga și alături de generalul Bülow, comandantul „diviziei de fer" înaintează în ținuturile baltice pentru a desființa republicile democrate locale și a întrona iarăși țarismul absolutist în locul statului sovietelor; guvernul „democrat" al lui Noske privește fără nici o putere cum neno-

www.dacoromanica.ro

rociții fii ai poporului german sunt tîrîți mereu în aventuri războinice. În sfîrșit, mari mișcări de comandament și misiuni în Franța : generalul Manngin pleacă la Denikin, Fayolle însărcinat cu misiune în Germania, Gourod numit comisar superior în Siria ; trăim deci epoca generalilor.

„Blocadă și foamete" — strigă voinicul deputat al Senei, Marcel Cachin, în unul din cele mai autorizate organe socialiste din Apus ; se pregătește moartea prin foamete a sute de mii de copii și bătrîni — anunță disperat Kropotkin, patriarhul celebru al revoluționarilor ruși, care se află din timpul țarismului într-o localitate de lîngă Moscova.

Dar cine s-audă aceste voci în pustiul Poloniei ? Polonezii, Denikin, von der Goltz înaintează împotriva bolșevicilor și-i încercuie într-un lanț reacționar, pregătind Rusiei unul din cele mai negre regimuri politice. Capitaliștii lumii privesc cu satisfacție și trimit pe ascuns — și pe față — ajutoare celor ce și-au luat sarcina de a le readuce pacea necesară siestei lor hidoase.

Oricare ar fi părerile asupra regimului sovietic, oricare ar fi „păcatele bolșevicilor", toți adevărații socialiști — ca și radicalii burghezi chiar — au datoria sfîntă de-a nu uita că-n Rusia bolșevică sunt proletari, ca și noi toți, care vor avea de îndurat cele mai îngrozitoare persecuții ; că-n Rusia proletară încercuită azi, foametea va distruge un popor nevinovat pentru ca pe ruinele ei să troneze nagaica zbirului refugiat azi la Paris sau în Elveția. Spre batjocora celor „14 puncte" (ale lui Wilson), se va restabili reacțiunea în Europa răsăriteană...

Dar se poate să ne înșelăm !

Muncitori din România, atenție !

„SOCIALISMUL" DIN 11 NOIEMBRIE 1919

www.dacoromanica.ro

VIITORUL RUSIEI SOVIETISTE

Într-un număr recent ne arătam îngrijorarea cu privire la încercuirea Rusiei sovietiste de trupele reacționare ale generalilor țariști, susținuți de trupele și banii Antantei, insistînd cu deosebire asupra politicii infame de înfometare duse de marile puteri „civilizate" din Apus. Teama noastră era comună și acum cîteva zile îndreptățită, deoarece prin necunoașterea adevăratei situații din interiorul Rusiei bolșevice eram străini de aprecierea forței de rezistență a acestei Rusii și ne-am fi putut aștepta la lovituri puternice date de înverșunații săi dușmani. În orice caz, chiar în situația de sigură rezistență, crima conducătorilor Antantei nesățioase de sînge și măcel prin înfometarea a milioane de ființe, care n-au altă vină decît că vor să se conducă după voia lor, rămîne în picioare. Intențiile lor de-a distruge statul socialist și apoi să-și recurbeze ghiarele asupra mișcării muncitorești din interiorul țărilor lor rămîn în picioare, încît strigătul nostru de „Atenție" rămîne a răsuna cît mai puternic în urechile celor ce trebuie să aibă urechi de auzit.

Dar ultimele evenimente par a fi aruncat în văzduhul negrului depărtat o parte din norii care învăluiseră ca pînzele corbilor de pradă cerul plin de aurora unei lumi noi de deasupra Rusiei sovietiste. Astăzi primejdia strîmtorării acestei tinere și de viitor republici pare micșorată prin înfrîngerea armatelor reacționare ale lui Judenici, ce-a dat fiasco în fața Petrogradului, și ale lui Denikin, ce se apropia de Marea Neagră, unde își va găsi imperiul fundurilor nesfîrșite, care îi va sătura pofta de domnie cu prisosință.

Emisari americani ca Bullit, conferențiari francezi ca Henry și alte personalități ce-au

www.dacoromanica.ro

vizitat Rusia „ororilor bolşevice“ au adus ştiri care, dacă n-au plăcut celebrilor burghezi de talia lui Clemenceau, au înviorat credinţa fruntaşilor socialişti — ce se clătinaseră o vreme în înfăptuirea prezentă a idealurilor lor — şi care au acoperit cu ruşine capitaliştii interesaţi.

Aceasta reese vădit din analiza situaţiei Rusiei sovietiste în concertul relaţiilor cu statele europene. Viitorul în Rusia va fi de partea bolşevicilor nu numai prin consolidarea internă, ci şi prin recunoaşterea tuturor statelor şi mai ales de Antantă.

Dintre puterile învinse, Germania a refuzat să participe la blocada Rusiei ; e o dovadă că chiar oamenii lui Ebert şi Naski vor să înceapă relaţii cu Sovietele, împinşi în primul rînd de nevoia economică : crearea unei pieţe largi comerciale. Austria şi Cehoslovacia, republici tinere, prin constituţia lor democrată, nu repugnă a recunoaşte noul stat, ceea ce Finlanda, un vecin apropiat, pare să fi hotărît de cînd a scăpat de jugul reacţionarului Mannerheim. Dintre ceilalţi vecini, Polonia s-a istovit zadarnic, de gustul politicienilor Antantei, luptînd împotriva bolşevicilor ; acum ea e dispusă pentru pace, ceea ce Paderewski ar fi făcut de mult, căci ţara nouă merge cu paşi repezi spre faliment prin deficite enorme, care-şi au similare în bugetul nostru, stat cu vechime şi aproape dublat azi în teritorii şi forţe.

Provinciile baltice au manifestat de mult aceeaşi dorinţă de încetarea ostilităţilor zadarnice şi-ar fi realizat-o dacă ţaristul îngust Judenici şi ceilalţi generali ruso-germani nu i-ar fi împiedicat după îndemnul şi sprijinul altcuiva. Acest principal imbold la duşmănie, Antanta, a mai slăbit-o ea însăşi în ultimul timp cu atacurile antibolşevice. În primul

www.dacoromanica.ro

rînd Statele Unite, bancherul universal de după război, are prea puternice interese economice ca să piardă de dragul unei dorințe politice o pradă atît de bogată: exploatarea pieții și a bogățiilor Rusiei — în anumite condiții bine-înțeles impuse ca pază de Lenin — e o dovadă prea apetisantă pentru a nu sfîrși prin recunoașterea Republicii ruse. Telegramele anunță vapoare încărcate cu mii de tone marfă pentru bolșevici și refuzul categoric scurt de-a mai participa la *prostia* (pentru capitaliștii regi de peste Ocean nu se mai cheamă *crimă)* blocadei.

Din Europa, Italia are prea multe greutăți interne cu opoziția puternică socialistă și n-ar îndrăzni un pas în fața caracterului net „filo-bolșevic" al Partidului Socialist Italian. Ea nu figurează ca dușman chiar dacă nu s-ar grăbi să recunoască noul stat; de altfel nici înainte nu existau relații strînse între Rusia și Italia. Cele mai înverșunate protivnice au fost și au rămas Franța și Anglia; din fericire, încrederea se rupe. Anglia se clatină. Un vînt nou suflă și-n țara Albionului, diplomat și negustor prin tradiție. Nevoile materiale sunt prea puternice; ele ne provoacă spectacolul ultim al invitației unei misiuni austro-germane la Londra din care fac parte patru din cele mai remarcabile personalități socialiste din lumea germană. Guvernul lui Lloyd George are mereu în spate grija celor 5 milioane muncitori solid organizați, care se agită pentru socializare și politică neutrală față de Republica Roșie. Ultimele știri anunță hotărîrea premierului englez de a retrage trupele din Rusia și de a trimite delegați care să trateze la Helsingfors cu trimișii bolșevici asupra punctelor de pace oferită de Lenin de mult timp încă.

Așadar, singura putere mare care mai luptă

www.dacoromanica.ro

față împotriva Rusiei este Franța: Franța, patria revoluțiilor pentru progresul omenirii și sălașul jertfelor pentru binele ei. Franța democrației, patria lui Jaurès, a rămas azi numai patria lui Clemenceau, bătrînul tigru. În țara celor dintîi libertăți se formează un bloc al întregii burghezii împotriva Partidului Socialist și cu intenția obținerii puterii spre a lovi puternic în Rusia sovietistă. Franța capitalistă e doar cea mai crud lovită la pungă prin cele 17 miliarde împrumutate Rusiei țariste. Franța a rămas azi țara aproape cea mai reacționară din Apus.

La 1789 Revoluția mare burgheză creiază un nou stat: Republica, care părea un strigăt de groază pentru monarhiile reacționare din restul lumii. Întreaga Europă s-a coalizat împotriva Convenției, Directoratului, Consulatului și lui Napoleon pentru a distruge statul cu o nouă și înaintată formă de guvernămînt; dar rezultatul îl știm cu toții: au reușit ca peste cîțiva ani, pînă la 1848, să introducă pretutindeni aceste inovații.

Istoria se repetă. S-a mai comparat și de alții Revoluția franceză cu fazele de azi ale Revoluției sociale din Rusia. Asemănarea e justă pînă la un punct. Ca specialist în materie îmi dau perfect seama: finalul acestei „tragedii" istorice în care Clemenceau joacă rolul lui Metternich va fi același ca al Franței burgheze de după 1789: *triumful necondiționat al noilor prefaceri politico-sociale.* După cum Anglia, Prusia, Austria, Spania, Olanda etc. recunoșteau pe rînd Republica franceză, tot așa și azi statele europene și de peste Ocean vor sfîrși prin a recunoaște Rusia Sovietelor, care a apucat torța luminării unei lumi noi din celalt colț al Europei, Răsăritul dătător de viață.

„SOCIALISMUL" DIN 10 DECEMBRIE 1919

www.dacoromanica.ro

În articolele precedente am cercetat condițiile pe care trebuie să le îndeplinească dascălul pentru ca educația să se îndeplinească cu rost prin școală. Sinceritatea nu e cu putință să se găsească la pedagogii actuali din pricina organizației societății, care supune pe om la o sumedenie de vicisitudini și greutăți, înlăturîndu-l de la menirea lui sfîntă.

Pe lîngă această condiție se mai impune încă o cerință, cu atît mai puternică cu cît știința, dezvoltîndu-se, pune la dispoziție mijloace suficiente, și anume *pregătirea*. Nici sinceritatea cea mai accentuată nu poate singură produce un bun pedagog dacă acesta nu va avea o îndrumare specială în domeniul educației, atît de dificilă și pretențioasă. Sufletul copilului îndeosebi este un mecanism greu de mînuit ; este ca o mașină care, condusă greșit, se distruge și pe ea prin nefuncționare potrivită ; și-n cazul omenesc dăunează și altora cu care vine în contact. Sinceritatea dă dragostea de muncă, care împinge însă pe cel ce voește a fi un bun educator către cercetări îndelungate și studii aprofundate pentru a deveni un pedagog. Pregătirea se face mai întîi selecționîndu-se, adică alegîndu-se din masa elevilor unei școli începătoare pe cei cu deosebite aplicații spre această ramură de activitate. Acei ce simt ca o chemare naturală a deveni profesori să fie înlesniți a face studii de specialitate în țară și apoi în străinătate, să facă practică sub supravegherea maeștrilor și apoi să fie întrebuințați numai în acest scop, bineînțeles păstrînd mereu contactul cu ultimele descoperiri ale științei în domeniul pedagogiei și psihologiei, știința sufletului.

www.dacoromanica.ro

Dar cum stăm și cu această a doua și foarte importanta condiție în împrejurările de azi? Dascălii noștri au toată pregătirea necesară unei misiuni atît de grele? După cele mai frecvente cazuri judecînd, răspunsul este categoric: *nu*.

În adevăr, școlile normale, acele care servesc de pepiniere viitorilor învățători, primesc copiii de la 14 ani și cu 4 sau 5 clase primare, la care vîrstă și cu care cunoștințe cînd poate stabili oare că acel copil are chemarea sau predispoziția specială pentru a deveni un bun educator? De obicei în școlile normale, în majoritate zdrobitoare, elevii sunt recrutați din fiii țăranilor, învățătorilor sau preoților de la țară și-n foarte rari cazuri dintre orășeni. Se exclude astfel din practica lucrurilor, căci orășenilor le vine greu a-și îndrepta copiii către sate, iar sătenilor le vine mai lesne a-și plasa odraslele în internatele normale, o mare parte din acei tineri care ar avea o înclinare către meseria de educatori. În cazul cînd aceștia urmează liceul și apoi universitatea pentru a deveni profesori secundari, încă nu știm dacă menirea lor n-a fost greșită, căci ar fi avut dispoziții pentru educarea celor mai tinere vlăstare.

Apoi învățămîntul normal, ca și întregul în general, are azi numeroase lacune, deoarece fac din școlar un vînător de diplome mai mult decît un idealist conștient de însemnătatea meseriei sale de adevărat regenerator al neamului său și al omenirii întregi. Învățămîntul normal are lipsuri — nu aici e locul a le trata în amănunțime — care nu dau viitorului învățător sau apoi institutor nici cunoștințele complete, nici căldura necesară carierei sale de apostolat.

Odată căpătuit într-un post oarecare, de obicei aiurea decît locurile pe care el le-ar cunoaște de acasă, deci mai bine, de învăță-

www.dacoromanica.ro

tor nu se mai ocupă aproape nimeni, căci azi mai ales aparatul de revizori și inspectori consideră ca o calamitate a se deplasa dintr-un sat în altul, cînd cheltuielile de transport și de întreținere sunt atît de grele. Învățătorul apoi pierde contactul complect — afară de rare cazuri cînd el are prea multă bunăvoință — cu cele învățate la școala normală, el nu mai e în curent cu noile descoperiri în știința pedagogiei. Dacă primește vreun buletin, nu-l citește, căci n-are tragere de inimă, pentru că nimeni nu are de a i-o infiltra și întreține. Cum să se gîndească învățătorul numai la carte, cînd viața atît de grea îl reclamă mereu să fie atent la grijele proprii și casnice nu numai azi, cînd traiul e atît de greu, dar și-n trecut, cînd era atît de prost plătit. Neavînd pe deplin asigurată grija zilei de mîine, învățătorul și institutorul, ca orice funcționar al statului burghez, va căuta să-și întrebuințeze timpul liber pentru complectarea cunoștințelor și lipsurilor în pregătirea sa de educator?

La noi unii guvernanți, în dorința de-a pune stăpînire și pe puținele elemente mai luminate de la țară, au pus la dispoziția învățătorilor băncile și obștiile care au mercantilizat și mai mult pe reprezentanții unei meniri pur culturale și străine de afaceri. Slăbiciunea învățătorilor către instituțiile economice a devenit cu atît mai puternică cu cît organizația socială de azi le făcuse traiul foarte anevoios, așa că băncile și obștiile veneau ca o complectare și deseori ca o adevărată preocupare pe lîngă activitatea școlărească.

Și atunci cînd tînărul normalist își va mai complecta cunoștințele, destul de insuficiente și așa din timpul școalei?

Pregătirea pedagogică pentru cea mai mare masă a dascălimii noastre este așadar insuficientă; ea complectează — ca să întrebuin-

www.dacoromanica.ro

ţăm un eufemism — golurile pe care le-a început lipsa de sinceritate în corpul didactic de azi.

Repet, vina nu cade asupra membrilor corpului didactic, ci asupra întregii organizări sociale burgheze de azi, care impune mereu dascălului grija zilei de mîine şi pofta de-a agonisi bani albi pentru zile negre, căci statul burghez de azi deseori lasă muritori de foame pe funcţionarii săi. Aşa se ştie că numai de la 15 ani serviţi în sus un funcţionar se poate bucura de oarecare pensie.

Cu dascălii de la oraş, institutorii, care nu se deosebesc prea mult de învăţători, şi profesorii secundari, lucrurile stau cam tot aşa. În gimnazii şi licee învaţă deopotrivă şi viitorul avocat, inginer, funcţionar superior, magistrat, ofiţer, ca şi viitorul profesor secundar. Acelaşi program cuprinde învăţătura tuturor celor ce se vor specializa mai tîrziu abia în 3—4 ani cel mult.

Liceul are un program unic de studii, care abia în cursul superior, prin trifurcare, dă oarecare pregătire specială, dar în nici un caz nu se face vreo distincţie pentru îngrijirea deosebită candidatului la profesorat. În cele mai multe cazuri întîmplarea determină pe absolventul de liceu dezorientat ce carieră să-şi aleagă din facultăţile universităţii sau alte şcoli speciale.

Iar cel ce se îndreaptă spre litere sau ştiinţe naturale, simţind chemarea de-a deveni profesor, după ce în liceu n-a avut nici o îndrumare anume în această direcţie, la universitate face cu totul altceva decît specializarea didactică. Singura pregătire pentru profesorat este un curs redus de pedagogie şi o oarecare practică, uneori superficială, la seminarul pedagogic. Şi atît, dacă în unele cazuri aceste pregătiri se fac cu toată seriozitatea. Cum îşi

www.dacoromanica.ro

continuă pregătirea profesorul secundar, care a trebuit să treacă prin diferite tribulațiuni, pînă ce ajunge sigur pe catedra sa ?

Și-n acest caz organizația socială, care urmărește să facă din profesor un quasiprivilegiat și o unealtă a oligarhiei în același timp, este de vină. Pregătirea lui necomplectă se atenuează în lipsuri continue, afară de rari excepții, și acele înainte de război, nu azi, cînd viața e atît de excesivă.

Așadar, pregătirea care se cere ca o condiție sine qua non unui bun educator este stînjenită și neîngrijită prin vina sistemului social-politic al organizației capitalisto-burgheză. Oligarhia politico-socială pe de o parte, care nu urmărește să creeze organe și executori ai unei educații serioase în popor, căci luminarea sa aduce critica și răsturnarea acelei stăpîniri nedrepte, și sistemul economic de exploatare, care aruncă pe funcționarii educatori în rîndul proletarilor sau ai sprijinitorilor organizației de azi prin obținerea unor oarecari favoruri, sunt cele două mari cauze sociale care fac ca educația să fie străină de școală, și școala departe de menirea ei. Care e soluția îndreptării ?

Schimbarea organizației sociale de azi.

„TINERETUL SOCIALIST" DIN 15 DECEMBRIE 1919

POEȚII ȘI SOCIALISMUL

Poeții în actuala situație sunt nevoiți să urmărească o situație nu numai pe baza meritelor pur literare, ci și prin aceleași mijloace care aparțin politicienilor obișnuiți, ariviștilor de toate zilele. Printr-un motiv psihologic foarte lesne de priceput, poetul dorește recunoștința

www.dacoromanica.ro

semenilor săi dacă nu numai decît pentru a recolta foloasele materiale, ci și pentru simpla satisfacere a cerințelor lor interne de-a li se considera opera și creațiunea lor. Dar ce se întîmplă azi?

Frumusețea versurilor lor nu poate fi gustată senin de burghezul îngrijorat de cererea și oferta pieței economice; nu o poate simți capitalistul, frămîntat de jocul variat al bursei. Nici atenția cuvenită celor ce storc tot ce natura umană le-a turnat mai sublim în suflet; nici sprijinul necesar poeților, vecinicii proletari; nici recunoștința fiilor aleși ai neamului — nimic din toate acestea nu le sunt îndeobște acordate cu prisosință imperioasă.

Poetul e un om înainte de toate.

El are trebuinți organice și sufletești cu mult superioare unei ființe comune; nevoile îl chinuie cu chemarea lor. Grija de mîine nu trebuie însă să-i întunece inspirația și nici vanitatea sub forma emulației superioare să nu-i fie batjocorită. Cum să-i asculte glasul de privighetoare cu acea seninătate care face din fiecare individ aproapele nostru; cine să simtă cald ecoul coardei atinsă vibrător?

Sinceritatea în creație, care e baza oricărei producții de valoare, este alterată de această lipsă de ecou, poetul nu-și mai cercetează adîncul simțirii sale pentru a smulge versul fierbinte dematerializat, ci caută ecoul ce poezia sa va stîrni în lumea burgheză în care trăiește. Poetul își modelează glasul și-și denaturează inspirația după gustul societății de azi, ca și după cerințele seniorilor feodali de pe vremuri, trubadurilor medievali.

Dar mîine?

Mîine, cînd zorile roșii din Răsărit vor da locul soarelui luminos al socialismului de pretutindeni, o lume nouă se va creia și pentru

www.dacoromanica.ro

poeți. Mîine libertatea inspirației îi va fi asigurată ; el va creia pentru frumusețea versurilor sale, pătrunse de idealismul neîntinat de nici o comandă burgheză. Mîine ambiția sa își va lua sborul spre o singură țintă : acea a creierii operei pure de artă, gustată de masa întreagă a poporului cultivat și obiectiv ; poetul creator și publicul nu vor mai fi chinuiți de grija zilei de mîine.

Ambiția de-a li se recunoaște meritele va fi satisfăcută pe deplin. Recunoștința necondiționată va fi un imbold perpetuu pentru a produce numai ce inspirația proprie îi va dicta. Poetul își va găsi locul de cinste la festinul vieții, asigurată prin înlăturarea piedicilor sociale...

Poetul nu va recurge la lupte politice pentru a-și creia o situație corespunzătoare talentului său ; nu-și va vinde pana pentru un blid de hrană ca-n viața aceasta atît de materială pe care o trăim azi.

Atunci un *Goga* nu va fi fost perdut tărîmului ales din lumea poeziei ; lirismul lui făgăduitor nu va fi fost ucis de arivismul luptătorului politic. Cel ce-a smuls din sufletul tinereții strofa :

„Veniți în horă de frăție,
Străvechii cîmpului străjeri
Ce ocrotiți de-o veșnicie
A muncii rodnice dureri.
Veniți plugari, veniți oștenii
Celui mai vechi și sfînt război,
Tovarăși buni ai Cosînzenei,
Veniți cu noi !"

(Cîntecul Muncii)

a alungat apoi cu strigăte nedemne pe aleșii aceleiași munci din Sfatul Național al Ardealului. La publicarea primului și ultimului volum de poezii, toți literații tresăriră de bucurie la apariția unui talent mare, care să continue

www.dacoromanica.ro

tradiția lui Eminescu, Vlahuță, Coșbuc. Dar, vai, după puțină vreme poetul este captat de viața politică, care a distrus bardul făgăduitor.

Delavrancea n-ar fi fost pierdut prozei vioaie și trubaduriene din prima activitate literară pentru oratorii politice trecătoare sau pentru un minister al *industriei !*

Dar cazul sărmanului Dionis, care abia putea filozofa la palida lumină a unui capăt de lumînare, *Eminescu*, care-și irosea forțele în pustiul sterp de inspirație al unei gazete de forța literară a „Timpului".

Și dacă am înșira pleiada acelor talente distruse în față sau în plină dezvoltare de vitregia unei organizații sociale, ne-am ilustra tema sumară cu dovezi prea triste pentru adevărul gol, dar adevăr. Traian Demetrescu, Păun Pincio, Ștefan Petică, Neculuță și alții pe care-i uit acum ne străjuesc amintirea cu durere.

Poeți, cîntați o lume nouă, e a voastră doar !

„SOCIALISMUL" DIN 26 DECEMBRIE 1919

NAȚIONALISM

Noi, socialiștii internaționaliști și „heimatlozi" (fără patrie. — *N. A.*), suntem învinuiți de atîtea ori că nu simțim cu întreaga națiune atunci cînd strigăm : „Trăiască Germania, Rusia etc. socialistă !" Și care dăscălaș din provincie sau mare om politic român nu s-a bătut cel puțin odată pe an — cu ocazia sărbătorilor naționale de obicei — cu pumnul în piept că detestă, pentru binele neamului său, legătura internațională, deși pînă mai deunăzi mînca pîine din făina australiană (de peste nouă mări și țări). Că suntem mai buni naționaliști ca ei, urmărind în lupta noastră să dezrobim pătura largă muncitoare de la țară

www.dacoromanica.ro

și orașe de lanțurile robiei sociale pentru a reda adevăratului neam toată libertatea de dezvoltare — cred de prisos a mai insista.

Ceea ce m-a îndemnat să reiau condeiul într-o chestiune pe care am atins-o într-un articol de astă vară, oribil mutilat de onorabila cenzură de pe vremuri, a fost o știre, o simplă informație de ziar, care însă prezintă o deosebită importanță dacă o privim sub adevărata lumină. Noi, adepți ai concepției marxiste și ai materialismului istoric, stăruim cu încăpățînare poate — doar numai așa vom scoate întunericul din capul unora — a arăta adevăratele tendințe care mînă clasele oligarhice, burghezo-capitaliste de azi în politica lor zilnică sau de stil mare, acoperită de tirade și pretexte patriotice.

Spre izbîndirea idealului național, pentru dezrobirea fraților subjugați de unguri și austrieci, am luat în fine armele.

Dar după atîtea suferințe am izbîndit. Și am reușit a desface pe bietul muncitor din fabrici și pe țăranul oropsit — în treacăt fie zis, țăranul de peste munți era mai bogat și mai cult ca liberatorul lui din Vechiul Regat — de jugul stăpînirii. De la conducerea tuturor dregătoriilor și îndeletnicirilor economice, între cele mai principale, am înlăturat pe barbarii străini pentru a lăsa locul liber celor ce s-au sacrificat sau erau exploatați, adică... țăranii și muncitorii de peste munți în Ardeal sau Bucovina.

Și-n adevăr, cetii în „Avîntul" de la 21 curent că vechea Societate anonimă transilvăneană pentru comerțul de lemne s-a transformat în Societatea forestieră din Transilvania după legile românești, mutîndu-și sediul la București — probabil de la Pesta — și alegîndu-și un nou consiliu, compus din reprezentanți ai celor ce aduc frumoase cîștiguri la un capital de 12 milioane.

www.dacoromanica.ro

Pentru simpla curiozitate citez cîteva numiri din membrii muncitori şi ţărani, neaoşi români. Preşedinte dl. Theodor Mihály, vicepreşedinte al Senatului; vicepreşedinţi: N. Ghica, fost ministru, şi N. Cantacuzino, mare proprietar. Membri: domnii general Iancovescu, fost ministru, Gr. Cantacuzino, idem, dr. Bardescu alături de d-nii Gh. Klaessi (sas, adăugăm noi), dr. A. Polony (ungur), deputat, dr. Czell (sas), Herman Theiler şi Ernest Patriche, toţi „români". Urmează apoi şi alte dregătorii mănoase, pe care nu mai ostenim cetitorii a-i cunoaşte. Mai amintim doar pe dezrobiţii d-nii Otto Zentler, Oscar Steinhardt şi alţii, care au patriotismul de-a se înfrupta din munca lucrătorilor forestieri, mulţi şi anonimi, probabil cu aceleaşi nume variate, dar pe care baioneta soldatului român a uitat a-i dezrobi!

O, oropsitule muncitor român, cum îndrăzneşti tu a cere să legi prietenie cu soţul tău de robie, cînd dulcea înfrăţire cu străinii este un apanagiu „patriotic" al celor mari!

„SOCIALISMUL" DIN 5 IANUARIE 1920

DICTATURA BURGHEZĂ, VOTUL ŞI ARMATA

Într-un articol introductiv am insistat asupra apariţiei şi trecutului dictaturii de la origina romană pînă în preajma înfăptuirii societăţii burgheze. Revoluţia burgheză de la 1789 părea că va deschide larg zăgazurile libertăţilor de tot soiul, şi-n primul rînd libertatea politică se credea asigurată. Iacobinii ideologi, dar mai ales extremiştii din stînga — numiţi Montagnarzi — au luptat cu jertfe şi ghilotinări pentru garantarea votului întregii mase franceze, sufragiul universal consacrat prin opera Adunării convenţionale.

www.dacoromanica.ro

Era un pas enorm spre libera manifestare a voinței naționale, acel principiu enunțat de teoreticienii raționaliști ai secolului 18, în frunte cu J. J. Rousseau, suveranitatea poporului era garantată prin noul sistem electionist. Dar visul fu de scurtă durată.

Clasa burgheză, care nu pregeta a provoca grozava perturbațiune în întreaga Franță pentru obținerea puterii politice, începe a da înapoi pas cu pas în executarea făgăduielilor date pe timpul Adunărilor constituantă, legislativă și convențională. După dispariția șefilor „munteni", ultimul fu Robespierre, tendința de clasă ce înțelegea să obțină singură toate foloasele pe urmele jertfelor Revoluției se manifesta precis în organizarea burgheză. Și-n primul rînd *votul*, mijlocul de reprezentare a intereselor națiunei, suferi această prefacere fundamentală, care aducea silnicie, stăpînire, deci dictatura împotriva clasei mari muncitoare și țărănești, cu ajutorul căreia burghezia venise la putere.

Codul lui Napoleon, cea dintîi mare legislație a noii organizații sociale și care servi de model multor state pînă azi, prevede selecționarea alegătorilor după venit. Capacitatea de conducere în stat o are numai avutul, ca și cum numai cei bogați s-ar pricepe la treburile publice, care de fapt interesează mai mult pe cei ce sunt chemați a le executa: poporul. Înlocuirea sufragiului universal din timpul Revoluției prin censul mai mult sau mai puțin larg constitue una din fețele cele mai nedrepte ale dictaturii burgheze. Prin piedicile puse alegătorilor nu numai în Franța revoluționară, ci și-n Anglia, cu o tradiție constituțională mai veche, prin sistemul cenzitar, foarte restrîns la început și lărgit abia cu mari greutăți, în decursul veacului XIX, burghezia își începea domnia de clasă, cu înlăturarea nu numai a oricărui principiu de li-

www.dacoromanica.ro

bertate, ci cu siluirea propriilor motive de constituire în locul clasei feudale.

Cu vremea, burghezia a cedat în fața maselor muncitorești, creiate ca factor politic de dezvoltarea industriei următoare de la finele sec. XIX, în care epocă și-ndeosebi la începutul prezentului secol conducătorii burghezi au fost nevoiți a readuce votul universal. Și aceasta a trecut prin diferite faze de „ciupeli" pînă ce fu redat complect națiunii, care trebuia să-și exercite votul spre binele ei. Totuși, votul universal sub regimul burghezo-capitalist e departe de a înlătura complect dictatura burgheză.

Încheiem prezentul articol insistînd asupra unei alte fețe prin care se manifestă aceeași dictatură. Societatea capitalistă este bazată pe o anumită organizație economică care cere garantarea produselor și siguranța răspîndirilor lor. Concurența între state, pofta mereu crescîndă după cîștig și după acapararea de noi piețe de desfacere aduce nevoia unei dezvoltări intense a brațului armat care să lovească în cei ce s-ar opune extensiunei economice a unui stat. Capitalismul își creiază avutul din furtul plus-valoarei din munca proletarului; convins de veracitatea acestui fapt și mai ales de mizeria în care aruncă batalioanele proletare, are teama că să nu i se ia averea cu forța de către muncitorii deposedați. De aici nevoia unei *armate* permanente, întreținută pe seama statului din veniturile tuturor și mai ales a celor mici, care nu are alt rol decît apărarea bunurilor burgheze înlăuntru și-n afara unei țări. După ce nu e în stare să lucreze ea singură, burghezia capitalistă zmulge cu forța cei mai buni fii ai poporului, pregătiți în arta omuciderii și chiar a fratriciderii. Burghezia apără prin aceiași fii ai poporului ceea ce aceștia au produs.

www.dacoromanica.ro

Este cunoscut rolul nenorocit pe care-l joacă armata în conflictele dintre capital şi muncă pentru folosinţa celui dintîi. Toţi îşi dau seama azi că războiul recent cu milioane de morţi şi miliarde de pierderi a fost dus de forţele naţiunilor înarmate în acelaşi scop imperialist pentru satisfacerea poftelor capitalismului burghez. Armata este şi a fost arma cea mai puternică a exercitării dictaturii burgheze.

„IAŞUL SOCIALIST" DIN 9 FEBRUARIE 1920

FACTORUL PRECUMPĂNITOR

Chestiunile referitoare la politica externă au fost totdeauna determinate de îndrumările organizaţiei interne în orice stat, dar cu deosebire în ţările care precumpănesc prin importanţa şi gradul lor de civilizaţie în concertele continentale.

În societatea burghezo-capitalistă, în floare în secolul trecut, diplomaţia cîrmuia nu numai relaţiile fiecărui stat cu celelalte, dar se impunea asupra întregii vieţi politice din ţările mai mici. România a fost obligată, în urma tendinţelor economice ale tînărului imperiu german, să activeze în orbita intereselor externe ale Puterilor centrale. Organizaţia internă capitalistă cerea cucerirea de noi debuşeuri pentru desfacerea mărfurilor abundente, diplomaţii şi miniştrii de externe erau dependenţi ai financiarilor şi marilor industriaşi.

Dar astăzi ?

Cel mai nou eveniment politic, reluarea legăturilor comerciale şi curînd a celor politice cu Rusia „bolşevică", nu numai că nu scapă adevărului afirmat mai sus, dar îi dă cea mai puternică confirmare.

Ridicarea blocadei, cu perspectiva reluării

www.dacoromanica.ro

relațiilor politice se datorește celor doi factori în luptă deopotrivă: dezvoltarea evenimentelor în legătură cu situația internă a Rusiei sovietiste și cele intrinsece Antantei, ambele contribuind la rezultatele de azi, drept rezultat al evenimentelor interne.

Victoriile militare ale bolșevicilor se datoresc exclusiv organizației noi militare, în care disciplina a fost înlocuită printr-un suport moral cu mult superior: avîntul sublim pentru apărarea unei noi organizațiuni sociale creiată de luptătorii înșiși. O justă repartiție internă a drepturilor și datoriilor cetățenilor comuniști s-a evidențiat în afară prin jertfele benevole a miilor de combatanți roșii, care au impus respectul unei lumi întregi față de noul stat.

Dar în cealaltă parte?

Hotărîrea Consiliului suprem, capul diriguitor al intereselor Angliei, Franței și Italiei, părea să fi pus în mirare o lume întreagă. Dispoziția neașteptată a renunțării la război crîncen împotriva Republicii sovietiste a căzut în balanța echilibrului european ca o surpriză pentru cei mai mulți, explicația părea aproape o enigmă...

Explicația a fost lesne de găsit. Ea a fost atinsă pe ici-colea; noi vrem s-o întărim. Unul din motive a fost interesul economic pe care-l prezenta Rusia „sărăcită", dar cu bogate previziuni pentru negustorii Antantei. Dar factorul precumpănitor a fost altul.

Puteau să mai aștepte încă lacomii capitaliști, dacă ar mai fi sperat în o nouă înfrîngere a Revoluției și mai ales dacă diplomații și conducătorii politicii externe n-ar fi fost zoriți de anumite atitudini ale unor partide și mișcări interne.

Acești noi factori interni se rezumă într-o unică directivă: *tendința spre pace a maselor muncitoare organizate pe baze socialiste.*

www.dacoromanica.ro

Numai mișcării socialiste a organizațiilor sindicale sau politice muncitorești se datorește reluarea prezentă a relațiilor, oricît de ușoare deocamdată, cu Rusia sovietistă.

Franța, obosită de conducerea cu dispoziții absolutiste a lui Clemenceau, a divorțat rapid de-un bătrîn maniac (în chestia socialistă) și nu cu puțin au contribuit atacurile Partidului Socialist Francez la căderea cu zgomot a fostului dictator, piedică însemnată la ridicarea blocadei. A doua zi după căderea în minoritate la alegerea prezidențială a lui Clemenceau, Consiliul suprem ia celebra rezoluție determinată de Lloyd George.

Principalul hotărîtor a fost premierul englez. Dar ce l-a îndemnat la acest pas? Susțin că numai mișcarea travailiștilor i-a dat de gîndit asupra situației sale în cazul continuării blocadei. Victoriile bolșevicilor și tărăgăneala în chestia socializărilor au întărîtat pe pașnicii travailiști englezi, încît ex-ministeriabilul Henderson, secretarul general al lui Labour-Party, a declarat că nu se mulțumește cu ridicarea blocadei, ci reclamă încheierea formală a păcii cu Rusia.

Așadar, din analiza ultimelor evenimente politice se desprinde puternic și clar un adevăr: în hotărîrile relațiilor externe trece pe primul plan un factor precumpănitor: masele și Partidul Socialist.

„SOCIALISMUL" DIN 8 FEBRUARIE 1920

NEVOIA DE CULTURĂ

Socialismul este o mișcare de masă, deoarece urmărește ridicarea și organizarea celei mai întinse clase sociale de azi: proletariatul manual și intelectual. Acest proletariat, fie că

www.dacoromanica.ro

formează totalitatea membrilor diferitelor organizaţii socialiste, fie că nu e încă alcătuit sub stindardul socialist — ca cel agrarian de pildă — în unităţi conştiente, este arma care va înlesni realizarea lumii noi, înlesnită de dezvoltarea firească a societăţii.

Masa suferă în genere de multe lipsuri datorită exclusivismului egoist al claselor dominante şi-ndeosebi intereselor lor. Printre aceste neajunsuri, unul din cele mai dureroase îl constituie lipsa unei culturi serioase, nu în înţelesul burghez, ci în cuprinsul cultivării care îmbogăţeşte mintea cu adevărurile ştiinţei şi înnobilează sufletul cu sentimente superioare.

Mişcarea socialistă se manifestă prin două căi de activitate: organizarea economică prin *sindicate*, care asigură nevoile imediate ale muncitorimei exploatate, şi *partidul politic*, care dă concursul de ansamblu pentru ajungere la rezultatul final: creiarea societăţii apropiat viitoare. Dar nu trebuie de neglijat a treia cale, care devine azi mai imperioasă ca oricînd: *pregătirea înţălegerii şi formarea făptuitorilor lumii viitoare.* Societatea burgheză, prin condiţiile mizerabile economice, a ţinut departe masele de lumina înţelegerii rostului istoric al omenirii, le-a ferit de a pricepe care sunt tendinţele de continuă prefacere şi deci le-a înlăturat de la posibilitatea cunoaşterii propriilor lor forţe internaţionale şi a rostului istoric de viitoare organizatoare a relaţiilor între oameni.

Totuşi, cultura este posibilă pentru proletariat astăzi chiar, în societatea burgheză, prin sforţările noastre ale celor ce-am obţinut, din fericire, un grăunte de lumină din vastul cîmp al ştiinţelor, literilor şi artelor.

Toate aceste trei ramuri de activitate intelectuală au ajuns la un grad de dezvoltare atît de înaintat, încît cunoaşterea principiilor

www.dacoromanica.ro

lor elementare formează indispensabilul oricărui individ ce crede că poate acționa spre binele lui și mai ales al altora.

*
* *

Nevoia de cultivare este o cerință imperioasă — repet — fără care membrii conștienți ai mișcării socialiste vor duce-o greu în lupta contra burghezimii, hrănită la luminele culturii, dar utilizînd-o spre avantajul ei. Cu atît mai mult trebuie să pătrundem tainele intelectualismului sau explicațiile practice, cu cît clasele dominante, prin toate mijloacele de la îndemînă (școala, biserica, armata etc.) au căutat să întoarcă toate adevărurile științifice și toate eforturile spiritelor pentru creiarea unei ideologii folositoare tendinței de oprimare. Toți intelectualii burghezi, în tot învățămîntul din viața școlară, iar mai apoi prin presă, se străduesc a răstălmăci cultura adevărată în sensul durabilității organizației economico-sociale de azi. Contrarul este revoluționarism, subversiv, primejdios nu lor — cum ar fi adevărat —, ci omenirii întregi, cum pretind ei.

Așadar, culturii pe care ne-o dau burghezii trebuie să opunem o durabilă și sănătoasă cultură socialistă, care în bună parte se face prin cunoașterea adevăratei culturi. Rezultatele investigațiilor sufletului omenesc de veacuri nu sunt apanajul unei clase, deci nu formează decît un patrimoniu comun tuturor.

Toți să ne bucurăm de roadele gîndirii și simțirii umane și în primul rînd să cunoaștem încercările concretizate prin lucrări mai noi ale cercetătorilor contemporani.

În vederea principiului de mai sus fac un tovărășesc apel la intelectualii mișcării, la conducătorii ziarului central ca unii să-și depună munca lor pentru a face cunoscut publicului

www.dacoromanica.ro

muncitoresc mișcarea culturală în curs, iar cei din urmă să-i dea publicitate.

O rubrică din jurul foaei, două coloane cel puțin din numărul dublu să fie consacrate părții culturale pentru a răspunde cerinței pe care mi-a fost dat a o cunoaște chiar din partea multor muncitori.

Ca o mică contribuție în acest sens eu propun și pentru ceva mă angajez ca să se retribuie o parte și *recenzării ultimelor publicații*, necesare cunoașterii cetitorilor socialiști. Au fost dări de seamă, pe care le cred folositoare, asupra unor lucrări în legătură cu socialismul sau chestiile sociale, dar numai ca un simplu început. Au apărut în străinătate multe cărți interesante, care fac cunoscut și rezolvă chestiuni urgente — cum sunt cele referitoare la Rusia sovietistă, de pildă — și care ar trebui în mici rezumate făcute cunoscut muncitorimei cetitoare.

„SOCIALISMUL" DIN 14 FEBRUARIE 1920

ORIENTĂRI ÎN POLITICA EXTERNĂ

Noi privim frămîntările omenești de azi și din trecut în legătură cu politica internă a unui stat, ca și-n relațiile externe prin lumina clară a teoriei marxiste, care, aplicată istoriei, poartă numele de materialism istoric. Ea ne călăuzește ca un far și ne scoate totdeauna la liman. Nu voi face aici teorii adînci, dar voi schița una din aplicările materialismului istoric la evenimentele recente, care au găsit pe unii din conducătorii României aproape nepregătiți.

Victoriile prevăzute de noi, ale bolșevicilor, i-au adus în preajma granței de răsărit; atitudinea noastră față de Rusia sovietistă trebuie să se fixeze cît mai curînd. Premierul

www.dacoromanica.ro

român a plecat pentru lămuriri și-n această chestiune la Paris și la Londra ; iar mai presus de toate foștii inamici din tabăra Antantei, în frunte cu Anglia, sunt pe calea tratativelor cu Rusia sovietistă.

Statele s-au ridicat pînă-n prezent pe o temelie economică specială : *capitalismul*, care domnește chiar în statele cele mai puțin industriale. Capitalismul se bazează pe exploatare între indivizi, pe concurență ; el cuprinde lupta perpetuă între exploatatori și exploatați, lupta de clasă și lupta între capitaliști. Capitalismul este, prin *imperialism*, lupta între state, între coaliții de state. Folosindu-se de puterea în stat, el întrebuințează ca un mijloc imperialist *războiul*.

Țara românească a intrat și ea în hora macabră a războiului mondial, provocat de imperialismul german, englez, rus, francez, american. Astăzi toate încercările pacifiștilor nu vor ajunge la nici un rezultat decît lucrînd în acord cu antimilitariștii. Ce spun și ce vor aceștia ? Antimilitariștii consecvenți, cercetînd originea răului, au descoperit că numai lupta împotriva capitalismului va aduce realizarea idealului de pace, pe care de altfel au cinismul înșiși capitaliștii să se bată cu pumnul în piept că-l doresc și ei.

Nu este posibilă pacea în lume atîta timp cît capitalismul este baza economică a societății ; deci dorința sinceră de pace o vom găsi la acele state care nu sunt bazate pe capitalism.

Și atunci se naște întrebarea naturală : încotro să ne îndreptăm privirile noi, românii, care uniți într-un stat etnic, formăm o unitate ce calcă cu pași noi spre noi destine ?

Politica d-lui Vaida, după cît rezultă din expozeul făcut în parlament, spre a manifesta tendința unei dorințe de bună înțelegere cu toți vecinii, pare să fie o politică de pace. Ar fi, de altfel, și singura politică externă care

www.dacoromanica.ro

ar da posibilitatea zguduitei noastre țări să se refacă din ruina în care ne-a adus războiul din toate punctele de vedere. Îndeajuns conducătorii noștri au mînat țara românească după interesele de gașcă politică chiar în relațiile externe. Îndeajuns au lucrat ei cu ochii legați. Fiți mai atenți, diplomați improvizați sau de carieră ; deschideți larg privirile atunci cînd angajați milioane de locuitori ai țării într-o anumită politică. Nu e nevoie să fiți numai decît socialiști pentru a observa că numai statele necapitaliste au azi, singure, dorința și posibilitatea de pace.

Or, statul care îndeplinește acest rol azi, mai ales după măcelul îngrozitor mondial, este numai acel al *Republicii sovietiste ruse*. Nefiind bazat pe capitalism, nu este dornic de nici un fel de exploatare, nu dorește lupta cu nimeni, indivizi sau state.

Așadar, domnule prim-ministru, dacă dorești sincer pacea, n-o vei obține spre Răsărit, cel puțin, decît ascultîndu-ne cerința sinceră, pornită numai din dorința fierbinte de bine pentru sărmanul popor român !

Pace cu *Lenin !*

„IAȘUL SOCIALIST" DIN 8 FEBRUARIE 1920

SITUAȚIA RUSIEI

Viitorul prezis de noi s-a realizat. Nu ne facem o laudă ; meritul trebuie atribuit concepției materialismului istoric, care ne-a călăuzit în determinarea faptelor privitoare la Rusia sovietistă. Astăzi Rusia sovietistă are o situație din cele mai avantajoase. Să analizăm pe rînd și pe scurt ultimele evenimente.

Reacțiunea triplă : *Kolceag, Denikin* și *Judenici*, distrusă fără speranță de reînviere : Kolceag prizonier și amenințat cu spînzură-

www.dacoromanica.ro

toarea ; Denikin aproape inexistent, căci nu se ştie unde se află ; Judenici quasiprizonierul Estoniei. Dezastrul hidrei tricefale e recunoscut chiar şi de cancelariile aliaţilor.

Statele alogene sunt pe cale de-a deveni bune vecine : Estonia a încheiat deja cea dintîi pace cu Moscova, Lituania şi Letonia sunt pe cale s-o facă.

În acelaşi timp, toate încercările aliaţilor de-a ridica Polonia la rangul unei primejdii puternice împotriva bolşevicilor au dat greş. Lenin şi Cicerin au oferit de curînd *pacea guvernului de la Varşovia,* ceea ce a făcut o impresie puternică proletariatului polon.

Republicile social-democrate din colţul de sud-est al Rusiei, *Georgia* şi *Adzerbaidjan,* au declarat de curînd că-n nici un caz nu vor servi ca bază de operaţie a Angliei în contra Rusiei, după cum în strigătele încîntate ale presei burgheze se lasă să se înţeleagă.

Negocierile dintre O'Grandy şi Litvinov continuă cu fructuozitate la Copenhaga, în timp ce reprezentanţii maximalişti au sosit la Roma.

În acelaşi timp, influenţa bolşevicilor asupra Asiei mahomedane sau a regimelor ruso-asiatice dau mult de gîndit guvernorilor englezi şi le produc multe nopţi de insomnie. De curînd, un fapt nou a survenit să confirme aceste temeri. Un reprezentant al emirului *Afganului,* ţară ameninţată mereu de supremaţia Angliei, vecină cu stăpîna Indiei, a intrat cu mare fast în Kremlinul lui Lenin, asigurînd guvernul comisarilor poporului de simpatia întregii populaţii din Samar-Kand, Buhara, Taşkent, Kiva etc.

Toate aceste fapte de natură exclusiv politică sunt dovezi puternice — bineînţeles că pentru cei legaţi la ochi sau cu privire scurtă, probabil din pricina „agerimei" minţii lor, n-ar fi tocmai aşa — care se adaugă ca un puternic

www.dacoromanica.ro

corolar al reluării relaţiilor economice, pe care nici cei mai orbi nu le mai contestă.

Şi atunci cum rămîne cu asigurările presei „patriotice", liberalo-naţionalistă în special, că Rusia e pe pragul ruinei complecte din cauza bolşevicilor ?

Stofă de oameni mari de stat !

„SOCIALISMUL" DIN 24 FEBRUARIE 1920

LUPTA DE CLASĂ

Evenimentele curente din mişcarea economico-socială de la noi au pus iar pe tapet chestiunea luptei de clasă, atît de neînţeleasă de burghezia ignorantă sau răuvoitoare din ţara noastră. Deşi principiile generale se cunosc îndeajuns de muncitorimea socialistă, am crezut totuşi necesar a reveni asupra acestei chestiuni pentru lămurirea ei prin prisma faptelor recente.

Din cele mai vechi timpuri, a existat lupta între diversele clase sociale, deoarece interesele fiecăreia se ciocneau cu acele ale altor clase suprapuse sau supuse. În antichitate — la Greci —, în fiecare cetate populaţia era împărţită în două clase sociale : poporul de jos, demosul, care avea anumite adunări ale sale, şi bogaţii, negustori sau proprietari de pămînt, *aristocraţii*. Între aceste categorii erau veşnice lupte, politice mai ales, cetatea fiind condusă de democraţie sau aristocraţie. Sparta a fost condusă mai mult de aristocraţi, Atena de democraţie, aşa cum se înţelegea în antichitate, oricum exprimînd un caracter de superioritate.

La romani, istoria pomeneşte din primele timpuri de lupta de clasă între *patricieni* şi

www.dacoromanica.ro

plebei, între nobili și popor — ducînd Roma la vremuri strălucite cînd drepturile plebeilor erau ascultate.

După dărîmarea vastului Imperiu roman urmează o nouă epocă prin stăpînirea feodalilor, cînd se dădeau lupte între aceștia și servi sau între nobilii feodali și regi, care doreau creiarea unei puteri centrale. În cea mai recentă epocă a istoriei apare puterea burgheziei, la început sprijinind pe regi împotriva feodalilor, mai apoi în luptă cu o nouă clasă socială, proletariatul, cînd burghezia devine capitalistă și exploatează clasa muncitoare.

Nici un istoric nu poate nega această înlănțuire de schimbări, nu poate nega că lupta de clasă a fost mobilul întregii dezvoltări umane. Totuși, trebuie mereu repetat acest adevăr reprezentanților burghezimei, care în ideologia lor oarbă vorbesc mereu de *armonia de clasă*.

Nu noi am născocit lupta de clasă ; nu noi aţiţăm la lupta de clasă, care este un fapt natural. Noi luptăm numai ca muncitorimea, din care toți cei ce suntem salariați facem parte, să fie conștientă de ea însăși și-n gardă pentru a nu fi zdrobită. Muncitorimea este alcătuită din toți cei ce aduc un folos societății ; de aceea cerem unirea tuturor proletarilor, salariaților împotriva clasei capitaliste. Clasa burghezo-capitalistă a creat o ideologie, care se exercită prin toate instituțiile statului, de falsificare a adevărului științific din sociologie, economia politică etc. O parte din proletari sunt, din nenorocire, unelte oarbe ale burgheziei capitaliste și luptă împotriva propriilor lor frați.

Burghezia a apelat la așa-numitele sindicate galbene, care au apărut și-n orașul nostru, cum dovedesc evenimentele din ultima

www.dacoromanica.ro

vreme. Lozinca noastră rămîne acea a unirii tuturor proletarilor din lume, care nu cunosc armonia de clasă.

„IAȘUL SOCIALIST" DIN 29 FEBRUARIE 1920

DEFĂIMĂTORII COMUNEI

Nu cred că vreo altă mișcare populară din trecutul sîngeros al istoriei să fi fost mai mult hulită ca încercarea disperată a unei mulțimi exasperate de chinuri și rușine națională cum a fost scurta, dar glorioasa Comună din Paris de la 18 martie-27 mai 1871. Și cît de meschină pare în ochii istoricului obiectiv hula pe care burghezia atotputernică prin masacrele lui Gallifet o aruncă asupra admirabilului popor parizian, care a croit cu jertfele sale o lume nouă.

Franța, condusă de o clică ignorantă și servilă din jurul împărătesei Eugenia, geniul rău în tot ce-a putut fi bun în Napoleon III, cade zdrobită sub pumnul lui Bismarck. Proletariatul parizian, care protestase împotriva războiului, are de îndurat cele mai grozave mizerii în iarna asediului, din vina altora. Aceștia încă tari în Adunarea Națională, reacționară și monarhică, închină rușinos steagul „Patriei", la picioarele Prusacului învingător. În timp ce micul burghez și mai ales proletarul din Paris se încăpățînează a menține prestigiul „națiunei franceze". La capitulare peste 100.000 de burghezi au fugit din Paris, iar la Versailles guvernul șovăitor al lui Thiers se îngrijea de „ordinea din Paris", amenințată de poporul sîcîit de proprietari și negustori care cer, prin 150.000 de proteste numai în 3 zile, plata datoriilor din iunie.

Iar cînd Garda Națională urma să fie dezarmată de regimentele guvernului de la Versailles, răbdarea poporului fu sfîșiată și sol-

www.dacoromanica.ro

dații revoltați condamnară pe doi generali, dintre care unul Clément Thomas, autorul masacrelor muncitorimei din 1848. Aceștia au fost singurele victime ale furiei poporului, dar înainte ca *Comuna* să se fi instituit, deoarece ea a luat naștere în urma alegerilor de la 20 martie. La aceste alegeri și-au manifestat dorința constituirii Comunei și Republicii peste 287.000 de alegători. Unde este deci învinuirea că noua formă politică a fost opera numai a cîtorva revoluționari? Întreg poporul parizian a preluat libera sa conducere și a instituit miniștri din muncitori, care au murit extrem de săraci și care se hrăneau la birturile cele mai simple sau din savanți ca Elisée Réclus. Nici un viol, nici un furt, nici un delict de drept comun nu s-a petrecut la Paris atîta timp cît proletariatul a avut frînele puterii în mîinile sale. Poporul este foarte moral cînd se conduce singur; în același timp versaillezii s-au purtat ca niște barbari. Prinșii comunarzi erau siliți să treacă sub escortă pe sub privirile batjocoritoare ale doamnelor din înalta societate și apoi împușcați fără judecată!

Și acum vestitele orori și vandalisme din timpul „săptămînei de sînge". O singură distrugere fu opera guvernului Comunei, a coloanei Vendôme, care semnifica gloria militară și vrăjmășia dintre popoare. Toate distrugerile aruncate pe seama Comunei a fost opera agenților incendiatori bonapartiști pătrunși în timpul asediului, pentru a distruge tocmai acele instituții care cuprindeau acte compromițătoare ale regimului lui Napoleon, la Primărie, la Ministerul de Finanțe, Tuillerie și Louvre, unde se aflau hîrtiile faimoase ale familiei imperiale. Celelalte pagube mai mici s-au datorat incendiilor provocate de bombardamentele asediatorilor versaillezi.

www.dacoromanica.ro

Iar celor ce s-au indignat de cei 60 ostateci din Paris asasinaţi ca răspuns la măcelurile barbare ale trupelor versailleze — singurele victime burgheze — vom răspunde numai cu explicarea c-a fost opera unei mulţimi furioase şi setoase de răzbunarea grozavelor masacre ulterioare atunci cînd Comuna nu mai exista şi cu înşirarea victimelor din cealaltă parte: 25.000 de bărbaţi, femei şi copii ucişi în luptă, 30.000 morţi în forturi sau exilaţi, 13.700 condamnaţi, 70.000 femei, bătrîni şi copii lipsiţi de mijloace sau alungaţi peste graniţă: un bilanţ grozav de 111.000 victime ale „blîndei şi patrioticei burghezii".

În faţa tendinţelor monarhice şi reacţionare, Comuna din Paris a salvat Republica liberă de pînă azi prin jertfa celui mai generos popor din istorie — poporul parizian.

Descoperiţi-vă capetele, urmaşii călăilor Comunei, care nu v-aţi pătat cu-n strop de sînge astăzi cel puţin, cînd fiii împuşcaţilor la ziduri v-au salvat la Marna bunurile şi siesta fără griji. Iar voi, proletari de pretutindeni, învăţaţi că numai împrejurările coapte vă pot duce la sigură victorie!

„IAŞUL SOCIALIST" DIN 21 MARTIE 1920

PROPAGANDA ELECTORALĂ

Suntem în ajunul unei lupte mari pe care mişcarea socialistă din întreaga ţară şi deci şi din localitate o are de dat pentru cîştigarea unor revendicări politice: dreptul de a-şi spune glasul la conducerea ţării, în parlamentul care mai reprezintă încă forţa legislativă a ţării noastre. De importanţa numărului cît mai mare de deputaţi pe care şi-i trimite cu convingere proletariatul organizat întru apărarea drepturilor sale încălcate de veacuri de

www.dacoromanica.ro

oligarhie, cred că orice muncitor își dă lesne seama și cred, în consecință, că apelurile organizațiilor socialiste se vor bucura de cel mai desăvîrșit ecou în sufletele muncitorimii ieșene. Este nevoie de propagandă electorală?

Mișcarea socialistă, spre deosebire de celelalte acțiuni cu caracter politic, reprezintă astăzi singurul tărîm de intensă activitate permanentă și vie, care păstrează un strîns contact între mase și conducători.

În fiece săptămînă, cel puțin două din ședințele secției socialiste sunt consacrate întrunirilor intime sau publice la care se discută chestiunile cele mai importante, generale și la ordinea zilei. Spre deosebire de celelalte cluburi, cenacluri de cancanuri și intrigi politicianiste, noi punem pe față discuțiuni interesante, pe baza cărora noi stăm și ne străduim a lucra numai pe baza convingerilor. Din acest punct de vedere, noi singurii, Partidul Socialist, suntem în permanentă pregătire a maselor cu totalitatea chestiunilor, pe care celelalte organizațiuni politice le aduc în fața celor chemați a fi interesați în conducerea țării numai la rari ocaziuni: din patru în patru ani, cu ocazia alegerilor. Deodată cetățeanul se vede copleșit de sumedenie de prospecte, de sute de făgăduieli și momeli, de lingușiri și slăviri care-l înalță în văzduhul laudelor etc., pentru ca mai apoi să fie aruncat în bezna uitării; pe cînd aleșii socialiști nu pierd nicicît același strîns contact cu masele și după efectuarea alegerilor.

Din aceste motive, Partidul Socialist este cel mai indicat a corespunde intereselor largei mase electorale, care prin votul universal s-a identificat cu întreg poporul României Mari. Interesele și nevoile masei, care sunt și ale țării întregi, sunt cercetate zilnic și continuu, sunt soluționate cu pricepere numai de reprezentanții organizațiilor socialiste.

www.dacoromanica.ro

În împrejurări anume, atunci cînd se repede burghezia asupra poporului spre a-i smulge mandate cu care să făurească noi legi — lanțuri pentru muncitori, atît de considerați în perioada alegerilor —, atunci cu atît mai mult și lupta noastră trebuie întărită, spre a lămuri și mai precis masa cetățenilor pe care în zdrobitoare majoritate o formează muncitorimea de la țară și orașe. Pentru a demasca pe falșii democrați, care își îmbracă haina prefăcătoriei pe timpul campaniei electorale, pentru a pune în adevărata lumină pe cerșetorii de voturi prin mijloacele de corupție, pentru a feri poporul de pseudo prietenii săi, noi trebuie să intensificăm lupta politică dusă de altfel în tot decursul anului, s-o intensificăm, spre binele poporului muncitor.

De la teoreticianul pregătit pînă la cel mai umil muncitor trebuie să depunem întreaga noastră sforțare, să activăm în cuprinsul a ceea ce numim propaganda electorală din toate fibrele convingerilor noastre socialiste.

Și ca să pregătim această luptă cît mai temeinic, propun a se discuta, sub rubrica „propagandă electorală", toate problemele referitoare la programul nostru în fiecare număr al gazetei. Făgăduesc a lucra în sensul propunerii.

„IAȘUL SOCIALIST" DIN 19 APRILIE 1920

SOCIALISMUL ȘI ȚĂRANII

Nu rareori presa burgheză de toate nuanțele, în căutarea cîtor mai multe argumente împotriva socialiștilor din țara noastră, a recurs la permanenta marotă: țăranii nu pot pricepe socialismul, ei sunt individualiști și conservatori. Țăranii n-ar putea pricepe niciodată comunismul, bineînțeles dacă noi am

www.dacoromanica.ro

căuta să-l aplicăm imediat şi la ţară ; ţăranii sunt conservatori, ei nu se dedau concepţiilor revoluţionare.

Mai mare greşală nici nu se poate concepe într-adevăr în cazul burgheziei noastre, care, fiind individualistă şi conservatoare, aruncă aceste caracteristici unei pături sociale pe care ea mai puţin ca voi o poate înţelege. Mentalitatea burgheză este infiltrată de ideile corespunzătoare dezvoltării economice capitaliste, care se bazează azi pe proprietatea individuală şi pe păstrarea situaţiei social-economice prezente, care-i asigură supremaţia politică. Burghezia este individualistă, deoarece este mînată numai de profitul şi spiritul particularist, pe cînd ţărănimea mai păstrează încă în inconştient urmele adînci ale comunismului primitiv.

În trecutul poporului român sunt multe dispoziţii ale obiceiului pămîntului care vorbesc de-un comunism dezvoltat pe o scară întinsă. Obştiile moderne, cooperativele şi izlazurile comunale sunt cîteva organizări economice care ne îndreptăţesc a crede că precum munca se poate face în comun, tot aşa şi folosinţa roadelor se va putea exercita în comun. Lesne se va convinge ţăranul că mai multe foloase va trage dacă va lucra cu maşini perfecţionate, pe care le vor utiliza toţi pe rînd pe moşia comună, decît cu plugul simplu, pe care resursele sale restrînse abia îi permit să şi-l procure. Mai multe foloase va trage dacă va vinde roadele adunîndu-le în magazii mari comune, înlăturînd pe intermediarul de la curte sau pe negustor, care scoate pentru el profituri, ce vor intra atunci în punga numai a producătorilor agricoli.

Or, numai socialismul îi va pune la dispoziţie aceste mijloace cinstite prin *sindicate profesionale agrare*, care-i vor asigura şi preţul de muncă mai convenabil şi procurarea de

www.dacoromanica.ro

semințe, unelte, lucruri uzuale gospodăriei etc., în condițiuni mai avantajoase.

Aceste sindicate se vor creia după exemplul lucrătorilor din industrie, mai întîi cu proletarii țărani, cu cei lipsiți complect de pămînt și care se ridică la cifra de cîteva sute de mii numai în Vechiul Regat. Sindicate agricole socialiste sunt de mult create în Italia, Franța, Austria, Germania, Danemarca, Bulgaria etc. De ce nu s-ar putea înființa și la noi, așa după cum țăranii din Prahova, Ilfov sau de peste munți s-au pătruns deja de ideia socialistă? Nu trebuie să uităm că ideologia burgheză de azi se va schimba odată cu prefacerea condițiilor materiale ale vieții; cînd lumea de azi, bazată încă pe capitalism, se va nărui și comunismul se va introduce în producție, o nouă ideologie va ușura priceperea acelor principii ce astăzi par inaccesibile nu numai țăranilor, dar și în parte opiniei publice.

În prejudecata de secole a proprietății individuale rezidă, de altfel, explicarea reacționarismului din pătura mai cultă a țării noastre ca și de aiurea. O nouă orînduire economică va înlesni priceperea comunismului.

„Țăranul este conservator". O fi atunci cînd este împiedicat de la orice activitate liberă; o fi cînd jandarmul îl silește să trăiască, să judece după chipul și asemănarea oligarhiei de sus. Trecutul țărănimii noastre este plin de evenimente istorice care povestesc de atîtea răscoale din care emană dorința fierbinte după o nouă stare mai bună și mai dreaptă pentru ea. 1907 este o pildă vie de revoluționarismul țăranului român. Marele neajuns a fost că aceste revoluții erau numai răscoale pornite din suferințe prea grele, izbucniri fără nici o socotință și fără sistem; țăranilor le-au lipsit conducătorii. Dar atunci cînd lumina socialismului științific și practic le va călăuzi pașii,

www.dacoromanica.ro

nici o teorie, nici o practică reacționară nu le va mai putea sta împotrivă : țăranii își vor găsi limanul mîntuitor numai în socialism.

„IAȘUL SOCIALIST" DIN 25 APRILIE 1920
REPRODUS IN ÎNTREGIME ÎN „SOCIALISMUL" DIN 1 MAI 1920

ROBII INTELECTUALI

Într-un număr recent al „Adevărului", profesorul universitar de la Iași O. Tafrali, unul din cei ce-au avut de îndurat de pe urma „oligarhiei intelectuale" de la noi, încearcă un apel către muncitorii intelectuali spre a se organiza pentru o mai bună apărare a intereselor lor materiale și morale. După exemplul similarilor din Franța, care au văzut înjghebîndu-se „Confederația muncitorilor intelectuali", D-sa cere și la noi instituirea unei grupări cît mai largi a acestor *robi* și se întreabă cine va lua inițiativa.

Necontestat, adevărul trist îl primim de oriunde. Ca partid de clasă al tuturor oropsiților, ne-am bucura dacă am vedea trezindu-se și-n susținătorii conștienți sau fără voia lor a oligarhiei din țara noastră un spirit nou de solidaritate, care să-i mîne spre unirea tuturor pe bazele largi ale confederației naționale și apoi spre limanul tuturor proletarilor : internaționalismul. Dar să intre în luptă camarazii noștri de suferință — vorbim de acei care-n adevăr sînt proletari, exploatați de capitaliști sau statul burghez — descotorosiți de orice prejudecată care i-ar duce la încercări deziluzionante în activitatea lor de revendicări și care i-ar împiedica de la o complectă reușită. Muncitorii intelectuali să discearnă bine împrejurările de azi ; căci dacă se vor considera „că primesc lovituri din am-

www.dacoromanica.ro

bele tabere vrăjmașe" (e vorba de capitaliști și muncitori), dacă afirmă că „nu au știut să strige cum au făcut cu destul succes muncitorii manuali" — extrase din articolul menționat —, atunci se vor pune pe o temelie greșită, deoarece ei nu stau la mijloc între capital și muncă, ci sunt *fruntea muncitorilor manuali*, alături de care să nu le fie teamă sau rușine a „striga" cu tărie revendicarea drepturilor lor. Să nu li se pară că muncitorii manuali trebuie să ceară „un salariu echitabil, fără exagerări", căci, oricît s-ar mări acest salariu, el rămîne o mică plată din adevărata răsplată care se cuvine lucrătorului pe urma muncii efectuate.

Să știe odată și robii intelectuali că tot ce astăzi formează patrimoniul progresului tehnic și moral se datorește numai muncii respective, pe care de mii de ani o depune cu brațele sau creierul categoria largă de oameni care nu s-au putut bucura în deplinătatea meritelor de rezultatele întregi ale ostenelilor lor. În societatea capitalistă burgheză, profitul individual este atît de puternic, încît pofta exploatatorilor este fără margini în apropierea acelei plusvalori pe care, prin tehnica salariului, o obțin sub forme „legale". Oricît s-ar încerca proletarii de orice categorie să ceară din cauza condițiilor grele de trai un salariu mai omenesc, niciodată el nu va fi echitabil din două motive : 1) cu cît salariul crește, cu atît nevoile vieții se măresc din cauză că patronii ridică costul produselor pe care muncitorul le folosește ca consumator spre a nu-și micșora folosința aceluiași cuantum de plusvaloare și 2) oricît de mare ar fi salariul, dacă se păstrează organizația individualistă de azi, cu posibilitatea care se dă capitalistului de a-și însuși averi enorme, în timp ce masa cea mare producătoare

www.dacoromanica.ro

rămîne în stare de inferioritate materială, deşi muncile respective nu sunt sub acelaşi raport de disproporţionalitate, atunci echitatea nu există, nu poate rezida în prezenta organizaţie a salariului.

Trebuie să avem ca principiu nu salariul, ci complecta satisfacere a trebuinţelor pe care orice om civilizat le are şi să căutăm a le avea cît mai alese, pentru umanitate şi pentru purul interes al lărgirii cercului celor ce se pot mai mult consacra spre binele tuturor, dacă sunt bine pregătiţi.

Robul intelectual să se sperie de infima valorificare a muncii sale ostenitoare, să se sperie de starea precară în care are interes să-l menţină numai capitalismul lacom, ce profită şi de pe urma muncii şi de pe urma inconştienţii sale, iar nu să se plîngă că s-a ajuns inferior plăţii lucrătorului calificat; să nu se creadă cumva atacat sau desconsiderat de muncitorul manual. Nu; şi întregul proletariat manual va fi alături de noi cînd voim să vă chemăm — robi ai condeiului, ai şcoalei, ai birourilor, ai artelor etc. — alături de noi, proletari socialişti, la lupta comună pentru instaurarea societăţii tuturor muncitorilor, societatea socialistă.

„SOCIALISMUL" DIN 21 APRILIE 1920

ISTORICUL LUI 1 MAI

Cîte sărbători naţionale nu şi-au avut şi nu-şi au încă povestitorii lor chemaţi sau de ocazie şi cîţi oare din istoricii lumii sau dintre istoricii români gîndindu-se să pomenească de trecutul celei mai înălţătoare serbări din cîte şi-a creat omenirea: *sărbătoarea Muncii*? Dacă trecutul lui 1 Mai nu este atît de depărtat în vreme, prin manifestările sale de săr-

www.dacoromanica.ro

bătorire, obiectul de proslăvire se pierde în negura celor dintîi semne de viață ale omului, căci *Munca* se începe odată cu omul.

O zi din an era închinată și de strămoșii noștri care colonizaseră meleagurile Daciei, căci multe pietre ne vorbesc de așa-numitele colegii, bresle care dădeau serbări meseriașilor în ziua de 1 Mai pentru petrecerea laolaltă a celor ce muncesc în tot timpul peste an. Chiar după părăsirea Daciei de romani *Armindenul* bătrînilor și strămoșilor noștri era ziua de odihnă și de bucurie a celor mulți, ce-și înecau necazurile din multele zile de muncă într-un pahar de vin pe iarba verde a celei dintîi zile din luna mai.

Iar mai tîrziu, cei săraci și mulți și-au ales o zi pe an în care să lase jos uneltele de muncă, să desfacă lanțurile robiei sociale și-ntr-o înălțătoare înfrățire universală, muncitorii tuturor țărilor să cînte imnul de proslăvire a Muncii și chemarea răsunătoare la lupta pentru izbîndirea idealului tuturor : *domnia Muncii*. În ziua de 1 Mai, astăzi toți muncitorii își afirmă voința de emancipare și de pace universală.

Cel dintîi 1 Mai fu hărăzit anului 1886. În anul precedent se ținuseră două congrese sindicale în Statele Unite, în care muncitorimea americană luase hotărîrea de-a mări sforțările pentru a obține ziua de 8 ore și, pentru o mai puternică afirmare, se alese ca data cînd să se impună patronilor ziua de 8 ore ziua de 1 mai 1886. Din noiembrie 1885 și pînă la 1 mai 1886 se făcură uriașe pregătiri care aduseră unele rezultate bune chiar înaintea sorocului fixat, deoarece mulți patroni aprobaseră din timp cele 8 ore.

Ziua sosi. Avîntul fu formidabil. Sute de mii de muncitori părăsesc atelierele și-n toate orașele mari se fac demonstrații impunătoare,

www.dacoromanica.ro

cu pancarte pe care stă scris : *8 ore de lucru, 8 ore de odihnă, 8 ore de educație.*

Totuși trebuia ca sîngele omenesc să coloreze temeinicia acestei manifestații. Burghezia, învinsă un moment, se trezi și lovi acolo unde muncitorimea se arătase mai primejdioasă. La Chicago o parte din lucrători erau în grevă pentru revendicarea celor 8 ore ; capitaliștii aduc lucrători străini, pe care greviștii îi huiduesc. Polițiștii apar, ciocniri sîngeroase, victime multe din ambele părți, un proces înscenat fruntașilor socialiști se termină cu spînzurarea a 4 capi, după ce un al 5-lea se sinucise cu o țigară de dinamită. Alți mulți fură închiși, deși peste 7 ani se dovedi nevinovăția lor și înscenarea burgheză.

În Europa, ziua de 1 Mai primește consacrarea la primul congres al celei de-a II-a Internaționale, în 1889, cînd se propune această zi pentru manifestări generale în favoarea celor 8 ore de lucru. Și-n Franța primul 1 Mai fu botezat în sînge : la Fourmies, centrul industriei textile, în 1881 fură atacați greviștii manifestanți de armată, care trase focuri în mulțime, ucigînd 19 muncitori, mai multe femei și copii și rănind peste 80 persoane.

De-acum 1 Mai era așteptat cu spaimă de burghezie ; de la 1886 el fu în fiecare an sărbătorit din ce în ce cu mai mare succes, pînă se ajunse ca din anul 1906 această zi să devină o sărbătoare care să sintetizeze toate aspirațiile proletariatului.

În această zi se află față în față, în stare de război, munca și capitalul. De o parte cei ce creează totul spre folosința numai a celorlalți, care rămîn de cealaltă parte, din ce în ce mai înfricoșați. Iar după războiul mondial, noi, proletarii tuturor țărilor — afară de Rusia —, am pornit lupta pentru ca 1 Mai să însemne nu

www.dacoromanica.ro

numai ziua revendicărilor, ci ziua de apoi, pe care nu decretele oficiale, ci forța noastră impunătoare s-o schimbe în *ziua triumfului final*.

„IAȘUL SOCIALIST" DIN 1 MAI 1920

ÎNVĂȚĂMINTE ELECTORALE

Suntem sub impresia imediată a faptelor în care partidul nostru a jucat un rol capital în timpul campaniei electorale. La orașe putem afirma că am dus cea mai ordonată luptă prin care am impus observatorilor obiectivi din clasa burgheză respect sau cel puțin i-am determinat să privească cu alți ochi mișcarea socialistă.

Suntem cel dintîi partid care introduce o metodă nouă, civilizată de-a activa în campania electorală: *puterea cuvîntului și convingerea nesiluită* au fost armele de propagandă. Bîta electorală de pe vremuri, vestitele chefuri, deșănțata demagogie au pierit din pricina sincerității cu care singur Partidul Socialist a luptat în alegeri. Dispariția lor înseamnă o primeneală în moravuri pe care o simte masa din mișcarea socialistă, aceeași care ieri era tentată de manoperile „clasice" ale partidelor istorice. Disciplina socialistă a început să pătrundă adînc în masele de la orașe; e de datoria noastră a o introduce și la țară; și ne va fi cu atît mai ușor cu cît majoritatea țăranilor a trăit pînă-n prezent departe de luptele politice, fiind lipsită de drepturile corespunzătoare.

Un prim învățămînt ar fi convingerea morală asupra superiorității metodelor de luptă întrebuințate de Partidul Socialist, convingerea pe care noi o mînuim în întreaga noastră propagandă. Sfori de culise, intrigi la umbra cîrciumelor, evidențieri și ambiții personale,

www.dacoromanica.ro

precum şi întregul arsenal de arme, cu referinţă la cancanuri şi grupări de camarilă în interiorul partidului, formează una din zestrele politice ale partidelor istorice sau ale urmaşilor acestora — ele n-au avut şi *nici n-au ce căuta în mişcarea noastră*. Socialismul este, pe lîngă altele, o înaltă concepţie morală care subordonează pe individ intereselor generale, care pune mai presus de toate *ideia*, ideia binelui social şi uman.

Şi-n campania recentă lupta de persoane a fost cu totul înlăturată din sînul mişcării; am fi prea scăzuţi şi am fi falşi socialişti dacă ne-am fi lăsat amăgiţi de glorii trecătoare şi mulţumiri personale. Am lăsat cluburilor din Piaţa Unirii arivismul personalismului, din care se hrăneau epavele politicianismului român.

Noi n-avem decît aleşii ideei socialiste, care singură ne călăuzeşte, trecînd peste orice micimi, în uriaşa luptă pentru construirea unei lumi de adînci prefaceri.

Un al doilea învăţămînt este legat de superioritatea aleşilor noştri, care sunt conducătorii noştri cei mai corespunzători idealului pentru care luptăm. În bună înţelegere cu cei ce i-au ales, ei reprezintă garanţia succesului nostru în lupta de dus pe tărîmul politic şi pentru realizarea revendicărilor clasei muncitoare.

„IAŞUL SOCIALIST" DIN 20 IUNIE 1920

LA ŢARĂ

În recenta campanie electorală pentru întîia oară propagandiştii noştri s-au strecurat şi la sate, căutînd să arunce sămînţa cea bună pe ogorul înţălenit de adevăr şi lumină.

Cuvîntul socialist a pătruns prin negura care acoperă lunca întinsă dincolo de oraşe,

www.dacoromanica.ro

pe ici, pe colo a prins rădăcini, deşi enorme piedici s-au pus în cale de guvern şi toţi exploatatorii naivităţii ţăranului nostru, ţinut departe de fraţii lui de muncă şi chin, muncitorii de la tîrg.

În cele mai multe judeţe, listele noastre cuprind şi voturi conştiente ţărăneşti, iar mandatarii socialişti prezintă în oricît de mici proporţii şi o parte din masa ţărănească, care s-a putut dumiri asupra adevăratelor ei interese de clasă.

Necontestat, noi mai avem încă de lucru în organizarea muncitorimei industriale şi-n cîştigarea simpatiei populaţiei nevoiaşe de la oraşe. Dar în faţa curentului puternic pe care vremurile de după război l-au creiat pentru socialism trebuie să răspundem cu pregătirea întregului proletariat din România pentru a prelua cît mai curînd conducerea ţării — şi nu trebuie să uităm, în consecinţă, că cea mai mare parte a proletariatului român se află la ţară.

Aşadar, se impune o intensă propagandă pentru cîştigarea de aderenţi la ideia socialistă printre ţărani — ceea ce a devenit mai uşor cu cît în alegerile trecute ţăranii au învăţat să mînuiască votul universal; ei au arătat că au priceput demagogia partidelor istorice şi că doresc o adîncă prefacere a ţării în binele lor punîndu-şi toată încrederea în Averescu, pe care-l cred omul lor, „tata ţăranilor".

Şi cu atît încă mai uşor ne va fi a le demasca şi această ultimă încercare a oligarhiei cu cît guvernarea generalului nu se deosebeşte întru nimic şi pentru ţărani de celelalte din trecut.

Un început bun s-a făcut în timpul alegerilor. El nu trebuie neglijat. În cîteva judeţe (Prahova, Ilfov, Dîmboviţa, Buzău) există

www.dacoromanica.ro

mase conştiente la ţară, chiar subsecţiuni ale partidului, în altele avem simpatii pretutindeni — ca-n judeţul Iaşi, unde lista socialistă a avut între 70—500 voturi în fiecare din cele 11 subsecţii de votare de la ţară.

Ce s-ar putea face în această direcţie?

Am înainte un fel de dare de seamă a propagandei întreprinse de Partidul Socialist Francez la ţară în zilele de 19 şi 20 iunie: 86 mitinguri în 40 departamente cu 75 oratori, printre care 40 deputaţi, în medii aproape ţărăneşti. Bilanţul fu îmbucurător: 30 000 auditori, sute de broşuri vîndute, mai multe mii exemplare din ziarul „Vocea ţărănească", 60 000 programe, noi aderenţi şi chiar noi secţii întemeiate numai cu ţărani.

La noi s-ar putea lucra în acest sens de minune în lunile de vară, iunie, iulie, august, şi cele ce urmează, septembrie şi octombrie, în zilele de sîmbătă şi duminică — ca-n Franţa — sau cel puţin duminica. Fie la ţară direct în satele unde există organizaţii sau prieteni de-ai mişcării, fie la nevoie în tîrguşoarele unde ţăranii s-adună la „tîrg".

Consiliul General sau Comitetul Central ar putea organiza întruniri speciale pentru expunerea principiilor socialiste pe înţelesul ţărănimii, dezvoltîndu-se mai ales punctul nostru de vedere referitor la chestia agrară. Cei 20 parlamentari socialişti ar servi de minune în acest scop cu dubla lor autoritate de cei mai aleşi dintre conducătorii noştri, fiind imuni faţă de zbirii satelor. Broşurile speciale, scrisori către ţărani, programe, ziare ar complecta opera de propagandă pe care o propun aprecierii organelor noastre diriguitoare.

„SOCIALISMUL" DIN 31 IULIE 1920

www.dacoromanica.ro

Primim în curînd vecinătatea celui dintîi puternic stat, Rusia sovietistă, care, de altfel, ne interesează pe noi, socialiştii români, dintr-un motiv îndoit. Rusia bolşevică se prezintă fie ca o magnifică experienţă socială pentru acei teoreticieni care găsesc tactica lui Lenin şi a celorlalţi comisari greşită, fie ca marele stat socialist care pentru întîia oară a înfăptuit durabil, pentru a ne servi de pildă şi îndemn în lupta din fiecare ţară spre transformarea fundamentală a societăţii respective...

Iată de ce noi, şi ca socialişti şi ca români, e bine să ne interesăm mai de aproape de Rusia ; iată de ce am crezut necesar să dăm cîteva date pentru cititorii „Iaşului socialist" cu privire la cele mai noi schimbări politice de la vecinii noştri.

Rusia de azi cuprinde trei republici sovietiste care formează marea Republică federatistă a statelor organizate pe baze socialiste, comuniste. *Rusia de Nord*, corespunzătoare vechiului imperiu moscovit şi unde reacţiunea n-a putut pătrunde niciodată de la stabilirea regimului bolşevic din Octombrie 1917 ; centrele mai importante sunt Moscova cu Tula şi Petrograd cu Kronstadt, cel dintîi fiind în sfera de acţiune a lui Lenin mai mult, iar cel de-al doilea în a lui Trotzki. A doua republică este *Ucraina*, care... a făcut parte în două rînduri din Republica Sovietistă a Rusiei propriu-zise : întîi imediat la izbucnirea revoluţiei bolşevice în toamna lui 1917 şi a doua oară după retragerea trupelor germane care creaseră Ucraina reacţionară a hatmanului Skoropadzki. Pentru a treia oară, şi se pare definitiv, bolşevicii au ocupat Ucraina după înfrîngerea lui Denikin ; dar atunci noua republică fu organizată pe baze sovietiste independent de Nord, afiliindu-se numai Republicii Sovietiste Ruseşti şi alcătuind marea Repu-

www.dacoromanica.ro

blică federalistă a cărei conducere de fapt o au comisarii de la Moscova.

De curînd de tot, un al treilea stat din fostul imperiu țarist a devenit roșu, intrînd cu sprijinul Rusiei bolșevice de la nord în Federația sovietistă, *Azerbaidjan*, un nume puțin cunoscut la noi. Este regiunea bogată de pe coasta Mării Caspice, cu centru mai important Baku, vestit prin industria și comerțul petrolului, care făcea una din bogățiile însemnate ale Rusiei vechi, iar astăzi aduce foloase imense Rusiei sovietiste, căci, stăpînind direct cele mai însemnate zăcăminte petrolifere din lume, obligă industriile apusene a fi tributare recunoașterii Rusiei pentru nevoile produselor petrolifere.

Revoluția care a adus noul regim sovietist în Azerbaidjan constituie un capitol important din activitatea propagandistă a bolșevismului înspre Orient și Asia Centrală. Noua republică mai prezintă o importanță deosebită prin rolul pe care îl va juca în lumea mahomedană, deoarece populația acestui stat este de naționalitate turanică și religia Islamului. Astfel bolșevismul se dovedește apt pentru numeroasa populație a diferitelor state din Asia, care găsește mîntuirea de orice dominație europeană — și mai ales engleză — prin introducerea regimului bolșevic.

Între noii conducători, cel mai de vază este prezidentul *Norimanof*, doctor musulman, de-o inteligență rară și cultură profundă, un mare scriitor modern, vestit prin romanele și dramele sale în lumea islamică. A fost comisarul poporului pentru Baku la izbucnirea Revoluției din Octombrie 1917 și a scăpat ca prin minune de armatele Angliei, care, la înăbușirea regimului bolșevic, au ocupat Azerbaidjanul și au împușcat pe cei 26 comisari ai poporului din această regiune. Mai sunt și alți militanți socialiști comuniști care pot conduce afacerile

www.dacoromanica.ro

și care au de partea lor majoritatea poporului format din țărani proletari. Anglia capitalistă încearcă un atentat împotriva noii Republici socialiste, îmboldind Armenia și Georgia la o expediție care — suntem siguri — va avea soarta tuturor expedițiilor împotriva lumii noi.

„IAȘUL SOCIALIST" DIN 11 IULIE 1920

UNDE DUCE COLABORAREA

Într-un articol cu același titlu (la 12 iulie 1920. — *N.A.*) am scos în relief unul din frumoasele rezultate pe care le-a dat monstruoasa colaborare, sacra uniune patriotică izvorîtă pe vremea războiului din nevoia apărării naționale (așa-zisă națională). Sfînta colaborare se vede însă că n-a putut convinge îndeajuns pe unii militanți socialiști de la noi și aiurea asupra rezultatelor pe care le dau atitudinile dubioase din tactica socialistă, întrucît colaborarea este fructul natural al oricărei concesiuni teoretice în fața burgheziei. Deși unii dintre tovarășii, care-și pun sau se cred în nota adevăratului marxism și repudiază prin aceasta tactica prea revoluționară a altora, se declară cu totul împotriva colaborării de clasă, totuși atitudinea lor denotă un puternic „filantropism", căci cu cît vor fi mînați de moderatism social-democrat, cu atîta sunt împinși spre o viitoare colaborare cu clasa burgheză, pe care ei cred c-o repudiază.

Colaborarea este un rău vădit ; odată efectuată, masa proletară se convinge mai repede de greșeala vinovată a conducătorilor pe care pe drept o consideră ca o trădare din partea lor a apărării intereselor muncitorești. Dar nu tot așa ar părea în ochii acelorași proletari ati-

www.dacoromanica.ro

tudinea social-democrată care ține morțiș la democrație în timpul dictaturii burgheze și cînd masa mai greu poate distinge aplicarea naturală sau pregătirea pepinierii viitoarelor colaborări.

Ca să descurcăm din timp țițele cele ce naivii sunt împinși spre „păcatul" — cum îl consideră oricare social-democrat de la noi în momentele de față — colaborării, am hotărît a scoate la iveală orice împrejurare din istoria socialismului contemporan de Not, care să pună în adevărata lumină roadele drăguței de colaborări, pregătite — cum se va vedea — de strașnicii socialiști democrați, antiextremiști.

Pentru astăzi extragem dintr-o corespondență din Zürich semnată de S. Grunbach, cunoscutul luptător socialist din Alsacia și mai ales moderat social-democrat, către ziarul „L'Humanité".

În Austria, ca și-n Germania și Bavaria mai ales, s-au organizat gărzi de muncitori numite „Heimwehren", menite a forma baza unei puternice mișcări contrarevoluționare. Într-adevăr, Austria lui Renner și Bauer este infectată de-o puternică mișcare reacționară, ai cărei reprezentanți sunt în strînse relațiuni cu reacționarii din Germania și Bavaria. De asemenea sunt dovezi sigure de relațiuni întinse între șefii partidelor creștine, antisemite și naționaliste din Viena cu monarhiștii Ungariei lui Horty. Pentru apărarea tendințelor reacționare s-au format acele armate de țărani înapoiați și burghezi, pentru a căror stăvilire sunt doar numai trupele controlate de consiliile de muncitori ; de aceea Partidul Social-Creștin din Austria — copărtașul la guvern al social-democraților lui Renner, Bauer, Adler etc. — luptă mereu pentru desființarea sfaturilor de soldați înarmați de socialiști.

www.dacoromanica.ro

Ca şi-n Germania, în Austria elementele sincere republicane şi socialiste suferă din cauză că administraţia a rămas după revoluţiile din noiembrie 1918 în mîinile vechilor funcţionari imperiali, care sabotează metodele republicane ; la poliţie şi jandarmerie mai ales sunt oameni ostili noii stări de lucruri.

Congresul sfaturilor de lucrători ţinut de curînd în Austria s-a ocupat îndeaproape de chestiunea organizării repezi a miliţiei muncitoreşti republicane, împotriva manevrelor secţiunei care îşi ridică capul sub oblăduirea tacită a miniştrilor burghezi şi capitalişti din cabinetele de colaborare. Ofiţerii şi nobilii, care şi-au pierdut prin revoluţie privilegiile, caută prin toate mijloacele să împiedice democratizarea celor două mari republici conduse azi mai mult de stînga burgheză decît de socialiştii de dreapta.

Sîngele vărsat patru ani pe fronturi şi jertfele celor două revoluţii din noiembrie 1918 nu-şi văd încununate cu deplin succes roadele, căci mişcarea muncitorilor trebuia temperată prin colaborare cu elementele pricepute în ale producţiei — grijă principală a social-democraţilor — din burghezie.

„SOCIALISMUL" DIN 13 AUGUST 1920

DESPRE CONSPIRAŢIE

Conspiraţie, complot, conjuratori, complotişti, anarhişti şi aşa mai departe sună în capul celor ce conduc azi Siguranţa statului. E deci la modă conspiraţia ; de ce oare nu ne-am opri şi noi asupra ei ?

Parcă-mi aduc aminte de groaza ce m-apuca în copilărie cînd tînărul meu profesor de istorie ne învăţa în clasa I de liceu, la istoria romanilor, despre conjuraţia lui Catilina. Ce

www.dacoromanica.ro

criminal, Doamne! Ce grozăvii îi trecuseră prin cap acestui ambiţios cavaler revoltat, să dea foc Romei senatoriale şi tuturor republicanilor, care à la Verres jăcmăneau provinciile romane. Atunci am înţeles eu bine pentru întîia oară ce vrea să zică o *conspiraţie*. Iar peste patru ani aveam cinstea să învăţ pe latineşte celebra Catilinară a lui Cicero, salvatorul „patriei" putrezite a Republicii Romane, care era în ajunul zilelor cînd abia îşi aştepta un stăpîn. Parcă simt glasul sonor şi grav al răposatului profesor: „Quosque tandem abutere nostra patientia, Catilina..."

S-a scurs o bună bucată de vreme de atunci şi cît mai simt acum nevoia răposaţilor mei profesori! Unde sunteţi voi care să-mi turnaţi în suflet indignarea voastră senină împotriva conjuraţilor de odinioară astăzi, în vremuri atît de grele pentru odraslele urmaşe ale stăpînilor Romei lui Cicero? Astăzi, cînd Catilinii moderni, bolşevicii ţării nepoţilor lui Traian au dezgropat catacombele Vitanului, au pătruns în tainele tezaurului de la Moscova pentru dărîmarea României Mari a lui Constantinescu—Porcu (vestit ministru liberal. — *N.A.*), Tăzloanu şi alţi Verres — astăzi greu apasă sarcina lui Cicero pe spatele bietului său strănepot: Mârzescu-Circulară (ministru liberal, autorul legei împotriva socialiştilor comunişti. — *N.A.*).

Gloria străbună nu dă pace fiilor Romei, care vor salvarea ţării din tentaculele complotului ale... Siguranţei generale. Dar să lăsăm la o parte gluma macabră a instituţiei care trebuie să se găsească mereu în treabă şi să încercăm a dezvălui un colţ din activitatea adevărat complotistă a Catilinilor contemporani.

E vorba de Revoluţia din Octombrie 1917, care a adus pe bolşevici la putere. Una din principalele caracteristici ale acestei „răscoale" se află în pregătirea ei pe faţă de că-

www.dacoromanica.ro

tre bolșevicii care formau o parte din Sovietul Petrogradului pe timpul guvernului lui Kerenski. Atunci se fixă de către conducătorii partidului bolșevic pe față și-n văzul guvernului de pe atunci ziua de 25 octombrie ca data hotărîtă pentru izbucnirea revoluției care avea să-i aducă la putere pe „stăpînitorii" de azi ai Rusiei. În acea zi trebuia să se întrunească al doilea Congres al Sovietelor, iar bolșevicii agitaseră dinainte să se ia puterea de către aceste Soviete ; ziua adunării lor era destinată ca data fixă a realizării acestei „maine mise". Întrucît bolșevicii se bucurau de-o mare majoritate în toate Sovietele, urma de la sine că puterea va trece în mîinile lor prin domnia Sfaturilor, ceea ce însemna sfîrșitul regimului lui Kerenski și al partizanilor săi. Aceștia, adică menșevicii și socialiștii revoluționari, conștienți de manopera bolșevicilor, s-au încercat să împiedice convocarea Congresului ; n-au reușit decît să-l amîne cu 10 zile, de la 15 la 25 octombrie. Kerenski se încercă să trimită pe front garnizoana Petrogradului, care se afla sub influența lui Trotzki, dar reuși tocmai contrariul : bolșevicii fac să se constituie un comitet revoluționar al războiului, care nu era altceva decît cartierul general revoluționar al garnizoanei — ceea ce a și ajuns după 25 octombrie. Toate aceste pregătiri revoluționare care înlesneau venirea la putere a bolșevicilor s-au făcut pe față, sub nasul lui Kerenski, care asista neputincios la urzirea „complotului" împotriva domniei sale.

În acest chip, deschis și pe față, se pregătesc adevăratele revoluții, iar nu prin subterane și pe ascuns — cum ar vedea domnii mameluci sau naivi...

„SOCIALISMUL" DIN 31 IULIE 1920

www.dacoromanica.ro

„DEMOCRAȚIA BURGHEZĂ ȘI DICTATURA PROLETARIATULUI“

Recenzie

Atitudinea lui Kautsky față de dictatura proletară e, cu siguranță, fundamental greșită, încît... în ce privește susținerea dictaturei proletare, Lenin are mult adevăr de partea sa. Să schițăm un rezumat asupra considerentelor pe care Lenin le-a formulat ca teze la întîia ședință a Congresului Internaționalei a III-a.

În primul rînd defăimătorii dictaturii proletare uită că nu e vorba de dictatură în general, ci aceea exercitată de clasa proletară apăsată împotriva exploatatorilor burghezi, cu scopul de a le înfrînge rezistența.

Urmează o serie de argumente care dezgolesc goliciunea așa-zisei democrații burgheze, pledînd pentru adevărata democrație, care nu poate fi decît într-o societate socialistă. În treacăt fie spus, înainte de a apare broșura lui Lenin chiar în rusește, am ajuns la aceleași concluzii, publicate în „Social-Democrația“ de la 30 decembrie 1918. Istoria ne învață că nici o clasă apăsată n-a ajuns la cîrmă fără să treacă printr-o perioadă de dictatură, înlăturînd prin forță pe exploatatorii ce dominau : așa, de pildă, a venit pretutindeni burghezia la putere, strivind prin forța revoluției pe regi, nobili etc.

Cea mai „democrată“ dintre burgheziile de azi este lipsită de adevărata libertate, căci se bazează pe exploatarea unei clase de către capitaliști. Libertatea întrunirilor este o vorbă goală cînd cei bogați au cele mai bune clădiri publice și particulare și timpul necesar ca să se întrunească la adăpostul apara-

www.dacoromanica.ro

tului lor guvernamental. Libertatea presei este o minciună atîta timp cît cele mai bune tipografii și cele mai mari stocuri de hîrtie sînt acaparate de capitaliști. Cu cît democrația este mai dezvoltată, cu atît lupta de clasă devine mai crîncenă și jugul capitalismului mai greu ; din cauză că unii socialiști au uitat lupta de clasă în actuala organizație burgheză, și-au închipuit că lumea merge spre democrație crescîndă.

Războiul din 1914—1918 a arătat definitiv adevăratul caracter al democrației burgheze, care a permis dictatura militară și pe profitorii de război în timpul libertății și egalității. Bolșevicii sunt urmăriți și persecutați pretutindeni, în Republica social-democrată germană au fost asasinați Liebknecht și Luxemburg. Într-o astfel de stare, dictatura proletariatului este legitimă ca singurul instrument pentru răsturnarea exploatatorilor, deoarece nu poate exista o cale mijlocie între dictatura burgheză și cea proletară — cum cred unii utopici socialiști. O altă greșală a acestora este că nu înțeleg că formele democrației s-au schimbat mereu în decursul secolelor ; ceea ce deosebește dictatura proletariatului de altele este faptul că ea înseamnă nimicirea prin forță a unei minorități, exploatatorii, instituindu-se prin Puterea Sovietelor domnia celor mulți, așa cum niciodată n-a fost. Prin Soviete masele se apropie de aparatul guvernamental, se instituie egalitatea adevărată a tuturor cetățenilor, armata se contopește cu proletariatul în mod real și nu mai servește ca instrument unei clase dominante. Organizația sovietistă a statului dă întreg rolul de conducător proletariatului.

„SOCIALISMUL" DIN 15 AUGUST 1920

www.dacoromanica.ro

Suntem cu toții de acord că socialismul este internațional, deși Internaționala socialistă — oricare i-ar fi numărul — se compune din secții sau partide naționale. Ei și ? Este tocmai nota caracteristică a socialismului științific acest internaționalism, care pentru orice just observator al civilizației omenești reprezintă baza specifică a progresului epocii contemporane. Omenirea tinde mereu către relațiuni din ce în ce mai strînse între membrii ei, trecînd peste toate piedicile care i-au fost puse în cale de natură sau de mediu ambiant. Și ca o dovadă puternică a acestui prea clar adevăr este celălalt internaționalism, pe care societatea burgheză l-a perfecționat în perioada ei de extrem capitalism.

Așadar, noi ne închinăm în fața realității și nu facem altceva decît să complectăm opera de progres începută de societatea burgheză pe cînd ea reprezenta factorul de propășire în omenire.

Societatea burgheză are internaționalismul său capitalist, pe care numai proștii sau răuvoitorii nu-l văd atunci cînd ne aruncă în spate mereu vina internaționalismului proletar — ca să ne exprimăm astfel.

Pentru a-i demasca puțin sau pentru a le dovedi „deșteptăciunea", le servim prin acest articol cîteva probe de internaționalism capitalist de ultimă producție.

Hugo Stinnes, celebrul miliardar și unul din cei mai mari profitori de război din Germania învinsă, s-a declarat de curînd — bineînțeles înaintea conferinței de la Spaa, unde s-a arătat cam dîrz în fața delegației aliaților — favorabil unei strînse cooperări economice între Franța și Germania : prima aducînd fierul său, căpătat mai ales în urma jăcmănirei

www.dacoromanica.ro

de la Germani a bazinului Saarului, iar a doua cărbunele său din abundență exploatat. Prin această apropiere între cele două mari industrii, pînă mai ieri în aprigă concurență, se urmărește o exploatare solidară a bogățiilor economice din lume nu pentru a aduce mai multe produse celor două popoare, care au suferit atît în timpul războiului, ci pentru a mări cît mai mult profitul individual al exploatatorilor capitaliști. Cum că acesta e scopul final și adevărat al noii Antante economice, ne-o dovedește activitatea acestui Stinnes, care în timpul războiului mondial și-a văzut mica lui avere urcîndu-se la frumoasa sumă de un miliard.

Același s-a arătat, prin recenta delegație, potrivnic regimului „liberii producții" pe care este întemeiată economia burgheză. Cu alte cuvinte, el este de părere să se înceteze cu orice concurență, garantată de așa-numita libertate economică, între diferitele clase capitaliste, pentru ca numai în acest chip burghezia europeană să se mai poată salva din ruina în care singură s-a aruncat prin război.

Numai că burghezia franceză, inspirată de aceleași griji ale existenței sale, a răspuns cu grabă invitației avantajoase a fostului dușman de ieri — bun tovarăș de-acum înainte la exploatarea popoarelor respective.

Franța a trimis la Berlin ca ambasador politic pe Charles Laurent, cunoscutul președinte al Băncii Țărilor din Nord, deci un financiar autentic care pînă ieri a girat afaceri economico-financiare în stil mare, iar prin noul post nu face altceva decît să-și continue meseria sub masca intereselor politice ale poporului francez.

Dar subiectul nostru devine mai palpitant cînd citim în ziarele franceze că același Ch. Laurent are strînse legături cu grupul marilor industriași minieri și metalurgiști al că-

www.dacoromanica.ro

rui concurs a venit la Paris să-l solicite Hugo Stinnes.

O, sărmani martiri și eroi de la Marna și de pe toate meleagurile Franței invadate de armatele aprovizionate cu muniții de marele industriaș Stinnes, bucurați-vă și tresăriți din mormintele voastre: dușmanul a fost înfrînt, cinstea Franței salvată, bogățiile patriei voastre vor începe pe mîini bune de „boși" *.

„SOCIALISMUL" DIN 16 AUGUST 1920

ȚĂRANII ȘI BOLȘEVISMUL

Sunt doi termeni de a căror apropiere burghezia tremură atîta de frică, încît nu poate scoate alte exprimări exterioare ale acestei frici decît bîlbîituri asigurătoare că termenii de mai sus nu se vor putea niciodată apropia în conținutul noțiunii lor. Pe cît de justificată le e teama, pe atît de neîntemeiată este argumentarea zgomotoasă și deseori repetată că țăranii ruși sunt departe de-a fi partizanii regimului bolșevic.

Nu vom intra în adînci demonstrații teoretice sau exemplificări practice a posibilității de apropiere între țărani și comunism — dacă prin bolșevism înțelegem aceasta. Se știe doar de orice începător în socialism și de mult încă — vezi programul de la Erfurt — că socialismul științific ne învață că societatea viitoare — vezi prezentă în Rusia — se va construi prin comunismul aplicat mai întîi acolo unde condițiile obiective ale industrializării unei țări vor permite socializarea, urmînd ca proprietatea mică să fie păstrată pînă

* „Boși" era termenul de batjocură dat germanilor. — *N.A.*

www.dacoromanica.ro

ce va dispărea prin voința însăși a micilor proprietari, atrași prin convingere de foloasele comunismului în producție și repartiție. În consecință, nici un adevărat socialist n-a fost dezamăgit la vestea menținerii proprietății individuale la micii țărani din Rusia bolșevică. Nici o concesiune nu le-a făcut Lenin, nici o dezicere de la principiile socialiste-comuniste.

Se mai știe doar (numai că cei ce ne atacă habar n-au de lucrurile acestea) că ceea ce numim comunism la repartiție este ultima fază a înfăptuirii socialiste. După ce Sovietele au întocmit un regim nou de înlăturarea exploatării, va urma de la sine, și conform programului vechi socialist, înlocuirea proprietății individuale agrare prin proprietate colectivă.

Cu toată dorința oligarhiei de la noi de a-i „conservatoriza" pe țăranii ruși, aceștia s-au încăpățînat a sprijini în cele din urmă regimul bolșevic. Cum nu cunosc sărmanii teoriile de apărare ale drepturilor lor individuale pe care le etalează cu dragoste latifundiarii noștri!

O ultimă știre confirmă, ca atîtea altele, atașamentul țăranilor ruși față de regimul Sfaturilor. Este un pasaj din scrisoarea recentă a lui Seratti (fruntaș socialist italian. — *N.A.*) către ziarul „Avanti". Între altele, declară că invaziile lui Kolceag și Denikin, cu toate jafurile și grozăviile lor, au convertit pe țărani la bolșevism — singura apărare și garanție a libertăților cîștigate pe pămînturile muncite doar numai de ei. Și așa de lesne — din punct de vedere practic — țăranul rus acceptă sistemul de proprietate socialist. Căci el nu face nici o deosebire între proprietate și întrebuințarea pămîntului; el nu bănuiește măcar că n-are dreptul de a lăsa copiilor proprietatea pămînturilor sale, deoarece aceștia, oricum, sunt asigurați că-n toată voia

www.dacoromanica.ro

lor vor putea exploata moşia părinţilor, deşi proprietatea absolută este a societăţii, a comunităţii. Ţăranul posedă *uzufructul* muncii sale cinstite, fără ca de fapt să fie el singur proprietarul pămîntului declarat posesiune naţională.

Cu vremea foloasele practice şi superioare ale acestui sistem îl vor determina mai mult să înţeleagă şi superioritatea concepţiei socialiste-comuniste.

„SOCIALISMUL" DIN 15 AUGUST 1920

MIŞCAREA COMUNISTĂ DIN ANGLIA

Suntem obişnuiţi a cunoaşte Anglia ca razemul — poate singurul mai puternic al Internaţionalei II-a, deoarece de curînd „Labour Party" (Partidul Muncii), care cuprinde masa mare a muncitorimei engleze, a votat pentru rămînerea în această Internaţională. De fapt, însă, această largă grupare nu este un partid propriu-zis, ca Partidul Socialist Român, de pildă, ci este o organizaţie a maselor de lucrători din Anglia, este muncitorimea care se exprimă politic. Adevăratul partid socialist este „British Socialist Party" (B.S.P.), Partidul Socialist Englez, care, deşi numără mult mai puţini aderenţi decît L.P., este independent. „Labour Party" activează însă energic şi s-a afiliat încă din octombrie trecut Internaţionalei III-a.

De curînd este vorba să se formeze în Anglia un puternic Partid Comunist din gruparea mai multor formaţiuni socialiste care alcătuiesc aripa stîngă a mişcării socialiste din Insulele britanice. Informaţii interesante au fost publicate recent de Albert Inkpin,

www.dacoromanica.ro

secretarul lui B.S.P., în revista franceză „Bulletin Communiste".

Patru organizațiuni iau parte la negociațiunile de fuzionare a organizațiunilor revoluționare în Partidul Comunist Unificat: „British Socialist Party", „Socialist Labour Party" — Partidul Socialist al Muncitorilor —, „Worker's Socialist Federation" (W.S.F.) — Federația socialistă a lucrătorilor — și „Socialist Society" — Societatea socialistă a galilor de sud.

B.S.P. este cel mai numeros și influent din toate; e cea mai veche organizație socialistă din Anglia, întemeiată în 1881 sub numele de „Social-Democratic Federation". B.S.P. a fost totdeauna marxist și intransigent; de aceea, la izbucnirea războiului mondial, masa partidului a exclus pe social-patrioți și a dus de la început prin organul săptămînal „The Call" („Chemarea"), sub direcția lui John Maclean, Tom Quelch și alții, o luptă puternică împotriva războiului și pentru solidaritatea internațională. La izbucnirea Revoluției bolșevice, B.S.P. înțelege imediat importanța Sovietelor și prin toate mijloacele de propagandă a dus o acerbă campanie în sprijinul Rusiei sovietiste și împotriva intervenției Angliei. S.L.P. fu întemeiat în 1903 printr-o sciziune din „Social-Democratic Federation", cu membri foarte activi, deși puțini, lucrînd în special în Scoția și-n Galles (Galia); are un organ săptămînal, „The Socialist" („Socialistul"), și a publicat o bogată literatură marxistă. W.S.F. fu întemeiată de cunoscuta Sylvia Pankhurst pentru a apăra dreptul de vot al lucrătoarelor; cuprinde membri numai dintre femei și numai la Londra, are un ziar săptămînal, „The Worker's Drendnought". În fine „South Walles Socialist Society" este o organizație din regiunea Galles, compunîndu-se dintr-un nu-

www.dacoromanica.ro

măr restrîns de membri făcînd parte din „Labour Party".

Negociațiunile începură încă din vara trecută, după dispozițiile date de Internațională, avînd ca platformă programul comunist. În conferința comună au căzut repede de acord asupra principiilor: lupta de clasă cu acțiunea revoluționară a maselor, recunoașterea Sovietelor și dictaturii proletariatului; singura deosebire fu cu privire la relațiunile Partidului Comunist cu sindicatele și Partidul Muncii. B.S.P. exprimă părerea ca noul Partid Comunist să nu fie afiliat Partidului Muncii, pentru că nu constituie o aripă stîngă revoluționară și să poată mai lesne agita în sînul muncitorimei engleze, după exemplul bolșevicilor ruși, care au rămas în Soviete, deși erau în minoritate, numai ca să poată activa în mase. Tema aceasta fu susținută prin argumentele experienței de 30 de ani a vechii S.D.F., care a rămas izolată de mase; apoi prin logica evenimentelor și, în sfîrșit, prin agitația crescîndă comunistă, care ar organiza o acțiune revoluționară, răsturnînd pe actualii conducători reacționari (Henderson, Macdonald etc.).

Delegații celorlalte grupări s-au arătat cu totul potrivnici afilierii la Partidul Muncii, deși se declarară sinceri pentru unire cu grupările comuniste. O propunere împăciuitoare fu prezentată de S.L.B. prin care să se lase chestiunea afilierii la Partidul Muncii la aprecierea membrilor respectivi ai fiecărei grupări, care se vor pronunța după unire prin referendum, urmînd ca întreg partidul să se supuie; referendul trebuie să se facă trei luni după unificare. Această propunere fu primită de comitetele executive și apoi de membrii lui B.S.P., W.S.F. și ai lui S.W.S.S.; dar spre surprinderea tuturor fu respinsă de Comitetul Executiv al lui S.L.P., delegații săi

www.dacoromanica.ro

fură demisionați din oficiu. Toate încercările Comitetului Executiv al lui B.S.P. de-a creia o atmosferă favorabilă fură zadarnice ; S.L.B. era ireductibil la refuzul referendului pentru afiliere la Partidul Muncii.

În ianuarie 1920 se ținu o nouă conferință a celor trei grupări (fără S.L.P.), care emiseră părerea ca unificarea să se facă lăsînd ca logica vremei să convingă și pe cei refractari de ideea complectei unificări. Aceasta era propunerea delegaților lui B.S.P., care propuse în același timp stabilirea unui comitet mixt pentru studierea detaliilor fuziunei : finanței, birouri, ziare etc. și pentru convocarea unui congres național, ce trebuie să aibă loc de Paști. Conferința se termină fără rezultat bun, deoarece celelalte două organizații : W.S.F. și S.W.S.S., considerară lupta pentru unificare ca ineficace fără participarea lui S.L.P.

În același timp și B.S.P., la ultimul congres de la finele lui februarie își menținu teza că trebuie să lucreze în sînul organizațiilor muncitorești pentru a le împinge spre comunism, dar, în fața rezistenței lui S.L.P., recunoscu în cele din urmă că chestiunea afilierii este secundară față de nevoile urgente ale afilierii tuturor aderenților izolați la a III-a Internațională. În consecință, Comitetul Executiv hotărî să facă o nouă concesie, renunțînd la punctul său de vedere cu privire la Partidul Muncii. Această chestiune se va putea ridica ulterior și individual de membrii unificatului Partid Comunist, cerîndu-se și avizul Comitetului Executiv Central de la Moscova. Avizul Comitetului Executiv, transmis de curînd partidelor afiliate din Anglia, este favorabil afilierii la „Labour Party", cu condițiunea de-a avea libertatea de propagandă deplin asigurată în sînul acestui mare organism proletar englez.

O nouă conferință comună trebuie să aibă loc în curînd, astfel ca să se alcătuiască un

www.dacoromanica.ro

puternic partid comunist și-n patria Trades-Uniunelor greoaie.

Aici se termină lămuririle lui Inkpin, secretarul lui B.S.P.

După cum vedem, mișcarea comunistă a grupurilor care o parte s-au afiliat Internaționalei a III-a, este de luat în seamă chiar în Anglia. Dacă considerăm că în sînul însuși al Partidului Muncii, cu milioane de aderenți, este un puternic curent împotriva oricărui compromis cu burghezia, dacă numărăm printre partizanii Internaționalei III-a și pe cei 200.000 care au votat aderarea în ultimul congres al Partidului Muncii, ne explicăm lesne de ce actualii guvernanți ai Angliei se grăbesc a relua relațiile politice cu Moscova.

„LUPTA DE CLASĂ" DIN AUGUST 1920

„DEZASTRUL BOLȘEVIC"

A fost suficient ca armatele sfărîmate ale mareșalului Pilsudski să se poată regrupa sub auspiciile comandamentului francez, pentru ca într-o ultimă sforțare să oprească căderea Varșoviei, ca presa burgheziei românești să tresalte de bucuria „înfrîngerilor" Armatei Roșii. Și dacă ne mărginim numai la cotidianele Iașului, toate sunt de acord, în frunte de astă dată cu democraticele „Lumea" și „Opinia", a se face ecoul unui fericit preludiu : „dezastrul bolșevic". În orchestră se face o pauză, tăcere adîncă ; un murmur surd abia se aude din coardele cele mai joase ale violoncelului, care cu un jalnic tremolo cîntă zilele din urmă ale Republicii polone. Publicul burghez își reține respirația de groaza momentului decisiv : armatele bolșevice au ajuns sub zidurile Varșoviei, care au mai răsunat de vaete și vuete

www.dacoromanica.ro

de atîtea ori în trecut. Deodată o zbîrnîitură de antene ale „fără firului" anunţă deznodămîntul fericit: tînărul Napoleon de 27 de ani al revoluţiei ruse îndrăznise o înaintare pripită şi-şi rupsese legătura cu grosul armatelor, întărite cu tunuri şi tancuri. Fu nevoit să se replieze un moment şi să bată în retragere pentru regruparea cu forţele din urmă în zgomot asurzitor de sunete stridente: goarnele ţipă, tromboanele urlă, toba cea mare acoperă totul, doar contrabasul triumfător îi poate ţine tonul. Orchestra burgheză cîntă, suflă, urlă un răsunet bucuros de izbîndă şi uşurare. „Dezastrul bolşevic" e sigur.

Şi-n acest concert unanim, care corespunde de altfel prea puţin presei străine, la noi în tară se întrevede sfîrşitul apropiat al unui regim socialist, pe care burghezia noastră nu l-a putut recunoaşte nici în clipele cele mai viabile ale sale.

De sus de tot, de la stăpînitorul destinelor externe ale ţării, a pornit acest dispreţ pentru o mare Republică, care trebuie să dovedească că trăieşte pentru a fi luată în consideraţie de Ioneştii noştri.

Cînd armatele acestui stat vecin făceau să cam tremure cei 7 pantaloni de la externe, guvernul declară că niciodată nu s-a considerat în stare de război cu fostul mare Aliat. Astăzi însă, cînd victoriile pasagere ale unei armate mai dau speranţe deşarte, astăzi presa noastră tresaltă de fiorii „democraţiei şi ordinei" salvate, închipuindu-şi că numai cîteva înfrîngeri ar fi suficiente pentru distrugerea unui stat ce se clădeşte de trei ani aproape.

Cunoaştem de mult revoltele din Armata Roşie, neînţelegerile interne, ura împotriva comandamentului bolşevic, nemulţumirile ţăranilor gata de răscoală etc., cunoaştem de mult aceste simptome sigure ale dispariţiei Republicii sovietiste, căci s-au manifestat de nenu-

www.dacoromanica.ro

mărate ori în presa străină, ca şi-n surioara mai mică de la noi.

Aşadar, tovarăşi, nu vă îngrijiţi cumva dacă ştirile ziarelor şi agenţilor burghezi anunţă căderea Republicii sovietiste, nu vă alarmaţi de jalnicul prohod al dictaturii lui Lenin. Suferinţi există în Rusia din pricina falşilor „democraţi" din Apus; nemulţumirile însă s-au înecat de mult în mormintele lui Kolceag, Judenici, Denikin şi ale celor ce vor mai urma.

„IAŞUL SOCIALIST" DIN 15 SEPTEMBRIE 1920

FACTORUL NOU

Într-un articol de acum cîteva luni, sub un titlu similar, arătam în treacăt cum politica externă a statelor mari din ce în ce este determinată de-un element nou, care pînă-n ajunul războiului mondial nu conta sau era prea puţin considerat. E vorba de forţa proletariatelor organizate, a căror voinţă se impune mereu în conflictele externe, tot aşa după cum de mult încă ele determină multe din directivele politicii interne.

Dacă Internaţionala II-a n-a putut împiedica războiul mondial, după izbucnirea Revoluţiei ruseşti, cînd clasa muncitoare îşi are un reprezentant în întregimea unui stat, proletariatele diverselor ţări au căpătat forţa morală suficientă deocamdată cel puţin pentru a nu mai lăsa clasele conducătoare respective să comită crimele contrarevoluţionare, prin hărţuielile necontenite împotriva Rusiei sovietiste.

Războiul ruso-polonez, mai bine zis aventura lui Pilsudski, născută de la început c-o soartă tristă, a împins şi mai mult clasa muncitoare mondială împotriva tendinţelor războinice ale statelor capitaliste, neputincioase

www.dacoromanica.ro

azi în fața forțelor crescînde bolșevice. Și dacă pentru poftele miliardarilor francezi și ale armatorilor englezi poporul polonez a mai putut fi indus în eroare, masele populare s-au convins odată mai mult de trădarea acelor social-patrioți care s-au făcut proptelele burgheziei pe ducă : masele populare nu se vor mai lăsa înșelate nicăieri de făgăduielile fățarnice ale profitorilor de război și corbilor de pradă. Ele și-au spus și continuă a-și spune cuvîntul pentru pace cu Rusia sovietistă.

Guvernele de la Paris și Londra asistă neputincioase în propriile lor zvîrcoliri. Atît de primejdioasă ar fi o campanie dusă de ele însile în sprijinul Poloniei, încît nici nu se mai încearcă a o aminti cel puțin. Proletariatele francez și mai ales englez, prin numeroase demonstrații au luat o atitudine așa de limpede că miniștrii mai inteligenți au priceput imediat primejdia Revoluției ce-i așteaptă într-un caz de război cu Rusia. Marele meșter, Lloyd George, cu finețea și duplicitatea caracteristică, a înțeles prea bine ultimele avertismente ale travailiștilor prin „Daily Herald", iar guvernul lui Millerand singur nu-i în stare să purceadă o campanie, mai ales de la întoarcerea lui Cachin și Frossard din Rusia, care au dat o altă orientare Partidului Socialist Francez. Giolitti nu va trimite un om împotriva Rusiei, căci se știe de oricine rolul jucat prin presiune de socialiștii italieni și organizațiile muncitorești în renunțarea la intervenția în Albania. Rămîne atunci aliaților să încerce în Europa centrală și nordică.

Se vor înșela și aici. Germania, sub presiunea amenințătoare a tuturor fracțiunilor socialiste, are groază de a transporta un singur soldat francez spre Polonia. Austria s-a solidarizat prin glasul social-democratului Renner cu ea. Cehoslovacia, care a refuzat și altă-

www.dacoromanica.ro

dată concursul său lui Clemenceau, este net împotriva războiului, fiind condusă de reprezentanții muncitorilor ; și-n orice caz proletariatul său este destul de viguros spre a impune un veto energic. Finlanda e gata a încheia pacea cu Rusia sub impulsiunea maselor. Iar acolo unde proletariatul a fost provizoriu strangulat și numai acolo s-a ridicat un glas de război, în Ungaria lui Horthy, fără nici un efect cu toată fălоșenia magnată.

Rămîne România lui Take Ionescu, în vizită la care a fost trimis Joffre. Ce să răspundem pentru proletariatul nostru ?

Încerce !

„SOCIALISMUL" DIN 5 SEPTEMBRIE 1920

NEVOIA DE ȘCOALĂ

Suntem aproape de-o lună în plină activitate școlărească, porțile școlilor, nu tocmai atît de largi, s-au deschis totuși pentru odraslele celor înstăriți și privilegiați în societatea burgheză, mamă vitregă pentru atîtea vlăstare care așteaptă zadarnic chemarea luminoasa spre căile culturii. În fundul mahalalelor, în camerele de nesănătate trupească, în fumul fabricilor asurzitoare sau prin maidanuri și hudiți murdare se perindează „armata de rezervă" a copiilor, a căror intrare în lumea școlărească le-a fost imposibilă. Statul burghez nu va înlesni niciodată acestor suflete ofilite să-și dezvolte aptitudinile ascunse pentru binele obștesc, nu va îngădui ca plebea să se lumineze pentru îndreptarea drepturilor sale ; statul burghez nu răspîndește cultura în mase Și cu atît mai mult statul României Mari condus de-o oligarhie agramată și ahtiată după analfabetism.

www.dacoromanica.ro

Cîte valori naționale nu zac pierdute la coarnele plugului, ce sapă brazda înțelenită a cutării moșii ; cîte mărgăritare nu zac acoperite de noroiul ignoranței sociale ? E o temă cam tristă, dar ori de cîte ori se repetă, răsună jalnic și dureros de nouă, de arzătoare.

Ce putem face noi, oare ca prin întîmplare mai multă să ne bucurăm de-un pic de minte sau poate de-un dram de noroc în lumea asta nedreaptă ?

Avem o imperioasă datorie pe care intelectualii de la „Centru" să nu întîrzie a și-o valorifica în practică. Toamna s-apropie de vremurile furtunoase ale iernei. Viscolul și vijelia vor sufla curînd pe pămîntul țării românești, ca peste un răstimp de tulburătoare frămîntări să răsară de după nori soarele mîntuitor al lumii noi. Cine vor fi aceia care vor rămîne roadele recoltei viitoare pe ogorul proaspăt de topirea zăpezii pe pămîntul țării noastre ? Unde sunt elementele cărora le va cădea greaua sarcină a întocmirii organizației noi și temeinice ?

Avem un gol, pustiu și dureros, în lumea intelectuală românească. Suntem, mi se pare, țara unde Partidul Socialist Român are puțini intelectuali față de alte partide muncitorești.

Din sînul curat al maselor muncitoare, dintre proletarii manuali se vor recruta „responsabilii" de mîine. Care sunt speranțele aici ? Să-mi fie îngăduit a recunoaște că burghezia românească a lucrat și pe acest teren destul de inteligent pe-o scară întinsă în sînul poporului român.

Există vreun remediu ? Necontestat și sigur încă. Pentru aceasta fac un călduros apel către toți intelectualii și cărturarii din conducere ca, după pilda Iașului, — unde funcționează o „școală socialistă" — să purceadă

www.dacoromanica.ro

sau să grăbească opera de pregătire a elementelor de elită dintre muncitori prin reînființarea grabnică a școalei socialiste.

„SOCIALISMUL" DIN 7 OCTOMBRIE 1920

DRAGI COLEGI *,

Prizonieri, închis între zidurile „pușcăriei", sunt frământat de gînduri și tulburat de simțiri așa cum în rare clipe din viața mea am fost. Pe lîngă convingerea că după însăși legile existente nu sunt vinovat de încălcarea vreuneia, sunt turmentat de chinuri puternice, fiind obligat la o neactivitate cum poate niciodată în viața mea nu mi s-a întîmplat. D-stră, obișnuiți cu munca rodnică de fiecare an, vă dați seama lesne ce înseamnă pentru un profesor tînăr și dornic de muncă — cum îmi place a crede că sunt — detențiunea de mai bine de șase săptămîni la care sunt supus de legile societății actuale.

Și pentru ca chinul să fie mai dureros, arestul prevențiunei mele stă așezat drept în fața școalei unde profesam și de unde răsună zgomotul vesel al copiilor în recreație sau acordurile melodioase ale vreunui exercițiu de muzică al colegului Bulbuc.

Am ținut să adresez aceste cuvinte și din alt motiv.

Deși nădăjduiesc că, în cele din urmă, lumina limpede ca adevărul se va face asupra cazului meu, totuși doresc ca-n mintea dragilor mei elevi să nu pătrundă sîmburele îndoielii asupra cinstei și demnității unora dintre profesorii lor.

Am ținut totdeauna să sădesc în sufletul

* Scrisoare adresată de prof. P. Constantinescu-Iași, din închisoarea în care fusese aruncat, colegilor săi, profesori de liceu.

www.dacoromanica.ro

lor încrederea în mine ca unul din cei ce le cer îndeplinirea conştiincioasă a datoriei. Şi pentru ca această încredere să nu le fie zdruncinată — nădăjduiesc că poate mă voi reîntoarce în mijlocul lor — rog pe aceia dintre D-stră care aveţi posibilitatea şi cînd împrejurările vor aduce vorba de mine să le explicaţi că nu sînt un delicvent de drept comun, că n-am contravenit acelor legi ce mi-ar zdruncina stima lor.

Sunt doar un luptător politic din acei a căror convingeri sincere nu pot fi într-un moment pe placul stăpînirii timpului. Amintiţi-le doar că şi-n istoria neamului nostru — păstrînd proporţiile bineînţeles — au suferit mulţi pentru idealul lor politic, care s-a îndeplinit mai curînd sau mai tîrziu.

Şi chiar de-aş fi un ideolog, întrucît prin ideile mele nu dăunez celor mulţi, încriminarea mea, excluderea temporară din sînul societăţii şi mai ales îndepărtarea din mijlocul elevilor mei dragi, nu trebuie să mă alunge din stima şi dragostea lor.

Faceţi-le această deosebire de obişnuiţii deţinuţi a fostului lor profesor, purtat astăzi printre baionete pe străzile Bîrladului.

Cu salutări colegiale,
P. Constantinescu-Iaşi

„SOCIALISMUL" DIN 20 DECEMBRIE 1920

STABILITATE POLITICĂ

De aproape doi ani de zile guvernele româneşti sunt solicitate de Moscova a încheia pacea definitivă formală — căci cea de fapt nouă ni se pare că de mult există — şi nici unul din guvernanţii Marii Românii nu ia vreo hotărîre definitivă în acest sens. Într-o vreme exista speranţa neascunsă că repre-

www.dacoromanica.ro

zentanții regimului sovietic vor putea fi refuzați prin căderea Sovietelor, ceea ce, nu-i vorbă, se mai speră și azi. Guvernul actual ezită, poate împins de aceeași mîngîitoare nădejde.

Pentru a clarifica bine o situație de mult limpezită pentru cercetătorul obiectiv, de cea mai ușoară atenție, vom trece într-o sumară revistă întîmplările politice din Europa de la instituirea guvernului bolșevic.

Cînd în Octombrie 1917 Revoluția proletară aduce la cîrma poporului rus pe comisarii sovietici, în cea mai mare parte chiar aceeași cei de azi, un strigăt unanim în cele două tabere încăerate în război, cît și-n lumea burgheză a neutrilor proclama noul regim efemer, un accident trecător, căruia nu i se acorda decît cîteva zile de existență. Zilele se transformă în săptămîni, săptămînile în luni ; reprezentanții Kaiserului fură nevoiți să intre în relațiuni de pace și să încheie tratatul de pace de la Brest-Litovsk cu bolșevicii. Singura scuză de legătura cu un guvern revoluționar era leit-motivul : guvernul sovietic este efemer.

Dar după cît se pare anii bolșevismului vor curge mereu.

Să aruncăm o privire și în lumea celor ce se mîngîiau în 1917 cu scurta longevitate a altora. Ce mai schimbări și ce adînci prefaceri pe alocuri ; ce soartă șovăelnică pretutindeni, afară de Rusia !

Mîndrul Kaiser cugetă la soarta zilelor ce i-au mai rămas de trăit ; tînărul monarh Carol de Austria tînjește cel puțin după coroana Sf. Ștefan ; de fălosul Ferdinand al Bulgariei nu se pomenește nimic, iar fiul și urmașul său pare strivit de atotputernicia țărănistului său prim-ministru ; în Turcia rămășițele puternicului partid june turc cer-

www.dacoromanica.ro

șesc alianța „efemerului" guvern din Moscova, rătăcind prin ținuturile Anatoliei.

În tabăra aliaților, sorocul fu ceva mai părtinitor, dar ce rostogoliri vijelioase și acolo! Tigrul implacabil, susținătorul tuturor campaniilor antibolșevice, visează la măreția unui tron prezidențial prin stepele nisipoase ale Egiptului și-n Nirvana Indiilor. Soarta lui Dechanel nu fu mai puțin de invidiat. Într-o bună zi ameți și căzu de pe fereastra unui vagon, încît Millerand fu chemat curînd să-l înlocuiască. Nu prea departe vedem și ceasul în care noul președinte de stat, tot atît de antibolșevic ca și precedenții săi la cîrma Franței, se va rostogoli de la sine sau amețit de lovitura proletariatului francez.

Italia cunoaște astăzi puterea unui izgonit din viața politică pe vremea lui 1917. Italia este prin excelență țara unde crizele se succed într-un lanț fatal și unde burghezia și-a concentrat ultimele rezerve. Statele Unite, care au văzut strălucind în timpul războiului steaua lui Wilson, cel ce-a îndreptat împotriva Rusiei sovietiste pe Kolceag, nu recunoaște astăzi din cele 11 celebre puncte nici unul realizat, Wilson însuși cedînd locul altui președinte.

Anglia mai e stăpînită de același guvern al lui Lloyd George, dar după cîte remanieri și-ndeosebi cu ce politică externă, fundamental revizuită. Anglia stă în fruntea Marilor Puteri, care au reînceput negocieri cu încăpățînatul guvern al comisarilor poporului în urma acțiunei extraordinar de violente a proletariatului englez. Și apoi revoluțiile clocotinde din toate dominioanele sale nu dau mult răgaz însuși regimului burghez.

Să mai pomenesc și de celelalte state mai mici? Grecia a cunoscut în această vreme una din cele mai senzaționale căderi, a bietului Elefterie Wenizelos, căruia i s-ar putea

www.dacoromanica.ro

găsi asemănare doar în soarta premierului nostru din 1917, dl. I. C. Brătianu. În România mică și mare s-au succedat cu vertiginozitate de la 1917 încoace opt guverne ! Cu aceeași iuțeală se schimbă guvernele și-n celelalte state noi apărute după 1917, ca-n Polonia, Cehoslovacia, Iugoslavia, ca și-n țările foste neutrale : Spania, Portugalia, Suedia etc. !

Dar ceea ce e mai interesant pentru unele concepții politice e că de aceeași boală a „efemerismului" sufăr pînă și guvernele lui Scheidemann, Renner, Tuzor, Branting, Dazsynsky etc., politicieni care credeau, ca și colegii lor pur burghezi, în „efemerismul" celor de la Moscova.

Și atunci, pe drept cuvînt, privind scurtul tablou istoric al Europei din decursul celor trei ani și jumătate a unicului guvern stabil — cel bolșevic —, vom exclama ca Eclesiastul : „Deșertăciunea deșertăciunelor, toate sunt deșertăciuni !"

„SOCIALISMUL" DIN 6 MARTIE 1921

INTEMEIETORII SOCIALISMULUI ȘTIINȚIFIC ȘI COMUNISMULUI

I.

Karl Marx și Engels pe drept cuvînt sunt părinții socialismului, creat din cercetarea materialistă a istoriei, așa cum în principiile lui fundamentale există imobil pînă azi sub forma cea mai curată și mai apropiată comunistă.

Nu-i vorbă că și comunismul prezintă astăzi uneori aspecte cu totul diferite de adevărata concepție a fondatorilor săi, ceea ce Lenin

www.dacoromanica.ro

a caracterizat de minune prin ultima sa lucrare, „Copilăriile comunismului".

Dar mai primejdioase decît aceste „boli infantile", care se vindecă odată cu primele experienţe de viaţă socialistă, sunt bolile bătrîneţii socialismului, ca să ne exprimăm astfel, concretizate în interpretările teoretice şi manierele tactice ale celor două Internaţionale, a social-patrioţilor şi a oportuniştilor.

Şi ceea ce constituie adevărata primejdie pentru unii încă nehotărîţi este pretenţia acestora din urmă de a se considera ca moştenitorii legitimi ai celor doi mari apostoli, fie prin faptul că s-au bucurat de consideraţiunile celor mai buni marxişti — cazul lui Kautsky — înainte de război şi pînă la un punct cu drept cuvînt pentru acea activitate, fie poate că se trag direct din Marx — cazul nepotului Longuet.

Pentru că în pretenţiile lor consideră comunismul serios ca o aberaţiune şi o derogare de la purul marxism, ne-am propus a revedea sumar gîndurile adevărate ale întemeietorilor săi.

Prin 1913 s-a publicat larga corespondenţă dintre Marx şi Engels între anii 1844—1883, sub redactarea lui Bernstein şi Bebel. Din această foarte importantă operă quasipostumă respiră în cele mai mici şi profunde detalii întreaga gîndire, limpede şi precisă, a celor doi apostoli care mînuiesc o dialectică demnă de ei.

Vom spicui şi noi cîteva consideraţiuni cu privire la dictatura proletariatului, metodele violente şi cum anume trebuie înţelese, socializarea etc., adică referitoare la interpretarea comunistă a marxismului, cum s-a reluat cu atîta vigoare azi de partidele intransigente socialiste.

Şi ne vom călăuzi de un articol al lui Lenin publicat puţin după apariţia acelei corespon-

www.dacoromanica.ro

dențe, precum și de unele mai recente ale lui Charles Rappaport.

Pe cînd Engels se afla încă la părinții săi în Barmen, în vîrstă de 26 ani, scrie, în 1846, lui Marx, amintindu-i de luptele sale împotriva acelora care voiau să introducă în comunism „spiritul filistin", pe care-l caracterizează astfel: „doctrină antiproletariană, fraze goale, tendințe umanitare, frica superstițioasă a comunismului grosolan, planuri pacifice de a aduce fericirea omenirii". În aceste cîteva trăsături vedem perfect personaje binecunoscute azi în lumea socialistă, revedem pe oportuniștii centriști sau independenți de nuanță Kautsky, care, repudiind dictatura proletariatului, așteaptă bunăvoința celor ce din milă pentru proletari sau din convingere vor ceda locul acestora din urmă.

„Trei seri am discutat asupra proudhonismului. Lucrul principal pe care m-am muncit să-l dovedesc fu necesitatea unei revoluții violente". Sau mai ales: „Am definit miezul comunismului în chipul următor: 1) a apăra interesele proletariatului împotriva celor ale burgheziei; 2) pentru aceasta, nevoia de a suprima proprietatea privată și înlocuirea ei prin comunitatea bunurilor; 3) a recunoaște de singurul mijloc de a ajunge aceste scopuri revoluția democrată violentă".

Cam astfel s-au hotărît principiile și tactica Partidului Social-Democrat German, care lua naștere în anii 1846 din aceste reuniuni — ultima la 23 octombrie 1846 —, la care punctul de vedere al lui Engels fu admis cu o mare majoritate.

Un an mai tîrziu, Engels anunță lui Marx compunerea unui program-manifest, ale cărui puncte fundamentale vor constitui clasicul „Manifest Comunist", pe care-l vom cerceta într-un articol următor.

www.dacoromanica.ro

Reţine deocamdată adevărata nuanţă a tacticii hotărîtă de unul din fondatorii socialismului în faza embrionară dinaintea „Manifestului".

II.

„Manifestul Comunist", prin însăşi titulatura sa, este cea mai puternică dovadă care dintre partidele actuale socialiste păstrează patrimoniul moştenirii curat marxiste. Dar nu numai prin aceasta, ci din conţinutul în întregime al evangheliei noastre reiese clar şi indubitabil apropierea necontestată dintre tactica comunistă de azi şi jalonările fundamentale ale socialismului ştiinţific.

Înainte de a cerceta conţinutul, am fost ademeniţi a ne opri asupra uneia din prefaţele nenumărate pe care le-au adăugat cei doi autori la ediţiile repetate ale „Manifestului" lor, anume la prefaţa tradusă de Engels după redactarea unei ediţii ruseşti, la care Marx a adăugat cîteva cuvinte introductive de o mare actualitate azi.

La întrebarea care se punea mereu dacă comunitatea ţărănească rusă va trece direct la o formă superioară comunistă sau dacă va trece mai întîi prin aceleaşi faze de descompunere pe care le-a suferit proprietatea în Apus, Marx răspunde :

„Singurul răspuns cu putinţă astăzi la această întrebare este următorul : dacă revoluţia rusească va fi semnalul unei revoluţii muncitoare şi în Apus, astfel ca aceste două mişcări să se complecteze, proprietatea comună rusească de astăzi va putea servi de punct de plecare pentru o revoluţie comunistă".

Iată deci, lucru foarte interesant, că Marx, în anul de graţie al social-democraţiei 1882 (exact 21 ianuarie), admitea posibilitatea iz-

www.dacoromanica.ro

bucnirii mai întîi a revoluției socialiste în Rusia, indiferent de forma ei.

Din aceleași interesante prefețe ne îndeamnă încă una, de data aceasta a lui Engels, a ne opri puțin, deoarece cuprinde constatări uimitor de analoge multor fapte de azi.

În prefața ediției germane din 1890, Engels explică de ce autorii „Manifestului" s-au oprit asupra denumirii copilului lor cu titulatura comunistă și nu l-au botezat „Manifestul Socialist". În 1847 se-nțelegeau sub numele de socialiști două feluri de oameni. Unii erau partizanii sistemelor utopice, mai ales oweniștii în Anglia și fourieriștii în Franța, iar pe de altă parte încă o sumedenie de „șarlatani" (expresia lui Engels) socialiști care voiau să suprime mizeriile sociale cu leacuri și cîrpeli, fără a se atinge de fundamentul organizației burgheze: capitalul și profitul. În ambele cazuri, acești „socialiști" trăiau în afara claselor muncitoare și căutau un sprijin la clasele „culte". Dimpotrivă, acea parte a muncitorimii care urmărea transformarea fundamentală a societății și nu se lăsa amăgită de insuficiența unor schimbări se numea comunistă. Sau, mai precis, „socialismul reprezenta în 1847 o mișcare burgheză, comunismul o mișcare muncitoare".

Și cîtă asemănare cu cele ce se petrec azi în lumea așa-zisă socialistă!

Și azi mulți șarlatani politici își zic socialiști moderați, naționali etc., fără a se atinge de capital, sau social-democrați, social-reformiști sau socialiști-revoluționari de dreapta, care sunt utopiști prin credința că, alături de elementele din stînga ale burgheziei, vor schimba societatea.

„Socialismul, cel puțin pe continent, era o petrecere de salon; comunismul era cu totul altceva", adaugă încă Engels.

www.dacoromanica.ro

Şi astăzi social-democratismul sau social-reformismul permite fracul ministerial al lui Vandervelde în sala de recepţie a regelui Albert sau al lui Brarting la curtea regelui din Stockholm, bastonul de mareşal al lui Pilsudsky sau departamentul muniţiilor distrugătoare a milioane de vieţi al lui Albert Thomas, ca şi armura de război a celorlalţi colegi din cabinetele războiului.

Engels mai adaugă: „Şi cum noi pe acea vreme eram adînc convinşi că emanciparea muncitorilor trebuie să fie opera clasei muncitoare însăşi, n-am putut sta un moment la îndoială care din cele două denumiri să alegem. De atunci încoace nu ne-a trecut niciodată prin minte gîndul de a-l modifica".

Din nefericire, deşi acest gînd nestrămutat al lui Engels era încă persistent în 1890, totuşi aşa-zişii săi discipoli s-au lepădat de mult şi acum se scutură, cu ură aproape, de titulatura atît de scumpă lui Marx şi Engels.

Dar, din fericire, au mai rămas discipoli consecvenţi care poartă cu cinste şi-n ciuda tuturor osîrdiţilor burghezo-social-democraţi sfînta moştenire a celor doi apostoli.

III.

Ne-am mărginit în precedentul articol la cercetarea cîtorva adevăruri, pentru unii usturătoare, reconfortante pentru alţii, din prefeţele „Manifestului Comunist". Să trecem acum la însuşi conţinutul său.

„Manifestul" se împarte în două capitole importante. În cel dintîi schiţează în linii generale fazele dezvoltării proletariatului, descriind istoria războiului civil dintre burghezie şi proletariat pînă-n momentul decisiv cînd proletariatul va lua asupră-şi întreaga putere de stat. De menţionat deci cum caracterizează Marx şi Engels lupta de clasă din

www.dacoromanica.ro

epoca contemporană ca un adevărat război civil, „care frămîntă societatea pînă în momentul cînd acest război izbucnește într-o revoluție pe față și cînd, prin răsturnarea violentă a burgheziei, proletariatul își stabilește dominațiunea sa". Nici nu se poate o formulare mai clară și mai bine frazată a celebrei dictaturi proletare, contestată sau hulită de atîți așa-ziși socialiști.

„Mișcarea proletariană este mișcarea autonomă a imensei majorități în folosul imensii majorități" este o frază imediat înaintea citatului de mai sus, care ar putea fi adusă ca contraargument de susținătorii teoriei majoritare, care s-ar lăsa ademeniți de cuvîntul majoritate. Acest termen e luat în înțelesul majorității proletariene față de masa mult mai restrînsă a exploatatorilor, care sunt într-o infimă minoritate față de masa mare a celor exploatați. Și dacă între aceste două clase sociale se mai găsește azi încă una, acea țărănească sau tîrgoveață a micilor proprietari neexploatatori, ea este scoasă în factor comun, deoarece lupta se dă între proletariat, necontestat în mare majoritate, și între capitaliști, în mică minoritate. De majoritatea proletarilor e vorba și aceștia pot forma uneori o minoritate conștientă față de masa micilor proprietari în unele țări (ca la noi sau Rusia, de pildă), pe care, cu vremea și prin atracție, îi vom putea cîștiga alături de toți proletarii biruitori față de exploatatorii lor comuni.

„Burghezia nu mai poate domni, pentru că nu mai e în stare să asigure existența sclavului său chiar în condițiunile sclaviei lui", adaugă „Manifestul". Și comuniștii cred că tocmai aceasta este situația de azi, cînd, după grozavul măcel mondial, proletariatul suferă mai mult ca oricînd, deci burghezia nu mai poate domni.

www.dacoromanica.ro

În al doilea capitol, care se ocupă cu raportul dintre comuniști și proletari, găsim o definiție a scopului celor dintîi: organizarea proletariatului în partid de clasă, desființarea stăpînirii burgheze și cucerirea puterii politice de proletariat. Dar cum se va realiza acest din urmă punct și cel mai important?

Sfîrșitul capitolului al doilea, care rezolvă întrebarea noastră, e categoric. De aceea ne vom permite a-l cita în întregime fără a mai încerca vreun comentar.

„Proletariatul se va servi de puterea politică pentru a smulge burgheziei din ce în ce mai mult întregul capital, pentru a centraliza toate instrumentele de producție în mîinile statului, adică în ale proletariatului organizat în clasă dominantă, și pentru a mări cît mai repede masa forțelor productive.

Aceasta la început negreșit că nu se va putea face decît printr-o încălcare despotică a drepturilor de proprietate și a raporturilor de producțiune burgheze, adică prin măsuri care din punctul de vedere economic vor părea insuficiente și neîntemeiate, dar care vor servi de pîrghie pentru revoluționarea întregului mod de producție".

Revăzînd aceste admirabile caracterizări în care adevărul socialist este atît de perfect organizat și cristalizat, nu știm ce să admirăm mai mult: geniul atît de clar, de departe văzător al autorilor „Manifestului" sau admirabila consecvență a celor de azi, care, mînați de forțele oarbe ale destinului materialist-istoric, au purces la înfăptuirea lumii noi în Orientul european!

Necontestat că aceste măsuri vor diferi după țări, cum precizează însuși „Manifestul". Așa pentru cele mai înaintate se enumeră o serie de măsuri asupra cărora Marx și Engels, în una din prefețele „Manifestului", revin găsindu-le prea revoluționare pentru epoca de la 1872, cînd erau dureros loviți de insucce-

www.dacoromanica.ro

sele Comunei, strangulată cu un an înainte. Astăzi însă, după aproape o jumătate de veac de la 1872 şi-ndeosebi după războiul mondial, găsim ca foarte juste unele măsuri enunţate teoretic în „Manifest", aduse la îndeplinire de regimul sfaturilor în Rusia, ca, de pildă, centralizarea tuturor mijloacelor de transport în mîinile statului, munca obligatorie pentru toţi, organizarea de armate industriale, combinarea muncii agricole şi industriale, educarea publică şi gratuită a tuturor copiilor, ca şi exproprierea totală, de stat, a proprietăţii funciare şi altele.

Iar ca încheiere un punct de tactică generală politică: „Comuniştii sprijină pretutindeni orice mişcare revoluţionară împotriva actualei stări politice şi sociale", care ne reaminteşte aidoma tezele coloniale ale Internaţionalei a III-a.

IV.

În articolele precedente am insistat mai mult asupra contribuţiei lui Engels la îndreptarea socialismului ştiinţific pe căile lui adevărate, spre deosebire de atîţi alţi pseudo-socialişti, de care nici astăzi nu ducem mare lipsă.

În cele ce vor urma ne vom ocupa în special de Marx, căutînd a discerne adevărul din concepţiile sale filozofo-economico-istorice*.

Marx a fost propovăduitorul şi învăţătorul revoluţiei, pe care nu o anunţa numai, ci dovedea că ea se va face. Revoluţia, după Marx, este rezultatul unei lungi evoluţii, cu care deci nu se găseşte deloc în opoziţie, cum îşi închipuiau unii utopici dinaintea lui. Istoria totdeauna merge către o revoluţie, care devine astfel inevitabilă; deci ea este naturală,

* Primul articol e luat după un articol a lui Rappaport din „La Revue Communiste".

www.dacoromanica.ro

așa că oportunistul care se cramponează de evoluție, ca și reformistul, se găsesc în fața unei deziceri a legii naturii. Însăși natura în sînul ei „face salturi", ca și istoria omenirii; ambele elemente sînt deci „bolșevice", ca să ne complacem în termeni dragi oportuniștilor.

Explozia revoluționară izbucnește într-un moment aproape neașteptat; de aceea mulți orbi, care n-au observat schimbările zilnice, latente, sînt loviți și neîncrezători. Astăzi, în organizația capitalistă, modul de producție a fost factorul care a pregătit revoluția. Și anume:

Modul de producție cuprinde două feluri de factori: instrumentele de muncă și producătorii. Raportul dintre acești doi factori constituie baza însăși a evoluției sociale; raporturile dintre factori au împărțit întreaga istorie umană în clasicele ei epoci. Și tocmai aceste raporturi au fost neglijate de cercetătorii istoriei omenești. Producătorii cu aceleași condițiuni de muncă formează grupe sau clase sociale care se luptă între ele pe chestiunea stăpînirii muncii și a roadelor sale. Și această largă despărțitură cuprinde întreaga omenire, trecînd peste alte grupări (patrie, stat etc.), așa că, de pildă, muncitorii sau capitaliștii fac să apară unități noi, trecînd peste unitățile fals create.

Ambele tabere au fiecare armele speciale de luptă. Lupta se dă însă în condiții neegale: unii, mica minoritate, dețin puterea asupra celorlalți, marea majoritate a proletarilor producători, prin mijlocul statului înarmat pînă-n dinți, adică prin dictatură. Dar cum această formă brutală nu s-ar putea menține multă vreme fără a atrage atenția asupra gravității și nedreptății ei, deținătorii puterii au mascat-o sub diferite ideologii: biserica la început, democrația mai apoi, în vremurile de

www.dacoromanica.ro

mai complicată dezvoltare a societății. Repetatele declarații ale dreptului omului au fost născocite pentru a ascunde mai bine dictatura celor care creiau piedici de fapt liberei manifestări a popoarelor. Parlamentele și presa au servit de minune ca supape celor ce s-ar fi înăbușit și trezit mai curînd la adevărata pricepere. Ele au învăluit sub măștile de drept, just, adevărat tot ce decurgea din proprietatea capitalistă și individuală, afară de care tot era, bineînțeles, în afara legilor dreptății, adevărului etc.

Deși Marx n-a întrebuințat des cuvîntul dictatură, care i se părea, poate, prea tare, a evidențiat totuși foarte clar caracterul dictatorial al organizației și stăpînirii burgheze.

Marx declară orice luptă de clasă ca o luptă politică : nici o clasă nu va putea triumfa fără a lua puterea politică, adică fără dictatură. Proletariatul nu va putea distruge dictatura burgheză fără a-i opune dictatura propriei sale clase.

Este totuși între ambele o deosebire mare. Pe cînd burghezii își susțin stăpînirea lor ca veșnică, dictatura proletară este pasageră ; ea va ține atît cît clasele vor mai exista încă, adică cît burghezia se va mai crampona de a se menține. Prin dictatura proletară se ajunge la dispariția claselor, înlocuindu-se prin una singură, aceea a muncitorilor, deci și la dispariția clasei proletare și a dictaturii ei.

O altă deosebire. Dictatura burgheză, fiind a unei minorități pentru menținerea unei exploatări, este nevoită să mintă mereu, să mînuiască cu abilitate minciuna în interesul general. Dictatura proletariatului își spune adevăratul nume, se arată cum e, căci are nevoie de purul adevăr, de conștiința clară a întregului proletariat.

Marx și Engels recunoșteau necesitatea libertăților democratice ca mijloc al luptei de

www.dacoromanica.ro

clasă ; dar nu acesta le era scopul lor final. Ei denunță veșnicul caracter dictatorial al dominației burgheze, fie ea oricît de democratic organizată. Ei știu că majoritățile democratice sunt totdeauna majorități factice, create prin tot felul de mijloace de diversiune și înșelătorie, de care nu trebuie să se arate nici un socialist necunoscător. Participarea la putere cu o asemenea democrație burgheză nici nu încăpea în priceperea celor doi fondatori ai socialismului științific.

Marx n-a spus-o nicăieri că comuniștii trebuie să aștepte pentru a lua puterea pînă ce vor deveni majoritate ; el se mulțumește a spune că comuniștii reprezintă interesele vitale ale imensei majorități.

Dacă mai reamintim și unele paternități de expresii ale lui Marx : „cretinism parlamentar", necesitatea de a înlocui uneori „arma criticii" prin „critica armelor", „forța este moașa tuturor societăților care se nasc" etc..., vom fi reușit, credem, a reda esența scopului și mijloacelor de realizat ale adevăratului socialism științific.

„SOCIALISMUL" DIN 15, 16, 18 ȘI 22 APRILIE 1921

COLABORAREA

Colaborarea este un rău vădit. Odată efectuată, masa se convinge mai curînd de greșala vinovată a conducătorilor, pe care pe drept o consideră drept o trădare a intereselor muncitorești. Dar nu tot așa pare în ochii acelorași proletari atitudinea social-democraților, care țin morțiș la democrație în timpul dictaturii burgheze ; masa mai greu poate distinge aplicarea sau pregătirea viitoarelor colaborări. Colaborarea n-a putut convinge îndeajuns pe unii militanți socialiști de la noi și de aiurea asupra rezultatelor pe care le

www.dacoromanica.ro

dau atitudinile dubioase din tactica socialistă — întrucît colaborarea este rezultatul oricărei concesiuni teoretice în fața burgheziei. Deși unii dintre tovarășii se declară cu totul împotriva colaborării de clasă, totuși atitudinea lor denotă un puternic „filantropism", de social-democratism, cu atît sunt împinși spre conlucrare cu clasa burgheză, pe care ei cred c-o repudiază.

Atîta timp cît există o societate împărțită în clase, există un antagonism neîmpăcat și permanent între diferitele pături sociale. Democrații burghezi și mai ales socialiștii care preconizează sau vizează un contract social asigurînd dezvoltarea armonioasă a tuturor claselor sociale sunt ideologi care fac jocul stăpînitorilor. Aceștia nu sunt preocupați decît de interesele lor particulare, pe care nu le pot confunda cu ale adversarilor lor sociali. În această luptă dintre două forțe nu există interese comune, care să fie satisfăcute printr-o uniune oarecare. Orice armistițiu, orice înțelegere momentană lasă intact caracterul de luptă al claselor sau cel mult poate să folosească înlesnind șansele unuia dintre combatanți pentru victorie.

„Interesul general", sub care s-acopăr unii dintre lupii burgheziei, nu există decît ca o capcană sau cel mult o ficțiune bună de amăgit sufletele slabe. Gestul lui Karoly din Ungaria, care de bunăvoie a lăsat puterea în mîinile bolșevicilor, nu poate fi luat ca o dovadă de renunțare din partea capitaliștilor, deoarece ei au continuat a unelti mai departe pentru reîntoarcerea autorității lor. Faptele ulterioare au dovedit complect care le erau gîndurile ascunse, în momentul abdicării din partea acestor reprezentanți clasici ai burgheziei.

„NĂDEJDEA" DIN 8 MAI 1921

www.dacoromanica.ro

Trăim vremuri grele. Mai grele pentru muncitori, împilați sub jugul economic al patronilor și sub cel politic al guvernului reacționar ; destul de grele pentru întregul proletariat manual sau intelectual, pentru acea pătură de oameni cinstiți și exploatați ai întregii țări.

Furtuna din octombrie anul trecut, din mai al acestui an a zugrăvit adînc organizațiile politice și profesionale ale proletariatului român. În curgerea ultimelor evenimente, numai puțini au rămas la posturile de încredere, căci simțul de prevedere al burgheziei românești n-a dat greș, îndepărtîndu-și din cale pe cei primejdioși ei, lăsînd libertate deplină celor ce mai pot înșela muncitorimea cu teorii deșarte.

Și tocmai în aceste vremuri grele nevoia de organizare sau reorganizare se simte mai puternică, acum cînd îndrumătorii pricepuți lipsesc. Cum vom satisface această problemă de toate zilele în acele zile de frumoasă înflorire, cînd nici o piedică nu s-ar pune în calea clasei muncitoare, ca-n Rusia de pildă ?

De organizare este nevoie oricînd, cu atît mai mult în timpurile grele de reacțiune și spulberări de azi. Organizarea fiind o chestiune de viață pentru clasa muncitoare, trebuie să pornim la ea, bazîndu-ne pe realitate. Socialismul, forul care a dezlegat acum trei sferturi de veac în urmă calea ce trebuie s-o apuce muncitorimea proletară, nu este o teorie vană, tăria lui constă în puternica legătură pe care o păstrează cu realitatea. Zadarnic orbecăiau prin întuneric primele organizații muncitoresti din Apus, Anglia mai ales, unde această mișcare se numea corporatistă, char-

www.dacoromanica.ro

tismul, învîrtindu-se într-un cerc strîns. Iar pe de altă parte „owenismul", mişcarea politică socialistă, nu voia să audă de sindicate, de muncitori.

Şi atunci apăru geniul lui Engels, care demonstră magistral prin lucrarea sa din 1848 „Starea clasei muncitoare din Anglia" că numai unindu-se cele două curente, unul practic, celălalt ideologic, vor izbîndi amîndouă spre fericirea tuturor. „Mişcarea muncitoare trebuie să devină forţa care să ducă la izbîndă socialismul ; socialismul să devie ţelul clasei muncitoare".

Acesta este adevărul pe care realitatea l-a scos la iveală, căci numai în acele ţări socialismul a putut izbîndi cînd s-a bazat pe o puternică muncitorime conştientă şi numai acolo clasa muncitoare a ajuns la o relativă stare mai bună materială şi spirituală unde s-a bazat pe socialism. Organizaţiile corporatiste, sindicatele naţionale, corporaţiile etc. n-au folosit nici cu a zecea parte faţă de avantajele aduse de sindicatele socialiste.

Am fost şi sunt partizanul socialismului intransigent, extremist dacă vreţi ; dar nu mi-a scăpat niciodată de sub ochi pămîntul sigur al realităţii, oricît de şubred ar fi pentru moment. Mai marii noştri în suferinţe trecute au început socialismul pe vremuri mai grele şi au organizat sindicate şi acţiuni politice pe cînd domneau cele mai reacţionare legi de restricţie. Mă gîndesc la Internaţionala I sau la cluburile muncitoreşti din vremurile legilor scelerate ale lui Bismarck, care tot au căzut în cele din urmă.

O spun pentru cei atît de puţini rămaşi la posturile de conducere.

„LUPTA SOCIALISTĂ" DIN 21 AUGUST 1921
REPRODUS ÎN „VIAŢA SINDICALĂ" DIN 11 SEPTEMBRIE 1921

www.dacoromanica.ro

Ar fi timpul să ne aruncăm privirile asupra situației politice interne, căci se pare că odată cu începutul toamnei noi schimbări se vor petrece.

Mai putem oare vorbi de politică noi, comuniști, necomuniști, necomuniști-centriști sau pur centriști? Hotărît că deciziunile Congresului din mai, terminat atît de tragic în celulele Văcărești prin grația celui mai nerușinat ministru de interne, ne sunt ca un puternic legămînt de la care nu ne putem abate. Partidul Socialist Român, care-și va păstra denumirea de Partid Socialist-Comunist, înglobează, după ultimele hotărîri, pe comuniștii ce-și încadrează principiile pe temelia socialistă a realității și pe centriștii sinceri — acesta este partidul ce poate vorbi în numele principiilor lui Marx aplicate împrejurărilor politice din țara noastră.

Deși nu există în funcțiune decît numai cîteva secțiuni centristo-comuniste, ca acele de la Ploești, Galați, Brașov, Tg. Mureș, menirea acestora este ca odată cu începutul noii campanii politice să se organizeze mai temeinic pentru a preîntîmpina reorganizarea întregului partid.

Guvernul actual, care s-a menținut la putere după greva generală datorită numai slăbiciunii federației naționale, se pare că aproape sigur își va da sfîrșitul, afundînd în păcatul făptuit căderea sa și a întregului Partid al „Poporului" — sinistră farsă democratică. Pe de altă parte, „monstrul" Federației s-a desfăcut în elementele din care se combinase; era prea nefirească alăturarea de țărăniști cu străino-fobii naționaliști și mai ales reprezentanții de speță nouă: Maniu, Inculeț, Nistor.

www.dacoromanica.ro

Limpezirea prin pactul cu liberalii s-a făcut şi-n curînd vom asista la complecta clarificare pe terenul politicii româneşti. Se vor prezenta două tabere care singure corespund realităţii. De o parte liberalii, care reprezintă pe capitaliştii industrialo-bancari, puternic organizaţi şi conştienţi cu preciziune de interesele lor de mari exploatatori ; iar de cealaltă parte Partidul Ţărănesc, în frunte cu Lupu, Mihalache, Stere, Halipa şi cei ce se vor rupe din Partidul Naţional din Ardeal, reprezentînd mica proprietate de la ţară şi oraşe — asemenea partidelor lui Radici, Beneş, Witos din ţările ce ne înconjoară.

Noul Partid Ţărănesc, în formare, corespunde unei nevoi prezente : trezirea păturilor ţărăneşti la o viaţă politică, reacţiunea micei proprietăţi faţă de marii exploatatori. Pentru moment viitorul politic în lumea burgheză este al acestor două partide : liberal şi ţărănesc.

Mai putem alătura şi pe social-democraţi, care s-apropie mai mult de mica burghezie.

Şi atunci masele proletare de la tîrg şi oraşe ce vor face ?

Ele trebuie să se trezească din amorţirea ultimului timp, să-şi scuture lanţurile şi să profite de acest moment de slăbiciune a guvernului pe ducă, să se ferească de politicienii care le fac ochi dulci în vederea luptelor electorale care se anunţă.

Partidul Socialist-Comunist ar trebui să se reactiveze, aşa cum au început sindicatele — o mîngîiere pentru fruntaşii noştri închişi şi chinuiţi, pe care-i aşteaptă calvarul unui mare proces.

„LUPTA SOCIALISTĂ" DIN 16 OCTOMBRIE 1921

www.dacoromanica.ro

„Tineretul socialist", singura foaie de educație socialistă la noi, are o chemare grea, dar frumoasă. Cum ea se adresează îndeosebi tinerelor vlăstare ale clasei muncitoare, acelora care mai au restrînsul răgaz lăsat cu zgîrcenie din mila burgheziei, pentru a se forma la slaba lumină a cultivării în afară de școală, este o datorie din partea celor ce ne bucurăm de-o brumă de cultură de-a le da sfaturi și îndrumări cum și ce trebuie să citească.

Lucrătorului sau ucenicului îi rămîne puțin timp de citit seara, cînd se întoarce ostenit de la munca fabricii și pînă ce cade cu totul obosit pentru odihna trupului slăbit de muncă și hrană insuficientă. El trebuie să scoată maximul de folos din acest timp liber. Cum trebuie să citim ?

La început trebuie de consacrat o oră cititului, de preferat dimineața, cînd mintea este mai ageră și cînd nimeni nu-i poate zmulge această oră. Sigur că cei mai mulți vor găsi seara această oră ; dar de cele mai multe ori oboseala sau diferite alte pricini fac pe tînărul muncitor să amîne lectura pe a doua zi — și așa mai departe. Ceasul de dimineață nu-i mai la nimeni peste zi. Se cere ca să se încordeze toată atenția și să facă astfel, pe cît posibil, să nu fie întrerupt, căci un ceas de lectură în condiții bune face mai mult decît trei pe apucatele. Să schimbăm adagiul „Omul este ceea ce mănîncă" prin „Omul este ceea ce citește".

Unele părți din cele citite cuprind adevăruri așa de limpezi și de frumos expuse, încît merită a fi citite de mai multe ori ! Sunt în

www.dacoromanica.ro

cărţile ştiinţifice, mai totdeauna, părţi care formează un capitol de cunoştinţe absolut necesare oricărui tînăr în viaţă, mai ales cînd rîvneşte a face parte din elita clasei muncitoare, încît ele trebuie pe deplin reţinute. De aceea tînărul să aibă cu el un caieţel de note pentru a-şi nota gîndurile frumoase, adevărurile puternice, care îi vor alcătui zestrea culturală, ce nu poate nimeni să i-o răvăşească. Că trebuie să ţină curate cartea şi foile cu note, e lesne de înţeles...

Pentru unele broşuri capitale în ce priveşte enunţarea datelor şi principiilor nu strică nici rezumate în scris, făcute capitol cu capitol, de unde decurg două foloase: reţinerea unei serii de cunoştinţe şi obişnuinţe de a compune, căci mulţi proletari sunt chemaţi, în lupta cu patronul, să redacteze ei înşişi memoriile şi reclamaţiunile, ce trebuie precis formulate. Cîţi muncitori autodidacţi n-au ajuns în fruntea mişcărilor muncitoreşti de aiurea şi de la noi chiar?

Să nu se citească prea mult de la început. Chiar mai puţin de-o oră nu strică dacă se citeşte în fiecare zi, pe cît posibil, urmînd ca duminicile să se consume mai multă vreme. Cu vremea, cu desăvîrşirea uceniciei, se poate consacra şi mai mult timp.

O altă cerinţă este de-a nu se citi de toate deodată. Se poate ajunge la o încărcare ce duce tocmai la păcatul autodidacţiei, de cele mai multe ori la confuzionismul de care trebuie să ne ferim.

În cele expuse mai sus am avut în vedere pe tinerii muncitori, deşi aceste sfaturi sunt acordate tuturor.

„TINERETUL SOCIALIST" DIN 19 NOIEMBRIE 1921

www.dacoromanica.ro

...Răsfoind urmele neamurilor ce-au fost sau care mai sunt încă pe pămînt, cercetînd trecutul popoarelor civilizate care alcătuiesc societatea omenească, ne-am învățat a cunoaște legile firești, care mînă mai toate faptele oamenilor. Aceste legi de fier, neclintite prin voința oamenilor în parte, dar rezultate din interesele materiale adînci, care călăuzesc colectivitățile, explică că tot ce-a fost în trecut s-a împlinit ca la comanda unui „destin", căruia nimeni nu-i scapă.

Dacă astăzi omenirea se zbate într-o luptă aprigă între două mari clase sociale: burghezia capitalistă și proletariatul, aceasta fatal trebuie să se întîmple. Totdeauna în istorie, în preajma unor mari prefaceri sociale, conflictul a fost puternic între cele două forțe sociale: una veche, pe ducă, înarmată cu toate mijloacele, fără scrupul și tiranice; și cealaltă, nouă, pregătită cu forțe morale superioare, gata pînă la cea mai sublimă jertfă. Așa a fost pe vremea distrugerii lumii antice, cînd împărați romani se străduiau să insufle viață vastului imperiu, putregăit și subminat de forța cea nouă, ridicarea robilor, exprimată în morală prin religia creștină. Nero și toate persecuțiile urmate... n-au dus la alt rezultat decît întinderea credinței noi, a celor mulți și umiliți. Și nici Bastiliile regimului absolutist de la finele secolului XVIII n-au putut împiedica ridicarea clasei burgheze, starea a treia, bogată, cultă, dar fără drepturi și putere în stat. Nici o jertfă n-a precupețit, nici o prigoană n-a înspăimîntat clasa burgheză, care pe atunci reprezenta forța ce chema lumea la o nouă organizare.

Tot așa nici astăzi, proletariatul nu se lasă înfricoșat de prigonirile îndreptate pe cale

www.dacoromanica.ro

economică prin şomaj sau legi antimuncitoreşti, sau pe cale politică prin urmărirea în special împotriva comuniştilor, cel mai intransigent partid socialist. Nici o clipă, cu toate variaţiile luptei, nu ne putem închipui că viitorul apropiat nu va fi al muncii, pusă în toate drepturile ei prin înlăturarea exploatării capitaliste. Aceasta o ştie şi clasa capitalistă şi de aceea se svîrcoleşte de moarte, închipuindu-şi că poate întoarce îndărăt din mersul natural „roata lumii".

Sub orice formă va veni societatea socialistă : ca-n Rusia sau fără tranziţia micii proprietăţi ţărăneşti, secolul nostru va trece în a doua sa jumătate numai cu „reziduri" burgheze. O comparaţie simplă cu epoca de după revoluţia de la 1789 este edificatoare.

Am scris aceasta spre reîmprospătarea conştiinţei tovarăşilor gata de-o nouă luptă, care constituie cea mai bună dovadă că *istoria se repetă*. De unde acum cîteva luni sindicatele şi Partidul Socialist din România erau trîntite la pămînt de teroarea averescană, astăzi asistăm la o „sinucidere" a călăilor noştri, în timp ce mişcarea muncitorească prin sindicate şi partid (sau partide) reînvie, spre a ne aminti legea de fier : *„istoria se repetă"*.

„SOCIALISMUL" DIN 27 DECEMBRIE 1921
LA INCEPUTUL LUNII, ZIARUL REAPĂRUSE DUPĂ 8 LUNI DE LA SUSPENDARE

DOUĂ ATITUDINI

În ţară, marele proces comunist-terorist pînă-n momentul de faţă nu cunoaşte nici o disjungere şi nici un spor ; prigoana continuă împotriva organizaţiilor şi mai ales împotriva celor mai conştienţi — şi singurii conştienţi — din ţara aceasta asupra dezastrului în care ne

www.dacoromanica.ro

împing guvernanții, mereu aceiași oligarhi. În afară : conferința de la Cannes, un moment de capitală importanță pentru istoria contemporană, și conferința anunțată de la Genova ca o dată importantă pentru desfășurarea viitoarelor evenimente istorice. Ar părea un contrast : în țară urmărirea acțiunilor comuniste, manifestate la noi sub cea mai blajină formă — să se ia aminte că nu vorbim de teroriști, care, în primul rînd, fără voia lor, aduc tocmai proletariatului răul cel mare ; iar peste granițe primirea în sînul conferințelor europene a celui dintîi stat socialist. De fapt nu este nici un contrast. Se continuă aceeași politică pe care toate guvernele pe ducă au dus-o.

Îmi aduc aminte luptele pe care le-au dus zadarnic guvernele reacționare cu Prusia, Rusia, Austria sau așa-numitele constituționale, ca Anglia, împotriva Franței republicane de la 1792 ; îmi aduc aminte de frumoasa victorie a „bolșevicilor" vremii, sans-culoții de la Valmy, despre care Goethe a exclamat că este începutul unei noi lumi ; îmi aduc aminte de celelalte victorii ale bravelor batalioane revoluționare care au silit pe rînd guvernele reacționare ale Europei la păcile de la Bâle, Campo-Formio și Amiens, prin care se recunoștea Franța republicană și burgheză, o Franță nouă. Tot așa și astăzi, după victoriile Sovietelor împotriva agenților înarmați de puterile reacționare ale Europei, urmează recunoașterea celei dintîi Republici Socialiste, care a rupt zăgazurile unei lumi noi, ca și Franța de la 1789 pentru vremea ei.

La conferințele ce vor urma va fi chemată și România ; cu vremea, și statul nostru va recunoaște politicește noul regim al Sovietelor. Chiar de pe acum s-au început relațiunile comerciale între noi și bolșevici. Soldații vor lăsa să treacă în Ucraina Sovietelor carele

www.dacoromanica.ro

și vagoanele cu cereale cumpărate din țara noastră.

Și atunci cine ar mai putea împiedica transportarea „microbului" bolșevic odată cu schimbul mărfurilor, granița fiind deschisă ? Aceasta e în concepția lor, a guvernanților orbi și ignoranți, bineînțeles. Căci noi știm bine că „bolșevismul" nu se importă de aiurea — cel mult pilde —, ci este fabricat de organizația politico-socială de azi și mai ales de ororile guvernanților.

Cum viitoarele relațiuni cu Rusia ar ușura propaganda comunistă la noi, comisarii regali vor să „stîrpească", prin omorîre lentă, pe cei ce sunt adepții comunismului la noi înainte ca granițele să se deschidă. Iată groaza ce-i gîtuie mereu mai tare pe cîrmuitorii ignoranți sau cinici ai bietului popor românesc. Pe de o parte interesele materiale îi obligă să dea înapoi în fața Rusiei sovietice, iar pe de altă parte spaima apropiatului sfîrșit al guvernării lor îi împinge spre crime abominabile.

E încă o dovadă a acestui sfîrșit.

„SOCIALISMUL" DIN 4 FEBRUARIE 1922

SCRISOARE DESCHISA CĂTRE UNII DIN CENTRIȘTII ROMÂNI

Am citit cu luare aminte și surprindere manifestul publicat încă de acum două săptămîni în fruntea noului organ „centrist" ; am regăsit prieteni și tovarăși printre semnatarii lui. M-am interesat de mersul lucrurilor după acest nou fapt : o sciziune categorică și dușmănoasă ; am convorbit cu unii dintre cei ce ieșiseră din închisoare, de aceleași convingeri centriste cu ale semnatarilor, și am luat cunoștință de

www.dacoromanica.ro

declarațiile tov. Ghempet, Tănasă și Lascăr Șaraga.

Aceste toate împrejurări m-au impresionat și m-au determinat să mă adresez public prin foaia noastră unora dintre semnatarii și autorii unui nou partid socialist în România...

Oare cum considerați voi gestul unora dintre acei care au „profitat" de martirajul închisorii pentru a lovi în interesele proletariatului, în apărarea celor mai chemați și demni reprezentanți ai lui în aceste vremuri de restriște pentru viața și organizarea mișcării socialiste sub forma cea mai curată, acea admisă deja la congres ?

Oare nu considerați gestul acelora ce s-au bătut cu pumnul în piept că vor numai unitate și front unic împotriva burgheziei și au rămas a face parte ca minoritate cu drepturi, în noul Partid Socialist-Comunist de la Congresul din mai, iar astăzi profită de teroarea burgheză spre a cădea în spatele acestui partid, în spatele celor închiși ?

Oare cum considerați voi gestul acelora care au respins propunerea Frontului unic făcut cu inimă deschisă pînă și social-democraților ; cum considerați refuzul, mascat de mici motive ale unora dintre semnatari, de a apăra pe cei de la proces ; cum considerați atitudinea veșnic șovăitoare a unora ce acum un an în urmă se arătau cei mai extremiști și aprobau cu entusiasm greva generală, iar astăzi scot capul... și cum considerați atitudinea unora dintre semnatari care-n fruntea organizațiilor sindicale au o purtare nedemnă — nu mă sfiesc a o califica — ce-ar trebui să-i arunce de la locul de cinste pe care-l ocupă ?

Dacă în mijlocul celor ce agită pentru ideea socialist-comunistă există elemente „putrede", veniți în mijlocul nostru, să-i copleșim, să-i dovedim și să curățim partidul de ei. Eu nu aprob, nu admit ca-n mijlocul nostru să se

www.dacoromanica.ro

desfășoare activitatea unor oameni îndoelnici; eu nu găsesc de bună activitatea unora așa-ziși comuniști — nu mai vorbesc de teroriști, anarhiști, provocatori. Dar tocmai pentru dragul ideilor comuniste, spre cinstea și sfințenia lor, voi rămîne și activa pe cît posibil în Partidul Socialist-Comunist, spre a-l curăța de aceste elemente nepotrivite.

Iar dacă odinioară erați fără rezerve față de principiile comuniste și acum împrejurările v-au determinat a judeca altfel, locul vostru este alături de noi în critica justă și demnă pentru unele greșeli ale unora, în luptă împotriva dușmanului comun.

Respectați, iubiți tovarăși, hotărîrea celui mai aprig luptător pentru ideea socialistă, cel mai cinstit dintre centriști, tovarășul Iordăchescu — pe care nu l-am văzut printre semnatarii manifestului —, de a rămîne mai departe în Partidul Socialist-Comunist; respectați pe cei ce înfruntă atacurile lui Cernat; desprindeți-vă de interese personale... dacă simțiți cu adevărat că sunteți socialiști, locul vostru este alături de noi, care vă primim deschis.

„SOCIALISMUL" DIN 19 FEBRUARIE 1922

LA LUPTĂ!

În durerile procesului, care ne-a dat numeroase momente de înălțare sufletească, în timpul celei mai anevoioase munci pentru reorganizarea și legalizarea Partidului Socialist-Comunist, sub cel mai reacționar guvern, campania electorală ne-a găsit în toiul ei. Alegerile așa-numite pentru Constituantă ne-au concentrat forțele reîmprospătate, așa că ele se prezintă ca cel mai important capitol prezent al luptei noastre.

Pentru ce am luat parte la campania electorală? Pentru mai multe motive. Mai întîi,

www.dacoromanica.ro

atîta timp cît vor exista parlamentele burgheze ca armă de luptă, nu e admis nici unui partid comunist să se abțină de la utilizarea votului. La începutul formării Internaționalei III-a, în sînul partidului italian era o puternică grupare abțonistă condusă de Bordiga, dar care, în cele din urmă, luă parte la alegeri, după îndemnul lui Lenin. Același sfătui pe comuniștii germani pentru utilizarea armei votului atunci cînd întreg partidul se abținuse.

Apoi din activitatea, oarecum mai înlesnită, a candidaților prin întruniri publice în care să se lanseze programele teoretice și practice, se face minunată propagandă a ideilor noastre, distrugîndu-se legendele și minciunile creiate în seama mișcării comuniste.

Apoi, intrînd în arenă alături de toate celelalte partide politice, se dovedește legalismul nostru prin ordinea și superioritatea întrunirilor și manifestațiilor noastre. Legalizăm Partidul Socialist-Comunist în România Mare! Apoi prin activarea alături de fracțiunile socialiste din țară se dovedește odată mai mult care din aceste partide reprezintă „forța poporului"; se dovedește că Partidul Socialist-Comunist este un partid de mase și că poate demasca insuficiența și oportunismul celorlalte partide „socialiste".

Un alt mic folos este formarea unor noi propagandiști politici, care au, mai ales prin întrunirile de cartier, ocazia să se remarce, devenind elemente de încredere ale mișcării.

Cînd reușim să trimitem în parlament pe reprezentanții comuniști, oricît de puțini ar fi ei, am cîștigat o tribună nouă, minunată prin publicitatea dezbaterilor, pentru demascarea burgheziei și susținerea drepturilor muncitorești.

În sfîrșit, din toate cele enunțate mai sus, Partidul Socialist-Comunist iese cu mult întărit, conținînd un program de luptă inspirat

www.dacoromanica.ro

de-a dreptul din nevoile maselor, pe care le consultă prin întruniri și întreaga campanie electorală.

Partidul Comunist se maturizează ; devine un partid de viață, către care tinde proletariatul, înșelat de pseudo-socialiștii ideologi și nepractici.

Așadar, la o parte orice rezerve teoretice, orice ezitări la acțiune. Să frămîntăm poporul, să-i pipăim rănile, să-i răsuflăm gemetele, să-i ascultăm plîngerile și de-a valma să pornim asaltul asupra urnelor, care vor scoate puțini, dar vajnici apărători ai proletariatului român.

La luptă aprigă și demnă pentru înălțarea partidului nostru și pentru fericirea maselor muncitoare românești !

„SOCIALISMUL" DIN 27 FEBRUARIE 1922

GRANDIOASA ÎNTRUNIRE COMUNISTĂ DE LA DACIA

Constantinescu-Iași, primit cu ovațiuni, spune că nu poate aduce salutul nimănui, dar poate aduce conștiința unui comunist scoborît din lumea cărților și a ideilor. Teroarea în care ne găsim nu exprimă decît durerile facerii unei noi lumi, care pretutindeni se va întinde. După ce se vor termina alegerile avem datoria să organizăm partidul. Pretutindeni partidele comuniste devin mai puternice. Internaționala II-a nu recunoaște epoca revoluției sociale și din zi în zi își pierde din teren pînă va dispărea.

În America, pe lîngă mișcarea sindicală domoală cu democratul Gompers, o grupă a muncitorilor industriali au format Partidul Comunist. În Anglia, unde conducerea grevei a fost trădată de șefi, în partidul muncitoresc

www.dacoromanica.ro

opoziționist s-au format nuclee comuniste. În Franța, masele trec de la Partidul Socialist la Partidul Comunist. În Italia, începînd cu ocuparea fabricilor, Partidul Comunist cîștigă și înlătură partidele micii burghezii. În Germania partidele micii burghezii trec la social-democrați; Partidul Comunist este totuși puternic. În Austria, demonstrația de la Viena e vorbitoare. Partidul Comunist Ungar cîștigă puțin teren din cauza supravegherii Antantei și a teroarei lui Horthy. Sindicatele rămase vor aduce iarăși o conștiință puternică. În Cehoslovacia Internaționala III-a are una din puternicele secțiuni ale sale. În Iugoslavia, cu 50 deputați comuniști, se exercită o teroare grozavă. Conștiința revoluționară le-a dat totuși posibilitatea să lucreze și fără voia guvernului. Comuniștii dați în judecată au fost achitați nu din spiritul de dreptate, ci de frică să nu agite spiritele. În Bulgaria, Partidul Comunist are în mînă conducerea orașelor și parte din sate, cu toată prigoana deslănțuită de țărăniști. În coloniile Angliei, Franței, Italiei se dezvoltă nu o mișcare naționalistă, ci comunistă, fără chiar să fi existat sindicate.

Vedem deci că în afara granițelor noastre palpită o nouă viață, unde vom avea o nouă formă de guvernămînt, guvernămîntul din Rusia.

Noi nu trebuie să așteptăm cu brațele încrucișate și cu pasivitate. Față de teroarea și desfrîul de azi trebuie să răspundem cu forța organizației noastre. Din conștiințele clare trebuie să se nască noi conducători, care trebuie să lupte cu hotărîre și abnegație. Conștiința comunistă s-a dezvoltat și a prins rădăcini și la noi. Lupta noastră nu exclude patriotismul, nu însă cum îl înțeleg burghezii. Printre puținii tovarăși pe care-i trimitem în parlament, să demascăm intrigile, ipocriziile, care nu fac decît să-și apere jafurile. Plecînd de aici cu

www.dacoromanica.ro

sufletele întărite, faceți-vă datoria față de Partidul Comunist, de care v-ați apropiat.

Vom striga la bara justiției : dacă voi sunteți tiranii poporului, noi suntem apostolii lui. *

„SOCIALISMUL" DIN 2 MARTIE 1922

PARTIDELE POLITICE ȘI COMUNISMUL

Suntem mereu dușmăniți și acuzați aproape prin întreaga presă din țara noastră. Și chiar dacă unele organe își manifestă pentru moment o atitudine binevoitoare sau neutrală, nu va fi departe vremea cînd vor face cor cu suratele ce astăzi ne înjură și amenință cu veșnica represalie guvernamentală.

Pentru a demasca adevăratele motive ale acestei atitudini, ne-am hotărît a dezvălui interesele puternice care mînă ca un ascuns resort presa burgheză împotriva singurilor sinceri reprezentanți ai clasei muncitoare. Nu suntem naivi a crede în atitudinea unora, căci nici o manifestare nu se poate desprinde fără să aibă la bază un puternic interes material.

Vom grupa după categorii distincte actualele partide politice din întreaga țară.

În fruntea dușmanilor mai puternici ai comunismului se situează *Partidul Liberal.* El reprezintă organizația politică a capitaliștilor români, adică cei ce se folosesc de întreprinderile industriale și financiare. Nu credem necesar a înșira numele reprezentanților marii finanțe ; e suficient să pomenim de arhimilio-

* În darea de seamă a cuvîntării publicate în „Adevărul" din 28 februarie exista fraza : „Viitorul este al nostru ; dacă burghezia crede că cu tiranie poate opri mersul lumii, atunci noi suntem gata să fim apostolii și martirii ideii comuniste pentru care voim să ne jertfim".

www.dacoromanica.ro

narul Constantinescu („Porcu". — *N.A.)*, tot atît de influent în partid ca și Brătienii sau de Elie Bercovici dintre străini. Ei stăpînesc nenumărate bănci, în frunte cu Banca Națională, care au în mîna lor finanțele țării. Cînd în programul nostru prevedem înlăturarea beneficiilor personale și etatizarea — bineînțeles de către un stat socialist — capitalurilor investite pe nume personale în aceste societăți bancare, cînd cerem întrebuințarea acestui capital bănesc pentru binele public, natural că programul comunist reprezintă o primejdie imediată și puternică pentru interesele de clasă ale financiarilor amintiți. Și cum cei mai mulți activează politicește în Partidul Liberal, acest partid luptă necurmat împotriva comuniștilor, care azi nu fac alt rău decît demască mulțimei cîștigurile ilicite și fabuloase, vinovate, că nu doar prin munca funcționarilor se îngrămădesc beneficiile extraordinare, mai ales în aceste vremuri de atîta mizerie pentru funcționari și muncitori. Tinzînd apoi la organizarea funcționarilor, slugi plecate în brînci și-n întreprinderile comerciale, lovim doar direct în cotele frumoase ce se cuvin acționarilor leneși.

Toate acele bănci fac și alte afaceri decît acele pur bănești. Toate s-au transformat în societăți de exploatare, care, alături de marea industrie, vin direct în atingere cu masele muncitorești. Capitalul investit în întreprinderi industriale nu poate face pui fără acapararea de plusvalori furate de la muncitori — ceea ce puțini economiști o mai pot azi nega. Și atunci cînd comuniștii au fixat în programul lor socializarea tuturor mijloacelor de producție, cînd vor înlocuirea sistemului de profit personal de azi prin folosința exploatării pentru cei direct în lucru și pentru binele obștesc, cînd vor să reducă pe actualii exploatatori la simplii salariați ai societății pentru munca lor, dacă o vor depune, cînd vor mai ales organizarea munci-

www.dacoromanica.ro

torilor exploataţi în vederea îmbunătăţirii soartei lor prin micşorarea beneficiilor enorme ale capitaliştilor industriali — de ce partidul care-i numără n-ar fi cel mai aprig duşman al comunismului ?

„SOCIALISMUL" DIN 15 FEBRUARIE 1922

PARTIDUL POPORULUI

În legătură strînsă şi-n imediată ordine după partidele conservatoare (pe cale de dispariţie. — *N.A.*) se găseşte gruparea care s-a intitulat Liga, mai apoi Partidul Poporului. Din cine este alcătuită şi ce reprezintă această grupare ?

...În ultimele momente ale războiului, cînd soldaţii de pe front erau hrăniţi numai cu mazăre stricată şi mămăligă insuficientă, apăru un curent puternic pentru pace printre soldaţi. Oricine şi-n orice condiţii ar fi pus capăt războiului trebuia să primească recompensa sufletească din partea soldaţilor, pe care cu greu i-ar mai fi ţinut la un front destrămat. Slăbise disciplina şi mai ales deschiderea ochilor asupra dezastrului la care fusese împinsă ţara a dus la nevoia de-a se trage la răspundere pe cei vinovaţi.

În ianuarie 1918 generalul Averescu, comandant de vază şi popular pînă la un punct, se opune proiectului nenorocit al lui Take Ionescu de retragere în pustiile Asiei şi reclamă pacea. Se încep preliminările de la Buftea...

Curentul a prins răpede. Ţărănimea, dornică de pămînt, făgăduit de altfel pe front, s-a aruncat orbeşte spre general. Alegerile parţiale de la începutul lui 1920 şi acele din mai au dovedit-o. Şi dacă ar fi continuat astfel, generalul Averescu ar fi putut funcţiona şi astăzi ca un conducător de frunte ţărănist.

www.dacoromanica.ro

Dl. Averescu, general de carieră, nu putea fi însă decît un Boulanger. Ambiția personală de-a cîrmui țara și spiritul de castă l-au împiedicat de-a forma un partid burghez țărănesc... Cei mai mulți din politicienii partidelor pe ducă : conservator și conservator-democrat, au părăsit corabia veche spre a se urca în cea nouă a generalului. Și dacă în jurul d-lui Averescu s-au grupat și unii sinceri, îndurerați de soarta țării, curînd li s-au trezit pofte, manifestîndu-se ca veritabili oligarhi.

Ce reprezintă astăzi rămășițele din Partidul Poporului ? Aceiași vechi reprezentanți ai burgheziei conservatoare, care nu corespund timpului de frămîntări și nemulțumiri de după război. Nici unul din vechile partide nu putea să-și ia răspunderea guvernării fără a ține socoteală de nemulțumirile evidente...

Partidul „averescan" nu reprezenta decît burghezia funciară în funcție de schimbările „post bellum" ; dovadă activitatea administrativă și legiuitoare, precum și pactul încheiat cu liberalii, tocmai cu acei a căror amenințare, „Răspunderi", adusese pe general la putere. Fiind pe placul lor, liberalii, tari la Palat, i-au îngăduit atît cît pînza averescană se va roade prin ea însăși.

Și atunci ce atitudine va lua acest partid față de muncitori și exponentul lor politic, comunismul ?

Dușmănia de moarte, reclamată de primejdia imediată pe care o ridică pentru întreaga burghezie creșterea curentului socialist din lumea orășenească mai ales.

Activitatea esențială a guvernului Averescu fu : înăbușirea grevei din 1920 și arestarea flagrantă a Congresului din mai 1921. Activitatea legislativă : legea conflictelor de muncă și tot bagajul reacționar al d-lui Trancu.

Iar atunci cînd aceste servicii aduse burgheziei capitaliste păreau a fi întunecate de velei-

www.dacoromanica.ro

tatea recîştigării pămînturilor pierdute, atunci cînd numai o uşoară atingere a capitalului prin legile d-lui Titulescu, atunci cînd acest partid nu mai prezenta garanţia apărării clasei dominante de primejdia crescîndă a claselor muncitoare, guvernul Averescu fu repede şi lesne aruncat de la putere ca unul ce-şi trăise traiul.

Partidul Poporului nu mai poate prezenta un pericol pentru Partidul Comunist; dar cît va mai exista el, va fi un duşman înarmat, căci numai serviciile anticomuniste şi antimuncitoreşti i-au asigurat cîteva luni de putere.

„SOCIALISMUL" DIN 18 FEBRUARIE 1922

PARTIDELE NAŢIONALISTE

Între partidele naţionaliste cu oarecare vechime în vechea Românie este şi Partidul *Naţionalist-Democrat* de sub şefia d-lui N. Iorga. Din cine se compune şi ce reprezintă el?

Pînă aproape de război acest partid avea două capete: dl. Iorga, cunoscutul profesor de istorie şi propagandist cultural, şi dl. Cuza, notoriu antisemit. Dacă acesta din urmă avea un program mai definit, redus doar la xenofobie, primul n-aducea o idee precisă, aşa cum se prezintă d-sa şi astăzi. Partizanii naţionalişti, după exemplul şefului, orbăcăesc în întuneric politic, care-i face să se plimbe prin diferite colaborări de la dl. Lupu la d-nii Take Ionescu sau Brătianu. Această confuzie este rezultatul ideologismului politic specific clasei sociale a micii burghezii, care se luptă cu marea burghezie, dar nu-şi poate valorifica interesele, pentru că nu păşeşte pe adevărata cale de luptă. Mica burghezie, alcătuită din negustori şi meseriaşi, din intelectuali cu oarecare situaţie, trăieşte sub acelaşi regim de exploatare ca şi proletariatul urban, cu care

www.dacoromanica.ro

convieţuieşte alături. Pe cînd însă proletariatul organizat şi condus de principiile luptei de clasă cunoaşte adevărata primejdie, mica burghezie se zbate între exploatare şi ignoranţă. Idealul ei este de a păstra ceea ce posedă măcar, dacă nu poate să parvină în rîndul marilor exploatatori. Dar mica burghezie este cotropită de clasa capitalistă. Ea doreşte atunci păstrarea stării prezente, este conservatoare şi mai ales tradiţionalistă, căci cu cît ne coborîm în trecut cu atît marea industrie şi finanţă nu există ; mica proprietate şi meşteşugurile erau în floare. De aici programul economic al naţionaliştilor de proteguire a industriei casnice, ţăranul să-şi fabrice singur tot ce are nevoie ; de aici naţionalismul xenofob, care urăşte tot ce vine de peste graniţă, tot ce aduce străinul ca progres economic.

Mica burghezie adoră proprietatea individuală ; ea n-are curajul de-a recunoaşte lupta de clasă, e paşnică şi reformistă. În consecinţă, nu poate înţelege comunismul, care prevede cu totul un alt sistem social-politic, nu poate înţelege revoluţionarismul, socialismul comunist.

Între naţionaliştii democraţi sunt numeroşi intelectuali îmbîcsiţi de morala burgheză, care a făcut din patrie şi neam nişte fetişuri, în fapt acoperirea exploatării capitaliste, pe care naivii ideologi le iau drept monedă bună.

De aici se explică atitudinea uneori binevoitoare faţă de comunişti a Partidului Naţionalist, atunci cînd se găseşte alături împotriva oligarhiei capitaliste, adevăratul duşman al amîndurora.

În aceeaşi categorie se află şi *Partidul Naţional* din Ardeal. El prezintă clasa dominantă de peste munţi. Cei mai mulţi capitalişti de acolo sunt astăzi străini : unguri, saşi sau secui. Sub dominaţia ungurească, rolul românilor era mult şters din acest punct de vedere. După alungarea vechii stăpîniri, politicienii de dincolo, grupaţi

www.dacoromanica.ro

în Partidul Național, țintesc a lua ei conducerea Ardealului și au ajuns la înțelegere cu cei mai vajnici reprezentanți ai oligarhiei din vechea țară, cu liberalii.

Atitudinea acestui partid în „Sfatul Național" față de reprezentanții socialiști din vara lui 1919 vorbește de la sine asupra gîndului ce-i poartă pentru muncitorime și comunism. Curînd se va desface în două mari grupe: de-o parte acei cîțiva care vor parveni a intra în conducerea economică capitalistă alături de colegii din Regat, de altă parte ideologii ce vor reprezenta mica proprietate urbană sau țărănească, bine înjghebată în Ardeal.

Celelalte partide naționale, grupate după diferite minorități etnice (ungur, sas, evreu, rutean etc.) reprezintă aceleași interese sociale ale marii și micii proprietăți, învălmășite și acoperite de același obroc de ideologie națională. Toate nu pot exprima adevăratele nevoi ale poporului muncitor, pe care le înglobează comunismul internaționalist.

„SOCIALISMUL" DIN 19 FEBRUARIE 1922

PARTIDUL ȚĂRANESC

Trecem acum la cel mai puternic partid din opoziția burgheză, Partidul Țărănesc. Este o organizație cu totul nouă, apărută odată cu averescanismul, dar se deosebește, prin bazele sale sociale, cu totul, deși conducerea e alcătuită din oameni ai vechilor partide politice. Cele mai energice cadre s-au recrutat din sînul Partidului Liberal (Stere, Lupu, Coandă, Spiridon Popescu), și anume cei ce reprezentau mica proprietate țărănească. Înainte de război, Partidul Liberal mai păstra amintirea originei sale de la 1848, cînd era exponentul politic al burgheziei, exprimată doar prin micii capi-

www.dacoromanica.ro

taliști. Cu vremea, liberalii nu mai căutau sprijin la țară, căci cîștigaseră o bază materială sigură, marea finanță și industria.

În cadrul Partidului Țărănesc se mai găsesc și din idealiști naționaliști (Mihalache, Bogdan-Duică etc.), care exprimau mica proprietate țărănească, pe care de asemeni încerca să se razeme dl. Iorga. Mai sunt și idealiști progresiști (profesorii Bujor, Borcea și tot grupul ieșean).

Acestea sunt cadrele. Masa cea mare a partidului, care alcătuiește — și mai ales va alcătui — justificarea existenței sale sunt țăranii, care, într-o țară agricolă ca a noastră, exprimă mai mult de trei sferturi din populația întreagă. După felul statelor învecinate — Bulgaria, Serbia, Polonia, Ungaria — suntem un stat agricol, în care țăranii sunt chemați să joace deocamdată un rol important social și politic.

Partidul Țărănesc exprimă prin excelență mica proprietate țărănească; este deci un partid fundamental deosebit de cel comunist, și prin concepția politică și prin baza socială.

Partidul Comunist, cum o arată și numele, tinde către proprietatea în comun la tîrg și la sate. Necontestat, deocamdată și la noi în țară nu se va putea ajunge decît la un comunism industrial și bancar, cînd factorul subiectiv va fi copt, iar la țară ne rămîne încă — dar provizoriu — sistemul proprietății individuale. Aceasta pînă cînd țăranii vor fi eliberați de ideologia ce-i stăpînește: dorul de pămînt și sentimentul de proprietate, pe care nu îl vom smulge, ci îl vom îndrepta spre o cale mai justă.

Ceea ce preconizăm noi pentru țărani nu este o simplă împroprietărire de pămînt — cum e prevăzut în programul Partidului Țărănesc —, ci asigurarea maximului de folos pe urma muncii sale. Și aceasta nu se poate îndeplini decît numai într-o societate în care munca și repartizarea individuală vor dispărea. Oricît

www.dacoromanica.ro

programul țărănist prevede asigurarea mijloacelor de muncă (pămînt și unelte) pentru țăran, roadele muncii sale izolate nu vor ajunge nici măcar cît erau pe timpul exploatării marii proprietăți.

Noi mergem mereu spre concentrare, spre înlăturarea lucrărilor individuale ; deci și la țară lucrul pămîntului pe mici parcele și-n mici exploatări reprezintă trecutul, nu viitorul.

Ca-n Rusia, pretutindeni în țări cu mase mari țărănești, se va ajunge la un compromis între comuniștii, stăpîni pe stat și orașe, și țăranii mici fermieri, care încetul cu încetul vor bate singuri în retragere în fața perfecțiunii de exploatare în comun și astfel proprietatea individuală țărănească va dispărea de la sine.

Deocamdată însă, Partidul Țărănesc se hrănește pe baza instinctului de proprietate individuală al țăranului și dorului de a pune mîna pe putere și a organiza statul conform intereselor sale. În această luptă are doi adversari firești : capitalismul exploatator și individualist și proletariatul exploatat. Interesele materiale pun față în față aceste curente politice, exponenții firești ai tendințelor sociale.

Acum însă, conducerea țării o are Partidul Liberal, în general reprezentanții marii burghezii. Fiind pe ducă, nu se poate menține decît violentînd și-n primul rînd luptînd împotriva dușmanilor mai apropiați, între care și țărăniștii. Aceștia răspund cu fraze revoluționare și atitudini de luptă, dar programul lor le dezgolește intențiile viitoare, care se văd deja acolo unde colegii lor au ajuns la putere. Exemplul Bulgariei este evident : Stambulinschi la cîrma statului cu Partidul Agrarian (țărănesc) duce lupta aprigă mai mult cu comuniștii decît cu partidele burgheze.

Pentru moment țărăniștii par democrați și vor să atragă pe muncitori, încercînd a

www.dacoromanica.ro

acapara unele sindicate de la țară sau populația nevoiașă a mahalalelor, ale cărei voturi le rîvnesc, ceea ce se poate vedea din regretul exprimat chiar prin „Aurora“ (organul Partidului Țărănesc. — *N.A.)* față de candidaturile socialiste.

Țărăniștii sunt pentru moment alături de noi în lupta contra oligarhiei capitaliste ; vor fi cei mai puternici dușmani ai comuniștilor mai tîrziu, ca veritabili burghezi ce sunt în fond.

„SOCIALISMUL“ DIN 22 FEBRUARIE 1922

CLANDESTINISMUL ȘI ILEGALISMUL

Clandestinismul pe care-l atacă mereu social-democrații și centriștii în fond nu este admis nici de Partidul Comunist de la noi. Noi dăm adevărata explicație clandestinismului, pe care nu-l confundăm cu acțiunea ilegală cerută de una din condițiile Internaționalei III-a. Noi repudiem clandestinismul conspirațiilor, comploturilor și atentatelor, repudiem acțiunile romantice și copilărești ale unor bolnăvicioși și semicomuniști, care se complac în atmosfere senzaționale, recurgînd la mijloace ascunse de propagandă, cît timp ne-a mai rămas un pic de libertate prin „grația“ dictatorilor burghezi.

Dar suntem pentru acțiune ilegală atunci cînd burghezia interzice organizarea maselor muncitorești, care sunt datoare a se organiza, reclamînd prin repetate manifestări, întruniri, greve active sau pasive pentru înlăturarea legilor care formează starea „legală“.

Atunci cînd se interzice publicarea unui organ de partid, se poate scoate unul fără aprobarea cenzurii oficiale — așa cum făceau liberalii pe vremea guvernului Marghiloman la

www.dacoromanica.ro

Iași — și el va cuprinde aceleași idei care au fost respinse mai înainte. Nu rare au fost cazurile cînd legi tiranice au căzut tocmai prin faptul că ele alcătuiau starea ilegală. Dar, repetăm, atîta timp cît va exista un pic de libertate e de prisos a se scoate manifeste sau foi care nu pot ajunge la cine trebuie.

Acțiunea ilegală reclamată de Internaționala III-a este tot acțiune de masă care luptă să transforme, în cele din urmă, situația clasei muncitoare. Tezele Internaționalei III-a arată că direcțiunile partidelor comuniste trebuie să folosească toate mijloacele pentru a menține legătura cu masele.

Un exemplu de acțiune a maselor de la noi este foarte edificator.

Exista din 1900 legea Orleanu, care împiedica în special organizarea în sindicate a ceferiștilor. După război, în fața marilor nevoi, apar numeroase sindicate și o uniune puternică ceferistă. Erau legale ? Necontestat că nu, dar voința maselor a aruncat legea în desuetudine. Iată o acțiune ilegală pe care au admis-o și îndeplinit-o chiar acei care azi sunt impotriva Internaționalei III-a. Și atunci ce fel de clandestinism și primejduire a ordinei în stat este această acțiune care stă sub controlul organelor publice și nu apare la lucru decît după desființarea acestora de dictatura burgheză, care prezintă pe față viitoarele mijloace de luptă ?

Acțiunea ilegală o îndeplinește astăzi tocmai burghezia, care calcă în picioare, pentru apărarea intereselor strîmte de clasă, libertățile garantate de însăși legile consfințite de ea. Noi nu luptăm decît pentru întronarea drepturilor călcate în picioare de *burghezia ilegală*. Cum se ajunge la ilegalism ?

Partidele comuniste sunt legale și ilegale.

www.dacoromanica.ro

Sunt legale cînd nu există o lege burgheză — de fapt numai dictatura dusă la extrem împinge la asemenea legi — care să interzică funcționarea partidelor comuniste pe față. În unele state (Franța, Italia etc.) sunt admise și partide anarhiste în baza libertății de exprimare a convingerilor, atît cît nu trec la fapte. Și la noi activitatea literară anarhistă a lui Mușoiu n-a fost stingherită de nimeni pînă-n prezent.

Sunt unele state care merg pînă acolo a interzice funcționarea partidelor comuniste muncitorești, (Ungaria, Polonia etc.) și atunci, cum această idee este de neînlăturat pe această cale, cei mai tari și mai convinși formează partide comuniste ilegale, care duc o viață subterană.

Depinde deci de atitudinea guvernelor burgheze ca partidele comuniste să facă ilegalism. În acest caz nu se duce o altă activitate de către partidele ilegale decît aceeași pe care ar fi dus-o dacă li se permitea libera acțiune.

Art. 17 din Teze spune : „Totuși nu sunt diferențe prea mari între structura pe care trebuie s-o capete un partid legal de-o parte și unul ilegal de altă parte".

Partidul legal trebuie să ia însă măsuri din timp ca, atunci cînd împrejurările se vor schimba, să nu se distrugă organizațiile prin trecerea bruscă la activitatea ilegală sau conspirativă. În acest cuprins trebuie să se înțeleagă „conspirația" prevăzută în condițiile Internaționalei. Și-n acest caz depinde tot de burghezia guvernamentală de-a împinge pe comuniști la conspirație, adică la ilegalism ; în nici un caz bombe, atentate etc., ce nu sunt mijloacele unei acțiuni de masă.

„SOCIALISMUL" DIN 3 MARTIE 1922

www.dacoromanica.ro

Din constatările sumare enunțate în articolele anterioare, credem c-au izvorît și oarecari considerații asupra principiilor și tacticii comuniste. Ținem să le complectăm prin cîteva aprecieri asupra faimoaselor *nuclee comuniste*, de care s-a vorbit și s-a vorbit atît la congresul comuniștilor, fără a se limpezi odată această sperietoare pentru lumea burgheză și social-confuzionistă.

Pentru a defini ceea ce a ajuns o adevărată gogoriță ne vom duce direct la cea mai curată sorginte, tezele Internaționalei III-a, stabilite la ultimul congres. Sub capitolul „datoriile comuniștilor" se prevede: „Orice membru de partid trebuie în general, în vederea muncii politice zilnice, să fie încorporat într-un *mic grup de muncă*, un comitet, o comisie, un birou, o fracțiune sau un nucleu (sîmbure)". Ce este un nucleu? Un grup mai restrîns de comuniști conștienți, care se adună cel puțin odată pe săptămînă la cîte unul din ei pentru a se forma o legătură mai trainică.

Și ce fac aici? Discuții asupra celor prezente și viitoare și lămurirea din timp a chestiunilor ce se vor pune în adunările secțiunii, mai mari, publice sau generale cu caracter mai oficial. Și atîta tot.

Aceleași teze lămuresc încă: „Singura pregătire regulată a acestor întruniri generale presupune și munca făcută în mici grupe. Îndatoririle nenumărate ale acestor activități nu pot să fie încercate și realizate cu intensitate decît de micile grupuri". Și-n fine, sub punctul 12 se scrie: „Trebuie constituite grupe de nuclee comuniste pentru munca de fiecare zi în diferitele domenii ale activității politice a partidului, pentru agitații la domiciliu, pentru

www.dacoromanica.ro

studiile partidului, pentru posibilitățile de legătură etc."

Iată deci, domnilor comisari regali, ce sunt grozavele nuclee comuniste, simple organizațiuni de școală comunistă în partid și sindicate.

În strînsă legătură cu nucleele este chestiunea *propagandei*, care astăzi mai mult ca oricînd prezintă o capitală și imediată importanță.

„Formele de agitație și propagandă comunistă: întreținerile personale orale, participarea la luptele mișcării sindicaliste și politice muncitorești, acțiunea prin presa și literatura partidului. În orașele mai de seamă, o agitație de stradă special organizată prin mijlocire de afișe, gazeta poate deseori să aibă rezultate bune. În uzine și ateliere, nucleele lucrează prin distribuirea literaturii comuniste". Deci nicăieri nu este vorba de agitații anarhiste, bombe etc.

La punctul 23 se prevede ca „partidul comunist să ia parte la toate luptele muncitorești și să le ia asupră-le în luptele cu capitaliștii, în ce privește ziua de lucru, lefile, condițiile de lucru etc. Comuniștii trebuie să se ocupe de cerințele concrete ale vieții, arătîndu-le mereu lipsurile societății burgheze. Această participare este cel dintîi lucru neapărat pentru a se lua puterea, dar într-o măsură încă mai largă pentru îndeplinirea dictaturii proletariatului".

Și ca încheiere: „Activitatea noastră de agitație nu trebuie să dea loc ca să se creadă că comuniștii sunt instigatori orbi de greve proaste și alte *acțiuni nebune*, dar noi trebuie să meritäm peste tot printre muncitorii militanți renumele celor mai buni militanți de luptă".

Am insistat asupra acestor pasagii din tezele ultime ale Internaționalei nu dintr-un spirit de apărare a conștiinței noastre revoluționare.

www.dacoromanica.ro

față de vajnica noastră burghezie, nu. Oricum vom agita noi, dacă prin acțiunea noastră, cît de domoală, pentru trezirea conștiinței de clasă numai dăunăm profiturilor nesățioasei burghezii, ea ne love̦ște crud și fără ezitare, ascunzîndu-se „de ochii lumii" sub pretextul ordinei. Intenția noastră a fost de-a arăta muncitorilor cine suntem și ce vrem, în comparație cu așa-zișii lor apărători, social-democrații sau centriștii, pentru a ști care le sunt adevărații prieteni și apărători. Să ne judece ei !

„SOCIALISMUL" DIN 9 MARTIE 1922

CONSTATĂRI

În cea mai mare parte a țării au reușit candidații liberali nu prin calitatea lor de partid, ci datorită situației lor de guvernamentali. Se repetă același fenomen din trecuta campanie, cînd Partidul Poporului, la putere fiind, a smuls majorități zdrobitoare. Și tot așa după cum în Camerile trecute aproape nu existau deputați liberali, în actualul parlament nu vor figura decît 10 deputați averescani. Și dacă în alegerile trecute au izbutit averescanii cu mai puține ingerințe decît în actuala campanie datorită psihozei numită „general Averescu", liberalii s-au ales acum tot printr-o psihoză „post-bellum", care poartă un vechi nume, teroarea sau dictatura de clasă.

În frămîntările de după război, tocmai salturile acestea curioase de la dreapta la stînga și de la libertăți sau mai bine zis quasilibertăți la teroarea cea mai desfrînată alcătuesc caracteristica evidentă. Care este cauza adevărată a succesului liberalilor și înfrîngerea categorică a Partidului Poporului ? Nu vom găsi pricina decît în baza socială a acestor grupări.

Partidul Poporului nu era decît o grupare de strînsuri conservatoare și de ariviști a căror

www.dacoromanica.ro

stea a apus pentru totdeauna. Pînă la o viitoare alegere sigur nu va mai exista nici un averescan. Cei mai mulți dintre averescani se vor mai adăposti sub aripile liberalilor, cel mai puternic și mai conștient partid al burgheziei românești. Liberalii au dovedit tuturor minciuna democrației burgheze și insuficiența votului universal cînd nu este apărat de o clasă puternică muncitoare și conștientă de drepturile ei.

Liberalii, partidul marii finanțe și industriei mari, capitaliști bine organizați, au stăpînirea azi în România și, prin tăria situației lor sociale, au în mînă justiția, armata, jandarmăria și administrația, toate organele de conducere în stat. Toți funcționarii statului au fost pentru o clipă uneltele oarbe ale clicei de guvernanți care ținea existența slujbașilor în mîinile lor. Ne-au dat, pe de o parte, exemplul la ce poate duce dictatura minorității, pe de altă parte au spulberat ceea ce noi vroim să dovedim teoreticește, mitul parlamentarismului ca armă de prefaceri spre bine în statul burghez. Nu numai țărăniștilor, dar și social-democraților li s-a servit o dovadă eclatantă asupra democrației burgheze și a valorii de conducere prin parlament. Burghezia noastră se va întări prin stăpînirea liberală ; dar și aceasta va avea un sfîrșit.

Avînd o majoritate de 213 voturi, liberalii vor fabrica un aparat întreg de legi, o Constituție chiar, la adăpostul cărora vor manevra în toată voia în exploatarea fără milă a bogățiilor acestei țări, mărind și mai mult prăpastia care desparte clasa parazitară de cei exploatați.

Se vor vedea în cea mai mare siguranță și, adormiți de înlăturarea oricărei opoziții înverșunate, vor opera și mai în voie, sădind prin abuzurile ce vor urma un spirit de revoltă nu numai în masa muncitoare — pînă la un punct mult mai conștientă —, dar chiar și-n

www.dacoromanica.ro

sufletul celor ce-au stat adormiţi pînă acum. Şi-n primul rînd ţărănimea se va trezi, se va îndîrji şi organiza spre a lua puterea, probabil în cadrele aceluiaşi Partid Ţărănesc de astăzi, care a repurtat un formidabil succes electoral după liberali.

De aceea, noi nu ne mulţumim a da sfaturi ţărăniştilor cum să-şi organizeze partidul şi propaganda, aşa cum fac unii socialişti prin foaia lor, ci constatăm falimentul democraţiei burgheze, pe care curînd îl va complecta şi Partidul Ţărănesc şi de aceea îi dorim o cît mai grabnică venire la putere.

Iar noi, noi trebuie să reorganizăm temeinic ceea ce alţii au destrămat, căci alegerile au dovedit şi aceasta, slăbiciunea fracţiunelor socialiste, care au condus pînă-n prezent masele muncitoare *.

„SOCIALISMUL" DIN 17 MARTIE 1922

CÎTEVA APRECIERI

Deşi în prealabil mă simt obligat a declara că partidul nostru punc din ce în ce mai puţin temei pe parlamentarism şi lupta parlamentară, deşi alegerile recente au fost de la un capăt la altul măsluite, ca un simplu pocheraş de la masa verde a conului George (e vorba de Gheorghe Mîrzescu, şeful liberalilor din Iaşi. — *N.A.*), totuşi mă hazardez a trage cîteva aprecieri din rezultatele cifrate ale alegerilor pentru Cameră de la Iaşi. Motivul care mă îndeamnă este faptul de a putea scoate oarecari învăţăminte pentru viitor, căci doar puterea noastră constă în a cerceta trecutul

* În adevăr, faptele politice ulterioare au dovedit-o. Opoziţia ţărănistă s-a înecat în combinaţia cu Partidul Naţional, devenind o nouă armă antimuncitorească.

www.dacoromanica.ro

sub toate formele lui şi a smulge secretele viitorului.

...Am suferit un eşec formal, o înfrîngere prin imposibilitatea trimiterii în parlament a unui reprezentant, pe care la alegerile trecute (mai 1928. — *N.A.)* Iaşul socialist l-a avut. De fapt însă nu este o adevărată înfrîngere, judecînd după situaţia în care s-a găsit partidul în actualele alegeri, mai ales în comparaţie cu restul ţării. De unde în celelalte centre muncitoreşti — Bucureşti, Prahova, Galaţi etc. — scăderea numărului votanţilor noştri e zdrobitoare — astfel la Bucureşti din cei 14.000 ce-au pus ştampila pe lista noastră în 1920, s-au găsit voturi doar 5.000 pe ambele liste socialiste —, la Iaşi votanţii socialişti s-au coborît numai cu cîteva sute, de la 3.800 la 2.800 în mijlociu (pe o listă unită. — *N.A.).* Este deci un succes în constanţa muncitorilor conştienţi, care nu s-au lăsat nici terorizaţi, nici amăgiţi de minciunile altora.

Trebuie să recunoaştem că între cei 2.800 votanţi sunt cel puţin 700 care şi-au dat votul altei liste (lista Partidului evreesc. — *N.A.),* ce n-a existat la alegerile trecute — e vorba de evreii din mica burghezie care votaseră cu noi din simpatie pentru apărarea ce-am luat-o totdeauna categoriei lor oropsite îndeosebi.

Ne putem deci baza pe 2.000 alegători — cel puţin conştienţi proletari, pe care se impune să-i organizăm cît mai curînd şi mai strîns în partidul nostru, în partidul lor de clasă, care nu poate fi decît Partidul Socialist-Comunist, unificat cu toate elementele conştiente. Cei mai mulţi din aceşti proletari fac parte din sindicate, care cele dintîi trebuie reorganizate, fiindu-le calea mai uşoară. (Urmează o analiză a rezultatelor de la fiecare secţiune de vot, corespunzătoare originei sociale a votanţilor, reeşind superioritatea acelora ce cuprindeau masele muncitoare. — *N.A.*)

www.dacoromanica.ro

În general, cu toată slăbiciunea propagandei, cu toată teroarea și falsurile necontestate, orașul este tot al nostru, căci ne menținem cu mult înaintea celorlalte partide, iar cei 140 votanți din circumscripțiile de la țară — în fiecare sector am avut voturi — ne aduc o mîngîiere și o speranță primăvăratică de la țară.

„IAȘUL SOCIALIST" DIN 27 MARTIE 1922

FRONTUL UNIC

Revenim asupra chestiunii care se dezbate astăzi în întreaga lume socialistă și-n care am intrat și noi. Ea prezintă o importanță de mare actualitate pentru lumea muncitorească, care, divizată și nehotărîtă, se găsește dezarmată în fața contraofensivei puternice patronale.

Inițiativa frontului unic a fost luată de Internaționala III și-n curînd, la Berlin, se vor aduna reprezentanții celor trei Internaționale pentru a pune bazele unei acțiuni comune a întregului proletariat, căci puncte de apropiere pe teren economic oricînd se găsesc în sînul aceleiași clase.

Să nu uităm deci că numai acest motiv principal: lupta comună, a putut apropia organizațiile socialiste divergente. Se spune de unii social-democrați și centriști de la noi că noua atitudine a comuniștilor și a Internaționalei III-a înseamnă o derogare de la tactica lor obișnuită. Cum tocmai „faimoșii" spărgători ai frontului politico-sindical să ceară azi refacerea frontului? Așa se căinează unii fruntași de la dreapta noastră și declară categoric că nu admit frontul unic decît c-o singură condiție: să renunțe cei de dreapta și comuniștii la principiile și organizațiile lor și să se înscrie în unitarul centru partid socialist.

www.dacoromanica.ro

Ce bătaie de joc pentru bunul simţ al bietului muncitor ! Front unic cu partide care să-şi dizolve organizaţiile lor, pe baza cărora s-ar putea alcătui un front.

Noi cerem o alianţă a tuturor partidelor politice, păstrîndu-şi fiecare principiile, tactica şi organizaţiile, rămînînd ca fiecare să lucreze conform părerilor lor ; dar dacă va avea dreptate, viitorul va hotărî. Partidele comuniste, care îmbrăţişează în orice clipă şi prin orice acţiune a lor interesele proletariatului, vor activa mai departe conform tezelor comune, dar cu oarecari concesiuni, căci pot face în unele împrejurări compromisuri cu adversarii politici şi deci şi cu celelalte partide socialiste îndeosebi.

În Germania, nu odată frontul unic integral sau parţial pe provincii s-a realizat aducînd foloase nu acestor partide, ci muncitorimii, pentru binele căreia ele se agită.

Şi împrejurările de faţă sunt de aşa natură că o apropiere se poate face între toate fracţiunile politice pentru realizarea îmbunătăţirii imediate a situaţiei clasei muncitoare. Prin criza grozavă a şomajului din ce în ce crescîndă, lucrătorii fiind alungaţi pe drumuri cu milioanele, o acţiune comună a tuturor organizaţiilor socialiste poate întări lupta momentană împotrivă burgheziei şi poate realiza oarecari îmbunătăţiri soartei muncitorilor. Dar în acelaşi timp fiecare organizaţie agită realizarea integrală a socialismului aşa cum o crede.

Au fost momente cînd partidele extremiste au trecut la pasagere compromisuri chiar cu partidele burgheze în folosul clasei muncitoare, fără ca aceste atingeri trecătoare să prejudieze asupra principiilor oricît de extremiste, dar fără a fi o colaborare la guvernarea ţării — cum au făcut-o social-democraţii de dreapta.

Un bine momentan adus celor obijduiţi face sacrificiul insultelor ce le vom primi din partea

www.dacoromanica.ro

celor inconștienți ; suntem gata a trece totdeauna peste noi pentru a grăbi realizarea unui ideal.

„IAȘUL SOCIALIST" DIN 9 APRILIE 1922

UN APEL

Nu departe, peste șesurile uscate ale Ucrainei și pînă la apele Niprului și Volgăi, o populație de oameni se stinge de foame, de boli ; suferințe pe care natura dușmănoasă le-a aruncat unei brave și harnice populații.

În Rusia sovietică sunt regiuni întregi în care a bîntuit anul trecut o secetă îngrozitoare, fără pereche, pe care au simțit-o pînă la un punct și locuitorii din răsăritul țării noastre. Guvernul sovietic a prevăzut ce va urma și a mobilizat toate puterile pentru combaterea răului anunțat, căutînd să înlesnească însămînțările pentru anul curent și să preîntîmpine foametea prin transporturi de alimente în regiunile lipsite. Guvernul sovietic, după 4 ani de luptă și-n perioada de schimbare fundamentală a unui stat, nu putea face față singur și a făcut atunci apel către opinia publică din Apus și către proletariatul din alte țări.

Guvernele burgheze au răspuns prin congrese, conferințe, comisiuni și paracomisiuni, cu protocoale, dar fără nici o urmare efectivă. Burghezia haină n-a fost în stare să rupă atît cît costă un bastiment de război din bugetul ei spre a salva de la moarte sfîșietoare nu mii, ci milioane de suflete omenești.

Doar Crucea Roșie și eforturile marelui om și savant *Nansen* au putut alina puțin suferințele unora, iar acesta din urmă a dus o campanie aprigă spre a trezi în inimile înghețate de orice simțire ale burgheziei o coardă omenească, dar fără nici un efect.

www.dacoromanica.ro

Copiii mor de foame, mamele își sugrumă odraslele, bărbații dezgroapă cadavrele animalelor sau se hrănesc cu pîine din făina oaselor omenești arse și măcinate. Boli vechi sau necunoscute s-au adăugat să secere mulțimea nevinovată de răutatea omenească ce nu mai cunoaște margini atunci cînd strimte interese materiale se suprapun.

Rămîne în sarcina proletariatului să-și dovedească sentimentul de solidaritate cu tovarășii năpăstuiți de grozava urgie. Și muncitorii străini de peste granță și-au făcut și-și fac datoria pe cît le permitea situația lor destul de precară în luptă cu lock-outurile patronilor și contraofensiva burgheză. Mereu se trimit mai ales vase și trenuri cu alimente, care ușurează cel puțin pe unii nenorociți, salvîndu-i de la moarte.

Dar proletariatul nostru ?

Cu toată dezorganizarea, care încă se resimte, cu toate lipsurile și nevoile, cu toate necazurile ce ni le aduce procesul monstru interminabil pe care ni l-a deschis burghezia română, s-ar mai putea găsi o clipă pentru a ne gîndi la niște tovarăși, la niște oameni care se sting, s-ar mai putea strînge un ban pentru a-l transforma în alimente salvatoare, și aceasta cît mai curînd.

Sporadic și puțin s-a strîns oarecum prin foile socialiste în acest scop — dar nu ajunge. Cine va lua inițiativa acestei datorii pentru orice om conștient *.

„IAȘUL SOCIALIST" DIN 9 APRILIE 1922

* Un alt articol similar, „Pentru înfometați", apărut în „Socialismul" din 19 mai 1922. Ca urmare, la Iași s-a format un comitet cu numele „Maxim Gorki", sub președinția deputatului țărănist Crețu, din care mai făceau parte profesorii universitari dr. C. I. Parhon și V. Rîșcanu, P. Constantinescu, Leon Geler și alții, care au strîns o sumă de bani trimisă Comitetului „Nansen". P. Constantinescu-Iași a ținut o conferință „Cultura cea nouă" în mai multe orașe din țară.

www.dacoromanica.ro

Nemuritorul Caragiale a prins atît de bine pe studentul român de odinioară — Coriolan Drăgănescu — care începea prin a manifesta zgomotos la statuia lui Mihai Viteazu și termina ca agent polițienesc, dar care, din nefericire, n-a pierit odată cu moartea ilustrului său biograf. Dacă ne amintim de vremurile acelea figura studentului „secătură entuziastă", vrem să scoatem în relief și o altă atitudine a vremii. Erau și studenți ce se bucurau de stima și protecția autorităților, atunci cînd îi atingea cineva, de simpatia și solidaritatea colegilor, gata de proteste pentru apărarea „tinerimei generoase" ; a fi student însemna o favoare chiar în fața legilor uneori.

Fericite vremuri, căci chiar dacă motivul agitațiilor studențești era de multe ori ridicol sau greșit, exista însă un respect din partea autorităților și politicienilor pentru studenți datorită și unei pricini importante : *solidaritatea colegială.*

Ce triste vremuri trăim astăzi ! Printre nenumăratele pierderi de după război, pe lîngă suferințele și umilințele la care ne supune oligarhia stăpînitoare, asistăm încă la o nouă umilire : batjocora sfruntată a unor străluciți membri ai studențimei noastre și la slăbirea, dacă nu dispariția, acelei frumoase solidarități studențești.

În Dealul Spirii se judecă de trei luni unul din cele mai monstruoase procese, o rușine dintr-un punct de vedere, dar o glorie a proletariatului conștient, în care divagațiile unui comisar regal fără scrupule morale a aruncat și pe doi din cei mai reprezentativi studenți. Am asistat de curînd la două sublime profesii de credință, acea a studentului Hutschnecker și a lui Timotei Marin de la Iași. Sunt doi

www.dacoromanica.ro

tineri de talent şi de viitor nu numai pentru proletariatul luptător, nu numai pentru cauza comunistă, ci şi pentru cultură în general — după cum aşa de judicios şi demn a declarat-o rectorul Universităţii din Iaşi, profesorul Traian Bratu...

Unde-i studenţimea generoasă de odinioară? În redacţiile foilor liberale sau poate chiar în fotolii parlamentare. Afară de mici excepţii, studenţimea din centrele universitare n-aude vaetele colegilor lor maltrataţi, nu simte umilirea şi nedreptatea prezentă, căreia îi vor urma cu siguranţă şi alte lovituri aduse studenţilor luptători pentru popor.

Ca unul ce-am luptat pe vremea studenţiei mele, de care nu mă despart decît puţini ani, mă adresez pe această cale puţinilor universitari cărora le vor cădea în atenţie aceste rînduri — pe care astăzi îi ştiu mai numeroşi ca pe vremea mea — să se agite prin orice mijloc posibil, să trezească în sufletele colegilor lor un simţ de solidaritate şi să protesteze mereu pînă la eliberarea colegilor lor, absolut nevinovaţi.

„IAŞUL SOCIALIST" DIN 16 APRILIE 1922

SĂRBĂTORIREA LUI 1 MAI LA IAŞI. CUVÎNTARE

Cu bucurie constat că masele ieşene au rămas neclintite, cu toată teroarea, sub cutele steagului roş, dovedind astfel că nimic nu poate distruge pornirea de dezrobire a obiditului popor muncitor.

Însă clasa muncitoare nu poate avea bucurie deplină decît în ziua cînd idealul comunist va triumfa pretutindeni şi cu ocazia acestei sărbători ea îşi îndreaptă cu durere, dar şi cu speranţă ochii spre martirii clasei muncitoare

www.dacoromanica.ro

din Dealul Spirii, făgăduindu-le că vor urma cu sfințenie și perseverență calea indicată de ei...

Trebuie să protestăm împotriva asasinării scumpului nostru tovarăș Leonte Filipescu. Noi trebuie să răzbunăm uciderea sa, urmînd învățăturile sale, avînd în vedere totdeauna consecvența lui.

Trăiască 1 Mai ! Trăiască comunismul !

„IAȘUL SOCIALIST" DIN 7 MAI 1922

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN

...Constrîngerile materiale crescînde și, odată cu aceasta, o propagandă plină de exemple vorbitoare în primul rînd din partea celor mai luminați și mai demni reprezentanți ai proletariatului conștient, grupați într-un partid selecționat, vor servi ca puternic stimulent pentru organizarea maselor muncitoare pe căi sigure în înjghebări de nezdruncinat. Rolul Partidului Comunist Român este astăzi și mai mult ca oricînd în vigoare. După greva generală, după confuzionismul de aproape doi ani, un partid comunist bine organizat în România este reclamat ca singura posibilitate de ridicare a proletariatului român spre lupta și fericirea sa, odată cu a întregului popor din România Mare.

Se cunoaște rolul pe care l-a jucat vechiul Partid Social-Democrat dinainte de război în sînul Internaționalei, cînd s-a reliefat personalitatea puternică a conducătorului de-atunci C. Racovski. Deși încă slab numericește, ne bucurăm de aceeași considerație în relațiile internaționale... Cu înjghebarea Partidului Comunist Român, cu aderenți mai mult în Ve-

www.dacoromanica.ro

chiul Regat, activitatea secției românești a Internaționalei se pare că se va impune, cu toate piedicile puse în cale.

Partidul Comunist Român, abia înfiripat, își va asigura viabilitatea prin adaptarea principiilor intransigente ale socialismului științific la realitatea unei țări înapoiate și împrejurărilor dezavantajoase de astăzi.

Un prim succes l-au primit comuniștii prin reluarea ziarului „Socialismul", la care rîvneau și alții ; ziarul se bucura de-un prestigiu și pătrunsese în mase. Dintre acțiunile ce vor urma trebuie întărite secțiunile care au lucrat chiar în timpul teroarei (Iași, Tg. Mureș etc.) realist pînă la un punct și păstrînd legătura cu alți comuniști, ce mai rămăseseră liberi după arestarea congresului. Puținele succese obținute din mai 1921 și pînă azi trebuie cumpănite în comparație cu celelalte două partide ce-au avut deplină libertate de activitate, social-democrații și centriștii.

Nădăjduim că odată cu reîntoarcerea în luptă a sutelor de tovarăși oțeliți, tot ce are mai de merit noul partid, se va începe o acțiune întreprinsă cu mult curaj ; Partidul Comunist Român își va spune cuvîntul cu autoritate în interesele maselor muncitoare și ale poporului întreg.

„SOCIALISMUL" DIN 25 IUNIE 1922

LA HAGA

Rusia sovietică a trecut printr-o încercare la Genna din care a reeșit mai puternică ca mai înainte în fața celorlalte state burgheze din punct de vedere politic. Superioritatea consta din recunoașterea „de facto" a statului socialist prin faptul că a tratat cu niște reprezentanți ai unui guvernămînt oricît de advers ar fi el, după cea mai elementară logică, înseamnă

www.dacoromanica.ro

a-l recunoaşte ca existent şi reprezentant al poporului său. Întreaga discuţie în jurul recunoaşterii „de jure" din care să decurgă apoi recunoaşterea de fapt a Rusiei sovietice constituea o adevărată „chinezerie diplomatică", după însăşi expresia celui mai important diplomat de azi al guvernului liberal, cu care am avut ocazia a conversa zilele acestea referitor la conferinţa de la Genna (C. Diamandi. — *N.A.*).

Pornind de la această recunoaştere, s-a ajuns la continuarea tratativelor cu Rusia, ce vor urma în a doua etapă la Haga. E drept, aci se vor întruni în curînd — unii delegaţi au şi plecat — numai experţi, dintre care vor face parte mai mulţi miniştri ai statelor europene. Dl. Diamandi s-a prezentat zilele trecute la Consiliul de Miniştri, de unde a primit ultimele instrucţiuni. Delegaţia italiană, care cuprinde şi un ministru, a pornit de la Roma zilele acestea. Sovietele trimit deocamdată pe Litvinov, unul din cei mai abili diplomaţi comunişti, pînă cînd se va putea întrema pe deplin Cicerin, iar pînă la sosirea delegaţiei franceze va asista la dezbateri ministrul Franţei la Haga.

Interesantă este o ştire care anunţă că-n cazul cînd Anglia ar schimba tactica obişnuită în ultimii ani faţă de Rusia, adică pentru reluarea legăturilor, locul său îl va lua America (Statele Unite), care a stat pînă-n prezent mai mult în expectativă ca să nu spunem neutralitate binevoitoare.

Aşadar, conferinţa experţilor de la Haga nu va fi altceva decît continuarea aceloraşi consfătuiri între statele burgheze pentru refacerea economiei lor, distrusă iremediabil de „geniul" capitalismului. Haga face parte din lanţul început cu Versailles şi celelalte localităţi din jurul Parisului şi pînă la Cannes, Genova şi Rapallo, momente de frămîntări şi

www.dacoromanica.ro

discuții între diplomați pentru a găsi o soluție salvatoare — dar care nu mai vine.

Și atunci au înglobat și Rusia, pe care intenționat o ignorau, dacă n-o blocau sau atacau închipuindu-și că prin oarecare schimb se va putea reface „lumea", adică societatea burghezo-capitalistă cu frumoasele ei profituri de odinioară, bine asigurate.

Problema „tehnică" a Rusiei va fi și la HAGA chestiunea importantă. De pe acum presa burgheză dă sfaturi delegaților ruși, arătîndu-și părerile lor, ce ascund de fapt aprinsele lor deziderate. Așa Lloyd George, membru al delegației engleze de la Haga, spune că pentru dezvoltarea sa Rusia e nevoită să libereze țara pentru comerțul străin și numai susținînd „interesele țării", iar nu comunismul, Sovietele se vor putea menține.

Un altul scrie că restabilirea comerțului nu va fi posibilă pînă cînd Rusia nu va ocroti bazele economice din *producție*, cu deosebire capitalul privat. Deci exploatarea capitalistă a Rusiei o visează mereu statele burgheze. În fața acestei tendințe hrăpărețe, Sovietele vor ști să apere, ca și la Genna, interesele Rusiei socialiste, care coincid cu acele ale tuturor popoarelor.

„IAȘUL SOCIALIST" DIN 25 IUNIE 1922

CULTURA PROLETARĂ

Într-un anterior articol mă străduiam a accentua asupra caracterului culturii celei noi, care va cuprinde omenirea ca o nouă ideologie, înlocuind pe cea veche, adică pe acea pe care burghezia și-a croit-o ca o suprastructură indispensabilă. Nu e de negat deci că fiecare epocă a omenirii, care corespunde unei anumite evoluții materiale, este susținută de o

www.dacoromanica.ro

anumită ideologie, în special o morală proprie, şi, în consecinţă, societatea socialistă, ca tranziţie spre adevărata societate comunistă, trebuie să-şi croiască o morală proprie.

În lupta pe terenul material din domeniul economico-politic dintre două clase sociale, una care e pe ducă şi cealaltă ce renovează omenirea, izbîndeşte nu numai aceasta din urmă spre a preface fundamental sistemul social, ci izbîndeşte şi o nouă concepţie în gîndire, morală şi educaţie. Noua cultură apare în liniamente uşor trasate la începutul luptei între clase, se desemnează mereu mai pronunţată pînă cînd devine farul luminos către care se orientează toate sufletele curate şi zbuciumate în frămîntările cercetării unui nou ideal. Chemarea noastră, a celor conştienţi de menirea salvatoare în domeniul spiritual a idealului comunist, este de interes general, învăluind cu speranţe făgăduitoare o lume de însetaţi după ceva mai bun, mai drept şi mai plin de adevăr.

Vom acoperi cerinţele celor dornici de mîntuire sufletească prin înjghebarea preceptelor generale ale culturii proletare.

Am mai definit în pomenitul articol ce înţelegem prin cultura proletară. Vom arăta astăzi că la ea nu putem ajunge decît prin păstrarea unei puternice legături cu trecutul. Ceea ce unora poate să pară curios, dar foarte adevărat. Unii susţin că, odată clasa muncitoare stăpînă pe situaţia politică, trebuie să se schimbe fundamental toate raporturile existente şi deci în domeniul spiritual să se rupă complet cu trecutul, considerîndu-se „tabula rasa" tot ce-a cîştigat omul în domeniul spiritual pînă atunci. Nimic mai greşit.

Ne vom servi de două puternice mărturii. Într-o cuvîntare către tineretul comunist rus cu scop de a-i arăta menirea, Lenin spune: „Fără priceperea limpede că putem ajunge la

www.dacoromanica.ro

cultura comunistă numai cunoscînd în mod exact cultura izvorîtă în decursul dezvoltării omeneşti, numai prin prelucrarea acesteia, fără o astfel de pricepere nu vom fi în stare să rezolvăm datoria noastră". Şi este aşa de mult adevăr în ceea ce afirmă Lenin, că nimeni nu se poate îndoi de necesitatea cunoaşterii culturii adevărate — nu cea oficială, falsificată —, pentru care spiritul omenesc s-a frămîntat de veacuri. Cel mai puternic argument al necesităţii cercetării rezultatelor la care a ajuns mintea omenească pînă în prezent este însuşi faptul că întreaga concepţie socialistă, aşa cum au formulat-o Marx şi Engels, se bazează numai pe rezultatele ştiinţifice la care ajunsese cultura în vremea lor. Iar dacă azi socialismul numit doar atîta vreme „ştiinţific" a luat o întorsătură atît de practică se datoreşte numai studierii şi respectării realităţii. Cea de-a doua mărturie ne-o procură luminatul geniu al Rusiei de azi, Lunacearski, care defineşte educaţia proletariană astfel: „educaţia proletariană înseamnă în primul rînd că proletariatul trebuie să-şi asimileze valorile umane ale ştiinţei şi ale artelor, fără care este imposibil a fi un om instruit..." Iată, aşadar, cum trebuie înţeleasă cultura proletariană sau educaţia comunistă, pe care n-o putem dezvolta fără cunoaşterea valorilor culturale la care omul a ajuns pînă în prezent. Iată importanţa cultivării maselor!

„IAŞUL SOCIALIST" DIN 30 IULIE 1922

REFORMA CONSTITUŢIEI.

Prefaţă

La ordinea zilei — de aproape un an, fără a mai socoti încercările şi proectele mai vechi din cursul războiului şi imediat de după armis-

www.dacoromanica.ro

tițiu — una din cele mai palpitante chestiuni este reforma Constituției.

N-avem noi oare un pact fundamental — „mama legilor" — de mult stabilit și nu e suficient pentru raporturile politico-sociale de azi? Constituția, pe care se bazează un întreg și cu frumos trecut eșafodaj de legi, nu mai corespunde noilor împrejurări, creiate după războiu.

...Cum motivează d. Romul Boilă —, vremuri noi din punct de vedere politic și social s-au creiat prin prefacerile post bellum, exprimate deja prin acte și legi — reforma agrară, votul universal, încetățenirea evreilor etc. —, și alte multe considerente au survenit între timp pentru a reclama, ca un puternic postulat al „oamenilor de stat", să se îngrijească de o nouă bază juridică României Mari.

Cam aceste au fost, pe scurt, considerentele conducătorilor din Partidul Liberal, care i-au îndemnat să purceadă cu grijulie grabă la opera monumentală a reformei Constituției — mai mult ca pe ceilalți conducători politici de la noi. Zicem operă monumentală, deoarece acest punct însemnat din programul guvernării liberale era menit să aducă liniștea și fericirea asupra supușilor Țării românești, frămîntați și chinuiți de grava problemă a stabilității pactului fundamental al Statului român! Și mai este monumentală această operă, căci are încă o menire: să perpetueze la nemurire gloria liberalului și binevoitorului partid, care se străduiește pentru consolidarea — pe lîngă acea a veniturilor membrilor devotați — bunelor raporturi între cetățenii României Mari.

Pentru că nu e vorba numai de un proect, ci de intențiuni trecute deja la fapte prin încercarea de a se vota Constituția liberală; pentru că chestiunea a luat un aspect grav prin participarea tuturor forțelor organizate în partide

www.dacoromanica.ro

politice care ţin să-şi spună cuvîntul lor, am crezut necesar a insista mai pe larg decît în foiletoanele unui ziar — constatările noastre au fost publicate în mai multe numere din „Socialismul“ din iulie 1922 — februarie 1923.

Datoria oricărui socialist convins — nu numai cetăţean „conştient“ — este de a-şi da seama bine de problemele importante la ordinea zilei din interiorul ţării în care locuieşte ; pentru a uşura limpezirea unei chestiuni am crezut de căderea noastră a insista asupra reformei Constituţiei, dezbătînd problema din punctul de vedere marxist.

Dintre proectele cele mai importante pînă acum au apărut : Anteproiect de Constituţie, cu o expunere de motive de d. Ioaniţescu, Bucureşti, 1921 şi care constituie sîmburele actualei Constituţii liberale ; Anteproiect de Constituţie pentru Statul român, întregit cu o expunere de motive de Romul Boilă, Cluj, 1921, şi care indică oarecum principiile ardelenilor ; Noua Constituţie a României, reflexiuni şi anteproiect de C. Berariu, Cernăuţi, 1921 — un glas din Bucovina ; şi, în sfîrşit, Anteproiect de Constituţie, cu o expunere de motive de C. Stere, Bucureşti, 1922, reprezentînd punctul de vedere al Partidului Ţărănesc.

Convins de importanţa chestiunii, noul Institut social român a organizat şi ţinut o serie de conferinţe în anii 1921—1922 prin care şi-au expus părerile cei „chemaţi“, de la Vintilă Brătianu la G. Grigorovici ; au şi apărut într-un voluminos volum : „Noua Constituţie a României“, Bucureşti, 1922.

Prin broşura de faţă n-avem pretenţia să fixăm un nou „anteproiect“. Proletariatul român şi partidul său de clasă, Partidul Comunist, nu sufăr deocamdată de această lipsă. Noi ne vom încerca a arunca o rază de lumină pentru muncitorimea conştientă, manuală şi intelectuală, dezgolind adevăratele dedesub-

www.dacoromanica.ro

turi ale proiectelor şi anteproiectelor diferitelor partide şi schiţînd numai mijloacele ce-ar statornici cea mai potrivită Constituţie pentru asigurarea fericirei popoarelor.

Bîrlad, 1 martie 1923

A APĂRUT LA LUCRAREA „REFORMA CONSTITUŢIEI. STUDII ISTORICO-JURIDICE", DE ACELAŞI AUTOR, LA BÎRLAD ÎN 1923.

INTRE ŢARĂ ŞI ORAŞ

În orice stat socialist, cel în care clasa exploatatoare a fost suprimată, mai există două clase: muncitorii, concentraţi la oraşe şi-n centrele industriale, şi ţăranii, răspîndiţi prin sate. Dacă ţăranul se află pe petecul său de pămînt şi-şi însuşeşte prisosul său de pîine, adică pîinea de care nu are nevoie nici el, nici ai lui, atunci ţăranul devine „exploatator" (transformînd-o în marfă. — *N.A.*). Cu cît reţine el mai multă pîine pentru dînsul, iar ceilalţi pot flămînzi — şi cît ceilalţi vor flămînzi mai mult, el va vinde pîinea mai scump, îşi zice el. Astfel defineşte Lenin, după o tristă şi reală experienţă, caracterul exploatator al ţăranului cultivator. În acest stadiu el nu dă din produsul muncii sale decît numai pentru schimbul obiectelor de care are nevoie în viaţa lui casnică. Pînă la convingerea lui prin orice mijloc sau la constrîngerea lui a înţelege că totul trebuie să se lucreze după un plan obştesc, comunist, muncitorimea orăşenească ajunsă la putere are încă de luptat cu clasa ţărănească.

Am luat momentul cel mai tîrzielnic al conflictului economic dintre oraşe şi sate. Dar pînă atunci cîte lupte va avea de dus proletariatul organizat cu o parte din ţărănime! Ţărănimea statelor capitaliste face parte

www.dacoromanica.ro

din categoria producătorilor de marfă mic-burgheză, prin stăpînirea proprietății mici agrare. Din Franța și pînă-n Ungaria — așa cum curînd va fi și-n România prin împroprietărire —, țărănimea se consideră proprietară și este mînată de-același dor de cîștig și exploatare ca și orice stăpîn al unei unelte de exploatare.

Dacă este supusă unui stăpîn mai mare, capitalul financiar, totuși luptă nu împotriva lui, ca să scape de el, exploatînd la rîndul său. Țărănimea mic-proprietară este mînată de pofta de a mări mereu prețul alimentelor, de a scădea plata zilnică a lucrătorilor cu ziua sau pălmașilor, de a-și mări proprietatea prin mica expropriere a unui vecin mai sărac. Țărănimea aceasta este aliata burgheziei în lupta împotriva proletariatului. Țăranii bogați formează un contingent puternic al gărzilor albe contrarevoluționare — cum s-a întîmplat în Siberia, Ucraina, Finlanda, Ungaria. Împotriva lor nu este alt mijloc decît organizarea țăranilor săraci pe baze socialiste, țărani fără pămînt, proletariatul agricol. Există, așadar, interese potrivnice între țară și orașe și vor mai exista încă multă vreme. A le nega înseamnă a ne pierde în utopii de armonie sub regimul economico-social de azi.

„IAȘUL SOCIALIST" DIN 13 AUGUST 1922

CONCENTRAREA ȘI CENTRALIZAREA BOGĂȚIILOR. PROFITURILE CAPITALISTE DE PE URMA RĂZBOIULUI

Procesul economic ce se dezvoltă în țara noastră, intrată adînc în concernul lumii „civilizate", nu este altceva decît răsunetul unui proces mai mare, în care se zbate întreaga

www.dacoromanica.ro

societate burgheză de azi. Mergem din ce în ce către o capitalizare extremă a tuturor resurselor economice, către o concentrare a lumii industrială, financiară și comercială a tuturor izvoarelor de bogăție numai în mîinile cîtorva deținători, ce conduc astfel destinele omenirei întregi. Din ce în ce se sapă și prăpastia între cele două categorii sociale: un număr restrîns de exploatatori și masele enorme de exploatați, de proletari.

Pentru a înfățișa o icoană fugară a stării de azi economice îmi voi îngădui a expune aici cîteva date pe care le-am extras dintr-un interesant articol al d-lui C. Stere, publicat în numărul pe august al revistei „Viața românească" — mai ales că și d-sa se folosește de constatările unor scriitori din Apus.

Un profesor rus refugiat la Lausanne, unde a fost însărcinat să țină prelegeri de finanțe la Universitate, ocupîndu-se de repartiția avuției de după război, a ajuns la rezultate extrem de interesante, care l-au lovit chiar pe el, refugiat rus... După el, pînă-n 1918, avuția națională a tuturor statelor europene a scăzut, a sărăcit chiar, din următoarele motive: 1) scăderea producției naționale; 2) distrugerea avuțiilor datorită direct războiului; 3) uzura utilajului mecanic al industriei și al mijloacelor de transport; 4) scăderea productivității solului; 5) reducerea numărului de brațe; 6) exportul unei părți din patrimoniul mobiliar.

Din aceste cauze, care ne arată pe scurt „foloasele" neprețuite ale războaielor, deficitul total în avuția mondială se urcă aproape la două miliarde de franci în aur. Cetiți, vă rog, cifra în lei românești: 60 000 000 000 000, pagube de război!

Și totuși în această ruină catastrofală, în întreaga omenire suferindă există o mînă de oameni fericiți, fericiți tocmai pe urma acestei

www.dacoromanica.ro

înspăimîntătoare nenorociri: sunt faimoşii profitori de război, toţi marii capitalişti. Pe urma războiului, în noianul atîtor suferinţe, unii oameni au ajuns la cîştiguri şi capitaluri fabuloase; pe cît de enormă a fost scăderea avuţiei naţionale, pe atît de enormă fu creşterea avuţiei personale a acestor profitori.

„E o adevărată orgie de beneficii" — cum se exprimă un autor francez. Iată şi cîteva exemple care ne arată cum au crescut averile prin comenzile statului în vederea apărării „naţionale".

O societate engleză pentru fabricarea de arme a avut în 1912 un beneficiu de un milion; în 1916 — deci în plin război — un beneficiu de 17 milioane, în 1917 un beneficiu de 18 milioane; în total de la 1915 la 1919 un beneficiu total de 83 milioane la un capital de 70 milioane. O companie de navigaţie, cu toate pierderile prin torpilarea unei bune părţi din tonajul ei, are în 1914 un beneficiu de 6 milioane, în 1916 de 18 milioane, iar în 1918 — 45 milioane! O creştere de 39 milioane datorită ridicării enorme a tarifului de navigaţie în urma liberei exploatări şi speculaţiuni, înlesnită de război.

Trustul anglo-olandez al petrolului, cu toate pierderile suferite în Rusia şi România, are o creştere de beneficii nu mai puţin uimitoare: în 1910 — 13 milioane de florini, în 1916 — 32 milioane, în 1917 — 44 milioane şi-n 1918 — 72 milioane florini; în mai puţin de zece ani o creştere de 59 milioane la beneficii.

Aşadar, din toate aceste exemple luate din diferite categorii de exploatări capitaliste se poate constata cît de mănos a fost războiul pentru unele categorii sociale aşa de restrînse, încît pe drept cuvînt alcătuiesc o nouă „feudalitate". În mîna acestor magnaţi ai capitalului stă concentrată cea mai mare parte a avuţiei naţionale, ca şi datoriile publice ale

www.dacoromanica.ro

tuturor statelor. E firesc atunci ca și aceștia să fie diriguitorii efectivi ai lumii prin deținerea frînelor politice fie în guvernele respective, fie în „democraticele" adunări naționale.

Cel mai însemnat personaj al Germaniei actuale nu este nici Ebert, președintele Republicii, nici un alt șef politic, ci Stinnes, miliardarul, unul din cei mai mari profitori de război. În 1910 avea numai 10 milioane mărci, în 1914 vreo 30 milioane, astăzi a întrecut miliardul, iar capitalul consorțiului de sub controlul său se urcă la vreo opt miliarde. Stinnes vroia mai de mult să cumpere întreaga Austrie ; în același timp, el e sufletul burgheziei politice, are nu mai puțin de 70 ziare zilnice sub ordinele sale, care alcătuiesc „opinia publică".

„SOCIALISMUL" DIN 7 DECEMBRIE 1922

CONTINUARE

În Franța, unul din cei mai de vază miniștri, acel ce-a reprezentat mai în toate chestiunile economice, este Loucheur, demnul rival al lui Stinnes, căci deține un capital de peste un miliard. Parlamentul francez numără peste 120 milionari dintre care 50 dețin fiecare mai mult de 100 milioane franci, iar înainte de război nu erau decît 10 milionari. Un plus de peste 100 deputați milionari produși de război !

Fenomenul acesta nu e specific numai Germaniei și Franței, ci lumii întregi. În America (Statele Unite. — *N.A.*), creditorul întregii Europe, sunt nu mai puțin decît cîteva sute de miliardari ; acolo e patria trusturilor, acolo se cunosc marile concentrări de capitaluri cu enorme profituri.

Cum se explică această creștere și dispro-

www.dacoromanica.ro

porție în același timp? Foarte lesne, prin procesul de mult scos la iveală de marele nostru Karl Marx. Marele capital înghite mereu pe micul capital; marea industrie expropriază mica industrie, aruncînd pe proprietarii mijlocii în rîndul proletarilor din ce în ce mai numeroși. Și nimic nu folosește mai mult acestei operațiuni decît „stîrpirea bătăturilor supărătoare", decît războiul cu ruinele sale. Dacă într-o țară sunt, de pildă, 500 întreprinderi industriale cu un capital de un miliard, revine fiecăreia cîte două milioane capital. Survenind ruina generală, jumătate din capital se pierde, iar jumătatea rămasă se repartizează numai între cei cîțiva, să zicem 25 la număr, ce dețin astfel cîte 20 milioane fiecare, iar restul de 75 proprietari au căzut în marea masă a proletarilor, fără capital.

Prin urmare, una din cele mai însemnate urmări ale războiului este o nouă repartiție a bogățiilor naționale — îmbogățirea magnaților marii industrii și ai comerțului, urmată de concentrarea tot mai accentuată a capitaliștilor în industrie și comerț; sărăcirea în același timp a altor straturi sociale, proletarizarea claselor mijlocii...

Și dacă profesorul universitar citat, membru marcant al Partidului Țărănesc, constată adevărul unor fenomene de mult prezise de Karl Marx, dacă astăzi, mai mult ca oricînd, legea fatală a concentrării capitalului se îndeplinește pretutindeni, în America ca și-n România, dacă și cu atît mai mult această concentrare se face pe urma unui cataclism mondial ca războiul trecut și pe ruina întregii omeniri, ce atitudine trebuie să ia acei ce își zic adepți ai lui Marx, ce atitudine să ia decît acea a concepției și tacticii comuniste, care găsește că nu urmează azi să mai așteptăm o nouă concentrare de avuții, că societatea se

www.dacoromanica.ro

poate organiza pe alte baze decît cele capitaliste, organizare ce va aduce în fine visata fericire.

„SOCIALISMUL" DIN 10 DECEMBRIE 1922

REFORMA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

După ostenitoare cercetări și studii atît din partea comisiunii instituite de Ministerul Instrucțiunii, cît și din partea altor organe, s-a ajuns la un proiect de reformă a învățămîntului după gradele în care e împărțit sub actuala formă : primar, secundar și universitar. Era vorba ca după vacanțele de Paști proiectul să fie prezentat ca lege parlamentului, ca una din principalele consecințe ale Constituției liberale.

Întru cît ne interesează pe noi această lege ?

Tineretul muncitor nu poate aștepta mult de la regimul marii burghezii liberale. Nici un rînd nu-l va privi în actuala reformă, care este menită să puie încă o piedică culturii populare în loc de a o înlesni. În știința pedagogică (care se ocupă cu educația cea mai bună pentru tineret) au început de cîteva decenii să pătrundă idei noi, curente de reorganizare a școalei cu totul pe alte baze decît cele existente.

Actualul proiect ce cuprinde oare ?

După marea revoluție burgheză care aduse la stăpînirea statului clasa burgheză, învățămîntul suferi o prefacere adîncă, conform cu cerințele economice ale noii societăți. Organizarea economică cerînd cunoștințe mai largi pentru muncitorimea ce avea să mînuiască mașinile din marea industrie, era nevoie de oarecare cultură, nu prea multă, ca nu cumva

www.dacoromanica.ro

muncitorimea să se deştepte şi să se ridice împotriva stăpînirii burgheze. Învăţămîntul primar, elementar adică, fu declarat obligator şi gratuit şi înscris solemn în Constituţiile sec. XIX. De fapt, şcolile se dezvoltă mai mult în ţările apusene, cu puternice industrii, iar la noi în oraşe, pe cînd la ţară fu neglijat. De ţăran nu era atîta nevoie în organizaţia economică burgheză, de aceea fu lăsat şi menţinut în ignoranţă.

Dar şi puţina cultură pe care orăşenii, respectiv şi muncitorii, o puteau căpăta prin şcolile primare, ajunge astăzi o armă puternică în mîinile proletarilor, o primejdie pentru stăpînirea burgheză. De aceea guvernanţii încep să puie piedici cultivării poporului muncitor. Gratuitatea învăţămîntului înlesnind puţină cultură pentru cei fără stare, cel mai uşor lucru de a o desfiinţa nu legal, ci ilegal — şi burghezia este ilegală — prin taxe speciale mereu mai mari, pe lîngă scumpetea crescîndă a materialului şcolăresc (cărţi, caiete etc.) şi a întregii vieţi, care face pe muncitor să-şi trimeată copilul la fabrică, în loc de şcoală.

Prevede actualul proiect vreo înlesnire pentru cultura vlăstarelor celor fără avere? Nimic decît micşorarea cu-n an al cursului liceului, care priveşte foarte puţin pe muncitori, ai căror fii, în cazuri cu totul excepţionale, pot urma liceul. Nu se prevede nimic pentru copiii mici, înainte de vîrsta şcoalei primare (7 ani); nu se prevede nimic pentru şcolile de adulţi sau mai ales pentru lupta împotriva analfabetismului, care e atît de întins şi dăunător la noi.

Nimic pentru înlesnirea culturii poporului, căci doar actualii guvernanţi nu reprezintă interesele şi dorinţele poporului muncitor. De aceea nu ne miră faptul că-n proiectul ministerului n-a pătruns aproape nici una din

www.dacoromanica.ro

marile reforme care bîntuie pedagogia modernă peste graniță și mai ales în țările unde proletariatul s-a putut impune cît de puțin, dacă nu definitiv și complect ca-n Rusia sovietică.

Școala nouă poartă alt nume — *Școala unitară și liberă a Muncii*, care cere cîteva fundamentale condiții. Învățămîntul trebuie să se facă pentru toți fiii unei țări, indiferent de starea socială, neam sau confesiune ; să se dea tuturor tinerilor pînă la 17 ani pe socoteala statului, cheltuielile fiind susținute din enormele beneficii pe care le încasează capitaliștii pentru profitul lor personal. După ce toți tinerii vor obține elementare cunoștințe, vor fi aleși cei mai puțin pregătiți, vor fi trimiși în fabrici sau la ferme, iar cei mai prețuiți vor fi susținuți să-și desăvîrșească studiile mai departe în școli superioare și tot pe cheltuiala statului. Va dispare astfel deosebirea umilitoare dintre ucenic și elev, care otrăvește astăzi din fragedă copilărie pe cei a căror soartă organizația burghezo-capitalistă o hotărește din leagăn.

Școala nouă, pe lîngă caracterul *unic*, trebuie să mai fie *liberă*, elevii să aibă parte în conducerea educației lor ; *laică*, învățămîntul religios să fie înlăturat din școală ; *munca* să alcătuiască baza organizației și scopul principal ; să se introducă *coeducația*, adică fetele și băieții să învețe împreună și să fie pregătiți deopotrivă și egal pentru viața largă din societate, unde femeia este chemată să lupte alături de bărbat.

Aceste sunt dorințele pe care muncitorimea și-n special tineretul trebuie să și le fixeze și să le impuie viitorilor reorganizatori ai școalei și de care actualii miniștri sunt prea departe.

„TINERETUL SOCIALIST" DIN 6 MARTIE 1923

www.dacoromanica.ro

La invitația amabilă a revistei „Educația", care, publicînd proiectul comisiunii de profesori instituită de Ministerul Instrucțiunii Publice, ne-a invitat și pe noi, dascălii, de-a comunica părerile și propunerile noastre, am crezut că-mi va fi îngăduit a expune cîteva din principiile și observațiunile pe care le cred necesare. Plănuisem un articol pentru revistă, luînd proporții, m-am aventurat la o broșură — mai ales că sinteza propunerilor de față a constituit un capitol din conferința „Cultura cea nouă", ținută în mai 1922 la Bîrlad, Tecuci, Galați și Brăila, sub auspiciile comitetului de ajutorare a copiilor înfometați din Rusia sovietică „Maxim Gorki".

În prealabil, țin să înștiințez pe onorabilii lectori că pornesc din cele mai bune intenții față de școală și față de educația tinerilor generații, deși, practicînd numai de 5—6 ani profesoratul, s-ar părea că n-aș poseda destulă rutină pentru a-mi permite îndrumări. Din această situație de tînăr reprezentant al corpului didactic rezultă însă, cum bănuiesc, avantajul de-a exprima mai precis dezideratele cele mai noi ale școlii, așa cum trebuie văzute la lumina prefacerilor continue ce zbuciumă astăzi omenirea.

Bîrlad, 8 ianuarie 1923

Broșura cuprindea capitolele: 1. Școala unică; 2. Școala muncii; 3. Self Government (autoconducere); 4. Coeducația; 5. Școala laică *.

* O recenzie apare în cunoscuta revistă „Convorbiri literare" (februarie 1923) cu aprecieri pentru autor, dar cu sublinierea că „se resimte peste tot tendința

www.dacoromanica.ro

Recentele agitațiuni ale membrilor corpului didactic au pus la ordinea zilei una din cele mai importante chestiuni asupra căreia s-a mai insistat în ziarul nostru, problema culturii văzută din punctul de vedere proletaro-revoluționar. Ca și în alte domenii, activitatea educatorilor noștri s-a lovit, înainte de toate, de marile piedici materiale pe care vitregia organizației capitaliste le pune mereu în cale. Și cu atît mai mult cu cît în fruntea statului se găsesc guverne reprezentînd prin excelență domnia clasei capitaliste, pentru care nevoia culturii nu poate exista și din motivul primordial că exploatarea capitalistă se împacă cu ignoranța și din motivul special că nu vor să rupă nimic din mănosul buget pentru întreținerea mijloacelor de cultură. Între cele mai importante mijloace de cultură se găsesc în primul rînd înșiși membrii corpului didactic, de la învățător pînă la profesorul universitar. Dacă profesorii nu sunt considerați și plătiți, de prisos a mai zidi clădiri școlare, a înmulți celelalte mijloace de cultură, căci cu un profesor nepriceput și flămînd nu se va putea face niciodată oricît de proastă școală.

Așa fiind lucrurile, agitațiile corpului didactic se prezintă ca foarte juste și întemeiate pe o situație reală, pe care n-o poate neglija

de a ne încînta cu „minunile pedagogiei sovietice". În ziarul „Unirea" (4 martie 1923) se recomandă: „Muncitorii să se intereseze și s-o citească deoarece vor găsi în ea date interesante". O amplă prezentare o face profesorul Mihai Cruceanu sub titlul „O contribuție interesantă pentru reforma învățămîntului", în ziarul „Socialismul" din 11 martie 1923. Unele capitole au fost reproduse în revista „Scînteia", a tinerimii democrate studențești de la Iași, în numerele din 25 februarie, 4, 11, 18, 25 aprilie și 3 mai 1923; de asemeni în revista „Idealul" din Bîrlad, numerele 1, 2 și 3 iunie 1923.

www.dacoromanica.ro

nici o organizație politică care se interesează de mersul public, cum e în primul rînd Partidul Comunist. După cum partidul nostru se interesează de toate frămîntările și mișcările celorlalți muncitori, el nu trebuie să neglijeze nici agitațiile și nevoile uneia dintre categoriile cele mai de vază dintre salariați, dăscălimea, oricît de departe s-ar găsi marea majoritate a acestui corp de noi, de orice idee socialistă.

Profitînd de agitațiile dascălilor, care au luat o dîrză atitudine, mergînd pînă la refuzarea de servicii (neparticiparea la examenele particulare), un fel de grevă (deși colegii se speriau cînd le botezam acțiunea cu această adevărată denumire) să batem ferul cît e cald, cum ne învață cîntecul nostru și să pășim la realizarea unei mișcări organizatorii pe baze revoluționare.

Sunt sigur că și ceilalți colegi, care sunt sau simpatizează revoluționar, își fac datoria în cercul restrîns, fără a ne speria de cuvîntul revoluționar — lucrează fiecare împingînd dăscălimea spre organizarea și mișcarea adevărată de luptă pentru a ridica școala și pe slujitorii ei la adevăratul rol de educație științifică, obiectivă și spre binele tuturor celor ce muncesc cinstit. Dar cu această activitate sporadică și izolată nu vom putea urni nimic spre scopul nostru măreț revoluționar. Pentru a lucra cu folos și sigur e nevoie ca să ne organizăm, ori cît de puțini am fi la început, pe baze socialiste, adică să alcătuim o *Asociație sindicală* chiar așa dispersați cum suntem, să punem bazele unui *Sindicat al muncitorilor din învățămînt,* luptînd alături de celelalte organizațiuni sindicale ale proletarilor din țară și din toată lumea.

Și întrucît am fost ales ca să reprezint U.I.T.E. (L'Union internationale des travailleurs de l'enseignement — Uniunea internațională a muncitorilor din învățămînt), mi-am luat

www.dacoromanica.ro

această înălțătoare sarcină, deși pentru țara noastră foarte greu de îndeplinit — de a începe campania pentru a putea realiza o secțiune românească a organizației de mai sus, cu atît mai mult cu cît la noi n-a existat nici un fel de mișcare similară și cu cît împrejurările par a fi favorabile acestei mișcări astăzi.

Practic rog pe toți tovarășii și simpatizanții comuniști sau socialiști care se găsesc în corpul didactic de orice grad, sex, naționalitate etc. (profesori universitari, secundari, institutori, învățători, profesori de la institutele particulare, în școlile confesionale din comunitățile evreești, armenești, grecești etc., licențiați în litere și științe ce dau lecții, absolvenții de școli normale, maeștrii de la diferite școli conservatoare, școli de meserii sau alte școli speciale etc., pedagogi, secretari, preparatori etc., toți cei ce se ocupă și trăiesc din învățămînt, cărora le cade sub ochi apelul de față, precum rog și pe tovarășii ce au cunoștințe printre cei înșirați mai sus să le aducă la vedere articolul de față, să-mi comunice numele și adresa, precum și felul profesiunii, părerile și adeziunea lor — spre a putea păși la înfăptuirea planului măreț al dezrobirii școalei românești *).

„SOCIALISMUL" DIN 17 IUNIE 1923

* Nu s-a putut realiza atunci aproape nimic din propunerile făcute. Abia după criza economică grozavă din 1929—1932, cînd s-a pornit un curent de sindicalizare printre membrii corpului didactic, s-a reușit să se formeze cîteva mici grupulețe ale organizației I.T.E. Luasem contact cu secretariatul general de la Paris în vara lui 1931 și am participat ca delegat al acestor grupe de I.T.E. din țară la cel de-al VII-lea congres internațional, fiind ales membru al Executivei mondiale I.T.E. Rezoluția congresului (ținut între 10—15 august 1932 la Hamburg) a fost publicată în revista „Cuvîntul școalei" din 4 noiembrie 1932, organul Asociației profesorilor secundari din Craiova.

www.dacoromanica.ro

Nici un socialist sau muncitor conștient nu mai poate ignora azi „Manifestul Comunist" al lui Marx și Engels, genialii fondatori ai socialismului științific, lucrare pe care unii au denumit-o, cu drept cuvînt, Evanghelia socialistă. „Manifestul" a fost redactat încă din 1847 de cei doi mari dascăli, după hotărîrea unei societăți secrete, cunoscută sub numele de Federația Comunistă și care era compusă din refugiați germani socialiști, stabiliți în diferite centre din Franța, Anglia și Belgia, mai apoi și din refugiați ai altor națiuni. În 1847, se ține primul congres la Londra, pentru constituirea, pe baze internaționale, a Federației Comuniste. Dezbaterile au durat zece zile și, cu această ocazie, Engels, unul din socialiștii care se impuseseră alături de Marx, a citit un proiect de manifest-program, sub forma cea mai ușoară, a unui „catehism" (întrebări și răspunsuri), și pe care l-au avut de bază autorii manifestului publicat în 1848, sub titlul „Manifestul Comunist", mai complect și desăvîrșit.

Broșura de față cuprinde proiectul lui Engels, pe care-l dăm, în traducerea tov. Rolici-Iași, după ediția germană din 1921, îngrijită de Ed. Bernstein. Publicînd lucrarea lui Engels, Bernstein a adăugat cîteva adnotări și intercalări, unele scoase direct din „Manifestul Comunist". Noi am lăsat deoparte mai toate aceste interpelări la textul original din două motive: 1) unele mai curînd îngreuiau decît lămureau textul, de o claritate pe care teoreticianul Bernstein n-o putea egala; se pare, astfel, că Bernstein n-ar fi înțeles intențiile de vulgarizare (în sens de popularizare. — *N.A.*)

www.dacoromanica.ro

și propagandă a autorului; 2) altele sunt tendențioase și nici nu corespund realității de azi; e suficient numai să amintim de încrederea lui Bernstein în votul universal, sub forma lui actuală, în societatea burgheză.

Și ne mai miră mult că nu s-a simțit atins în penultimul capitol, în care Engels respinge pe social-democrați, al căror mare fruntaș a fost Bernstein.

Am păstrat numai informațiile și intercalările obiective și absolut necesare. Ne-am mulțumit a adăuga numai puține note pentru actualizarea unor date ce nu mai corespund împrejurărilor de azi sau a exemplifica prevederea admirabilă a autorului cu însemnări din cîmpul celei dintîi revoluții socialiste, care a dus la crearea unui stat: Republica Sovietelor Ruse.

Un singur act de „împietate" ne-am permis față de Engels: am suprimat din broșura de față ultimul capitol — ca să-l numim astfel — răspunsul la întrebarea: „care e atitudinea comuniștilor față de celelalte partide politice contemporane?" Călăuzindu-se mai mult de gîndul de a da muncitorimii românești o nouă operă de lămurire a principiilor comuniste, am crezut de prisos acest capitol, de o importanță numai istorică, astăzi cînd partidele burgheze de la 1847 s-au schimbat cu totul; constatările sînt „învechite" chiar la 1872, cum se exprimă autorii „Manifestului Comunist" într-o prefață a ediției din acel an.

Pe lîngă acest scop, credem că îndeplinim mișcării socialiste de la noi același serviciu pe care l-a urmărit și Bernstein prin publicarea broșurii de față: „ea ar fi socotită cu dreptate ca o popularizare a ideilor esențiale cuprinse în «Manifestul Comunist» și ne oferă în același timp completări de mare valoare a acestei opere magistrale" — cu atît mai mult cu cît la noi se cunoaște foarte

www.dacoromanica.ro

puțin din bogata literatură originală a întemeietorilor socialismului științific, pe care și-i dispută pînă și cei mai înstrăinați „moștenitori" drept buni părinți.

FRIEDRICH ENGELS. „PRINCIPIILE COMUNISMULUI" P. 3—4, BÎRLAD, 1923

PREFAȚA LA LUCRAREA: MAXIM GORKI. „LENIN, LENIN SAU WILSON"

Eu simt că n-am spus nici a zecea parte despre ceea ce se poate și trebuie să se spună asupra vieții și activității lui Lenin, mărturisește Zinoviev, președintele Biroului Permanent al Internaționalei a III-a, în prefața broșurii sale asupra lui Lenin. Și chiar dacă ar fi spus de zece ori mai mult decît a rostit în cuvîntarea sa celebră asupra lui Lenin, încă multe ar mai rămîne necesare și interesante asupra acestui covîrșitor geniu.

Concepția materialistă a istoriei ne-nvață că nu trebuie să dăm prea multă importanță indivizilor în rolul lor de determinare a evenimentelor. Și oarecum așa este. Dacă împrejurările materiale, social-politice din Rusia anului 1917 n-ar fi apărut sub forma revoluției sociale și dacă țarismul, printr-o imposibilitate de fapt, ar fi continuat a dăinui pînă azi, Lenin ar fi rămas același „curios" interpretator al marxismului, cunoscut și admirat doar în cercul tovarășilor săi bolșevici.

La Lenin însă s-au îmbinat de minune împrejurările externe cu personalitatea sa puternică, gigantică, el fiind unul dintre acei puțini care s-au străduit din toate puterile spre realizarea pe căi bolșevice a Revoluției sociale în Rusia.

Lenin (Vladimir Ilici Ulianov, sau cu pseudonimele încă de „Ilin", „Ilici", „Tulin") a

www.dacoromanica.ro

ajuns în curînd cea mai cunoscută figură nu numai din Rusia sovietică, ci chiar din întreaga lume... Orice s-ar gîndi despre el, chiar dușmanii săi recunosc că este una din cele mai mari personalități ale timpului — scrie un cunoscut critic englez, A. Ransome.

Lenin avu parte încă în floarea vieții sale și chiar din primii ani ai activității sale în Rusia sovietică de critici, portretiști și biografi numeroși, dintre care vom cita pe cîțiva, a căror existență a putut parveni pînă la noi.

O adevărată apologie a lui Lenin fu cuvîntarea detaliată în amănunte istorice ținută de colegul și vechiul prieten George Zinoviev la ședința Sovietului din Petrograd de la 6 septembrie 1918. Cu puțin înainte, Lenin căzuse victimă unui atentat al socialistei-revoluționare Dora Kaplan, și nu lipsi mult ca moartea să cuprindă acest mare geniu. În timpul de înfrigurare care cuprinsese întreg proletariatul rus, Zinoviev pregăti frumoasa și bogata sa cuvîntare pe care o rosti în clipa cînd Lenin își începu activitatea de convalescență. Mai apoi, după dorința unanimă, cuvîntarea apăru într-o broșură, editată de Sovietul din Petrograd în franțuzește, nemțește, englezește și rusește. A fost tradusă și în românește.

În toamna aceluiași an, Elienne Antonelli, un burghez plin de admirație pentru opera lui Wilson, căruia îi și închină cartea, compilează o lucrare de studiu obiectiv asupra „Rusiei bolșevice", publicată la Paris la începutul lui 1919. E o carte onestă, cum singur autorul o recomandă: E o încercare, pe atunci, mai grea, de a risipi vălul de minciuni aruncate pe seama Rusiei bolșevice; într-o bună parte a reușit. Despre Lenin el scrie: „Scriitorul are o dialectică simplă, populară, dar puternică și grea, ca și persoana sa, fără milă

www.dacoromanica.ro

și violență față de adversar, dominatoare și autoritară față de prieteni. Elocința lui Lenin este numai logică familiară și claritate vizibilă ; fără efecte, ea exercită asupra sufletelor închise și mistice ale mulțimii slave o înrîurire incomparabilă..."

Despre Rusia a mai scris Arthur Ransome o carte „Six semaines en Russie" („Șase săptămîni în Rusia"), în care pomenește și despre Lenin. Ransome este un critic de vază englez, un burghez liberal — după concepția politică — care cunoștea bine Rusia vizitînd-o de două ori după Revoluția din Octombrie 1917. Ultima oară fu oaspetele ei în februarie 1919, de cînd își publică impresiile sub titlul de mai sus. Despre Lenin spune : „El este primul mare leader care neglijează complect valoarea propriei sale personalități. El n-are aproape nici o ambiție personală... El este pentru dînsul, în orice caz, un simplu interpret, și nu pricina evenimentelor care ar fi legate pe vecie de numele său".

Dar Lenin are și dușmani iredutabili. Unul din ei, un rus socialist-travaillist, Landau-Aldanov, care trăiește la Paris, i-a consacrat un întreg studiu, cred lucrarea cea mai voluminoasă publicată pînă-n prezent asupra lui Lenin. E mai mult un pamflet politic susținut de liberalii burghezi, puși în sprijinul contrarevoluției. Lucrarea poartă titlul numelui lui Lenin și a apărut la Paris în toamna lui 1919. Aldanov scrie totuși pe alocuri despre Lenin, închipuindu-și că-l discreditează. Nimic nu există pentru el decît ideea sa. Nici o altă regulă de morală decît interesul cauzei bolșevice sau nici un om, nici chiar Petru cel Mare, n-a avut mai multă influență asupra destinelor țării mele ca Lenin.

www.dacoromanica.ro

Cîteva linii, de astă dată pline de sinceră admirație, i-a mai consacrat lui Lenin scriitorul cunoscut francez Charles Rappaport, care au apărut și-n traducere în „Socialismul" nr. 3 din 1920. De asemenea un frumos portret este acela al fostului redactor-șef al gazetei socialiste engleze „Daily Herald", George Lansbury, tradus și în românește în revista „Lupta de clasă" nr. 1. „Am venit în contact cu oameni de stat din toate țările principale și cunosc foarte bine pe aceia care conduc țara noastră" (Anglia). Nu-i nici unul printre dînșii care să întreacă „în dibăcie și cunoștințe, în onestitate și curaj pe bărbatul care-i astăzi capul și conducătorul Rusiei", scrie Lansbury.

În afara acestor lucrări speciale sau care pomenesc de Lenin, date se mai pot găsi încă în alte numeroase lucrări, dintre care citățm în treacăt: Mason, „Histoire complète de la Révolution russe" („Istoria completă a revoluției ruse"), Paris, 1917; Souvarin, „Eloge des bolcheviks" („Laudă bolșevicilor"), Paris, 1919; Heinz Fenner, „Die Despoten der Sowjetrepublik" („Despoții Republicii sovietiste"), Berlin, 1919; Vladimir Burizev în publicația „Struggling Rusia".

O personalitate atît de pronunțată era imposibil să nu lovească spiritul de observație al marelui său compatriot și literat, Maxim Gorki... În cinstea conducătorului ei, Maxim Gorki publică un articol strălucit în nr. 12 al revistei „Internaționala Comunistă" care apare în patru limbi, sub titlul „Vladimir Ilici Lenin". Noi îl traducem după textul din franțuzește apărut în „l'Humanité" nr. 6012—14, 1920.

Al doilea articol al lui Gorki despre Lenin, intitulat „Lenin sau Wilson", îl traducem după publicarea lui în revista comuniștilor elvețieni „le Phare" din decembrie 1919.

www.dacoromanica.ro

* * *

Acestea erau cîteva rînduri introductive la broşurica de faţă, pregătită pentru a vedea lumina tiparului încă din toamna anului 1920, cînd evenimentele bine cunoscute m-au împiedicat de a-mi îndeplini vrerea.

Moartea năprasnică a pus într-o nouă şi puternică lumină figura lui Lenin ; Lenin a ajuns pentru toţi tovarăşii un nou Marx, pentru duşmanii comunismului cel mai mare om al vremurilor noastre. Credem că traducerile de faţă vor contribui, oricît de infim, la cunoaşterea marelui dispărut, ca un tribut pios din partea noastră.

Bîrlad, februarie 1924

COLECŢIA „BIBLIOTECA MUNCITORULUI" NR. 4, DIN 1924

PROTESTUL UNUI INTELECTUAL

În ziarul „Adevărul" din 20 aprilie curent a apărut un protest semnat de numeroşi studenţi şi cadre tinere ai Universităţii din Bucureşti împotriva arestării a numeroşi intelectuali care n-au altă vină decît convingerile lor politice, ce nu convin guvernanţilor actuali.

Se arestează oameni ce activase pe faţă, pentru că au gîndit şi scris altfel ca cea mai mare parte a celor ce gîndesc şi scriu la noi. De doi ani şi mai bine Partidul Comunist participă, cu toate restricţiile necontenite, la viaţa politică : campanii electorale, presă, întruniri împiedicate, congrese oprite etc., dar mai toate legale, pe faţă, chiar dacă părerile sale sunt revoluţionare... Comuniştii vor să schimbe actuala formă de conducere a statului, care numai fericire nu aduce azi, pen-

www.dacoromanica.ro

tru a elibera mulțimea producătoare de lanțurile capitalismului. C-acest fel nu corespunde, ba e tocmai potrivnic intereselor clasei capitaliste... nu ne îndoim. Dar că țelul comuniștilor corespunde intereselor producătorului cinstit nu trebuie să se îndoiască nimeni... Și atunci mă alătur la apelul studenților ca intelectual... și rog pe toți sincerii și cinstiții intelectuali să se asocieze din inimă ca să strigăm cu toții zbirilor de azi : în lături cu inchiziția, trăiască libertatea de gîndire !

„DIMINEAȚA" DIN 25 APRILIE 1924

O SCRISOARE PUBLICĂ

Dragii mei,

Permiteți-mi apelativul intim și poate îndrăzneț cu care mă adresez D-stră, celor mai entuziaști și cutezători reprezentanți ai adevăratei studențimi — lampadari ai culturii care nu poate fi decît liberă de prejudecăți —, întrucît mă simt foarte apropiat de D-stră prin vîrstă, profesiune și idei.

Ca semn material al acestei legături vă rog considerați-mă ca abonat al foaei, care respiră un aer sănătos și proaspăt în atmosfera „junimei studioase"... Și fiindcă am contractat o legătură, o mică amintire personală, dar cu tîlc pentru D-stră.

Sunt mai bine de zece ani de cînd, student al Facultății de litere din Iași, împreună numai cu 2—3 colegi de la litere și unul de la științe, dezgustați de acțiunea cuzistă a unei minorități studențești, am început o campanie — exact în august 1913 — pentru purificarea atmosferii din „Centrul studențesc ieșan".

La apelul celor 5 prin perseverența noastră, prin cinstea idealului nostru de cultură

www.dacoromanica.ro

şi democraţie sinceră, am reuşit să numărăm în jurul nostru cîteva sute de studenţi, mai bine de jumătate din întreaga studenţime ieşană, reducînd minoritatea cuzistă la ceea ce era de fapt. Am participat la alegeri, am dus campanie chiar contra organelor superioare ce pe ascuns îi susţineau pe huligani şi după un an de frămîntări, după ce un rector a căzut din demnitate legîndu-şi soarta de cuzişti, am intrat în comitet şi am întronat o eră nouă în sînul sudenţimii din Iaşi, azi iarăşi infectată de curente greşite sau nesincere. Eram numai 5, sunteţi 60 ; eram de toate convingerile politice — de la socialişti la „sterişti", „takişti" ; sunteţi „independenţi" politiceşte şi de orice convingere proprie ; noi n-am avut foae, voi o aveţi ; deci luptînd cu aceeaşi bărbăţie şi dezinteres, nu se poate să nu ajungeţi la izbînda pe care noi am smuls-o atunci cu prisosinţă.

Nu vă intimidaţi de ameninţările celor ce s-ascund sub faldurile falsei ordine, a tot stăpînitori azi, căci ordinea cu voi este, precum nădăjduiesc că va fi întreaga studenţime română.

Bîrlad, 26 august 1925

„VIAŢA UNIVERSITARĂ" DIN 30 AUGUST 1925

ŞTIINŢA ÎN RUSIA

Nu odată s-a afirmat în ziarele burgheze din ţara noastră, bineînţeles după suratele din străinătate, că revoluţia bolşevică din Rusia a izgonit toţi oamenii de ştiinţă sau că, în cazul cel mai bun, regimul Sovietelor a distrus pe încetul puţinii savanţi şi intelectuali ce-ar mai fi rămas în Rusia.

www.dacoromanica.ro

Datele şi cifrele sunt totdeauna cea mai bună armă de-a spulbera neadevărurile tendenţios născocite. Încetul cu încetul, lumina străbate negura de deasupra Rusiei Sovietelor, pe care capitaliştii într-adins o menţineau pentru a putea broda la adăpostul ei toate minciunile ce le conveneau.

Un fapt recent se adaugă dovezilor anterioare de felul cum s-au purtat bolşevicii cu oamenii de ştiinţă. Anul acesta s-a sărbătorit bicentenarul Academiei de ştiinţe din Leningrad (Petrograd), înfiinţată de Petru cel Mare la 1725, care corespunde cu Academia noastră. La serbările bicentenarului au răspuns savanţi din toate colţurile lumii şi cu acest prilej s-au putut cunoaşte numele şi numărul academiilor de azi. În totul sunt 41 membri, din care 21 sunt aleşi înainte de finele lui 1917, de cînd Rusia e condusă de bolşevici.

Pentru a înlătura orice îndoială vom enumăra cu numele şi data intrării la Academie pe aceşti 21 membri vechi. Pentru secţia ştiinţifică: geologul A. P. Karpinski din 1886, actualul preşedinte; astronomul A. Belopolaki 1900, botanistul G. Borozdin 1902, zoologul N. V. Nazonov 1906, renumitul fiziologist Pavlov 1907, matematicianul V. A. Steclov 1910, chimistul N. Curnacov 1913, chimistul V. N. Ipatiev 1916, paleontologul I. P. Pavlov 1916, matematicianul A. N. Crilov 1916 şi chimistul P. Lazarev 1917; pentru secţia literară şi istorică: filologul A. Sobolevski din 1900, filologul V. Istrin 1907, secretarul permanent al Academiei S. F. Oldenburg 1900, semitologistul T. Kocvezev 1903, orientalistul N. Marr 1909, orientalistul V. V. Bartolod 1913, lingvistul D. Uşacov 1916. Restul pînă la 41 au fost aleşi după 1918 pînă azi, între ei, interesant de amintit, se numără şi V. C. Buzescu, român de origine, cu-

www.dacoromanica.ro

noscut de multă vreme încă pentru studiile sale de istorie antică.

Toţi ceilalţi 30 sunt de mult timp cunoscuţi lumii ştiinţifice din Rusia şi Europa, deci nu s-au speriat de condiţiile grozave care le-ar fi fost impuse de regimul sovietic. Şi dacă mai adăugăm pe academicienii morţi în acest răstimp de 8 ani, înlocuiţi numai din această cauză cu alţi în viaţă — cum a fost celebrul Timiriazev —, nu exagerăm dacă afirmăm că două treimi din membrii Academiei din Petrograd, cea mai înaltă şi reprezentativă instituţie culturală pentru o ţară, au rămas şi s-au împăcat cu „grozavul regim" impus de bolşevici. N-au plecat din Rusia decît intelectualii egoişti, care s-au pus în serviciile capitalismului exploatator sau cei ce-au ignorat bunele intenţii ale actualilor conducători.

„VIAŢA MUNCITOARE" DIN 6 DECEMBRIE 1925

O SCRISOARE PUBLICĂ: „MINCIUNILE «VIITORULUI»"

Stimate Domnule Director,

În „Viitorul" (organul central al Partidului Liberal. — *N.A.*) de la 1 noiembrie a.c. se face mare caz de-o nouă dovadă de „bolşevizare" a Partidului Ţărănesc — ceea ce v-ar privi şi pe D-stră —, de data aceasta însă prin legăturile fruntaşilor ţărănişti din Bîrlad cu mine — ceea ce mă interesează. Şi întrucît din scrisoarea ex-ţărănistului Vasiliu-Cristescu transpiră o serie de neadevăruri şi aprecieri tendenţioase, m-am simţit obligat, cu silă, să răspund odată pentru totdeauna alegaţiunilor, rugîndu-vă de găzduire...

N-am nici o legătură politică, nici gînd de conlucrare cu fruntaşii ţărănişti de Tutova,

www.dacoromanica.ro

de care mă leagă relații de prietenie personală și legături profesionale, foarte firești în raporturile sociale de azi. Am luat parte, e drept, la întrunirea pomenită din Bîrlad (întrunire țărănistă. — *N.A.*), dar ca simplu spectator, așa cum la acea întrunire publică din sala teatrului „Carol" au asistat și agenți liberali sau diverși cetățeni, și tot așa cum îmi place să asist la orice fel de întrunire publică. Așadar, în ce constă minunat de ridicol „în mod ostentativ"? Nici eu, nici „meseriașul" Iaconi (cunoscut comunist. — *N.A.*) n-am fost în propagandă la sate. Tot senzaționalul congestionatului M. B. de la „Viitorul" se reduce la prezența mea într-un sat apropiat de Bîrlad cu ocazia unei întruniri convocată de țărăniști, dar la care au participat și liberali, averescani, naționaliști, luînd cuvîntul d-nii Nichifor și Alexandrescu de la țărăniști și d-nii Gheorghiu și Costin de la liberali. Deci conlucrarea liberalo-țărănistă! Și numai în acest caz accept calificarea de „dezordine la sate"!

Ce rămîne, așadar, din placa de minciuni, bune doar să impresioneze pe redactorii „Viitorului"; ce rămîne din acțiunea mea primejdioasă la sate, cum intenționează în spirit polițist noul angajat al Siguranței generale? Și chiar de m-aș fi dus — pe cont propriu, bineînțeles — la țară, întru cît aș fi amenințat în mod serios „ordinea în stat" prin propagarea ideilor ce le profesez? Să fie sigur d-sa că sunt mai bine primit la sate decît cei ce cară după dînșii aerul „foștilor" și moaștele politice.

Bîrlad, 2 noiembrie 1925

„AURORA" (ORGANUL CENTRAL AL PARTIDULUI ȚĂRĂNIST) DIN 7 NOIEMBRIE 1925

www.dacoromanica.ro

CARACTERIZAREA ȘI ÎMPĂRȚIREA ISTORIEI ROMÂNILOR. O NOUĂ CONCEPȚIE. IAȘI, 1926

Introducere

Pentru priceperea lesnicioasă a istoriei românilor, din motive didactice și științifice, s-a căutat generalizarea unor caracteristice și clasificarea fenomenelor istorice după epoci de către aproape mai toți istoriografii români sau străini, fără să fi ajuns la un rezultat fericit. Ca și fondul însuși al istoriei românilor, nefixat numai sub aspectul dezvoltării social-economice, ci nici acel al celui politic, nu s-a clarificat pînă azi nici liniamentele generale ale acestui *fragment din istoria universală*. Căci așa trebuie să concepem istoria românilor, cum abia numai în zilele de tot apropiate au început să se convingă istoricii noștri. Istoria universală — sumarul istoriei fiecărui neam aparte, dar în contingență de strînsă solidaritate — se împarte în epoci, evuri sau perioade bine distincte. Ceea ce a îndemnat și pe expunătorii istoriei române la o clasificare; dar, dacă în necesitatea caracterizărilor s-au inspirat de la istoria generală în principiu, la clasificarea în sine s-au condus de alte raționamente. De aici o serie de împărțiri și caracterizări arbitrare, cea mai nouă e a profesorului de istoria românilor de la Universitatea din București.

Pentru toate acestea am fost îndemnat să reiau chestiunea și să dau luminii caracterizarea și împărțirea istoriei românilor, așa cum de ani întregi le expun elevilor mei din ul-

www.dacoromanica.ro

tima clasă a liceelor pe unde am profesat.[...]*

„ARHIVA", IAȘI, NR. 3—4 DIN 1925 ȘI NR. 1, 2, 3, 4 DIN 1926.

PENTRU PACE. RĂSPUNS LA O ANCHETĂ

Ideea internaționalismului este pătrunsă adînc în toate domeniile; numai înguștii și meschinii pot aduce învinuiri de les-patriotism celor ce luptă pentru strîngerea raporturilor dintre toți oamenii.

Ideea de pace este în cugetul tuturor, nimeni nu se mai gîndește azi să facă apologia războiului, chiar cei ce poartă în ei germenii războiului nu mai au curajul adagiului „si vis pacem, para bellum" (dacă vrei pacea, pregătește războiul. — *trad. autorului*). Bineînțeles că în sufletul multora dorința de pace nu este decît un fariseism, interesele mînîndu-i la cultivarea indirectă a spiritului războinic pentru eventuale rezolvări ale nevoilor clasei din care fac parte.

Ideea contopită a *„Internaționalei pacifiste"* e cîștigată pentru toți. Dacă ați pune întrebarea aceasta tuturor conducătorilor militari — și dacă prin absurd ar fi obligați să răspundă —, nu știu cine ar mai avea azi curajul să rupă ramura de măslin ca atare și să se declare fățiș nu numai contra păcii, dar nici chiar pentru război.

Cine se mai îndoiește azi de necesitatea unei internaționale pacifiste, cînd toți se de-

* Urmează capitolele : Critica împărțirii altora, Istoria veche, Istoria medie, Epoca modernă, Epoca contemporană. Lucrarea a fost semnalată îndeosebi de revista „Arhivele Olteniei", anul IV, nr. 21—22 și anul V, nr. 1.

www.dacoromanica.ro

clară neagresivi, cînd societatea de azi e profund internațională? De aici și organizarea faptică a unei organizații bazată pe umanitarismul păcii mondiale.

Cum?

Întrebarea a doua, de fapt cea mai importantă, dă dezlegarea problemei.

Pacea definitivă nu va putea fi cîștigată decît atunci cînd vor înceta luptele de azi, bazate pe grave conflicte economico-sociale, de care nu se mai îndoiește nimeni că sunt primele determinante ale societății. Nu fac aci apologia „materialismului istoric", dar oare cel puțin azi nu rănile economico-sociale sunt cele mai grave, mai evidente? Pînă la încetarea acestor lupte, pacea nu va putea fi restabilită nu numai între popoare — așa cum urmărește Internaționala pacifistă —, dar nici în sînul aceluiași popor — căci această pace trebuie de rîvnit dacă vrem să ne numim umanitariști consecvenți concepției intrinsece noțiunii.

Există formațiuni care luptă pentru înlăturarea actualelor conflicte inter- și interior-naționale? *Sunt internaționalele muncitorești.* Nu e o frază de întrunire că menirea istorică a clasei muncitoare este de a înlocui ocîrmuirea capitalistă, ce-a dus la ruină societatea, reformată odinioară de clasa burgheză, pe cînd era factor revoluționar. Numai cînd o nouă orînduire economico-socială va îngloba întreaga omenire, numai atunci pacea va fi înfăptuită definitiv și luptele dintre oameni vor lua o altă alură, de emulații pur spirituale.

Deci Internaționala pacifistă, care înglobează pe intelectualii visători, sinceri iubitori de pace, nu va putea realiza idealul ei decît alăturîndu-se clasei muncitoare, ce luptă pentru adevărata pace internațională,

www.dacoromanica.ro

contra celor ce se folosesc de războaie externe ca diversiune de la evidenta lor exploatare internă.

„UMANITATEA", 1928, P. 149—150

PENTRU AMNISTIE, PENTRU ÎNTREAGA INTELECTUALITATE A ȚĂRII

România cunoaște de ani întregi un regim de oprimare a libertăților publice, de călcare a celor mai elementare drepturi cetățenești. Abuzul guvernanților a luat locul și tăria legii. Stările excepționale ilegale și anticonstituționale s-au permanentizat în ultimii zece ani.

Procesele politice s-au ținut lanț în toată țara, judecate toate, aproape fără excepție, în fața unor tribunale militare puse și menținute în funcțiune tocmai în acest scop și s-au terminat pentru cei aduși în fața lor cu ani mulți de închisoare și ocnă. Timp de zece ani după terminarea războiului, în plină pace Curțile marțiale și Consiliile de război au continuat și (continuă și azi infracțiuni politice.

Și cum au judecat se știe: după o instrucție sumară pe baza unui material scos prin bătăi și schingiuiri, cu dreptul de apărare îngrădit, fără dovezi, în fața unor judecători supuși disciplinei militare. Au fost condamnați oameni numai pentru credințele lor sociale, numai pentru curajul de-a afirma un crez politic. S-au dat ani de închisoare pentru că un muncitor a primit o carte sau o gazetă din străinătate. S-au condamnat oameni pentru că s-au găsit la ei cărți care se vînd în toate librăriile în mod liber. Zeci de muncitori și țărani au intrat în pușcărie pentru că

www.dacoromanica.ro

au participat la activitatea politică legală, dar în formațiuni adversare guvernului. Manifeste electorale trecute prin cenzură au fost nu odată prilej de grele condamnări. S-au înscenat procese absurde din toate punctele de vedere și totuși s-a condamnat.

În momentul de față în închisorile și ocnele României sunt peste 350 de condamnați politici. Peste 60 de muncitori, țărani și intelectuali au încă procese în curs în fața instanțelor militare din țară. De curînd la Galați au fost condamnați peste 20 de muncitori și studenți la 88 ani închisoare și sute de mii lei amendă. Așa se prezintă situația condamnaților politici.

Dar atenția opiniei publice trebuie să fie îndreptată și asupra unui alt punct. Războiul a lăsat în urma lui o serie întreagă de persoane militare. Mii de oameni au fost aduși în fața tribunalelor excepționale. Cînd războiul a fost condus așa cum se știe, condamnările mari care s-au dat pentru infracțiuni militare apar ca o mare și flagrantă nedreptate. Amnistiile care s-au dat n-au cuprins decît o mică parte dintre infractorii militari.

În fine, o a treia categorie de infracțiuni — infracțiuni cu caracter agrar — trebuiesc puse în evidență. Felul abuziv și nedrept în care s-a făcut reforma agrară a dat naștere nu numai într-un sat în cuprinsul țării la mari și adînci nemulțumiri. Conflictele cu autoritățile abuzive sau cu proprietarii lacomi au dus la ciocniri cîteodată violente. Au urmat procese care s-au terminat bineînțeles cu condamnarea țăranilor. Alături de acești noi infractori, în Ocnele Mari mai zac încă țărani condamnați cu prilejul răscoalelor din 1907.

În fața acestei situațiuni, opinia publică cinstită și mai ales intelectualitatea sunt datoare să ia atitudine cerînd și luptînd pentru

www.dacoromanica.ro

Amnistia generală politică, militară și agrară.

În acest sens s-a și constituit în București un comitet de inițiativă alcătuit din intelectuali, publiciști și muncitori care să înceapă o acțiune energică pentru obținerea amnistiei.

În lupta aceasta contăm pe concursul neprecupețit și prețios al întregii intelectualități și apelul pe care i-l adresăm suntem convinși că va fi ascultat, dat fiind că e vorba de ștergerea unor grave erori judiciare și unor flagrante nedreptăți.

Izbînda acțiunii noastre nu numai că va scoate din închisori mii de oameni, dar va aduce liniște și sprijinul răpit atîta vremuri în mii și mii de căminuri.

Sprijiniți acțiunea pentru amnistie a comitetelor locale din orașul D-stră și formați asemenea comitete acolo unde nu există.

Toate adeziunile se primesc pe adresa Comitetului central de amnistie din București, Aleea Mitropoliei 7.

Comitetul central de inițiativă.

C.G. Costa Foru, publicist; dr. C. Parhon, prof. univ.; N. Alexandri, fost senator; Ștefan Ciobanu, prof. univ., membru al Academiei; Gala Galaction, prof. univ.; P. Constantinescu-Iași, prof. univ.; Lucrețiu Pătrășcanu, Șt. Voitec, Mihai Cruceanu, avocat; și încă alte personalități.

„DIMINEAȚA" DIN 2 IANUARIE 1929

PAUPERIZAREA ȘCOALEI

Este cunoscut tuturor faptul desființării a numeroase școli secundare, de învățămînt teoretic, normal și profesional și nimeni nu neagă perspectiva accentuării pe această cale. Destinul istoric-implacabil și aproape

www.dacoromanica.ro

batjocoritor pentru iluştrii noştri struţi politici a făcut ca tocmai cei chemaţi la întinderea culturii, la dezvoltarea şcoalei să fie cioclii ei.

Un ministru „democrat" şi „ţărănist" alungă masele de la învăţătură, împiedică luminarea mulţimei, în numele căreia partidul său s-a abătut şi cerut posturile zece ani de zile.

Să mai recapitulez toate greşelile din lunile vecine începutului anului şcolar? Să reeditez scandalurile provocate din certurile cu întreg corpul didactic, să înşir numărul şcolilor desfiinţate, subvenţiile reduse sau tăiate complet, anarhia provocată cu măsuri pripite, cu începerea timpurie a cursurilor? De prisos.

Vreau să accentuez numai două fapte.

La început lupta a pornit contra liceelor şi gimnaziilor pe motiv că avem prea mulţi titraţi care aşteaptă slujbe la stat şi, că-n consecinţă, trebuie să se îndrepte elevii către şcolile profesionale, comerciale sau de meserii, pentru a-i pregăti mai bine spre viaţa practică. Dar curînd loviturile au început să cadă şi asupra acestor şcoli, nu numai că nu s-a încurajat de loc învăţămîntul profesional.

Curînd însă lupta a trecut în altă ramură a învăţămîntului, cel normal. S-au desfiinţat cu grămada şcoli normale de băieţi şi fete, unele chiar cu tot aparatul didactic utilate şi cu adînc trecut. S-a micşorat astfel numărul absolvenţilor, viitorilor candidaţi la posturile de învăţători: s-au redus astfel „luminătorii" satelor la numărul prezent, ca şi cum am fi avut suficientă ştiinţă de carte la ţară. Şi ca culme, anul acesta s-au desfiinţat şi bursele — inclusiv şi de la şcoli normale —, lovind tocmai în fiii de ţăran, care erau înlesniţi în cea mai mare parte de aceste

www.dacoromanica.ro

burse. Nici învățători noi, nici copiii la școală, indiferent de e liceu, normală sau mai știu eu ce.

Deci o evidențiere clară a urii împotriva luminării țăranilor și muncitorilor prin desființarea școlilor normale și a burselor, înlesnind pe cei săraci. O față demascată a spiritului oligarhic împotriva claselor muncitoare, o evidențiere a luptei de clasă, pe care îndrăznesc s-o nege tocmai slugile plecate ale capitalismului înscăunat de mult și la noi.

Și acum se anunță o nouă năzbîtie, ca s-o numim cu cel mai dulce calificativ.

Se anunță timid, bineînțeles la început, dar în continuarea unui proces mai vechi, că se va lăsa grija întreținerii școlilor secundare în seama comitetelor școlare. Știți ce înseamnă aceasta? Că statul a dat complet faliment, bineînțeles numai în ce privește întreținerea culturii. De fapt, repet, procesul e în continuare. De multă vreme ministerul nu mai dă nimic școlilor, decît salariul profesorilor de stat. Toată grija administrativă — și nu e așa de mică — cade în sarcina comitetelor, adică a părinților elevilor.

Și cînd vrea statul să încarce cu noi sarcini pe cetățeni — mai toți au copii de școală —? Tocmai în plinul celei mai acute crize, cînd clasele producătoare, indiferent de categorie, sunt mai pauperizate, mai lipsite de mijloace. Iată un mijloc sigur de a pauperiza, de a desființa școala.

Dl. Argetoianu tinde a se face ecoul unei noi diversiuni din lumea capitalistă: etatizarea întregii vieți economice, falită cu actualul sistem individualist al exploatării capitaliste.

Statul trebuie să preia în întregime grija școalei pentru răspîndirea culturii adînc în mase. Dar asta nu o va face statul actual, ci cel ce vine, al muncitorilor și țăranilor.

„VIITORUL SOCIAL" DIN 25 OCTOMBRIE 1931

www.dacoromanica.ro

Una din fețele crizei organismului social din România, cu nuanță de specific național, este lupta pe care astăzi o duc ocîrmuitorii împotriva școalei, de orice grad și categorie. Este un proces cunoscut de toți, început încă sub guvernarea țărănistă și culminat sub oblăduirea „apostolului neamului".

Într-o țară cu aproape cel mai acut analfabetism din Europa se iau deodată două măsuri care lovesc în învățămîntul primar rural. Se-nchid aproape jumătate din școlile normale actuale și chiar se desființează pe motiv că sunt prea mulți absolvenți pentru locurile vacante. Ca și cum creiarea de noi posturi n-ar fi fost o firească măsură pentru plasarea noilor absolvenți normaliști — măsură ce ar fi ușurat lupta contra ignoranței, care mai stăpînește încă satele noastre. Cifrele vorbesc de la sine : azi avem 47 elevi la un învățător și acela plin de grija salarului ce întîrzie cu lunile, a gospodăriei ce nu-i mai merge sau încărcat de diferite sarcini, dacă nu mai face și politică pe deasupra.

Sunt 68 elevi de clasă și nici o clădire nouă nu se mai construiește : nici un post nou nu se mai creiază. Ne explicăm de ce — după cifrele oficiale, care nu sunt exacte — numai în anul 1929/30 au rămas fără școală peste 357.000 de copii.

O a doua măsură, care indirect duce la același rezultat, fu desființarea burselor de la toate școlile și-n deosebi a celor de la școlile normale. În cine a lovit această măsură ? Numai în fiii de țărani, muncitori și mici funcționari, categoriile sociale cele mai oropsite azi, care nu mai pot continua cursurile, rămînînd unii cu școala pe jumătate sau aproape de sfîrșitul ei.

www.dacoromanica.ro

Cît privește intenția guvernului de a trece școala primară în sarcina comunei și a județului, ea echivalează cu o desființare a învățămîntului public. E întîiul și decisivul pas înspre formula: instrucția, o afacere particulară. Cine dispune de mijloace se va instrui; cine nu, va rămîne analfabet. Gestul era, de altfel, inevitabil într-o mișcare de regresiune pe care o execută societatea burgheză.

Aceeași dărîmare și-n învățămîntul mijlociu. Lupta o începuse „democratul" Costăchescu, desființînd licee și gimnazii pe motiv că sunt prea mulți absolvenți bacalaureați, care se înscriu la universități și cer posturi mai apoi. Prea se îndeasă tinerimea la carte, neglijînd învățămîntul practic, profesional! De altfel lupta împotriva celor dornici de învățămînt superior se anunțase cu înființarea bacalaureatului, organizat astfel că lovea în elevii săraci și în minoritari.

Că numai teama de prea mulți cărturari a fost imboldul campaniei de desființare a școlilor secundare, s-a vădit chiar sub ministeriatul țărănist, cînd trecu repede la desființarea a numeroase școli profesionale și de meserii, învățămînt practic doar.

Întreaga această politică ostilă școalei se încadrează perfect în sistemul capitalist, colorat de specificul local românesc.

S-ar putea obiecta însă că sub aceiași guvernanți s-au creiat numărul mare de școli, care au umplut toată țara imediat după război, s-au înființat bursele numeroase la toate categoriile de școli. Și atunci iată că ei au iubit cîndva școala!

Faptul își are explicarea lui firească.

Regimul capitalist, care înseamnă o industrializare, a avut nevoie de brațe de lucru mult mai „conștiente" decît servii regimului iobag anterior, necontestat și mai mult decît robii antichității. Mașina trebuie mînuită cu

www.dacoromanica.ro

pricepere, de aceea învățămîntul a luat în societatea burgheză o mare dezvoltare; bineînțeles dîndu-se lucrătorului atîta cultură cît credea capitalistul că este necesar. Nici prea prost, ca să nu-i poată produce cît mai mult; dar nici prea cult, ca să înțeleagă resortul exploatării sale.

În România, procesul acesta s-a repetat cu mai mare intensitate abia după război, cînd s-a înscăunat temeinic clasa capitalistă sub forma politică a Partidului Liberal. S-a cîntat pe toate tonurile aria industrializării României Mari, cu specificul local brătenist „prin noi înșine". De aci paradoxul — numai pentru un ochi neclar — că tocmai partidul marelui capital, liberalii, fu campionul lărgirii învățămîntului, deschizînd larg școlile mai ales fiilor de țărani, ce trebuiau să emigreze către orașe. Și că lucrul este așa, n-avem decît să constatăm că regiunile cele mai industriale — Transilvania și Banatul — au cei mai mulți știutori de carte.

Curînd însă se ajunge la un mare număr de absolvenți de universități și școli superioare, care nu pot fi toți plasați într-o industrie ce începe să stagneze. Criza capitalismului începe la noi de acum 2-3 ani; tot de atunci și piedeci puse titraților, ce încep să șomeze. Se înființează o pletoră de șomeri tineri intelectuali, care deocamdată timid își reclamă drepturile, curînd însă radicalizarea și înmulțirea lor poate deveni un ferment puternic de distrugere a ocîrmuirii de azi. De acum doi ani ministrul Costăchescu a declarat speriat: avem prea mulți licențiați, pregătim o armată de nemulțămiți! Deci desființarea școlilor secundare, greutăți puse studenților.

Criza se agravează însă. Țărănimea se pauperizează, e pe panta rapidă a unei mari nemulțumiri, ce poate duce la revoluționarea

www.dacoromanica.ro

ei. Ce-i de făcut? Mai trebuie luminat țăranul, ca să vadă mai limpede unde-i buba? Firește că nu.

Deci închiderea indirect și a școlilor de la țară, alungarea fiilor de țărani de la școlile orășenești; întuneric peste sate. Întuneric cît mai adînc, ca diversiunile să-și poată găsi cale ușoară, ca unirea forțelor conștiente să nu se facă, ca eventuala represiune să fie cît mai adîncă.

Iată explicația naturală a inflației școlare în prima decadă postbelică și a campaniei de distrugere a școalei, a culturii, în ultimii doi ani. (Știm prea bine că această politică se motivează cu nevoia economiilor bugetare. Dar de ce oare statul burghez, ajuns la strîmtoare, trebuie să sacrifice tocmai școala și nu armata sau aparatul justiției, de pildă? Răspundem: fiindcă aceste două instituții îi formează armătura, pe cînd cultura, în cazul cel mai bun, este pentru el o preocupare secundară.)

Cum va ieși socoteala la urmă nu ne prea înșelăm. E prea tîrziu acum pentru revenire. Țărănimea s-a deșteptat suficient, ca să nu-și dea seama, și fără puțina școală ce i-a hărăzit-o clasa conducătoare, unde este răul și unde salvarea sa. Dacă pentru moment nu s-a organizat clarificarea ei, criza acută economică va coace repede și acest de-al doilea factor al revoluției sociale, cel subiectiv.

„SPRE STÎNGA" DIN DECEMBRIE 1931

SEMNE BUNE

La finele lui octombrie și începutul lui noiembrie mare frămîntare la Facultatea de medicină din Iași, deoarece nu se trimiseseră fondurile necesare pentru asigurarea funcționării laboratoarelor și clinicilor. Era ne-

www.dacoromanica.ro

voie de două milioane, pe care însuși rectorul de la Iași s-a prezentat primului ministru să le ceară. Obținînd aprobarea nu știu din ce fond, trece în cabinetul secretarului general, de la care află însă că nu poate obține ordonanțarea, fondul la care se referise dl. Iorga fiind epuizat.

Se încep cursurile și rectorul întorcîndu-se cum a plecat, studențimea se agită, neputînd învăța fără clinici și laboratoare, atît de strict necesare unei Facultăți de medicină. Se adună, se trimite o delegație la București, care nu obține decît 700.000 lei din diferite sume — studențimea nemulțumită ia o hotărîre energică: greva. În unanimitate se hotărește abținerea de la cursurile teoretice, cu care doar se parodia numai învățămîntul la facultate.

Pentru întîia oară o grevă pentru revendicări profesionale și fără nici o distincție între colegi după cine știe ce criterii șovine sau politice. Un incident dovedește caracterul grevei. Cîțiva studenți de la alte facultăți, încercînd să molesteze pe medicinișii evrei, sunt împiedicați; unitatea grevișilor era complectă. Și de aceea greva reuși.

Decanul îi convocă și le cere să renunțe la grevă pentru a nu stînjeni, prin neplăcuta impresionare a forurilor superioare, intervențiile oficiale. Se declară că-n cazul nesatisfacerii legitimelor lor cereri, corpul profesoral însuși se va alătura mișcării lor. Iată o declarație smulsă numai de atitudinea dîrză și conștientă a studenților.

Și-n adevăr, mișcarea lor avu succes. Rectorul fu chemat urgent la București, punîndu-i-se la dispoziție cele două milioane. Și numai astfel greva încetă. Dar studențimea trebuie să fie atentă, căci funcționarea e asigurată numai pînă la 1 ianuarie, de cînd se va aviza. Pentru studențime altă avizare nu

www.dacoromanica.ro

există decît folosirea mijloacelor care au dus azi la reuşită.

Şi cînd ne amintim că Facultatea de medicină din Iaşi a fost focarul cuzismului, plecat orînduirii şi mijloc bun de diversiuni, n-avem dreptul să recunoaştem în noua atitudine a studenţimii un semn bun ?

„STUDENŢIMEA NOUĂ" DIN 15 NOIEMBRIE 1931

MENTALITATE NOUĂ ÎN ROMÂNIA

Înaintea închiderii Parlamentului român, Camera deputaţilor şi Senatul au votat o lege numită universitară, care este complect reacţionară şi care n-are nimic a face cu avantproiectul propus de universităţi la cererea ministerului. De exemplu, la articolul 8 se prevede controlul studenţilor în afara universităţii şi interzicerea de participare la activitatea politică. Bursele acordate studenţilor săraci sunt supuse unor condiţii poliţieneşti. Pentru profesori li s-a stabilit domiciliul în oraşul universităţii şi interzicerea altor preocupări, cu toate că astăzi li s-au redus salariile, ba chiar nici nu li s-au achitat cîteva luni. Legea prevede cîteva dispoziţii personale ; sunt numiţi prieteni ai guvernului.

Senatele universităţilor de la Bucureşti, Iaşi şi Cluj au protestat în unanimitate contra acestei legi, care desfigurează proiectul pe care l-au trimis ele şi au cerut ca legea să fie supusă din nou unei discuţii. Primul ministru a respins cererea tuturor colegilor săi şi se anunţă un nou conflict.

În acelaşi timp s-a votat o altă lege care modifică statutul învăţămîntului secundar. Pentru că sunt o mulţime de licenţiaţi care aşteaptă în zadar o numire în învăţămînt în

www.dacoromanica.ro

urma închiderii unui număr mare de şcoli, s-a hotărît foarte simplu suspendarea examenelor de capacitate. Asociaţia licenţiaţilor a protestat, dar fără nici un rezultat. Agitaţia printre şomeri e destul de mare.

Dar nici situaţia profesorilor şi învăţătorilor în funcţie nu este mai bună. Salariile nu sunt plătite de 4-5 luni, pentru învăţători de 5-6 luni. Asociaţia învăţătorilor, organizaţie oportunistă şi naţionalistă, obosită de atîtea memorii adresate guvernului şi regelui, a declarat în cele din urmă că a epuizat toate mijloacele de luptă, dovedindu-se ineficace.

Dar membrii corpului didactic şi-au revenit, căutînd alte mijloace de luptă. În ultimul timp cei din Roman, oraş din Moldova, au refuzat să mai intre în clasă, s-au întrunit şi au votat o moţiune de protest. Cei din oraşul şi judeţul Buzău (Muntenia), în număr de aproape o mie, s-au adunat la sediul asociaţiei şi au manifestat în faţa administraţiei financiare, cerînd plata salariilor întîrziate. Agitaţia este tot atît de mare şi printre profesorii din Tg. Mureş (Transilvania), care au ameninţat pe prefect.

Pretutindeni deci nemulţumirea deschide calea unui nou spirit, spirit revoluţionar.

„L'INTERNATIONALE DE L'ENSEIGNEMENT" („INTERNAŢIONALA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI"), PARIS, AVRIL 1932. P. 11—12.

PENTRU CONGRESUL MONDIAL CONTRA RĂZBOIULUI

În ultimul timp pregătirea congresului mondial se face într-un tempo viu ; ideea lansată de cei doi mari scriitori (Romain Rolland şi

www.dacoromanica.ro

Henri Barbusse. — *N.A.)* a prins în mijlocul maselor ca sămînța cea bună. Şi-n timp ce conducătorii social-democraţi au refuzat participarea, secţiunile şi organizaţiile socialiste trec peste capul lor şi-şi trimit adeziunile. Celelalte organizaţii revoluţionare muncitoreşti toate au înţeles scopul grandios al congresului şi s-au alăturat cu entuziasm iniţiativei lansate de cei cîţiva intelectuali, figurile cele mai luminoase ale vremurilor de azi.

S-a lărgit comitetul de iniţiativă, format din reprezentanţi cunoscuţi ca prieteni şi luptători ai maselor. S-au primit adeziunile celor mai importante formaţiuni proletare: Internaţionala Comunistă — care n-a pus nici un fel de condiţii, intrînd alături de celelalte organizaţii —, S.O.I. (Ajutorul muncitoresc internaţional), M.O.P.R., Internaţionala Roşie sindicală, Asociaţia scriitorilor revoluţionari, Asociaţia internaţională a studenţilor, I.T.E. (Internaţionala muncitorilor din învăţămînt) etc.

În Franţa, de pildă, lupta de pregătire a congresului ocupă astăzi primul plan de acţiune. În fiecare sindicat, în fiecare regiune, în fiecare organizaţie muncitorească la ordinea de zi se pune chestiunea congresului, pentru care sunt deja aleşi sute şi sute de delegaţi aleşi. Iar cu prilejul manifestaţiilor grandioase de la 31 iulie şi 1 august, mii de participanţi şi-au dat deja adeziunea şi s-au hotărît să lupte prin orice mijloc de-a împiedica războiul. Numai la meetingul ţinut la 31 iulie de muncitorimea regiunii pariziene la Saint Denis au participat cam 20.000 de muncitori, în special femei şi tineri, celor ce li se vor cere jertfele cele mai grele în caz de război. Entuziasmul a fost de nedescris, căci aici masele îşi pot impune voinţa lor.

Congresul nu s-a putut ţine la 28 iulie la Geneva nu numai din pricina autorităţilor

www.dacoromanica.ro

elveţiene de a da aprobarea necesară, ci şi din nevoia ce s-a simţit de a se da o şi mai largă exprimare a voinţei maselor contra războiului. Din ce în ce curentul a prins şi de aceea pregătirea trebuia să se facă mai perfect. Vor fi antrenate nu numai organizaţiile, ci întreaga masă de proletari, indiferent de organizaţiile lor profesionale sau politice, aşa ca acest congres să exprime în adevăr voinţa întregului proletariat mondial contra oricărei tendinţe capitaliste de a ataca patria construirii socialismului. *Proletariatul român nu trebuie să lipsească,* cuvîntul său trebuie strigat alături de acel al intelectualilor ce vor fi reprezentaţi.

Paris, august 1932

„BULETINUL MIŞCĂRII ANTIRĂZBOINICE" DIN 25 AUGUST 1932

AMSTERDAM

Congresul antirăzboinic de la Amsterdam se deosebeşte fundamental de toate celelalte congrese şi conferinţe „pentru pace". Din însăşi titulatura lui se poate distinge imediat caracterul precis: hotărîrea energică a participanţilor de a lupta efectiv pentru împiedicarea războiului imperialist, fie între statele capitaliste, fie împotriva Uniunii Sovietice. Mulţimea congreselor anterioare — cel mai recent de la Viena — împrumută masca pacifică „pentru pace", cînd de fapt nu sunt decît derivate ale claselor capitaliste, prin mijlocirea Ligei Naţiunilor sau a ideologilor pacifişti burghezi. Sunt paravane de amăgire a maselor, totdeauna împotriva oricărui război, dar care în ultimul timp par a se manifesta în acest sens. În adevăr, campaniile antigaz, destăinuirile noilor invenţii de distrugere prin maşini perfecţionate de război,

www.dacoromanica.ro

ca și atitudinile atîtor organizații național-războinice din toată lumea au trezit conștiința maselor, ce încep a-și manifesta neliniștea și teama de un nou război.

Clasele capitaliste știu că de data aceasta proletariatul nu va mai suporta o nouă experiență 1914; că-n fruntea proletariatului stau organizații de luptă hotărîte și perfect conștiente și, de aceea, ele recurg la diversiuni pentru a amăgi din nou masele, ascunzîndu-și adevăratele lor intenții războinice. Conducătorii capitaliști nu sunt războinici prin firea lor; războiul este o necesitate legată fatal de organizația economică capitalistă. De aceea, ușor ei pot desimula pregătirea războinică prin atitudini verbaliste de pace.

Dar multiplele conferințe de pace, pentru dezarmare, care duc la contrarul de pace, care cer război contra U.R.S.S.; întrevederi ministeriale și semnări de pacturi de neagresiune, care devin petece de hîrtie — toate sunt încercări descoperite azi și demascate în ochii sincerilor pacifiști.

Cel dintîi congres de veritabilă pace ținut de la 1918 pînă azi a fost congresul de la Amsterdam. El înseamnă o dată de mare importanță istorică. Manualele de istorie de mîine vor trece cu litere groase zilele de 27—29 august 1932, zilele de mobilizare a tuturor forțelor conștiente pentru acțiunea de împiedicare a războiului. În mai puțin de trei luni de la lansarea manifestului celor mai strălucite figuri contemporane ale gîndirii: Romain Rolland, Barbusse, Maxim Gorki și Einstein, au răspuns peste 2.200 de delegați a 30.000 organizații cu 30 milioane aderenți. În orașul cunoscut din evul mediu prin toleranța sa s-au adunat reprezentanții celor mai diverse organizații, în frunte cu aleșii marilor mase muncitorești și alături

www.dacoromanica.ro

de fruntașii gîndirii, pentru a se sfătui și înțelege asupra mijloacelor de luptă contra războiului.

Din primele clipe s-a stabilit un acord desăvîrșit și, de aceea, congresul n-a fost prelungit, ci imediat delegații au plecat spre locurile de unde au pornit pentru a acționa în sensul hotărîrilor luate. Un birou permanent ales dintr-o executivă de 100 de membri, reprezentanți ai tuturor curentelor, s-a constituit pentru coordonarea muncii începute. Sediul a fost fixat provizor la Paris, unde, probabil, va rămîne.

Congresul de la Amsterdam a reușit să precizeze voința maselor de a lupta împotriva războiului, evident din ce în ce mai apropiat: el a reușit să coordoneze acțiunile disparate și să treacă la fapte precise. Astăzi există un front unic anticapitalist și un stat major mondial antiimperialist. Orice forță ce vrea să se alăture armatei în luptă are cui să se adreseze. Același lucru pentru cei din România, unde s-a constituit un comitet central la București și unde se organizează comitete regionale și locale.

Lupta s-a început la Amsterdam; succesul final care duce la înlăturarea definitivă a războiului prin desființarea cauzelor generatoare, societatea capitalistă, nu e departe.

„NU" DIN 2 OCTOMBRIE 1932

DESPRE NAȚIONALISM, ORORILE RĂZBOIULUI ȘI DISPARIȚIA LUI

Interviu

În primul rînd țin să menționez, pentru edificarea cuvîntului „naționalism", învăluit în mister, că sunt două feluri de naționalisme.

www.dacoromanica.ro

Întîi există naţionalismul constructiv, creiat de oprimaţii veacului XIX şi adoptat de falanga „paşoptistă", a cărei ideologie cuprindea : Libertate, Egalitate şi Fraternitate ; iar astăzi, după război, care se manifestă, mai ales prin fascism.

Legiunile lui Mussolini, căştile de oţel verzi ale lui Hugenburg, Hitler, Garda de fier la noi şi altele aiurea, care nu fac altceva decît să pregătească spiritele pentru un nou război imperialist ce se pregăteşte, cu toate că Liga Naţiunilor are curajul să susţină că va menţine pacea. Şi desigur va obţine tot atîta succes ca-n conflictul chino-japonez, Bolivia şi Paraguay, fără să mai ţină seama de conferinţele eşuate, fiindcă astfel dictează interesele celor ce-o patronează.

Victimele trecutului război pot servi ca cel mai convingător argument contra prăpădului care va veni, bineînţeles dacă nu-l vom preîntîmpina cu forţe conştiente. Cele mai expresive aspecte din toate statele beligerante se oglindesc în această tabelă : nouă milioane morţi, douăzeci de milioane răniţi. Şi se mai cifrează la încă douăzeci milioane numărul scăderilor naşterilor, afară de imensul micşorării vitalităţii la femei şi copii, complect degeneraţi în urma catastrofalei urgii.

Dacă ar defila toţi morţii civili şi militari din timpul războiului, cîte patru în rînd, cîte 10.500 pe oră, defilarea ar ţine cel puţin cinci luni şi jumătate. Îmi amintesc că, fiind la Paris, într-o zi de 1 august, foştii combatanţi au făcut o demonstraţie împotriva războiului. Congresul era format din cei mai îngrozitori invalizi, care din cauza formalismului stupid n-au fost nici cel puţin pensionaţi.

Veniseră oameni fără mîini şi fără picioare, epileptici, feţe schimonosite, fiinţe cu plămînii distruşi, dar care nu primiseră nimic

www.dacoromanica.ro

de la statul care le-a provocat deformațiile, fiindcă întîrziaseră cu cîteva zile actele birocrației.

Mijlocul esențial de-a se împiedica dispariția războiului, cînd noile invențiuni pun în imposibilitate de apărare, ar fi să se accentueze mentalitatea muncitorilor și intelectualilor, convingerile politice prin: Război războiului!

Explicîndu-se care sunt adevăratele cauze ale războiului — care nu sînt legate de natura omului, ci de organizația socială și economică.

Trebuie părăsită pasivitatea, care s-a dovedit infructuoasă, prin unirea temeinică a tuturor celor pătrunși de grozăvia viitorului măcel vom izbuti să doborîm războiul, îndepărtînd pe provocatorii lui.

Căci a sta impasibil, așa cum fac umanitariștii de paradă, o fi bine, dar numai pentru d-lor. Cine asistă la săvîrșirea unei crime și nu ia apărarea victimei este socotit complice chiar de doctrina burgheză.

Și nimeni dintre noi n-are interesul să stea în expectativă, pentru că prin neactivitate sprijinim chiar pe acei care ne ucid.

„PAX" DIN 30 OCTOMBRIE 1932
UN FRAGMENT A FOST REPRODUS ÎN „VIAȚA UNIVERSITARĂ" DIN 15 FEBRUARIE 1933

DUPĂ CONGRESUL DE LA AMSTERDAM

Ecoul grandiosului congres antirăzboinic de la Amsterdam răsună pretutindeni în lume. Și dacă ar fi să luăm numai exemplul Franței, țara care a reacționat cel dintîi intens împotriva pregătirilor războiului ale imperialiștilor locali, informațiile sunt edificatoare.

www.dacoromanica.ro

Imediat după congresul de la Amsterdam s-a ţinut la Paris în sala „Bullier" din cartierul Latin — cea mai vastă încăpere de întruniri publice — un meeting grandios cu cei ce-au fost delegaţi la congresul de la Amsterdam şi cu participanţii care au fost împiedicaţi din diferite motive să vină la Amsterdam — în frunte cu delegaţii ruşi Maxim Gorki şi Şvernic. A fost atîta lume, încît s-a oprit circulaţia pe întreg bulevardul din faţă, ţinîndu-se meetinguri şi-n stradă, fapt folosit ca pretext de poliţia pariziană să provoace mulţimea. Reacţiunea a fost atît de puternică, că o adevărată luptă s-a dat, cu aproape 300 victime. Întruniri de protestare au urmat imediat în toată Franţa. La Paris s-a constituit un comitet special al victimelor, prezidat de Barbusse şi alţi scriitori, care a provocat o reacţie puternică în toată opinia publică şi-n masele muncitoreşti îndeosebi. Aşa ştiu să răspundă muncitorii şi intelectualii neînfricaţi de aiurea la provocările poliţieneşti.

În decursul lunii septembrie, în fiece seară, la Paris şi-n toate centrele Franţei, se ţin întruniri convocate de cei 600 delegaţi la Amsterdam, pentru a-şi depune rapoartele lor, de fapt prilejuri noi de-a lărgi acţiunea contra războiului, abia începută doar la Amsterdam. Pe de altă parte, din iniţiativa deputatului Nicole, s-a constituit un comitet special al celor 400 delegaţi socialişti, social-democraţi sau independenţi de la Amsterdam, pentru a lărgi acţiunea de aderare la campania antirăzboinică în sînul Internaţionalei II-a şi pentru a demasca atitudinea trădătoare a şefilor ei. Între altele, în sînul secţiei franceze s-a dat mandat şefilor de stînga Paul Faure şi Zyromski să aducă la ascultare pe membrii partidului, care au înţeles menirea lor ca prole-

www.dacoromanica.ro

tari. Şi adeziunile din partea lucrătorilor socialişti cresc mereu, trecînd peste capul şefilor, trădători ai intereselor de masă. Chiar şeful delegaţiei regiunii pariziene, Poupy, a vorbit la „Bullier" şi a fost unul din oratorii cei mai ascultaţi.

Se vădeşte astfel minunat caracterul de front unic al tuturor forţelor antirăzboinice în nota justă a apelului lui Romain Rolland şi Barbusse, a lucrărilor congresului de la Amsterdam şi a acţiunii de masă care urmează pretutindeni după acest congres.

Exemplul Franţei trebuie să-l urmăm şi noi. Şi dacă puţine sunt adeziunile din partea organizaţiunilor socialiste şi social-democrate — citäm doar Comitetul central al Partidului Socialist-Independent şi secţiunea social-democrată din Chişinău —, alte grupări şi-au dat adeziunea: societatea pensionarilor din Iaşi sau diferite ateliere fără caracter politic, dar mai ales o serie de intelectuali care n-au activat în nici o organizaţie muncitorească. Pot fi învinuiţi de agitaţia comunistă, de pildă, preotul Tomşa din Leova sau atîţia profesori universitari că fac jocul unui partid politic de la noi?

De unde deci învinuirea de agitaţie comunistă pe care Siguranţa generală alături de guvernanţii ţărănişti şi presa întreagă din Bucureşti — în provincie sunt excepţii onorabile — o aruncă acţiunii contra războiului, condusă de un grup de intelectuali în afară de partide. Este o provocare sfruntată din partea celor ce vor războiul, ca urmaşii profitorilor de ieri şi cioclii războiului de mîine, împotriva cărora protestăm fără a da înapoi.

„BULETINUL MIŞCĂRII ANTIRĂZBOINICE" DIN 2 NOIEMBRIE 1932

www.dacoromanica.ro

În ultimul timp și-ndeosebi în urma loviturilor aduse școalei de guvernul anilor 1931—1932, membrii corpului didactic și-ndeosebi secundarii se agită pentru organizarea lor pe alte baze ca pînă acum. Tineretul universitar nu este încă despărțit cu totul de școală ; de curînd ei au părăsit-o, dar o mare parte din ei vor reintra ca profesori în sînul ei ; iată de ce această problemă didactică trebuie să-i intereseze.

În România au funcționat de la război încoace — căci înainte situația excepțională, privilegiată a profesorului îi ținea departe de nevoia organizării — trei asociații, după cele trei grade de învățămînt, abia în 1930 grupate într-o federație comună. Lupta acestor asociații n-a fost însă efectivă, dovadă situația grea de astăzi a membrilor corpului didactic din punct de vedere material, de unde decurge și desconsiderarea morală, ca să nu mai vorbim de starea mizerabilă a școalei, nu numai neglijată, dar pe cale de ruină.

E drept, în ultimele luni ale anului școlar trecut, agitația membrilor din învățămînt și mai ales ale învățătorilor a cunoscut o evoluție puțin obișnuită la noi. Flămînzi literalmente, nu la figurat, dascălii de la țară au căutat să se întrunească și să demonstreze chiar în toate județele, dar în multe locuri au fost împiedicați. În unele centre s-au auzit oratori îndrăzneți și demonstrații pe stradă au urmat, ca orice altă organizație muncitorească.

La congresul secundarilor de la Galați s-a vorbit de grevă și de sindicalizare, termeni ce corespund unor mijloace de luptă necunoscute acestui corp, ce se considera select pînă atunci, distanțat față de muncitorimea din fabrici și ateliere, ale căror metode le cer și ei

www.dacoromanica.ro

acum. La adunarea generală a federației de la 29 mai s-a ajuns la punctul culminant prin acel verbiaj quasirevoluționar al lui Forțu, și mai puțin al altora, în urma căruia guvernul ar trebui să demisioneze.

De atunci lefurile s-au plătit regulat sau aproape, de guvernul actual, din anumite socoteli politicianiste. Cît va ține această plată regulată, vom vedea. Pe de altă parte, secundarii și-au plătit lefurile în restanță de la comitetele școlare și abia în ultimul timp se evidențiază un conflict între aceste comitete și profesorii care nu vor să restituie ceea ce-au luat doar ca împrumut.

Dar masa mare de învățători au salariile neachitate din anul trecut și primăvara recentă pe cîte 4—5 luni. Au renunțat ei la aceste drepturi, pentru care s-au angajat în datorii? Se pare că trecutul s-a uitat. Și comitetele asociațiilor nu mai dau nici un semn de viață categoric.

Asociația n-a fost în stare să îmbrățișeze efectiv acțiunea din masa largă a dascălilor și s-o canalizeze pe-o cale justă. A existat în această masă de salariați, de nedreptățiți un larg curent revoluționar în sensul larg istoric al cuvîntului, care era chezășia unor prefaceri nu numai pentru starea materială a dăscălimii, ci și pentru adînca prefacere a școlii. Asociația n-a fost în stare să dea directive precise acestui curent puternic, să-l facă să vieze pe căi clare, ordonate și demne de-o victorie finală.

Începutul de prefaceri al ideologiei membrilor corpului didactic nu va rămîne însă sterp. Chemarea vremii a ajuns și la acești surzi pînă-n prezent, dovadă agitațiile, sporadice deocamdată, pentru sindicalizare. Acea-

www.dacoromanica.ro

stă sindicalizare se va face și peste capul celor ce n-o vor. Dar cum? Este o întrebare ce comportă un răspuns mai larg *.

„VIAȚA UNIVERSITARĂ" DIN 19 NOIEMBRIE 1932

INTELECTUALII ȘI RĂZBOIUL

Rezoluția
conferinței delegaților profesori
de la congresul antirăzboinic
de la Amsterdam

Membrii învățământului prezenți la congres constată că-n toate statele capitaliste și coloniale, bugetele instrucției publice și mai ales creditele școalelor pentru mase — școala primară — sunt reduse sau anulate fără scrupul, în timp ce cresc în proporții monstruoase bugetele de război.

Că aspru loviți prin părinții lor din cauza șomajului și scăderii salariilor, copiii muncitorilor și țăranilor zac într-o mizerie fiziologică, fără ajutoare, muritori de foame.

Că sub masca pacifismului și a neutralității școlare se dezvoltă în școală șovinismul, ura de rase numite inferioare și a minorităților naționale, ca și campaniei de ură în contra Rusiei sovietice.

Sunt de părere că:

Membrii corpului didactic mondial trebuie să-și dea seama de rolul important pe care-l pot juca în lupta contra războiului și invită pe toți colegii de-a răspunde presiunei ideologice și economice exercitată de burghezie asupra copilului în școală.

* Se organizase — cum am arătat într-un articol mai vechi — o grupare de I.T.E. (Internaționala muncitorilor din învățământ), ce ținuse un congres la Hamburg în august același an. Grupul Român salută congresul grupului englez I.T.E.

www.dacoromanica.ro

1. Intensificînd lupta contra manevrelor șovine ;
2. Susținînd revendicările de limbă ale minorităților naționale ;
3. Refuzînd de-a participa la serbările șovine sau comemorările imperialiste ;
4. Opunînd organizațiilor burgheze de cercetășie și de educație militară organizațiile proletare ale tineretului și copilăretului ;
5. Făcînd apel la organizațiile muncitorești pentru a se opune reducerilor în domeniul școlar și pentru a organiza sfaturi de părinți, așezînd astfel școala sub influența proletariatului ;
6. Sprijinind din toate forțele lor mișcarea proletară îndreptată contra capitalismului producător de războaie.

Și-și mai manifestă dorința că organizațiile sindicale internaționale ale învățămîntului să realizeze frontul unic pentru a duce lupta contra războiului în cadrul directivelor date la congresul mondial de la Amsterdam.

„VIAȚA UNIVERSITARĂ" DIN 19 NOIEMBRIE 1932

SINDICATELE ȘI PROFESORII

Sunt două noțiuni care de mult în străinătate au fost unite. Cum cea mai mare parte a tineretului nostru nu cunoaște legătura dintre sindicalism și corpul didactic, îmi permit a da aci cîteva date informative, ce pot folosi și altora. Chestiunea privește și pe o parte din studenți, cei ce-n curînd își iau licența în litere și științe și se pregătesc a intra în învățămînt — dacă vor găsi locuri.

În Franța existau dinainte de război sindicate, în care intrau învățătorii și profeso-

www.dacoromanica.ro

rii secundari, alături de „amicale". Primele erau afiliate Confederației muncii, care înglobă toate sindicatele muncitorești organizate pe baza luptei de clasă și celelalte principii socialiste. „Amicalele" erau organizații în felul asociațiilor de azi din România care nu vreau să ia contact cu masa muncitorească și-n consecință activitatea lor era aproape nulă din punct de vedere al apărării intereselor de breaslă. După război situația s-a schimbat.

Datorită crizei în care a intrat și școala, întreaga masă dăscălească și-a dat seama că numai prin luptă se poate cîștiga o situație mai bună și de aceea aproape toți membrii corpului didactic s-au organizat pe baze sindicale. Astăzi există două mari organizații : *Syndicat National* și *Federation d'Enseignement,* deosebite ca metodă de luptă.

Prima cuprinde aproape numai învățători și institutori, în număr de 80.000, din 120.000 cîți sunt în toată Franța ; ei sunt afiliați la Confederația generală a muncii. A doua înglobează un număr mai restrîns de membri ai corpului didactic, dar sunt grupați la un loc de toate gradele : sunt afiliați la Confederația generală a muncii unitară, luptînd energic, convinși că starea actuală de lucruri trebuie schimbată imediat.

Secundarii din această federație au și un organ propriu, *l'Université syndicaliste.*

În Germania există o mare organizație sindicală *Volksschule Vereinigung* cu 150.000 de membri, cam de aceeași proporție față de alte organizații din Franța. Aici nu există altă organizație revoluționară, ci minoritatea s-a format în așa-numită R.G.O., opoziția care lucrează în sînul aceleiași corporații. Ea are și organul propriu, *Der opositioneler Lehrer,* spre deosebire de organul majoritar *Der Volkslehr,* care apare la Berlin. Acum este o acțiune de transformare pe bază mai de

www.dacoromanica.ro

stînga a întregii asociații sindicale. La fel este situația și-n Austria, unde întreaga masă a institutorilor și profesorilor din Viena, de pildă, e organizată în sindicate.

În Anglia există sindicate pretutindeni afiliate vechilor *Trades-Unions* (Uniunile muncitorești), afiliate Internaționalei sindicale de la Amsterdam. Majoritatea revoluționară este grupată în *Teacher's Labour Ligue*.

Pe aceleași baze sunt organizații și-n Statele Unite, unde abia de curînd, și deocamdată numai la New York, s-au format grupe sindicale de stînga. În Belgia organizația sindicală e foarte puternică, numai social-democrații sunt peste 30.000, în sînul cărora acționează o minoritate revoluționară.

La fel și-n Luxemburg, unde Asociația catolică nu are nici un răsunet în mase. În Spania, după revoluție mai ales, toți învățătorii și profesorii sunt organizați în sindicate afiliate la cele două Confederații : reformistă și sindicalisto-revoluționară. Ultimii au un organ, *Por la lucha* (Pentru luptă).

În Cehoslovacia există împrejurări favorabile de sindicalizare, deoarece 99% din corpul didactic sunt organizați în diferite formațiuni, dintre care cele mai active sunt acele asociate Confederației muncitorești.

Există acolo așa-numita grupare *Frontul de stînga,* care cuprinde peste 1.000 de profesori și învățători, care editează cărți, țin conferințe, fac expoziții și alte mijloace de propagandă pentru cultura școlară cea mai nouă, popularizînd progresele în acest domeniu din Rusia sovietică.

În Polonia sunt organizați pe naționalități și de aceea lupta de sindicalizare e mai grea în corpul didactic. Există totuși numeroase sindicate cu minoritate revoluționară foarte activă. De asemeni, în Bulgaria mișcarea sin-

www.dacoromanica.ro

dicală de mult timp a pătruns printre învăţători.

Şi-n afara Europei există puternice mişcări sindicale. În toate statele Americii Latine sunt organizaţii similare. În Mexic a făcut mare vîlvă greva institutorilor de la Petosa, care a ţinut cîteva luni anul trecut.

În Japonia, China, Australia, mişcarea sindicală printre profesori are aderenţi şi organizaţii. În Rusia sovietică sindicatele didactice numără 1.200.000 de membri.

Există şi organizaţii internaţionale. Dacă sindicatele reformiste sunt grupate în jurul unui birou cu sediul la Strasbourg, S.P.L. — celelalte sunt strîns unite în jurul I.T.E. (l'Internationale des travailleurs de l'enseignement), cu sediul la Paris, numărînd peste 1.300.000 de membri. Ea a avut al VII-lea congres la Hamburg în august recent.

„VIAŢA UNIVERSITARĂ" DIN 18 DECEMBRIE 1932

ÎNTRE STUDENŢI ŞI PROFESORI

O informaţie pe care am citit-o nu de mult într-o publicaţie străină m-a făcut să reîmprospătez chestiunea raporturilor care trebuie să domnească între profesorii universitari şi discipolii lor profesionali. Cu prilejul formidabilelor mişcări studenţeşti din decembrie, a celor cîteva mii din Atena, s-au produs ciocniri cu poliţia, în cursul cărora, afară de numeroşi studenţi, au fost molestaţi de poliţişti şi doi profesori universitari.

Faptul recent mi-a amintit procesul unui profesor universitar de la Belgrad, care a suferit o acţiune judiciară învinuit de-a fi luat partea studenţilor ce s-au agitat prin continui greve împotriva regimului dictatorial mai tot anul trecut. Nu pot uita, între altele, că pro-

www.dacoromanica.ro

fesorul Dana de la faimoasa Universitate americană Harward nu s-a sfiit să figureze în fruntea delegaţiilor de la congresul din Amsterdam şi-n comitetul naţional în contra războiului din Statele Unite, care numără mii de studenţi ca aderenţi.

Şi altele încă.

Problema raporturilor dintre profesori şi studenţii lor s-a pus în repetate rînduri la noi, îndeosebi pricinuită de influenţa nefastă pe care au folosit-o unii din ei ce s-au folosit de „entuziastele secături", asta după ce aceştia din urmă le-au întors spatele în scopuri de politică personală. Nu se cunoaşte decît un singur caz: acela al profesorilor cuzişti sau „gardişti" în vremea din urmă, care n-au pregetat a ţine conferinţe, a aproba vandalisme şi a le cere voturile în acelaşi timp pentru confortabilele scaune de parlamentari.

Deci forurile universitare n-au luat niciodată atitudine în faţa acestor vădite imixtiuni ale profesorilor printre învăţăceii lor. Niciodată vreo autoritate superioară şcolară n-a găsit culpabilă acţiunea de solidaritate şi inspiraţia chiar a profesorilor faţă de studenţi nici atunci chiar cînd aceştia au fost consideraţi vinovaţi şi pedepsiţi pentru agitaţii, de care bineînţeles erau absolviţi la proxima şedinţă a aceluiaşi senat universitar; care a fost atitudinea acestor foruri în asemenea împrejurări?

...Profesorii au datoria de-a se interesa îndeaproape de viaţa studenţilor — şi-ndeosebi în vremurile grele de azi —, de interesele lor materiale, care-i împiedică pe mulţi de a-şi putea continua studiile, pe unii chiar excluzîndu-i cu totul. Începutul care s-a făcut după război cu organizarea căminurilor şi cantinelor pentru studenţi, este bun, dar insuficient. Ştiu că sunt profesori care se ocupă în-

www.dacoromanica.ro

deaproape, şi unii complect gratuit, de aceste cămine, dar nu este decît un onorabil început.

Îmi permit să cer :

1. Întreţinerea complectă şi gratuită a studenţilor săraci în căminuri moderne, pentru care se poate face o expropriere urbană, fie alocări din buget care ar asigura clădiri sănătoase şi fonduri îndestulătoare.

2. Scutirea complectă de orice taxă a studenţilor săraci — care formează la noi majoritatea, dacă nu chiar complectă gratuitate a învăţămîntului superior, beneficiind de el şi fiii celor bogaţi, mult mai puţini ca ceilalţi în şcolile noastre superioare. Imprimarea cursurilor şi împărţirea gratuită studenţilor de către forurile superioare.

3. Lupta pentru asigurarea de lucru absolvenţilor universitari, care astăzi îngroaşă mereu armata şomerilor intelectuali şi de care foştii lor profesori se dezinteresează complect.

4. Libertatea desăvîrşită a studenţilor şi a raporturilor dintre aceştia şi profesorii lor fără a fi învinuiţi, unii şi alţii, de mai ştiu eu ce culpe şi intenţii subversive.

Şi mai presus de toate datoria profesorilor este să înţeleagă ei cei dintîi rolul pe care îl are astăzi de jucat factorul intelectual care este Universitatea, lampadara ştiinţei nealterate în grozava criză actuală, cînd un sistem economic perimat şi putred face să sufere omenirea întreagă, face să se oprească, să se distrugă însăşi civilizaţia. Cînd peste tot cultura este în primejdie din cauza capitalismului, fermentatorii luminei nu-şi au cuvîntul lor ?

Înţelepciunea dascălilor, generozitatea lor — ca pe vremea glorioasă a umanismului Renaşterii şi a generaţiei de la începutul veacului trecut — se pot împreuna pentru a se alătura celor ce se pregătesc de organizarea unei lumi noi.

„VIAŢA UNIVERSITARĂ“ DIN 14 FEBRUARIE 1933

www.dacoromanica.ro

ÎMPOTRIVA ATROCITĂȚILOR DIN GERMANIA

Protestul unui profesor universitar

Am luat cunoștință cu satisfacție de manifestul semnat de cîțiva intelectuali din București împotriva teroarei fasciste din Germania și-mi permit a alătura adeziunea mea, însoțită de informații care merită o mai largă cunoaștere.

În afara mișcării de boicot a mărfurilor germane, hotărît și pus în aplicare de comercianții evrei, cărora s-au adăugat și creștini, două categorii de intelectuali au luat atitudine împotriva fascismului german în cursul săptămînii trecute numai. Medicii evrei, convocînd și pe farmaciști, au decis să nu mai prescrie nici un medicament de proveniență germană, la care hotărîre au aderat și mulți medici creștini.

Dar cea mai eclatantă protestare a fost acea a avocaților, al căror protest publicat în foile locale a fost semnat aproape de unanimitatea membrilor baroului, în frunte cu decanul.

În urma consfătuirii cu amicii care formau comitetul regional antirăzboinic, dizolvat ilegal acum două luni, am hotărît să aderăm la acțiunea întreprinsă de intelectualii bucureșteni, în numele aproape a 2.000 aderenți ai comitetului regional, dintre care 200 intelectuali.

Îmi permit, ca încheere, să atrag atenția că-n străinătate se organizează un comitet antifascist, la care și intelectualii români ar trebui reprezentați. Propun, în consecință, să se formeze la București un comitet de inițiativă, căruia i-aș putea procura toate informațiile*.

„ADEVĂRUL" DIN 14 APRILIE 1933

* Un comitet de inițiativă s-a format la București, care m-a delegat să particip la congresul mondial antifascist ce avu loc la începutul lui iunie la Paris.

www.dacoromanica.ro

RIPOSTA ANTIFASCISTĂ ÎN ROMÂNIA

Cuvîntarea delegatului român

Constantinescu-Iaşi aduce, în numele delegaţiei române, salutul proletariatului român, în ciuda dictaturii brutale.

Guvernul, jucîndu-şi ultima carte, a instaurat starea de asediu. Arestările, masacrele se repetă zi de zi.

Dar în zadar! Proletarii au răspuns printr-o accentuare a luptei: lupte de stradă la Bucureşti, în Transilvania şi-n alte provincii.

Se aplaudă cu putere evocarea ofensivei ceferiştilor, actele de fraternizare (cu armata. — *N.A.*), mişcările ţăranilor.

Constantinescu subliniază relaţiile strînse, existente astăzi între hitlerişti şi fasciştii români.

Naziştii au agenţii lor în România şi servesc planurile lui Hitler.

Masa delegaţilor protestează în mod unanim.

Se arată riposta muncitorească la aceste manifestări. Este aplaudat cu putere atunci cînd precizează că, în ciuda teroarei, au fost creiate în România comitete de front unic antifascist şi atunci cînd îşi exprimă încrederea în unitatea frontului şi a victoriei sale în ţara sa.

„L'HUMANITÉ" DIN 7 IUNIE 1933

ÎN CONTRA FASCISMULUI

Un apel al Comitetului antifascist

Izbînda vremelnică a regimului hitlerist în Germania a provocat pretutindeni o nouă îndîrjire a reacţiunii fasciste. Peste tot, şi la noi în România de asemeni, partizanii urii de

www.dacoromanica.ro

rasă, ai dictaturii fascisto-antisemite se dedau la cea mai demagogică propagandă, aţîţînd şovinismul şi deşteptînd instinctele reacţionare ale unor pături pe care mizeria unei crize fără precedent le împinge să vadă mîntuirea lor înapoi, iar nu înainte.

Adepţii hitlerismului român iau ca exemplu Germania în propaganda lor.

Ce se poate observa în Germania de azi? Cea mai grozavă teroare împotriva muncitorimii, împotriva celor mai de vază intelectuali ca şi a micilor comercianţi şi liber-profesionişti. Libertăţile de presă, de întrunire şi de asociere, cîştigate cu jertfe de masele largi, sunt nimicite; organizaţiile sindicale, cooperative, politice şi culturale adversare regimului hitlerist sunt sugrumate.

Operele intelectuale cele mai de seamă sunt distruse sub pretextul originei lor neariene; profesori renumiţi, printre care mulţi savanţi laureaţi ai Premiului Nobel, sunt alungaţi de la catedrele pe care le-au ilustrat zeci de ani. În schimb, nici una din promisiunile demagogice cu care fascismul hitlerist a luat în mînă cîrma statului nu a fost realizată. Şomajul în creştere nu poate fi remediat decît prin introducerea muncii forţate, adevărată reîntoarcere la epoca robiei; păturile mijlocii zac şi mai departe sub povara scumpetei, a dobînzilor grele şi impozitelor; ţărănimea dezamăgită se vede pretutindeni la discreţia „iunkerilor" latifundiari, iar în loc de succese în politica externă, Hitler a reuşit să izoleze Germania de orice prietenie, s-o facă antipatică opiniei publice mondiale şi să sporească cu înfrigurare pregătirile de război şi înarmările, împingînd Germania şi lumea întreagă într-o catastrofă. Iată de ce lupta împotriva fascismului este şi lupta în contra oricărui război imperialist.

În faţa pericolului care ameninţă omenirea din partea antisemitismului şi fascismului s-au

www.dacoromanica.ro

întîlnit la Paris într-un congres mondial, în cursul lunii trecute, mii de delegați, reprezentînd trei milioane antifasciști din lumea întreagă, pentru a se consfătui asupra măsurilor de luat pentru a împiedica aruncarea omenirii în barbarie prin venirea fascismului la putere. Congresul de la Paris, în care stăteau alături figurile cele mai ilustre ale științei și literaturii de astăzi cu delegați muncitori din Germania fascistă, ca și din alte țări, unde se întîlneau elemente din toate partidele și din afară de orice partid politic, a hotărît să înceapă o mișcare antifascistă în lumea întreagă pe baza unirii tuturor adversarilor barbariei antisemite și fasciste, fără deosebire de credință politică și stare socială.

În timpul din urmă s-a vorbit și la noi de creșterea pericolului mișcării fasciste și antisemite. Față de creșterea pericolului fascist în România, subsemnații intelectuali și muncitori români au luat inițiativa formării unui comitet antifascist, pe baza hotărîrilor congresului de la Paris.

Acest comitet va fi sîmburele în jurul căruia se vor concentra toate forțele antifasciste din România.

Facem apel la unirea tuturor forțelor muncitorești și intelectuale să formeze pretutindeni, în toate orașele, satele, fabricile, birourile și cartierele din țară, comitete antifasciste, trimițînd adeziunile lor scrise la Comitetul național format la București, la adresa : V. Gherasim, avocat, str. 13 septembrie 173. Strîngînd în jurul acțiunii antifasciste pe toți acei care lucrează cu brațul sau cu mintea la orașe și la sate, vom putea stăvili în România triumful unui curent care poartă în el germenul de distrugere a tot ce este izvor de muncă și gîndire.

Cu acest țel chemăm la organizare temeinică și luptă neșovăitoare.

www.dacoromanica.ro

Iorgu Iordan, prof. univ.; P. Constantinescu-Iaşi, prof. univ.; Ilie Cristea, profesor; dr. I. Mironescu, prof. univ.; Barbu Lăzăreanu, scriitor; C. Motaş, prof. univ.; V. Gherasim, avocat; Radu Cernătescu, prof. univ.; Iacob Sternberg, regizor; Cicerone Teodorescu, profesor şi ziarist; Sandu Eliad, regizor; Ilie Stănescu, Ion Iliescu, Gh. Popa, muncitori.

„ADEVĂRUL" DIN 11 IULIE 1933

FASCISMUL ŞI RĂZBOIUL

Fascismul este un fenomen social de apariţie postbelică, ce exprimă faza finală a capitalismului în încercarea lui de-a domina încă omenirea. Războiul este o armă mai veche, întrebuinţată succesiv de forţele dominante; el a fost folosit şi de capitalismul imperialist.

În starea actuală a lucrurilor, aceste două arme sunt perfect îmbinate. Clasa capitalistă nu găseşte alte mijloace pentru menţinerea ei la putere decît războiul şi fascismul. Soluţionarea crizei economice pe aceste căi nu poate duce însă decît la dezastru nu numai pentru clasa dominantă, ci va fi o distrugere a civilizaţiei sau în orice caz un mare pas înapoi.

Capitalismul a trecut la fapte. Fascismul stăpîneşte făţiş în state mari ca Italia şi Germania, sub o altă formă în Polonia, şi ţările balcanice; în pregătire în aşa-zisele ţări democratice ca Anglia şi Franţa. Războiul face ravagii în China, America de Sud, Maroc şi Indii.

Pregătirile de război în Europa s-au înteţit în toamnă; ele au luat o formă categorică în ultimul timp în Germania. Retragerea ei din Societatea Naţiunilor, ca şi din toate forurile internaţionale a alarmat pînă şi păturile bur-

www.dacoromanica.ro

gheziei, care nu-şi dădeau seama de legătura strînsă dintre fascism şi război.

Falimentul, repetat încă odată şi cu aspecte mai clare, al conferinţei de dezarmare de la Geneva ; creşterea înarmărilor în toate statele vecine Germaniei, de care nici nu se pomenea, ca : Elveţia, Belgia şi Danemarca — sunt iarăşi dovezi descoperite despre pregătirile războinice.

În Germania lui Hitler, aţîţarea spiritului şovin războinic a mers la culme. Pe de o parte s-au creiat la toate universităţile catedre de „ştiinţă militară", iar presa şi literatura sunt îmbibate de propaganda revenşardă a lui Göbbels. Pe de altă parte, se fac pregătiri rapide din punct de vedere militar. În Prusia orientală garnizoanele au fost întărite cu aproape 50% şi se propun pînă la 100%. De asemeni toate coloniile din Est au fost ocupate de oameni cu instrucţie militară complectă sau subofiţeri. De altfel, aceste colonii au baza economică cea mai bună.

Exerciţiile de apărare contra gazelor s-au înteţit, necesitînd enorme cheltuieli ; taberele de muncă sunt mereu mai militarizate, luînd aspectul unor tabere de pregătire războinică ; la fel asociaţiile cu caracter militar au luat o dezvoltare enormă, înglobînd sumele cele mai mari din bugetul statului.

Terenurile de sport au fost transformate în noi terenuri de exerciţii milităreşti, unde se aud comenzile „instructorilor". S-a dat o extindere mare „sportului militar", sub care se ascund toate obişnuinţele de cazarmă.

Întreaga armată auxiliară hitleristă, pe care paragrafele conferinţelor de dezarmare căutau s-o îmbrace într-o haină de poliţie sau de organizaţie politică, este astăzi ataşată pe faţă armatei de război.

Şi nu numai cazul Germaniei poate fi dat ca exemplu de strînsă legătură între fascism şi război. Ideologic numai considerînd, pentru

www.dacoromanica.ro

cei ce nu înțeleg încă legătura fundamentală care derivă din cauze economice, fascismul nu poate fi decît războinic.

El exaltează spiritul național șovin, indiferent dacă duce teoria pînă la extremul rasism sau se mulțumește numai cu „superioritatea" rasei italiene. N-a fost politica externă a lui Mussolini o perpetuă aţîţare împotriva vecinilor și-ndeosebi împotriva Jugoslaviei și a Franței ?

Expansionismul colonial, pornit de mult din motive economice, se acordă foarte bine cu noua formă de dominație capitalistă, fascismul ; el se potrivește statelor cu mari economii, ca : Anglia, Franța, Statele Unite etc. Și va fi luat drept pretext de susținere al fascismului, care va acapara fățiș și complect și aceste țări.

Oricum privim fascismul, el este un generator de războaie. El gestează cel mai groaznic război, acel al distrugerii totale pe bazele progresului tehnic. În fața lui se ridică însă o pavăză uriașă care-l va zăgăzui : muncitorimea de la orașe și sate, care, sub conducerea organizațiilor ei de luptă antifascistă, sub diferite forme, va zdrobi pe făuritorii războiului de mîine.

„BULETINUL MIȘCĂRII ANTIFASCISTE" DIN 12 NOIEMBRIE 1933

EMULAȚIE FASCISTĂ

Vîntul dictaturii s-a întărit și-n Balcani repetîndu-se experiența de acum cîțiva ani în Bulgaria, de unde ecoul a trecut cu iuțeală și dincoace de Dunăre, la noi. Venirea grupului fascist-militar „Zveno" la cîrma statului a fost dictată de împrejurări interne și externe, de cea mai pură esență a formei sub care se prezintă capitalismul monopolist pretutindeni.

Mizeria crescîndă, la care se adăugase spaima

www.dacoromanica.ro

unei recolte distruse de recenta secetă — spaima de care mi-am dat seama de visu aflîndu-mă atunci în Bulgaria —, necesitatea reducerii sîngeroase a salariilor şi aşa destul de micşorate, ca şi nemulţumirile maselor, în continue şi largi greve, proteste şi acţiuni revoluţionare — iată împrejurările interne care au reclamat o mînă forte mai sigură decît guvernul „democratului" Muşanov.

S-a recurs la gruparea colonelului Gheorghiev, foarte puţin cunoscută şi cu ramificaţii doar în sînul ofiţerimei inferioare. Şi totuşi burghezia bulgară i-a încredinţat ei puterea. De ce ? Este mai puţin compromisă şi mai puţin cunoscută ca atare. Ea nu este altceva decît o fracţiune a fascismului ţancovist, cu care Gheorghiev a colaborat în guvernarea pătată de sînge din 1922—1923 ; ea a fost organizată de fostul şef social-democrat Kazasov, un alt colaborator al regimului Ţankov.

Gruparea „Zveno" poartă deci toate caracterele demagogiei fasciste : are de naş un social-fascist, se arată antipoliticianistă, contra parlamentului şi democraţiei putrede, luptă pentru „binele" patriei — măşti sub care se pot ascunde tendinţele de exploatare mai nemiloasă a maselor.

Iată de ce s-a recurs la el şi nu la „Democraticevski Zgovor" al lui Ţankov, organizaţie pe faţă antimuncitorească.

Este acelaşi joc ca al lui Dolfuss în Austria, care se luptă cu hitleriştii austrieci, dar se sprijină pe Heimwehr pentru a masacra cu tunurile rezistenţa proletariatului împotriva dictaturii fasciste locale.

Şi jocul se remarcă la noi. Pentru a-l înţelege mai bine să revenim asupra împrejurărilor externe care au adus regimul fascist la putere în Bulgaria.

Guvernul reacţionar francez, în lupta de expansiune spre alianţa în Orientul european,

www.dacoromanica.ro

văzînd rivala sa Italia reușind de-a împiedica Bulgaria să adere la Pactul balcanic, a făcut tot posibilul să atragă Bulgaria în zona sa de influență. Și a reușit. Guvernul actual are drept mentor al politicii externe pe cel mai filofrancez dintre politicienii bulgari, fostul plenipotențiar bulgar la Paris, Bartolov.

Începutul acesta de succes al taberei imperialiste franceze neliniștește însă pe adversarii italieni și germani, care urmăresc revanșa. În primul rînd Italia, care consideră Bulgaria ca un satelit, pune totul în mișcare ca să aducă România, stat puternic înfeodat în ultimul timp politicii franceze, în zona sa de influență. Politicianul cel mai devotat Italiei este Averescu la noi — deci zvonul sau încercarea chiar a unui guvern de coaliție, cu orientare spre fascismul italiano-german, care să înglobeze și pe reprezentanții noștri ai politicii germane. Pentru politica internă, această formație avea de scop înăsprirea regimului de exploatare, noi măsuri represive în vederea nemulțumirilor ce s-ar fi născut din noile comprimări bugetare.

Dar conflictul provocat pe chestia bugetului armatei s-a lichidat chiar în sînul fracțiunii actualmente la putere. Guvernul Tătărăscu a rămas, cu demisia generalului Uică și preluarea ministerului — centru de activitate al guvernului — de însuși premierul. Pregătirile de război sunt asigurate. Iată un singur extras din cuvîntarea sa cu prilejul preluării acestui departament. „Pregătirea militară a țării în vederea ceasurilor decisive care pot bate oricînd reclamă azi sforțările și munca în toate domeniile vieții de stat și nu este un singur departament care să nu colaboreze cu rîvnă la această pregătire". Și ca încheere: „Totul pentru armată, nimic ce n-ar fi pentru armată"!

Mai este nevoie de comentar?

„CLOPOTUL" DIN 8 IUNIE 1934

www.dacoromanica.ro

INCIDENTELE DE LA „GRIVIȚA" ȘI STRĂINĂTATEA

Dacă procesul „incendiatorilor" Reichstagului a căpătat un răsunet mondial, înfierînd procedeele fascismului hitlerist, nu mai puțin sunt cunoscute și evenimentele petrecute în țara noastră în februarie 1933, care au culminat cu procesul ceferiștilor de la Griviția, judecați de două ori pînă acum.

În timpul marelui congres antifascist de la Pleyel-Paris, ținut la începutul lui iunie anul trecut, fiind delegat al Comitetului național antifascist din România, numai cît am amintit de „incidentele" de la „Griviția", și masa întreagă a celor 3.500 de delegați din toate țările Europei și alte continente a protestat cu o energie fără seamăn.

Un suflu de admirație pentru eroicii conducători ai muncitorimii române și o solidaritate deplină cu ei a cuprins întreg congresul, la care erau reprezentați milioane de muncitori manuali și intelectuali. Ca o cinstire a luptei duse pentru dreptatea cauzei muncitorești întregi, congresul a cerut ca-n comitetul mondial ce conduce lupta contra fascismului și războiului să fie delegat și un lucrător de la căile ferate române.

Iar peste două luni după acest congres, în august, cînd s-a judecat procesul ceferiștilor (și petroliștilor. — *N.A.*) la Consiliul de război din București, mă aflam din nou în străinătate, cu prilejul unui congres al membrilor corpului didactic.

Un val de proteste la întruniri și conferințe, un val de indignare manifestat în întreaga presă muncitorească indiferent de culoare și într-o bună parte din presa burgheză. De la masele largi și pînă la cei mai distinși profesori

www.dacoromanica.ro

ai Sorbonei, această sentință a fost considerată nedreaptă.

Și astăzi iarăși, pentru a nu știu cîta oară, am informații că-n străinătate s-a pornit un curent pentru ceferiștii condamnați.

Lumea civilizată are ochii atenți; un verdict de achitare ar fi singura măsură de-a liniști această opinie publică europeană.

„APĂRAREA CEFERIȘTILOR" DIN 29 IUNIE 1934

PROCESUL CEFERIȘTILOR

Două săptămîni și mai bine, cel mai important eveniment al anului pe frontul muncitoresc din sectorul românesc, procesul ceferiștilor de la „Griviția" stăpînește atenția proletariatului conștient și a intelectualilor nevînduți sau neconfuzi.

Că este de-o importanță capitală în istoria luptelor spre mai bine pe care le duce muncitorimea românească, o dovedește întreaga desfășurare de zi la zi a procesului, care poate fi privit astfel sub prisma rolului său istoric.

Procesul acesta, reeditat cu mai multă claritate și preciziune decît prima ediție din august 1933, a scos la iveală două fapte bine distincte. Pe de o parte, slăbiciunea clasei dominante de la noi, care a fost răpusă în primul rînd de avalanșa protestelor din țară și străinătate și a fost nevoită să se plece, admițînd rejudecarea procesului chiar într-un centru de-a doua mînă, cum e Craiova.

Dacă presa fascistă de la noi trece sub tăcere scrîșnind din dinți la auzul glasului tare al proletarilor ceferiști, există destule mijloace ca lumea întreagă să audă glasul acesta strigat la Craiova. Și chiar din felul cum decurge procesul, cînd pentru întîia oară în analele nesfîrșitelor procese muncitorești, s-a admis

www.dacoromanica.ro

prezența unor martori și apărători străini, se vede că clasa guvernantă exprimată prin clasicii juzi militari a fost înfrîntă.

Dar cel de-al doilea și mare învățămînt al *procesului de la „Griviția"* — așa va rămîne în istorie — îl aduce masa de reprezentanți ai muncitorimei ceferiste, în primul rînd, ca și ceilalți lucrători și țărani chiar, în calitate de martori și-au spus cuvîntul în apărarea conducătorilor lor firești, cerînd nu numai achitarea lor, ci revenirea în mijlocul tovarășilor de lucru pentru a-i conduce mai departe la lupta lor zi de zi.

Și martorii s-au perindat, de toate categoriile : lucrători simpli și descalificați din cauza crizei economice ; lucrători bătrîni, care abia primesc, cu toată calificarea lor, un salariu de foame ; reprezentanți ai micei burghezii, meseriași și negustori, oameni ai bisericii chiar care trăiesc în mijlocul muncitorimii și-i cunosc suferințele ; intelectuali și politicieni care au fost obligați să recunoască dreptatea și mizeria clasei muncitoare.

Din mijlocul acestor mărturii a țîșnit ca izvor limpede starea de mizerie și exploatare a clasei muncitoare, recunoscută pînă și de reprezentanții clasei opresoare, foști miniștri ; a țîșnit și mai limpede conștiința acestei muncitorimi, care-și reclamă conducătorii aruncați fără nici o vină în bezna închisorilor.

După starea de asediu și legile excepționale, după arestări în masă și sute de ani închisoare acordați elementelor celor mai conștiente, după toată prigoana, muncitorimea ceferistă stă unitară și dîrză pe aceeași platformă pe care s-a fixat în ajunul luptelor de la „Griviția". Iată marele învățămînt al acestui proces. Toți, dar absolut toți, pînă și cei mai șovăelnici odinioară, au declarat cu acest prilej că numai o singură cale poate duce la mîntuire clasa muncitoare : lupta fără preget în contra clasei

www.dacoromanica.ro

opresoare, capitaliştii de stat sau particulari. Demascîndu-se rolul de agenţi ai burgheziei capitaliste, ai Siguranţei chiar, foştii conducători social-democraţi de dreapta nu mai au nici o trecere în faţa lucrătorilor, care aproape în unanimitate sunt convinşi că cei acuzaţi au avut singuri dreptate, că numai prin luptă dîrză pot realiza în parte revendicările lor drepte.

Şi această conştiinţă de clasă, precis exprimată, este un reviriment pentru cei îndoielnici, iar pentru noi este un îndreptar, care ne întăreşte nădejdea că primejdia fascistă este pe deplin înlăturată, cel puţin pentru masa importantă a lucrătorilor ceferişti.

Spiritul de solidaritate proletară, antifascistă a trecut graniţele. Şeminoţii francezi au explicat clar că muncitorii de pretutindeni au aceleaşi interese în faţa capitalismului internaţional, suprimat în parte prin planul spoliator de la Geneva.

Spiritul de solidaritate între mase şi conducătorii lor de azi — *conducătorii ţării întregi* —, între muncitorii intelectuali şi manuali, între luptătorii antifascişti de pretutindeni: iată învăţămîntul dătător de speranţă al acestui proces de importanţă istorică.

„CLOPOTUL" DIN 21 IUNIE 1934

EVENIMENTELE DIN GERMANIA

Deşi în momentul cînd scriem aceste rînduri suntem a doua zi după gravele evenimente din Germania, ne putem da seama de rostul şi importanţa lor, cu toate că informaţiile sunt cenzurate şi alterate de cei interesaţi a micşora sau schimba gravitatea lor.

Explicaţiile încurcate pe care le dau cei doi

www.dacoromanica.ro

aghiotanți rămași încă credincioși lui Hitler, Göring și Göbbels, vădesc o contrazicere flagrantă a originei acestei mișcări, pe care führerii nu sunt încă înțeleși cum s-o prezinte naivilor de-afară.

Iată Göbbels, într-o cuvîntare la radio, anunță că generalul Göring, prin măsurile luate, a nimicit cuibul reacționarilor — deci a fost o mișcare de dreapta, pornită din cercurile militariste, Schleicher fiind conducătorul.

Dar în același moment, oficiosul guvernului, „Voelkischer Beobachter" publică un editorial în care se arată că „Führerul", cu pumnul lui energic, a reușit să realizeze epurația Partidului Național-Socialist de elementele revoluționare. Este vorba deci de înăbușirea nemulțumiților de stînga din batalioanele de asalt, ai căror șefi principali au și fost executați, în frunte cu Roehm.

Contrazicerea este evidentă. Faptele însă au o explicație firească, pe care sigur că hitleriștii guvernamentali nu o spun și nu o vor spune-o. Cauzele adevărate ale acestor mișcări ce înseamnă de fapt numai începutul unei serii mai bogate, pornite din grava contrazicere care există în sînul actualei organizații din Germania.

Venirea lui Hitler la putere a însemnat preluarea conducerii directe a statului de oamenii capitalului monopolist, care s-au servit de demagogia național-socialistă pentru îmblînzirea marilor nemulțumiri din sînul muncitorimei germane. Un an a durat traiul pentru conducătorii hitleriști, un an mirajul puterii a amețit pe membrii batalioanelor de asalt, un an de febrile pregătiri de război a adus industriei grele respective beneficii din vremurile bune.

Dar ce se întîmplă după acest an de regim fericit fascist? Războiul, pregătit cu febrilitate, n-a izbucnit. Nădejdea unor noi zile minunate pentru capitaliștii industriei grele

www.dacoromanica.ro

scade din zi în zi, sub lovitura manevrelor admirabile ale politicii de pace dusă de Uniunea Sovietelor ruseşti. Întărirea alianţei dintre Franţa, oricum ameninţată pentru moment de Germania războinică, şi Uniunea Sovietelor; recunoaşterea acesteia de Mica Antantă şi alăturarea ei către Uniunea Sovietică — cel puţin pentru moment —, intrarea eventuală în Liga Naţiunilor; propunerea unei conferinţe perpetue de dezarmare — iată cîteva din faptele de pace ale Uniunii Sovietice ce-au dat astfel o lovitură de moarte politicii războinice hitleriste.

O ultimă încercare din partea emisarului capitaliştilor germani pe lîngă Mussolini — teatrul de la Veneţia — a dat de asemenea greş. Celălalt führer fascist, cu toate răţoielile sale războinice — cu ridicolul gest de la Durazzo — îşi dă seama că un război imediat înseamnă rapida cădere a fascismului în faţa revoluţiei proletare. Deci amînare, cumineţenie.

Şi imediat după fiasco de la Veneţia, războiul fiind amînat, industriaşii de război trebuie să tempereze fabricaţiile. Krupp demisionează din postul de conducere a industriei grele germane, concedierile lucrătorilor încep, se anunţă deja o primă serie de 10. 000. Singura ramură unde se mai găsea de lucru intră în şomajul general. Pe de altă parte însă, capitaliştii îşi restrîng şi cheltuielile cu masa miliţienilor folosiţi pentru terorizarea muncitorimei. La 1 iulie s-a dat un „concediu" de-o lună tuturor membrilor batalioanelor de asalt, care de fapt înseamnă o deghizare licenţiară a sute de mii de nenorociţi aruncaţi ca nişte otrepe în ghearele şomajului şi mizeriei.

Reacţiunea a venit atunci de aici. Marea masă a batalioanelor de asalt era cafenie pe din afară şi roşie pe dinăuntru. Proletari şi muncitori cei mai mulţi, înşelaţi de promisiunile socialiste ale lui Hitler, s-au trezit şi s-au răsculat contra

www.dacoromanica.ro

lui acum. De fapt, de mult nemulţumirile clocoteau în această armată ; dovadă cei 20.000 membri ai SA din taberele de concentrare sau miile din închisori.

De aceste nemulţumiri s-au folosit unii ambiţioşi ca Roehm şi cei 6 şefi — din cei mai importanţi — ai SA, executaţi, ca şi unii politicieni reacţionari ca Schleicher, cunoscut ca „general-social", pentru a atrage masele spre el ca o nouă diversiune.

Dar mişcarea odată începută nu s-ar fi oprit sub ordinele lui Schleicher sau von Papen, şi ar fi luat făgaşul adevărat, sub conducerea şefilor încercaţi ai muncitorimii, care ştiu cum trebuie făcută o adevărată revoluţie.

Momentul acesta n-a sosit încă. Represiunea sîngeroasă şi de-o cruzime care ilustrează barbaria fascismului a liniştit pentru scurt timp valul de nemulţumiri, care cade în digresiunea extrem de scurtă pentru a se urca curînd cu o violenţă furioasă, ce va tîrî cu el toată pleava führerilor...

„CLOPOTUL" DIN 13 IULIE 1934

ÎN VIENA LUI DOLFUSS

O vizită în ţara lui Dolfuss şi Starhemberg şi mai ales în Viena face osteneala unei călătorii sau unui popas din drumul mai departe.

Viena, frumoasa Vienă a lui Strauss şi a Dunării albastre dinainte de război ; Viena, pe care austromarxiştii lui Bauer şi Seitz au stăpînit-o ani întregi după război, este astăzi oraşul mizeriei cu luciu, a restaurantelor elegante şi goale, a bulevardelor largi şi seci de viaţă. Viena creşte într-o măsură în care nu se evidenţiază alte metropole capitaliste ; Viena faimoaselor blockhausuri muncitoreşti, ridicate de municipalitatea social-democrată cu toată

www.dacoromanica.ro

decăderea economică de după război, nu mai construiește astăzi un etaj măcar.

De la primele clipe cînd cobori de la gară ai impresia unui oraș sub presiune de pază: polițiști călări patrulează de-a lungul străzilor, clădirile mai importante sunt păzite de oameni din Heimwehr în uniforme verzi.

Dar grija deosebită a dictatorilor din „Vaterlandische Front" (Frontul patriotic) — organizație pe care se sprijină Dolfuss ca fasciile lui Mussolini sau răposatele batalioane de asalt ale lui Hitler — a fost să întărească paza în cartierele muncitorești. Faimoasele cartiere muncitorești, cimitire a mii de proletari distruși cu tunul și mitraliera în februarie, continue cuiburi unde mocnește nemulțumirea, gata să reizbucnească, de data asta spre victorie sigură.

Le-am vizitat pe rînd.

În capătul opus al gării de sosire, Westbahnhof un tram curat te duce, peste centrul Vienei, la Floridsburg, centrul rezistenței muncitorești din februarie, acolo unde s-au dat cele mai sîngeroase lupte, patria eroului austriac Weissel.

Înainte de-a ajunge la Dunăre, care desparte cele două lumi, un blockhaus enorm, strălucitor de albeață sub soarele de iulie, se înalță ca primul semnal al realizărilor gospodăriei muncitorești. S-au dat și aci lupte, dar numai pînă la pod, care a fost ocupat cîteva zile de trupele revoluționare.

În apropiere, dar dincolo de pod, se află uzinele și depozitele enorme de gaz, care au jucat un rol important, dar prea scurt în timpul luptelor. Ocupate de muncitori, ele au fost repede părăsite din imbecilitatea conducătorilor social-democrați, care nu și-au dat seama de importanța capitală a acestei arme de luptă. Dincolo de pod începe cartierul pur muncitoresc; printre case modeste

www.dacoromanica.ro

şi vechi, pe ziduri urmele încă ale afişelor de odinioară ce îndemnau la luptă. Iată un enorm blockhaus Schlingerhof, cu întreaga faţadă refăcută proaspăt pentru a se ascunde urmele gloanţelor de mitralieră şi ale ghiulelelor de tun. Totuşi tencuiala proaspătă lasă să se întrezărească enorme găuri de sub acoperiş, unde bombele artileriei de la pod au spulberat pietre şi cărămizi, mobile şi paturi deavalma cu creeri şi trupuri omeneşti, mortar şi sînge închegat pe veci.

Cum treci colţul străzii, spre faţadele laterale, sute de găuri acopăr de sus pînă jos pereţii — ca mărturie vie a bombardamentului mitralierelor ce secerau vieţile celor adăpostiţi după ferestrele căptuşite de apărare.

Nici o urmă de aşa-zisele fortificaţii, de unde bieţii muncitori ar fi tras cu tunul. Şi-au apărat eroic locuinţele lor, exasperaţi de atacurile Heimwehrului fascist şi laşitatea conducătorilor lor, despre care auzi vorbind pînă şi-n cercurile burgheze.

Şi tot acolo auzi laudele de admiraţie pentru inginerul Weissel, tînărul comandant al pompierilor din cartier, ce-a dus lupta cea mai înverşunată şi a murit ca un erou în „Städ-Badenstaft", unde se află Schlinger-Hof. Amintirea acestei figuri e neştearsă în masele care aşteaptă, tot aşa după cum au rămas neşterse literile mari ale inscripţiei roşii: „Clădită de municipalitatea Vienei 1925—1926 cu mijloacele impozitului pe locuinţe".

Şi aici stă pricina masacrelor ordonate de Dolfuss; burghezia nu mai putea suferi să se lipsească de-un pahar de şampanie mai puţin pentru ca să plătească un ban mai mult pentru locuinţe sănătoase muncitoreşti. Astăzi primăria fascistă a încercat să mărească chiriile, dar s-a lovit imediat de rezistenţa muncitorilor. O mare întrunire a chiriaşilor s-a ţinut zilele trecute la „Karl Marx—Hof", un alt

www.dacoromanica.ro

enorm bolckhaus care poartă de asemeni urmele luptelor din februarie.

Dar cele mai vorbitoare amintiri le-am văzut în cartierul „Ottokring". Ca şi-n Floridsdorf, unde „căminele muncitoreşti" sunt distruse complet, cu pereţii negri de foc, cu ferestrele smulse, cu chipul doar în decădere al prinţului-călău Starhemberg pe zidurile dărăpănate. Şi-n acest centru muncitoresc de cealaltă parte a Vienei, toate „Arbeiterheim" (locuinţe muncitoreşti) au fost distruse de tunurile aşezate pe-o înălţime din apropiere. Străzi întregi sunt aci îndoliate de clădirile mari ce adăposteau cooperativele, restaurantele, cinematografele muncitoreşti. Pereţii abia se mai ţin, găuri enorme cască în mijlocul ferestrelor fără geamuri şi cercevele ; totul e negru de foc, din firme n-au mai rămas decît schelete.

Şi aici poltroneria micului Dolfuss n-a mai ascuns distrugerile tancurilor ca-n Floridsdorf, unde s-au lăsat neacoperite doar urmele mitralierelor, ca să se micşoreze astfel efectele groaznicei represiuni, tot atît de barbare ca şi recentele represiuni din Germania. Într-o altă stradă din cartier, pereţii sunt ciuruiţi de gloanţele mitralierelor, ca o dovadă că nici adăposturile copiilor n-au fost scutite de moarte.

Şi-n caldele zile de iulie, micuţii proletarilor din Ottokring stau abătuţi pe marginile trotuarelor de lîngă pustiile „căminuri muncitoreşti", palizi şi fără vlagă, în aşteptarea zadarnică a unei plaje binefăcătoare, în faţa cinematografului distrus, care mai păstrează parcă în derîdere firma cu titlul „Plaza" !

Dar copiii aceştia cresc sub alt destin. Ei au văzut hidoasa faţă a burgheziei fasciste. Pentru ei nu mai există tranzacţie şi oportunism ; pentru ei lupta pînă la izbîndă e singurul scop al vieţii.

Viena, 12—14 iulie 1934

„CLOPOTUL" DIN 20 IULIE 1934

www.dacoromanica.ro

La 30 și 31 iulie s-a ținut la Paris, la palatul „Mutualité", plenara Comitetului mondial de luptă în contra războiului și fascismului. Au participat 80 de membri din cei 120, reprezentînd 20 de țări.

S-au făcut rapoarte asupra activității comitetelor naționale din țările semifascizate sau prefasciste, ca și asupra activității împotriva regimurilor fasciste, în țări ca Germania, Italia, Austria. E interesant de subliniat că din toate aceste țări au sosit delegați, unii venind de acolo de-a dreptul la congres întorcîndu-se în urmă în țările lor pentru a continua lupta împotriva regimurilor de teroare.

Toate rapoartele sunt pline de date asupra stării generale de mizerie și criză din țările capitaliste.

Toate arată munca dusă de antifasciștii respectivi pentru realizarea unui front unic a tuturor păturilor sociale, amenințate în comun de groaznica criză economică și spirituală. Din partea Uniunii Sovietice a luat parte Șvernic, care a făcut un solid, grandios și documentat raport asupra politicii de pace, plină de continue succese a Uniunii Sovietice, în timp ce primejdia războiului amenință permanent lumea, mai cu seamă din partea statelor fasciste. De asemenea a participat și Stasova, care a dezvoltat un larg raport asupra victimelor fascismului din toate țările, precum și asupra mijloacelor pentru ajutorarea lor.

Din România au participat profesorul P. Constantinescu-Iași, care a făcut raportul asupra activității de un an al comitetelor antifasciste din țară, și Matei Socor, ce-a parti-

www.dacoromanica.ro

cipat la conferința tinerilor, ținută paralel cu Comitetul mondial.

La 1 și 2 august s-a ținut tot la Paris ședința Comitetului mondial de unitate a corpului didactic împotriva reducerilor, războiului și fascismului, cu 28 delegați reprezentînd 13 țări.

În unele state, în primul rînd în Franța și Spania, s-a realizat un larg front unic între sindicatele reformiste și revoluționare ale învățătorilor și profesorilor, ce înglobează pînă la 80% din numărul tuturor membrilor corpului didactic. Un raport documentat a fost al delegatului bulgar, care arată cum prin propagandă orală s-a putut ajunge la 1.500 membri din 6.000 cîți sunt organizați.

Se constată peste tot o criză enormă a școalei, care primește din ce în ce mai puțin din bugetul statului, pe cînd pînă la 40% merge pentru pregătirea unui grozav măcel. Un delegat venit de-a dreptul din Germania arată efectele dezastruoase ale regimului hitlerist în școală, unde s-a dezvoltat cel mai rușinos spionaj.

Din România a participat prof. P.Constantinescu-Iași, membru în biroul acestei organizații, care a arătat cît de greu pătrunde în sînul corpului didactic român ideea adevăratei căi de luptă prin ajutorul sindicatelor, așa cum există în celelalte state.

S-a hotărît continuarea luptei pentru unirea tuturor forțelor pe baza luptei pentru revendicări profesionale și pentru ajutorarea victimelor din Germania, în primul rînd, unde la 10 profesori în funcție sunt 20 fără post.

Paris, 3 august 1934

„CLOPOTUL" DIN 10 AUGUST 1934

www.dacoromanica.ro

În așteptarea congresului din prima jumătate a lunii august de la Paris, am trecut Canalul Mînecii în ceţoasa capitală a Imperiului britanic, cum îi place Angliei să se numească, deoarece mai stăpînește bogatele dominioane, de unde exploatarea multiseculară i-a adus suficiente bogăţii pentru ca provizor să preîntîmpine criza de azi cu mai multă tenacitate ca celelalte ţări de pe continent.

Pe cînd în Italia, mai întîi, în Germania cu disperare, în Franţa recent de tot, criza economică a capitalismului a dat naștere la forme violente de conflicte politice și sociale, în Anglia lupta este la început, în sensul că fascismul — expresia ultimei faze a dominaţiei capitaliste — nu a pus încă stăpînire pe Anglia, ce-și permite a păstra multe din libertăţile democratice.

Chiar în ziua sosirii mi-am purtat paşii spre Trafalgar Square, faimoasa piaţă a întrunirilor sub cerul liber. La un colţ, un tînăr de la tribună citește și explică dintr-o carte, un cor de femei îl acompaniază din cînd în cînd — este o adunare de baptiști, fără prea mulţi asistenţi. Într-alt colţ al pieţii, mai mulţi curioși ascultă un orator mai violent, cîteva fete vînd o revistă cu scoarţele verzi — pe tribună citesc „Antifascist meeting". Mă dau în vorbă cu un responsabil și ne dăm întîlnire pe a doua zi la sediul lor. Aici aflu că este vorba de-o organizaţie antifascistă „independentă", fără legătură cu Comitetul mondial Amsterdam-Pleyel. Sunt adunaţi aici oameni de toate culorile politice, înţeleg însă că mai mult burghezi decît muncitori. Și totuși se luptă cu energie în contra lui Mosley și Rothermere, fasciștii notorii englezi.

www.dacoromanica.ro

Îmi vorbesc de congresul mondial al femeilor şi-mi arată invitaţia din partea grupului de iniţiativă englez de sub conducerea Sylviei Pankhurst, faimoasa conducătoare a sufragetelor dinainte de război, şi a ladyei Marley. Sunt de părere să trimită delegate, ceea ce vor face.

Şi astfel se întîmplă în Anglia că forţele antifasciste sunt încă dispersate, organizaţiile politice muncitoreşti n-au reuşit încă să realizeze — ca-n Franţa — un front unic împotriva primejdiei fasciste. De luni întregi se duc tratative între partidele comunist şi Independent Labour Party, dar fără succes pînă acum.

Şi totuşi la Pleyel au fost reprezentanţi ai tuturor partidelor muncitoreşti; un început de front unic s-a realizat, rămîne ca să se complecteze, să se desăvîrşească. Din acest punct de vedere femeile sunt mai înaintate.

Şi tocmai această dezbinare din tabăra muncitorească foloseşte clasei capitaliste de-a duce astăzi una din cele mai reacţionare politici în anii din urmă. Anglia este un centru al politicii antisovietice şi al sprijinirii politicii lui Hitler. Dacă Franţa a fost nevoită într-un moment să se apropie de Uniunea Sovietică, determinînd şi pe satelitele ei, Mica Antantă, s-o urmeze, din cauza ameninţării Germaniei, Anglia a dus o politică ascunsă, uneori făţişă de încercare a constituirii unui front contra Uniunii Sovietice, iar nicăieri în fosta tabără a Antantei — afară de Italia — nu s-a dus o politică mai prietenoasă revizionismului în favoarea Germaniei şi Ungariei ca-n Anglia.

Dar politica ei a dat greş pe ambele fronturi. Propunerile pactului unui Locarno, orientare făcută recent de Moscova, au fost acceptate şi de Marea Britanie, care a fost obligată să-şi schimbe cu totul orientarea în faţa

www.dacoromanica.ro

recentului dezastru al politicii lui Hitler. Politica engleză a fost îngenunchiată de diplomaţia Uniunii Sovietice.

Oriunde te poartă paşii prin Londra, întîlneşti realitatea ce s-ascunde sub provizoarea prosperitate exterioară. Şomajul, care nu poate fi lecuit, îşi arată sub diferite forme faţa plină de suferinţi, în gări şi-n parcuri; de-a lungul cheiurilor Tamisei vezi pe cei fără de lucru mai slabi decît sunt de obicei englezii, încercînd să cerşească sau uneori să se adune ca să protesteze.

Şi-n marea metropolă insulară cerşitul ia forme proprii. Dacă la Viena întîlneşti la colţuri de stradă statui vii cu mîinile împreunate a rugă, ba uneori îngenunchiaţi şi cu mîinile rugătoare, pe cheiurile Tamisei am văzut cerşitori-artişti, care scriu cu crete colorate pe pavaj inscripţii mari cerînd milă, însoţite de picturi dubioase. Dacă te aşezi pe o bancă în parc sau la gară, curînd eşti atacat de aceşti nenorociţi inconştienţi.

Masa cea mare a şomerilor duce lupta pe alt plan. Anglia este patria marşurilor de foame — ca şi America — ce iau uneori forme neobişnuit de violente. Criza formează pe încetul o convingere revoluţionară în masele de lucrători, care abia de curînd votau cu Labour Party, conservatorul partid social-democrat. La cele dintîi manifestări precise ale capitaliştilor englezi de-a înlănţui secularele libertăţi în forme precise fasciste — şi nu suntem departe —, masele engleze se vor revoluţiona mai adînc şi curînd vom asista la mişcări mari muncitoreşti. Ultimul bastion al capitalismului mondial va cădea curînd.

Londra, 25 iulie 1934

„CLOPOTUL" DIN 3 AUGUST 1934

www.dacoromanica.ro

Între 4 și 7 august a avut loc la Paris, în vasta sală a palatului „Mutualité", adunarea mondială a femeilor pentru lupta în contra mizeriei, războiului și fascismului. Au participat peste 1.200 delegate, din care peste 500 din afara Franței, din America de Sud, Oceania, Indochina, Africa și mai din toate țările Europei. Era o înfrățire de femei albe și negre, de intelectuale subtile și lucrătoare de uzină, țărănci și gospodine — delegate a sute de organizații, cu sute de mii de membre unele —, de largi și variate tendințe, de la comuniste la creștine.

Afară de țările capitaliste a fost reprezentată Uniunea Sovietelor printr-o puternică delegație de 10 luptătoare în toate domeniile.

S-a auzit povestirea simplă și emoționantă a bravei meteorologiste de pe „Celinskin", Homova; raportul prezentat de savanta Mendeleeva sau anunțarea succeselor din Republica Bașchiria de către inimoasa Șoverdova. În fruntea delegației a fost Elena Stassova, veche luptătoare pentru eliberarea femeii ruse, ce-a participat la organizarea și conducerea congresului. Datele schițate în raportul său arată o enormă dezvoltare spirituală și materială a femeii ruse, care a emoționat întreg congresul. Impresii puternice au produs de asemeni cuvîntările bătrînei americane Miss Bloor, raportul documentat al d-nei Duchène, ca și aparițiile mișcătoare ale văduvei și fiului schuzbundistului austriac Münichreiter, mort vitejește în februarie trecut.

În sfîrșit, congresul s-a încheiat prin redactarea unei „cărți revendicative", cetită de fruntașa franceză Beruedette Cataneo, în care se cuprind toate nevoile și durerile femeii robite de două ori în țările capitaliste.

www.dacoromanica.ro

Din România au participat două delegate intelectuale de la Cluj : Zoe Bugnariu și Lisbet Lăcătuș, una în numele comitetului național, ca și cîteva reprezentante ale muncitoarelor și studentelor române de la Paris. Ca invitați au participat Matei Socor și P. Constantinescu-Iași, însărcinat din partea conducerii I.T.E. de-a organiza conferința delegatelor membre ale corpului didactic. Congresul și-a consacrat ultimele două zile pentru lucru practic în conferințe pe profesiuni și regiuni, cu foarte bune rezultate.

Între 11—15 august a avut loc un alt grandios „rassemblement", Spartachiada sportivă, care a avut același rol de-a aduna la un loc reprezentanții sportului muncitoresc din cele mai variate regiuni și specialități. Au participat sute de echipe din 14 țări, aducînd la diferitele probe — aproape 200 concursuri — pe cei mai calificați tineri sportivi în stadiile importante ale Parisului: Pershing, Buffalo, Ivay, Tourelles sau Garches.

N-a fost nici un concurs mai important în care să nu se distingă echipele reprezentînd Uniunea Sovietică ; finala de la 14 pentru campionatul muncitoresc de foot-ball înseamnă o strălucită victorie, cu toate că a avut de luptat cu echipa norvegiană, încercată și veche echipă de sport.

Duminică, în marele stadion Pershing de la Vincennes s-au distins atleții sovietici ; de remarcat diferența și mai accentuată între femeile sovietice și celelalte concurente, ca un reflex natural al libertății complecte de care se bucură femeia în Uniunea Sovietică.

În ultima zi a Spartachiadei, în fața imensii mulțimi de care aminteam, organizatorii și delegații celor 14 națiuni au arătat deosebirea fundamentală între sportul muncitoresc și cel practicat de organizațiile burgheze.

www.dacoromanica.ro

Capitalismul — ca pe tot ce atinge el — a transformat în sensul intereselor sale esența acestui minunat mijloc de perfecționare a rasei umane. Capitalismul a mercantilizat și falsificat deci sportul — matchurile cu venituri fabuloase ale boxerilor americani, de pildă. În vremea din urmă, organizațiile sportive au fost folosite ca armă de fascizare, prin militarizarea și aţîţarea şovină războinică.

Dar în fața sportului capitalist se ridică mereu mai organizat și puternic sportul muncitoresc, curat și mîndru, ca însăși clasa proletară, ce-ntoarce azi carul istoriei pe adevărata lui cale.

Paris, 18 august 1934

„CLOPOTUL" DIN 24 AUGUST 1934

ÎN CETATEA ETERNĂ

Roma, oraș enigmatic. Roma nu poate vorbi nimic străinului, care n-ar cunoaște decît superficial Italia. O cetate mută, extrem de liniștită după furnicarele Parisului și Londrei, unde icoana frămîntărilor de care sunt cuprinse țările lor apare clar de la primele înfățișări.

De la graniță, în gări și trenuri te însoțește bănuitor milițianul fascist, al cărui ochi vigilent — civilizat în aparență — supraveghează personalul funcționăresc, în care încrederea regimului dictatorial e foarte slabă. Și această aparență înșeală pe cei ce mai nădăjduiesc sincer în rezolvarea crizei actuale prin fascism.

Este o aparență de ordine și liniște care, pentru un alt ochi mai adînc văzător, înseamnă, dimpotrivă, tăcerea groazei, pe care

www.dacoromanica.ro

uniformele verzi și mai ales negre, ce mișună și stăpînesc pretutindeni, o impun.

Încearcă să rupă masca tăcerii din partea nu importă oricărui călător italian și, dacă reușești, cu totul altul este aspectul Italiei pe care ți-l înfățișează mărturisirile șoptite ale celui întrebat.

Șomajul face ravagii înspăimîntătoare, cu atît mai mult cu cît nu există nici o asistență pentru cei loviți de această boală. Nemulțumirile izbucnesc zilnic în diferite colțuri ale țării, dar presa are cuvînt strict de ordine să nu publice nici cea mai anodină informație în acest sens. Răscoale, în masă uneori, izbucnesc la țară din cauza impozitelor, greve neașteptate cuprind chiar pe muncitorii fasciza ți — îndeosebi supunerea cu scrîșniri de dinți caracterizează situația.

De cîte ori am încercat să aduc vorba despre roadele regimului fascist, n-am întîlnit nici un entuziast. Însuși salutul lor atît de frecvent acum 3 ani, cînd am vizitat pentru întîia oară Italia, este căzut în desuetudine.

Trebuie să vizitezi cartierele mărginașe ale „cetății eterne", prăfuite de mizerie evidentă, pentru ca să-ți dai seama de aspectul real al Romei, care înșeală doar la centru. Și pentru asta, se vede, este aproape ca un consemn că cei zdrențuiți și palizi de foame n-au voie să-și facă apariția în centru, unde tronează uniformele elegante ale ofițerilor milițieni și burtăverzimea profitoare.

O adîncire a diferenței de clasă evidentă pînă-n formele exterioare — iată prima impresie pe care ți-o dă o vizită fugară ca aceea pe care am făcut-o, atras de-o avantajoasă reducere pe căile ferate italiene cu prilejul unei expoziții.

„Mostra della rivoluzione fascista" — „Tîrgul revoluției fasciste" — din Via Nazionale este o încercare hibridă de-a comemora anii

www.dacoromanica.ro

de lupte civile, de teroare și mizerie, pe care conducătorii de azi ai Italiei o numesc „revoluție". Vorbe, foi de propagandă, „martirii" cauzei și nimic pozitiv — iată ce înseamnă această găunoasă expoziție.

Și ca tabloul să fie mai colorat, în fața largei intrări, un șir de milițieni cu brațele înarmate stau de pază și înfioară pe vizitator. Vizitator e un fel de-a vorbi, căci, deși anume m-am plimbat prin față două ore, nu știu de-au intrat mai mult de 2—3 duzini în acest răstimp spre seară, tocmai cel mai prielnic pe timp de vară.

Atmosfera de teroare, lipsă de entuziasm constructiv, tempo redus de criză, tăcere de spaimă — iată ce vorbește Cetatea eternă și celui mai novice vizitator. Și Roma este icoana întregii Italii, care așteaptă o a doua adevărată „rivoluzione".

Roma, 26 august 1934

„CLOPOTUL" DIN 30 AUGUST 1934

ÎN VULCANUL AUSTRIAC

Este atît de adevărat că astăzi tempo prefacerilor poartă caracter fulgerător, că-n orice moment îți poți da seama verificînd numai după o lipsă de cîteva săptămîni în centrele accentuate vulnerabile ale Europei. Iată, de pildă, Austria : vulcanul gata să izbucnească drept prilej unei conflagrații universale.

Nu sunt nici două luni de cînd am trecut prin Austria și acum, la întoarcere în țară, aspectul politic al micii Austrii dă imaginea întregii înfățișări a lumii capitaliste, în dezorientare, în contradicții și mai ales în criza prerăzboinică.

Peste tot, de la Klagenfurt, centrul prin-

www.dacoromanica.ro

cipal al Carintiei, prin Stiria — cu lupte de cîteva zile împotriva național-socialiștilor după lovitura de la 25 iulie —, la Viena, orașul sub stare de asediu, pretutindeni același aspect de militarizare, evident prin mulțimea uniformelor verzi ale Heimwehriștilor, cărora li s-a încredințat în Austria apărarea clasei capitaliste locale.

Numai în Italia — și sigur în Germania — vezi atîtea forțe militare mișunînd prin gări și pe șosele ca în mica Austrie, care geme sub povara încă a unui nou impozit, numit „pentru siguranța statului", din care se întrețin trupele Heimwehrului.

Peste tot o bogată literatură șovină războinică și catolică, destinată pentru ceea ce franțuzii numesc „bourrage de crâne", adică îndoparea capului cu tot felul de vorbe goale și pompoase pentru distragerea atenției de la cunoașterea adevărului asupra situației. Am căzut, în acest început de septembrie, în „Blauen Adler Woche" („săptămîna vulturului albastru") pentru orașele din provincie.

După o imitație puerilă a vulturului Nirei lui Roosvelt, urmașii lui Dolfuss au decretat o săptămînă pentru încurajarea industriei și comerțului național, cînd fiecare locuitor este invitat să cumpere neapărat ceva din mărfurile austriece, să se ducă măcar odată la cinematograf sau teatru, să facă o călătorie cu trenul, să tragă un chef la o berărie națională și așa mai departe... Dacă n-ar fi trist în epoca crizei de azi, ar fi demn de-un tablou de comedie vieneză.

Peste cinci zile se anunță deschiderea unei expoziții a marelui război austriac 1914—1918, care va dura două luni; reduceri pe căile ferate și alte înlesniri se făgăduesc participanților. Peste tot afișe cu soldați surîzători și inscripția răsunătoare „Soldat Werden", „Ostereich über alles" („Austria peste

www.dacoromanica.ro

tot") — imitații după Germania și Italia fasciste atît de ieftine și sarbede, că produc milă și, de fapt, n-au nici un efect asupra populației. Cu toate „Apelurile către muncitorime", populația orășenească stă departe de-a susține regimul actual.

În Austria de azi sunt patru forțe politice și militare am putea spune: Heimwehrul, poliția, organizațiile dezolvate Schutzbund și Nazi.

Regimul dictatorial Dolfuss-Starhemberg se menține prin Heimwehr, o adunătură de elemente disparate și reacționare, rămășițele conservatoare ale vechiului regim, care gîndesc la Kaiser și la Papa — vorbesc de cei cu oarecare ideologie —, de culaci înapoiați și de pleava obișnuită, bucuroasă că poate cîștiga un ban. Nici un entuziasm, ci numai banul, pe care-l dă cu prisosință marea burghezie — în cea mai mare parte evrei — pentru apărarea stăpînirii marilor întreprinderi industriale și financiare.

Armata regulată este condusă de ofițeri, oameni de credință ai lui Dolfuss, partizani ai „Frontului patriotic"; soldații însă sunt nesiguri. Poliția este în întregime cîștigată pentru nazism; s-a văzut asta cu prilejul loviturii de la 25 iulie, care ar fi reușit dacă ar fi fost o deplină înțelegere între șefi. Forțele naziste erau mult mai importante decît lăsau să se înțeleagă comunicatele guvernului. Totuși o depresiune se simte și printre elementele sincere ale naziștilor. După trădarea lui Hitler și după evenimentele de la 30 iunie din Germania, o decepție a cuprins pe mulți.

Aceeași decepție care își face mereu mai adînci urme în muncitorimea social-democrată, care, părăsită de șefii în refugiu, se îndreaptă mereu spre Partidul Comunist, și

www.dacoromanica.ro

acesta cu o conducere slabă, cum s-a văzut cu prilejul evenimentelor din februarie.

Astăzi frontul unic muncitoresc se realizează de la bază pe platformele clare ale Partidului Comunist, singura forță rămasă pe loc, ce reprezintă mai mult decît Nazi în posibilitatea unei prefaceri totale în Austria.

Viena, 1 septembrie 1934

„CLOPOTUL" DIN 7 SEPTEMBRIE 1934

FRĂMÎNTĂRI INTERNE

Așa-zisa vacanță s-a terminat. Septembrie se ilustrează prin frămîntări politice care de altfel sunt în continuare.

Luptele interne între diferitele fracții ale burgheziei capitaliste românești continuă cu o ascuțime cu care nu eram obișnuiți în anii precedenți — pe asemenea timpuri.

În sînul Partidului Liberal lupta continuă între bătrîni, reprezentați prin Dinu Brătianu, șeful partidului, și tinerii partidului, conduși de premierul Tătărescu, la care s-a mai adăugat gruparea „H", ce luptă pentru un așa-zis regim democratic. Recent Tătărescu a declarat că se menține la putere multă vreme, dar că dorește să guverneze cu generația sa — ceea ce înseamnă un nou atac îndreptat contra bătrînilor. S-a ajuns la ridicola situație ca cei doi șefi să se viziteze la viile respective, în întrevederi trîmbițate cu alai.

Grupul „H" s-a creiat sub presiunea maselor, care — în parte — acordă încredere liberalilor și-n cele 10 luni de guvernare s-au dezamăgit și încep să părăsească partidul. Să ne înțelegem bine însă, e vorba de clientela politică liberală nemulțumită și căreia îi trebuie un pretext de plecare: regimul de te-

www.dacoromanica.ro

roare. Grupul tinerilor manevrează pentru un așa-zis regim democratic tocmai pentru a mai amăgi pe cei creduli din clientela liberală și din masele de-afară.

În sînul Partidului Național-Țărănesc se observă un proces analog. Luptele de diferite tendințe s-au înveninat, cu toate banchetele și congresele din ultimul timp. S-a ajuns doar la o anihilare a tendinței centriste Mihalache, care s-a apropiat mai mult de tendința Maniu, ce stăpînește astăzi partidul din nou. E vorba doar de-o manevră de opoziție în vederea venirii mai grabnice la putere.

Maniu, care-și dă seama de nemulțumirile maselor, caută să le canalizeze în apele sale și sub pretextul independenței de caracter, să regrupeze forțele opoziționiste în jurul său. Întrunirea de la Sovata cu sute de delegați, banchetul de la București, campania prin ziarele „democratice" în favoarea sa — trebuie să citățm și pe unul din prietenii noștri printre „crainicii" din Ardeal — repun iarăși pe primul plan mitul Maniu.

La Sovata s-a votat chiar o moțiune condamnînd starea de asediu și cenzura, contra decretelor-legi de suprimare de posturi și alte atitudini „democratice". Fracțiunea Vaida a rămas deocamdată înfrîntă ; congresul apropiat național-țărănesc va aduce poate surprize mai mari în sensul acestor diferențieri.

Ce-nseamnă însă aceste disensiuni ? Atitudinea lui Maniu împotriva camarilei regale și pentru politica filo-franceză, ca și împotriva lui Vaida, legat mai strîns de anumite cercuri palatiste și filo-germane, nu sunt decît exprimări interne ale luptelor mai largi dintre fracțiunile capitaliste externe.

Odată mai mult ca oricînd se vădește clar procesul de subordonare a burgheziei românești față de imperialismul capitalist, în mare încurcătură azi. Întrucît capitalismul francez

www.dacoromanica.ro

se mai poate menține pe agenții săi din România — Partidul Liberal și-ndeosebi nuanța Brătianu și pe gruparea Maniu — care n-au trecut încă la metode de teroare deschisă. Pe cînd nuanța Vaida și partidele de dreapta, reprezentînd capitalismul anglo-german, cu preponderența celui din urmă, în disperare de situație la el acasă, reclamă un regim de complectă fascizare și-n România.

Dar toate aceste socoteli se fac pe spinarea maselor muncitoare românești — țărani, lucrători, intelectuali — și fără a-i întreba. Nici nu-i nevoie, căci răspunsul din partea maselor nu poate fi altul decît cel mai categoric refuz unora și altora. Răspunsul maselor împotriva măsurilor fasciste și a tendințelor de complectă fascizare, viguros și definitiv, nu va întîrzia mult.

„CLOPOTUL" DIN 30 SEPTEMBRIE 1934

AGENȚII FASCISMULUI

În sala „Marna" din București s-a ținut duminica trecută o mare întrunire a Federației tuturor asociațiilor de funcționari și meseriași ceferiști, cărora le sunt afiliate și sindicatele social-democrate. A fost deci o manifestație de mase a unei foarte importante categorii de salariați ai statului, de la ingineri la lucrătorii atelierelor.

Este foarte important de arătat în ce spirit s-a desfășurat adunarea, căci de dezvoltarea conștiinței de clasă la această mare categorie de muncitori depinde în bună parte succesul luptei în contra fascismului în țara noastră.

Atmosfera sălii vorbea de la sine. Ori de cîte ori de la tribună se auzeau propuneri

www.dacoromanica.ro

precise de măsuri energice pentru cîştigarea revendicărilor — de pildă: neprimirea salariilor pînă ce nu vor fi întregite cu adausurile furate, redarea Casei de asigurări în administrarea ceferiştilor, plata avansurilor de la 1 iunie etc. —, sala era unanimă în a aclama frenetic aceste cereri.

Sau cînd unii din oratori cunoscuţi prin lupta lor sinceră şi expunerea clară a adevăratelor interese profesionale apăreau la tribune, sala îi ovaţiona. Masele sunt deci pregătite şi conştiente.

A doua însemnătate a acestei adunări constă în faptul că conducerea asociaţiei este în mîna unor elemente interesate, care se străduiesc să canalizeze nemulţumirile maselor de funcţionari şi muncitori în alte direcţii decît lupta clară şi izbăvitoare. O dovadă a unor atitudini de la această adunare.

Deşi erau sute de muncitori în sală, nu s-a dat cuvîntul nici unui reprezentant al lor. Biroul amîna mereu să dea cuvîntul delegatului de la atelierele „Griviţa", pînă la închiderea şedinţei; dar masele au reacţionat şi delegatul a luat cuvîntul, cerînd încheierea frontului unic. Biroul a refuzat să dea cuvîntul preşedintelui Ligii muncii, Nae Alexe, ce venise cu propunerea frontului unic. Iar cînd acesta a fost cerut de mulţime, i s-a ridicat cuvîntul cînd a început să vorbească, a fost lovit de un agent membru al biroului şi dat pe mîna poliţiştilor ce împănaseră sala, arestîndu-l şi ducîndu-l la poliţie. A trebuit o delegaţie de muncitori şi antifascişti să protesteze la poliţie în contra acestei barbarii.

Învăţăminte?

Trebuie dusă o luptă conştientă, susţinută de demascare a tuturor conducătorilor organizaţiilor de salariaţi care îndeplinesc rolul de coadă de topor şi agenţi ai regimului asu-

www.dacoromanica.ro

pritor şi-n acelaşi timp demagogi ce caută să adoarmă conştiinţele treze ale celor exploataţi.

Cazul de la „Marna" este destul de elocvent. Lupta contra fascismului trebuie dusă şi-mpotriva acestor agenţi prefăcuţi ai lui.

„CUVÎNTUL NOU" DIN 20 OCTOMBRIE 1934

DUPA ATENTAT *

Un act terorist de vestejit — acesta e cert.

Explicaţia de justificare nu trebuie învăluită în sfera îngustă şi voită a anumitor organe interesate şi exploatatoare a unei mari crime.

Moartea regelui Alexandru de mîna revoluţionarilor naţionalişti croaţi este ecoul asasinării lui Radici, şeful ţărăniştilor croaţi, şi răspunsul anarhist la teroarea dictaturii sîrbeşti.

Dar moartea lui Barthou ?

Aici explicaţia oficială dispare.

Adevărul trebuie deci de căutat în altă parte. Şi anume, tot pe aceeaşi pistă pe care s-au mai petrecut şi alte atentate similare (P. Doumer, de exemplu). Întotdeauna actele individuale, împotriva cărora o mişcare de masă antifascistă ca a noastră are o atitudine hotărîtă, au folosit de pretext guvernelor să înăsprească regimul.

În Franţa criza s-a accentuat. A fost chemat la cîrmă un guvern de uniune naţională pentru salvarea beneficiarilor capitalismului local, care nu se poate împlini decît prin noi jertfe impuse maselor muncitoare. Dar acestea au reacţionat, frontul unic s-a realizat, fascismul primeşte lovituri zilnice şi tari.

* E vorba de groaznicul atentat de la Marsilia din octombrie, cînd anarhiştii au ucis pe regele Alexandru al Jugoslaviei şi pe premierul Barthou.

www.dacoromanica.ro

Mafia bancară și industria grea au nevoie de o diversiune. De ce adică nu s-ar folosi nemulțumirea sinceră a unor revoluționari anarhiști pentru înfăptuirea unei groaznice lovituri de teatru? În istoria lugubră a mafiilor dictatoriale se cunosc multe asemenea crime.

Politica de apropiere cu Rusia sovietică, al cărei autor era Barthou, nu convenea unei fracții a capitaliștilor francezi. Un motiv mai mult de-a alege victima din acest lot. Și tocmai în clipa cînd prin vizita lui Alexandru al Jugoslaviei se întărea politica prea filo-sovietică. Alte fapte.

Imediat după atentat presa fascistă, în frunte cu „Croix du feu", a început atacul împotriva străinilor, a căror expulzare o cere — deci aplicarea programului șovinist-fascist. Ca și atacul împotriva Siguranței statului, cerînd întărirea aparatului polițienesc.

Sunt forțe oculte ce au lucrat în întuneric în regizarea atentatului. Unele informații au început să le dezgolească. Foarte interesantă este apariția acelui personaj misterios „Domnul Doctor", care a așteptat patru din complici la Lausanne și i-a condus la Paris — după declarația unuia din participanți la pregătirea atentatului.

Marele ziar „Daily Mail" anunță știrea senzațională că există o organizație internațională ce-ar combate politica Franței, urmărind suprimarea personalităților politice ce susțin atitudinea actuală a Franței. Însuși Titulescu ar fi fost indicat spre suprimare.

Știrea e de mare importanță și confirmă prezumția noastră că existau nemulțumiri mari în contra politicii prosovietice a Franței. Măsurile de fascizare ce vor urma și care în parte sunt deja anunțate vor întări și mai mult cealaltă latură a prezumției noastre.

www.dacoromanica.ro

Credem c-am văzut clar în dedesubturile politicii mafiei capitaliste. Ea are tentacule pretutindeni. Pretutindeni trebuie să răspundem cu demascarea şi lupta dîrză antifascistă.

„CLOPOTUL" DIN 21 OCTOMBRIE 1934

ATACURILE FASCISTE ŞI CUM TREBUIE SĂ RĂSPUNDEM

De cîtva timp şi-ndeosebi de la începutul toamnei, o serie de ziare, mai mult sau mai puţin declarate fasciste, atacă prosteşte şi violent organizaţiile de luptă în contra fascismului şi ignoranţei.

Mişcarea noastră (în acţiunile ei, în publicaţii), precum şi conducătorii ei, noua organizaţie „Amicii U.R.S.S." sunt ţintele săgeţilor înveninate şi ridicole în acelaşi timp.

„Mişcarea", organul partidului lui Gheorghe Brătianu, „Epoca", ziarul reacţionarului Filipescu, „Ţara noastră" a dictatorului Goga, fituica cuziştilor „Apărarea naţională", „Neamul românesc" uneori, „Curentul", al unuia din cei mai mari rechini ai presei, ne aduc învinuiri pentru activitatea noastră antifascistă. O menţiune specială pentru „Universul", care se deosebeşte de celelalte foi doar prin tirajul său.

Pe cînd celelalte publicaţii, zilnice sau săptămînale, sunt citite de un număr infim de cetăţeni, „Universul", din nefericire, este un ziar de masă, în înţelesul că are mulţi cititori. Masa lectorilor „Universului" este formată şi din mulţi amăgiţi şi trudiţi, victime ale ideologiei fasciste, otravă pe care „Universul" o strecoară zilnic în sufletul celor care ar trebui să fie alături de noi, antifasciştii.

Dacă muncitorii nu-l mai citesc de mult, sunt încă mici funcţionari, meseriaşi, negus-

www.dacoromanica.ro

tori și intelectuali care se hrănesc cu proza insipidă și falsă a „Universului".

Pentru aceștia este răspunsul nostru.

Pe aceștia trebuie să-i cîștigăm, să-i smulgem de sub influiența nefastă a presei fasciste.

O datorie imperioasă au toți amicii noștri, din ce în ce mai numeroși: să răspîndească presa noastră, destul de bogată și mereu în creștere ; să o adîncească nu numai între muncitori, ci și-n păturile mijlocii de la orașe și cît mai curînd și la sate.

Atacurilor fasciste prin presă, trebuie să le răspundem nu atît prin polemici, care deseori sunt zadarnice și costă spațiul gazetei noastre.

Cum vom convinge noi pe agenții siguranței, în birourile căreia se ticluiesc toate aceste atacuri — în unele cazuri dovezile sunt extrem de precise — de minciuna celor ce susțin? Cum vom convinge noi pe salariații marilor capitaliști de la noi (vezi cazul Malascu și Garda de fier) să se lase de această meserie rentabilă?

Răspunsul cel mai bun la atacurile fasciste nu poate fi altul decît întărirea mișcării. La atac — contraatac. Cînd presa fascistă ne atacă în cor, alt răspuns nu poate fi decît întărirea presei, cîștigarea de noi cititori, creșterea tirajului.

Iar „Universului" nu-i putem răspunde decît prin *apariția unui cotidian antifascist.*

Pe cînd, prieteni?

„CUVINTUL NOU" DIN 27 OCTOMBRIE 1934

PRIMEJDIA FASCISMULUI

Cursul fascismului crește pretutindeni în țările capitaliste, el prinde mereu teren și-n țara noastră. Acesta e fenomenul social-poli-

www.dacoromanica.ro

tic ce caracterizează îndeosebi anul curent, care a cunoscut marile frămîntări din februarie în Franța, masacrele din Austria, 30 iunie din Germania, teroarea din Bulgaria etc. Dar, în același timp, același an cunoscu realizarea frontului unic în Franța, Saar, Spania și Italia; marile greve din America, revoluția din Spania. Ceea ce înseamnă că, paralel cu întărirea fascismului, se adîncește reacțiunea antifascistă a maselor.

La noi în țară, cursul fascismului a luat forme mai primejdioase decît anul trecut.

De unde mai înainte el se exprima sub forma amenințărilor din partea elementelor declarate fasciste : Garda de fier, Cuza, Goga etc., sub regimul guvernului liberal el trece la forme și acte de guvernămînt care adîncesc fascismul prin legi și întocmiri ce poartă pecetea lui. De unde anul trecut asistam la manifestațiile zgomotoase și lesne de demascat ale elementelor de extremă dreaptă, anul acesta ocîrmuirea însăși a trecut la acțiuni fasciste. Ele existau și mai înainte — masacrele de la „Griviția" ca tragic exemplu —, dar nu atît de continuu și susținut ca-n ultimele luni.

Creiarea unui nou Departament de război, legea și aplicarea educației preregimentare, manevre cu rechiziții dureroase pentru cetățeni, creșterea producției armamentului — iată numai cîteva acte ce dovedesc pregătirea războiului și la noi în țară, ca pretutindeni în lumea capitalistă. Însăși recunoașterea Rusiei sovietice a fost impusă de primejdia războiului interimperialist. Franța, temîndu-se de un atac din partea Germaniei hitleriste, duce o politică de apropiere de Uniunea Sovietică.

Adîncirea crizei economice, dezechilibrul continuu financiar, măsurile drastice pentru strîngerea dărurilor și executările silite, licențierea funcționarilor și creșterea în general a

www.dacoromanica.ro

şomajului — iată cîteva forme ale fascismului economic.

Alte legi şi măsuri, ca aşa-numita protecţie a muncii naţionale, repetarea examenelor de limba română, dezastrul bacalaureatului mai ales printre minoritari, campania contra străinilor etc., dovedeau creşterea diversiunii şovine, un alt mijloc de fascizare.

Printre picături se mai strecoară organizarea de „viteji", „şoimi", „apărători" ai patriei ; controlul poliţienesc al servitoarelor, amînarea plăţilor înscrise în buget, prigoana de zi cu zi a elementelor conştiente muncitoreşti, înăsprirea regimului deţinuţilor politici pînă la suprimare, deprecierea Camerilor de muncă şi multe altele încă ce complectează tabloul sumbru al fascizării.

Dar tabloul are şi-un revers. Paralel şi cu aceeaşi intensitate, masele lovite reacţionează.

E suficient să accentuăm asupra creşterii mişcării antifasciste de trei luni încoace, pentru a ne da seama că regimul ce naşte fascismul nu stă pe roze nici la noi. Ci tocmai înăsprirea fascismului, datorită fricii burgheziei de ceea ce nu va scăpa.

„ÎNDEMÎNAREA" DIN 27 OCTOMBRIE 1934

„FASCISMUL" ÎN FRANŢA

După două luni de zbucium şi amînări, proiectul de reformă a Consituţiei franceze — act foarte greu de îndeplinit pînă ieri — a fost admis. Deşi toată lumea s-aştepta, după congresul din Nantes al radical-socialiştilor, la demisia lui Doumergue, fruntaşii radicali au găsit soluţia de-a trăda încă odată masele mic-burgheze şi ţărăneşti, care le imprima-

www.dacoromanica.ro

seră o anumită atitudine de stînga la recentul congres.

„Miniștrii radicali și-au rezervat libertatea de acțiune în ce privește votarea proiectului referitor la dizolvarea Parlamentului" — anunță Rador. Aceasta înseamnă că rămîn în guvern alături de reprezentanții partidelor de dreapta și susținînd regimul care reușește pe calea veche parlamentară, mai puțin atîțătoare pentru mase, să introducă măsuri fasciste.

Textul proiectului de reformă a statului, aprobat cu majoritate de Consiliul de Miniștri, prevede patru puncte importante.

Primul cuprinde limitarea miniștrilor la 20. Este o pură demagogie cu care guvernul vrea să amăgească masele, pretinzînd anumite economii de sus. Sistemul a mai fost practicat și pe malurile Dîmboviței; practica ne-a arătat eficacitatea nulă.

Atacul fascist se vede precis la a doua reformă, ca și la următoarele. „Președintele de republică poate să dizolve camera deputaților, înainte de expirarea mandatului Adunării" — se prevede clar la reforma Constituției.

Pentru a atenua măsura — dar numai cu scopul demagogic de-a înșela aparențele —, dreptul de dizolvare este limitat în primul an prin aceea că se cere avizul Senatului; în anii următori se poate face dizolvarea numai din dispoziția președintelui Republicii. S-a ajuns astfel la înplinirea proiectului Doumergue, care acordă puterei executive drepturi spre dictatură.

Articolul 4 al Constituției este modificat astfel:

„Statul asigură funcționarilor stabilitatea funcțiunilor și le dă garanții pentru cariera lor" — preambul amăgitor, după care urmează: „orice încetare a serviciului nejus-

www.dacoromanica.ro

tificată sau dinainte stabilită aduce după sine ruperea legăturii care unește pe funcționari de stat". „Încetarea serviciului nejustificată" înseamnă precis greva. Deci orice funcționar care va lipsi de la serviciu fără concediu (încetare de serviciu dinainte stabilită din proiect), adică fără justificarea autorității superioare — și asta se petrece numai în caz de grevă —, va fi mecanic dat afară din slujbă.

Este un atac de front la dreptul de grevă al funcționarilor pe care slujbașii francezi l-au aplicat atît de strălucit în februarie trecut împotriva tendințelor fasciste, ca și în toate celelalte împrejurări cînd guvernele anunțau sau practicau reduceri din salariu.

Aici stă miezul reformei. Capitalismul francez se sufocă. Mijlocul de a-și salva beneficiile este același ca pretutindeni: reduceri de salarii. Trebuia să se înceapă cu slujbașii statului. Dar ei au sindicate puternice (numai învățătorii sînt 80.000 de membri) și știu să mînuiască greva. Soluția era ca, pe calea așa-zisă legală, să arunce afară pe cei mai conștienți și-n același timp să ușureze sarcinile bugetare.

Pentru complectarea acestei ultime măsuri, reducerea bugetului, s-a reformat art. 8 printr-o dispoziție de aceeași manieră, căptușită de demagogie. Introducerea: „nici o propunere de cheltuieli nu va fi admisă dacă nu este precedată de votarea de către ambele Adunări a unor venituri corespunzătoare" — ceea ce, pe criza de azi, este o imposibilitate. Urmează: „cînd bugetul unui exercițiu nu va fi cotat de către ambele corpuri legiuitoare înainte de 1 ianuarie al anului în care se aplică (și după dispoziția anterioară faptul se va întîmpla totdeauna), președintele Republicii va putea să proroge, fie în întregime, fie în parte, printr-un decret dat în Consiliul de Stat, bugetul exercițiului precedent".

www.dacoromanica.ro

Deci încă o putere smulsă aşa-zişilor reprezentanţi ai naţiunii şi dată guvernului, reprezentantul forţelor oculte ale capitalismului: mînuirea bugetului împotriva contribuabililor şi salariaţilor.

A fost suficientă ameninţarea de-o zi cu un guvern militar, ca şefii radicali să trădeze mandatul congresului de la Nantes. Atitudinea anterioară a acestora s-a precizat: uniunea sacră s-a încheiat sus. Numai că au uitat pentru un moment că există altă forţă, frontul unic al celor ce muncesc, ce se va lărgi acum şi va intra în acţiune cu noi forţe.

„ECOUL" DIN 10 NOIEMBRIE 1934

NĂZBÎTII „ŞTIINŢIFICE"

Recent s-a ţinut la Cluj congresul medicilor neurologi, care a avut şi caracterul sărbătorirei d-rului Parhon, cunoscut drept mare capacitate în specialitatea respectivă. Nu ne-ar interesa îndeaproape acest congres dacă nu s-ar fi produs o intervenţie, aşa-zisă ştiinţifică, ce a luat aspectul unui incident.

Un doctor — Fărcăoanu mi se pare, după nume — a prezentat un raport, în care se ocupa de chestiunea eredităţii şi-ndeosebi „ereditatea la comunişti". Fără nici o exagerare. Domnul doctor din Ardeal a găsit că printre delicvenţi ar putea considera şi pe „comunişti", comunismul fiind de data aceasta un delict... patologic! E un record mai mult decît caragialesc. E trist doar că campionul acestui record de tîmpenie s-a găsit tocmai printre noi.

Din fericire, tot printre noi s-au găsit la acest congres de specialişti cu totul apolitici şi oameni care să-l cheme la realitate pe acest doctoraş năsbîtios.

www.dacoromanica.ro

Înainte ca d. Fărcăoanu să-şi termine raportul îmbîcsit de vechituri demodate — după declaraţiile unor asistenţi competenţi —, a intervenit dr. Parhon şi a cerut congresului să respingă această aberaţie puerilă, ceea ce congresul a admis. Interesante sunt argumentele d-sale susţinute cu seriozitate, care-i caracterizează activitatea ştiinţifică.

După cele mai elementare reguli ştiinţifice, nu se poate vorbi de ereditate decît la indivizii care pot moşteni, cerîndu-se în speţă durata cel puţin a unei generaţii. Or, afirmă dr. Parhon, comunismul la noi în ţară a apărut ca atare abia de după război : deci nici durata unei vîrste minime de 30 de ani.

Mai important însă e faptul elementar că nu se poate vorbi de un caz patologic la comunişti. Adepţii acestei convingeri pot fi învinuiţi de cel mult „delict politic" faţă de ordinea actuală — dacă nu vrem să considerăm faptul că adepţii lui conduc azi un stat de 170 milioane locuitori, ca să nu vorbim decît de Rusia sovietică. Nicăieri pe glob comuniştii n-au fost consideraţi bolnavi sau anormali : cel mult primejdioşi faţă de o anumită ordine socială.

Dar problema se poate întoarce şi altfel. Şi aici dr. Parhon aduce un argument care ne interesează şi mai deaproape. Dacă e vorba de-a cerceta patologia unor categorii de activişti politici de azi, apoi tocmai în tabăra fasciştilor trebuie să-i căutăm.

După datele biologiei, omul este un animal paşnic, războiul şi luptele nu-i stau în fire. Organizarea economică şi socială l-au împins la omorul în masă.

Dar există o categorie de oameni care îndeamnă veşnic la război şi la omor chiar — aceştia sînt fasciştii, care s-agită veşnic prin asasinate —, celebru e cazul Führerului care a comandat la 30 iunie sîngerosul masacru

www.dacoromanica.ro

al propriilor săi tovarăşi. Şi nu odată Mussolini a glorificat războiul ca mijloc de selecţie printre oameni.

Iată deci unde trebuie de căutat cazurile patologice şi delicvenţii „politici" ale căror boli sînt sezonate încă şi cu alte anomalii: cocainomania, homosexualitatea, unt de ricină etc.

N-avem decît o scuză pentru bietul doctor din Ardeal. Ignoranţa sa poate fi de bună credinţă — în sensul că este victima literaturii ieftine de la „Universul" cetire, care s-a străduit ani întregi să tîmpească cu aberaţiile sale fasciste pe unii naivi. Şi pe ici, colo a reuşit.

„ECOUL" DIN 28 OCTOMBRIE 1934

7 NOIEMBRIE

Sărbătoarea cea mai importantă a statului unde pentru întîia oară proletariatul a ajuns la putere: Rusia sovietică. Sărbătoarea aniversării zilei de 7 Noiembrie 1917, cînd Partidul bolşevic rus, prin Sovietele de muncitori, ţărani şi soldaţi, a luat conducerea celei mai mari ţări din lume, în urma unui dezastruos război şi a unei revoluţii confuze.

Se cerea o uriaşă forţă pentru a lecui un trecut imediat şi durerile de veacuri ale unui popor muncitor şi asuprit. Regimul ţarist lăsase o nenorocită moştenire. Dezastrul financiar, ruină în industrie, haos în administraţie, analfabetism şi ignoranţă, mizerie totală la ţară — iar la graniţă duşmani vechi sau cei noi creaţi de deosebirea fundamentală de regim.

Regimul civil, în interiorul graniţelor ciuntite, şi atacurile statelor capitaliste, unele foste aliate ale Rusiei ţariste, prin blocarea economică, „cordon sanitar" şi sprijin armatelor albe

www.dacoromanica.ro

— iată uriaşe greutăţi externe, ca şi cele interne ce se puneau în calea tînărului guvern bolşevic.

Şi pe toate, cu tenacitate şi metodă, regimul sovietic le-a învins.

În locul exploatării muncitorilor, s-a introdus proprietatea colectivă peste tot: în industrie şi comerţ, socializate cele dintîi, după o tranziţie temporară a „Nep"-ului. Rusia sovietică cunoaşte cea mai organizată economie de stat — statul tuturor celor ce muncesc.

În locul marii proprietăţi funciare şi a ţărănimii ce zgîria pămîntul cu plugul de lemn, colhozurile, înglobînd peste 300.000 colectivităţi harnice, ce-au ridicat productivitatea la mai mult de îndoit în nu mai mult de 5 ani şi au transformat imense terenuri sterile în noi depozite de bogăţii. Rusia agricolă de odinioară a fost transformată în ţară industrială, cîştigînd al doilea loc din lume în timpul unei piatiletce numai şi cu agricultură mecanizată la perfecţie.

Pe cînd în restul lumei capitaliste 50.000.000 şomeri mor de foame, în ţara unde se construieşte socialismul, numărul lucrătorilor s-a dublat de la zece la douăzeci de milioane. Salariile lucrătorilor au crescut în aceeaşi proporţie. Bugetul statului înscrie cifre enorme pentru asigurările sociale; anual peste un milion de lucrători sunt trimişi gratuit şi cu leafa plătită o lună în staţiunile climaterice; orele de lucru s-au redus la 6 şi 7 pe zi.

De unde pe vremea ţarismului, Rusia sta în frunte cu 75% analfabeţi, în anul 1934 nu mai există acolo nici un neştiutor de carte; 75 milioane de fiinţe primesc zilnic învăţătură. Încontinuu se realizează succese uriaşe în domeniul culturii: cea mai puternică staţiune de radio din lume, record în ascensiunea din stratosferă, cele mai minunate realizări cine-

www.dacoromanica.ro

atice, formidabilă revoluție în teatru, invenții noi în presă, ca: „rabcori" și „stengazeta".

Nicăieri națiunile conlocuitoare nu se bucură de un regim mai liber; 80 de ziare apar zilnic, 40 națiuni au primit alfabete în limbile lor...

Dictatură și teroare?

La 1 noiembrie încep alegerile pentru Soviete ce vor ține pînă la 10 decembrie, participînd 90 milioane alegători de la vîrsta de 18 ani și alegînd 250.000 deputați în Soviete, din care 1.952 delegați în Consiliul panrus al Sovietelor, cel mai numeros parlament din lume.

Iar pentru teroare voi aminti doar că-n vara trecută s-a desființat și „faimoasa" G.P.U. — nicăieri pe lume nu există autocritică ca-n Rusia sovietică.

Iată ce sărbătoresc muncitorii manuali și intelectuali în țara în care ei își spun cuvîntul de 17 ani. Iată ce înseamnă 7 Noiembrie, dată ce s-a înscris adînc în istoria lumii întregi, nu numai a Rusiei, căci ea marchează începutul unei noi ere istorice: evul societății fără clase, fără asupriri, fără mizerie și fără războaie.

„ECOUL" DIN 4 NOIEMBRIE 1934

UN PROTEST AL COMITETULUI ANTIFASCIST

O delegație formată din d-nii P. Constantinescu-Iași, prof. universitar, Scarlat Callimachi, ing. Roller, de la Comitetul național antifascist, Const. Popovici, Șt. Voitec, Ilie Dumitru de la Partidul Socialist-Unitar, și A. Lepădatu, Nae Alexe, de la Liga muncii, s-a prezentat ieri la ministrul de interne, unde a predat d-lui Serge Dimitriu, secretar general, următorul protest:

www.dacoromanica.ro

Domnule Ministru,

Subsemnaţii delegaţi ai Comitetului naţional antifascist, Partidului Socialist-Unitar şi Liga muncii protestăm împotriva numeroaselor acte abuzive şi ilegale comise de organele în subordinea d-voastră, pe cuprinsul întregii ţări :

1. Confiscarea şi suspendarea ziarelor independente cu tendinţă antifascistă : „Clopotul" de la Botoşani, sub direcţia lui Scarlat Callimachi, „Vperiod" de la Chişinău, de sub direcţia d-lui Derevici, „Îndrumarea" de la Galaţi, „Svetlina" de la Silistra şi „Székely Földi Néplap" de la Tg. Mureş, deşi asupra tuturor acestor ziare cenzura se exercitase cu toată rigoarea.

2. Cenzurarea abuzivă a ziarului „Proletarul" cu conţinutul programului de front unic şi cenzurarea totală a manifestelor de front unic, ca şi cenzurarea excesivă în general faţă de ziarele noastre.

3. Închiderea localului Partidului Socialist-Unitar din Fălticeni.

4. Maltratarea la poliţia capitalei a muncitorilor Hugo Barany, membru al Partidului Socialist-Unitar, *Ceauşescu, membru al Comitetului naţional antifascist.*

5. Prigoana împotriva secretarului Comitetului naţional antifascist de la Cluj, Teodor Bugnariu, căruia i s-a confiscat „Capitalul" de Karl Marx, „Cartea Brună" şi alte cărţi similare.

În faţa acestor acte de teroare care se comit împotriva aderenţilor şi organizaţiilor noastre, în timp ce presa cuzistă-fascistă din toată ţara ce merge pînă la îndemnul şi ameninţarea cu moartea contra noastră se bucură de întreaga libertate şi sprijin chiar, cerem intrarea în legalitate şi încetarea tuturor abuzurilor îndreptate contra noastră.

„DIMINEAŢA" DIN 14 NOIEMBRIE 1934

www.dacoromanica.ro

Scrisul este o necesitate organică sau un mijloc profesionist. Oricum este o integrare cu mediul înconjurător.

La origină, scrisul a fost în același timp cauzalist și finalist. Omul primitiv a născocit scrierea și a perfecționat alfabetul din nevoia de a-și transmite semenilor gîndul unor socoteli pentru a-i înlesni schimbul. Scrisul a fost deci utilitarist și apoi abia s-a înălțat pe culmile exteriorizării simțirilor și cugetărilor înalte.

A scrie pentru sine e aproape inexistent. A scrie pentru alții e definiția scrisului însuși. Calitativ scriitorii se împart în două categorii: cu sau fără talent. Nu este totdeauna necesar a avea talent, vorbesc în totalitatea scrisului, căruia îi dau cea mai largă accepție de înțeles.

E suficient a avea claritate în stil. Rolul acestora se reduce la schimbul de valori, rezultat al cercetărilor studioase; este scrisul oamenilor de știință.

Pentru beletristici scrisul poate fi un divertisment, de obicei strălucit ca formă.

Ambele categorii se supun aceleiași legi: dependența indescriptibilă de mediul social căruia aparțin. Scrisul a evoluat cu mersul istoriei; el face parte din suprastructura spirituală a societății, mînată de factorul economic de la o epocă la alta.

Dacă aceasta e legea fatală a scrisului, numai acela este valabil care exprimă linia generală, linia generală a epocii în care s-a produs și cu atît mai genial este cu cît se situează spre avantposturile progresului social. Așa înțeleg eu pe Karl Marx, nu numai gînditor genial, ci și scriitor la fel.

După cum Platon sau Tit Liviu, Shakespeare sau Molière sunt geniali pentru că exprimă adevărata culoare a epocii lor.

www.dacoromanica.ro

Pentru vremurile noastre — poate nu ne dăm seama — nu esteții clasici ai unor vremuri stinse, ci Maxim Gorki sau Barbusse vor rămîne expresia scrisului genial.

Nu susțin o teză. Frămîntările de creație ale unei noi societăți în Republica Sovietelor dovedesc adevărul. Acolo se naște o nouă categorie de scriitori, care, pornind de la „rabkorul" modest de fabrică, ajung la scriitorul de masă, pe care-l așteaptă viitorul și geniul.

Iată datoria noastră: a închina fărîmița de talent sau de pricepere pentru cei ce ne-au născut, cărora totul datorăm — de la a.b.c. la subtilitățile imperceptibile — și care azi se numesc masele populare, în zbuciumul de căutare a unei ieșiri din greul impas social.

*

* *

Eu scriu de-aproape un sfert de veac. Din primii ani ai studenției și pînă mai ieri mi-am împărțit scrisul în două direcții: restrîns științific și larg politic.

M-am zbuciumat totdeauna între două chemări modeste, alternative sau concomitente: dragostea pentru studiile de artă și arheologie, care mi-au dat uneori satisfacții pline, și datoria de a-mi spune cuvîntul în rezolvarea problemelor sociale, în lămurirea celor mulți, în mijlocul cărora m-am simțit totdeauna — exclusiv totdeauna — bine înviorat.

Am cîteva zeci de lucrări de specialitate — ele mi-au dat și catedra universitară; sute de articole și recenzii din același domeniu, care cred c-au adus o mică contribuție locală. Unele din aceste studii mi-au dat posibilitatea legăturilor temeinice cu specialiștii din străinătate. Îmi permit doar să amintesc colaborarea la „afacerea" Glozel, asupra cărei chestiuni ar-

www.dacoromanica.ro

heologice mi-am spus cuvîntul în cîteva publicaţii franceze.

„Focul sacru" al studiilor quasiaride n-a mistuit însă niciodată pe măsura căldurii ce-am simţit-o totdeauna cînd am scris un rînd firav chiar în domeniul aşa-zis politic.

Din „turnul de fildeş" n-am încetat o clipă a privi spre orizonturile întinse, unde simţeam mulţimile agitîndu-se în frămîntări de zi la zi sau de perspective largi. „Socialul" l-am simţit mereu în mine, l-am trăit cu intensitate şi l-am exteriorizat în articole de gazetă şi mici studii de revistă, l-am concentrat în cîteva broşuri de circumstanţă.

Despre reforma învăţămîntului sau a Constituţiei, despre război sau despre colaborarea social-democraţiei la guvernele capitaliştilor am scris în cîteva cărţulii.

Iar despre toate problemele sociale care priveau interesele maselor muncitoare cu mintea şi cu braţul, despre rosturile adevărate ale intelectualilor în genere şi ale studenţilor şi profesorilor în special, despre grozăviile şi primejdia războiului, despre esenţa şi ororile fascismului, despre organizarea rezistenţei contra barbariei obscurantiste am scris în numeroase foi pe care organizaţiile muncitoreşti le-au scos cu mii de piedici şi grele osteneli.

Începînd cu „Lupta zilnică", organul Partidului Social-Democrat dinainte de război, şi sfîrşind cu ziarele ce se zbat azi în ghiarele stărilor excepţionale, am susţinut fără preget lămurirea unei conştiinţe clare în publicistica muncitorească şi de stînga.

Datoria intelectualului am înţeles-o numai aşa. Pentru integrarea lui cu interesele maselor ; pentru lupta fără teamă şi-ndoială alături de asupriţi şi nedreptăţiţi ; pentru înţelegerea lor şi conducerea ideologică ; pentru uni-

www.dacoromanica.ro

rea tuturor forțelor într-un larg front de izbăvire pentru cei mulți trebuie să existe adevăratul intelectual.

Eu scriu pentru cei mulți. *

FACLA" DIN 22 SEPTEMBRIE 1935

CONGRESUL ÎNVĂȚĂTORILOR

Două congrese de largi organizații profesionale au avut loc în același timp și-n orașe deosebite: al avocaților la Tg. Mureș și al învățătorilor la Timișoara. În frămîntarea vremurilor de azi era cu neputință ca să nu pătrundă ecoul celor îngrijorați de primejdia războiului și fascismului. Problema s-a pus categoric la Tg. Mureș, unde pentru întîia oară s-a precizat reacțiunea unui grup de avocați împotriva tendințelor obscurantiste, prin formularea democratizării justiției.

Ne interesează mai de aproape spiritul în care s-a desfășurat celalt congres, al „luminătorilor poporului", cum li se spunea odinioară.

Dacă judecăm după totalitatea rapoartelor și linia generală, s-ar părea că nimic nu s-a schimbat în mentalitatea dascălilor, că primesc cu platonice proteste a fi plătiți numai cu 1.773 lei pe lună și cu mîngîierea că însuși ministrului de resort i se înduioșează inima.

Mai mult încă. Un cotidian antirevizionist felicită congresul că s-a ferit de-a discuta numai interese materiale, că aproape a ignorat chestiunile sociale aferente funcției dăscălești. Se mai bucură că „învățătorul român s-a lăsat amețit de curentele amăgitoare și

* Acest ultim fragment al articolului a fost cenzurat în „Facla" și reprodus în ziarul „Soarele" din Botoșani — unde cenzura era mai slabă — la 29 septembrie 1935.

www.dacoromanica.ro

periculoase determinate de propaganda internaționalilor".

Și aceasta pentru că învățătorii ar fi strînși uniți în jurul „Ligei antirevizioniste".

N-avem nimic împotriva atitudinii ce-ar fi luat-o congresul împotriva tendințelor de revizuire a tratatelor prin război a acelor state care tocmai prin fascism și antidemocrație sunt campionii revizuirii tratatelor — Germania în primul rînd, afară de Ungaria, ce pare a fi vizată.

În ce spirit congresul s-a aliniat forțelor antirăzboinice, doritoare nu numai de statuquo, ci sincere apărătoare ale păcii ?

Raportul indicat este acel prezentat de dl. C. Dimitriu din București referitor la educația națională în școala primară. După lungi dezbateri, congresul și-a însușit o serie de deziderate, din care extragem esențialul.

„Pornind de la loialitate, școala primară trebuie să dezvolte și să promoveze însușirile caracteristice neamului românesc, pentru ca acesta, animat de-un naționalism luminat, nu șovin, să dobîndească și să-și mențină capacitatea de a produce opere cu care să se poată mîndri și care să poată intra în patrimoniul culturii și civilizației umane, deci *prin naționalism către umanitate*".

Frumoase și lapidare propoziții, care presupun o mai largă înțelegere a spiritului de azi, frămîntat tocmai de internaționalismul solidarist și susținător al păcii, spre deosebire de naționalismul sectar și generator de războaie.

Presupunem că înțeleapta rezoluție s-a inspirat din cele două saluturi internaționale care singure s-au amintit de corpul învățătorilor români cu prilejul congresului lor anual: „Federația internațională a asociațiilor de învățători" și „Congresul pentru pace din Oxford".

www.dacoromanica.ro

Citim în darea de seamă a unui cotidian: „O deosebită impresie a făcut congresului mesajul trimis de cei doi secretari generali ai Federației internaționale, d-nii Georges Lapierre și Louis Dumas". Nu știm deocamdată ce cuprinde mesajul, dar cunoaștem bine și Federația și personal pe cei doi conducători ai ei.

Federația cuprinde asociațiile sindicale de învățători, care în țările respective sunt afiliate Confederației generale a muncii, uniuni organizate pe aceleași principii ca toate sindicatele muncitorești. Lapierre și Dumas fac parte din Uniunea sindicală franceză, ce numără peste 80.000 membri, care la 6 februarie 1934, — primul atac al forțelor fasciste — au închis școlile în semn de protest și au coborît în stradă alături de întreg poporul muncitor pentru apărarea libertăților primejduite. Iar astăzi îngroașă rîndurile nenumăraților protestatari în contra decretelor-legi de reduceri ale guvernului Laval.

Georges Lapierre face parte încă din 1932 din Comitetul mondial contra războiului și fascismului de la Paris, iar cu Dumas am luat parte în august 1932 la conferința membrilor corpului didactic, delegați la congresul contra războiului de la Amsterdam. De prisos să mai amintesc, cred, că ambele comitete contra războiului și fascismului sunt încriminatele organizații internaționale care mi-au pricinuit o ordonanță de dare în judecată. Și totuși mesajul acestor domni „a făcut o deosebită impresie asupra congresiștilor" — ba chiar dl. ministru Angelescu a luat în discuție dezideratele acestei Federații internaționale.

Și încă un amănunt d-nii Lapierre și Dumas fac parte din Asociația franceză a lui

www.dacoromanica.ro

I.T.E. (Internaţionala muncitorilor din învăţămînt), din Executiva căreia fac parte tot din 1932.

Dar congresul de la Oxford ştiţi ce este? O mare reuniune a zeci de milioane de pacifişti, cu sindicatele muncitoreşti engleze în frunte, care s-a ocupat cu „opera dezarmării morale şi a cooperaţiei internaţionale" sau, cum s-a mai comunicat, „care au afirmat voinţa unanimă în spiritul unei educaţii ce nu separă iubirea de patrie de iubirea umanităţii, subliniind lupta solidară a oamenilor de bună credinţă întru *apărarea libertăţii şi a democraţiei*".

Se profilează şi printre învăţători perspectivele unei alte mentalităţi, care se încheagă pentru apărarea bunurilor ameninţate de curente dictatoriale şi garantate numai de concentrarea forţelor democratice într-un larg front popular.

„CUVINTUL LIBER" DIN 14 SEPTEMBRIE 1935

POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI

Este un adevăr de necontestat că războiul bate la uşă cînd preludiul conflagraţiei europene răsună între cîmpiile aride ale Eritreei şi munţii duşmănoşi ai Abisiniei. Cu precizări matematice s-a afirmat încă de acum cîteva luni, că-n primele zile ale lunii octombrie armatele italiene vor trece graniţele abisiniene, favorizate de anotimpul prielnic al încetării ploilor.

Cu aceeaşi preciziune se poate prevedea continuarea ostilităţilor pe mare între flotele italiană şi engleză, ca, prelungindu-se pe continentul european, focul să-şi arunce văpaia pe aproape tot cuprinsul său.

www.dacoromanica.ro

„Facla“ din 22 ianuarie și 12 februarie 1911

Cetățeni ai Capitalei

Votați pe candidații partidului social-democrat

Dr. C. Racovski, I. C. Frimu, Toma Dragu, D. Marinescu, Gh. Cristescu și N. D. Cocea

Anul II.—No. 4 **Facla** 22 Ianuarie 1911

Subscripție pentru fondul electoral

„Facla“	50 lei	Dela 8 funcționari de bancă, Constanța	15 lei
V. Georgescu	20 „	Leon V.	2 „
C. H.	1 „	P. Constantinescu, Iași	1 „
M. V.	1 „	Un anti-dinastic	160 „
X. Z.	1 „		

Anul II.—No. 7 **Facla** 12 Februarie 1911

Subscripție pentru fondul electoral

„Facla“	50 lei	P. Constantinescu, Iași	1 lei
V. Georgescu	20 „	Ploești, L. M.	2 „
C. H.	1 „	Ioină Scărboșanu	4 „
M. V.	1 „	Talpă Iată	1 „
X. Z.	1 „	I. G. D. Conservența	1 „
Dela 8 funcționari de bancă, Constanța	15 „	Lex, București	20 „
Leon V.	2 „	Grupul Caignard	7 50
Un anti-dinastic	160 „	Is.	1 „
		Un grup	9 50

Diploma la concursul elevilor pe țară pentru istorie din mai 1911

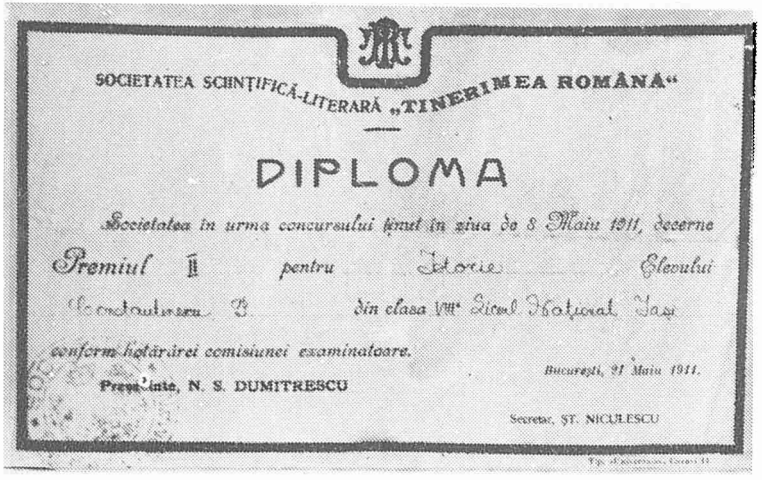

SOCIETATEA SCHINȚIFICĂ-LITERARĂ „TINERIMEA ROMÂNĂ“

DIPLOMA

Societatea în urma concursului ținut în ziua de 8 Maiu 1911, decerne

Premiul II pentru Istorie Elevului

Constantinescu C. din clasa VIII-a Liceul Național Iași

conform hotărîrei comisiunei examinatoare.

București, 21 Maiu 1911.

Președinte, N. S. DUMITRESCU

Secretar, ȘT. NICULESCU

www.dacoromanica.ro

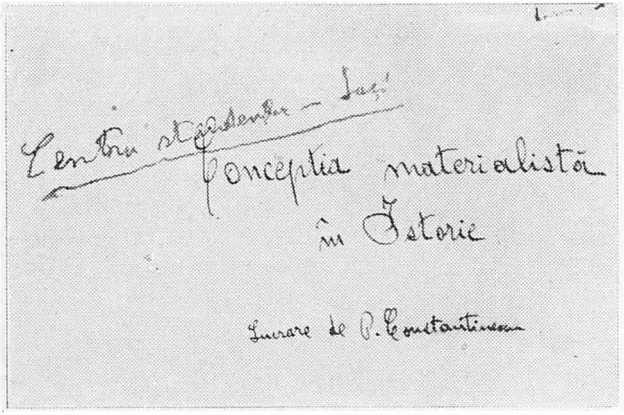
Centrul studențesc — Iași

Concepția materialistă în Istorie

Lucrare de C. Dobrogeanu-Gherea

Titlul conferinței „Concepția materialistă în istorie"

Fragment din conferința „Concepția materialistă în istorie", martie 1912

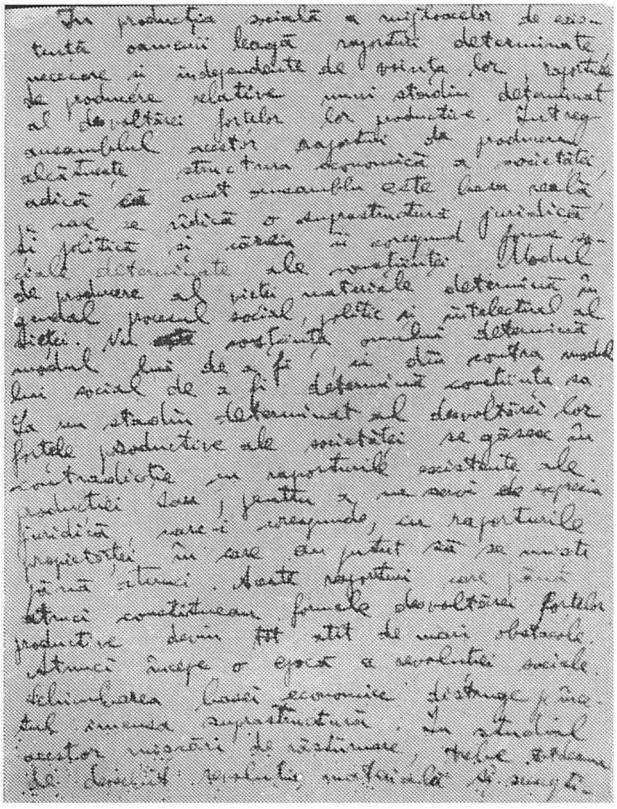

www.dacoromanica.ro

„Social-Democrația“ din 20 iulie 1919

SOCIAL - DEMOCRAȚIA

Foaie săptămânală a organizațiilor socialiste și sindicale

DIN IAȘI

CENZURAT

SAPTAMANA SOCIALISTA

Cenzurat

P. Constantinescu

Cartea de delegat la Conferința Partidului Socialist din 23—25 mai 1919

Partidul Socialist și Uniunea Sindicatelor din România

Carte de Delegat

Tov. P. Constantinescu reprezintă Organizația din Iași la Conferința Partidului Socialist și a Sindicatelor Muncitorești din zilele de 23, 24 și 25 Mai 1919.

Secretarul Sindicatelor. Secretarul Partidului.

www.dacoromanica.ro

PARTIDUL SOCIALIST
DIN ROMANIA

CARTE DE MEMBRU
PE ANUL 1919

No. 12902

APARȚINAND

Tov. Petru Constantinescu-Iași

Membru al Secțiunii din Bârlad

Secretarul Partidului,

Secretarul Secțiunii,

Semnătura Posesorului,

Cartea de membru pe anul 1919 al Secțiunii Partidului Socialist din Bîrlad

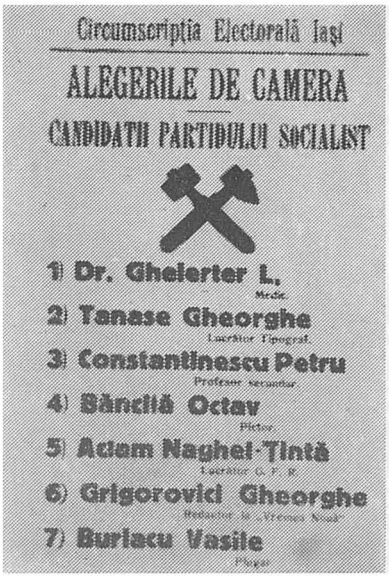
Circumscripția Electorală Iași

ALEGERILE DE CAMERA

CANDIDAȚII PARTIDULUI SOCIALIST

1) Dr. Gheierter L.
Medic.
2) Tanase Gheorghe
Lucrător Tipograf.
3) Constantinescu Petru
Profesor secundar
4) Băncilă Octav
Pictor.
5) Adam Naghel-Țintă
Lucrător C. F. R.
6) Grigorovici Gheorghe
Redactor la „Viitorul Nou"
7) Burlacu Vasile
Plugar

Mai 1920. Lista candidaților socialiști pentru circumscripția Iași

www.dacoromanica.ro

Aceşti candidaţi sunt:

PETRU CONSTANTINESCU profesor de istorie la liceu.

PETRU SAFTA, lucrător C. F. R.

ION C. IACOMI, cismar, fecior de ţăran dela Rădeşti.

GHEORGHE GH. CANDEL, mecanic fecior de ţăran dela Sârbi.

Semnul ales este ⚒ simbolul muncei şi cinstei

Îndemnaţi deci cetăţeni, pe toată lumea, ca la alegeri să voteze lista cu cele două ciocane încrucişate, căci numai braţul muncitorului şi ciocanele sale vor sfărma capul balaurului boieresc, ce de atâtea aute de ani, ne suge sângele, şi vor reface ţara atât de ruinată de după războiu.

Secţiunea Partidului Socialist-Bârlad şi Sindicatele Muncitoreşti

Mai 1920. Lista candidaţilor pentru circumscripţia Tutova

Fotografie aflată în dosarul Siguranţei din Bîrlad din timpul grevei generale din 1920

www.dacoromanica.ro

Ordinea de zi a Congresului

In Consiliul Comun intrunit Marți seara 17 Martie s'a fixat ordinea de zi definitivă a congreselor din Mai.

Ordinea de zi a congresului Partidului

1. Darea de seamă morală și materială, rap. Gh. Cristescu.
2. Raportul delegației în Rusia, rap. Gh. Cristescu.
3. Atitudinea și Programul, rap. Gh. Cristescu și D. Fabian.
4. Problema Agrară, rap. Al. Dobrogeanu.
5. Cooperativele, rap. I. Negru și D. Stănculescu.
6. Presa și propaganda, rap. P. Constantinescu.
7. Modificarea Statutelor, rap. Margulies.
8. Chestiunea națională[illegible] rap. Dr. Rozvany și Tra[illegible]
Alteni.
9. a) Mișcarea tineretului, rap. I. Petrescu.
   b) Mișcarea Femeilor, rap. Miss Nisatil.
10. Alegerea Comitetelor.
11. Diverse.

Ordinea de zi a congresului sindical

1. Darea de seamă morală și materială, rap. C. Popovici.
2. Afilierea, rap. C. Popovici.
3. Organizarea, rap. I. Elena și Hebrat.
4. Modificarea statutelor, rap. N. Marian și N. Roșu.
5. Raporturile dintre Sindicate și Partid rap. E. Rozvany și C. Mănescu.
6. Alegerea Comitetelor.
7. Diverse.

* * *

Congresul partidului va ține loc în zilele de 8, 9, 10 și 11 Mai, iar în zilele de 12, 13 și 14 Mai congresul sindicatelor. Punctele comune se vor discuta în ultima zi.

Ordinea de zi a Congresului din mai 1921 („Socialismul" din 7 mai 1921)

LISTA DE CANDIDAȚI

a Partidului Socialist-Comunist din Ilfov

1) **Gh. Cristescu,** plăpămar, fost dep. arestat
2) **Al. Dobrogeanu-Gherea,** „ „
3) **Boris Ștefanof,** agricultor „ „
4) **D. Fabian,** ziarist „
5) **Mihail Cruceanu,** prof., avocat lit. acuzat
6) **P. Constantinescu-Iași,** profesor
7) **Eugen Rozvany,** d-r în drept arestat
8) **Pauker Marcel,** inginer
9) **Gh. Pl. Vasilescu-Vasia,** ziarist „
10) **Mihail Macavei,** avocat acuzat
11) **N. Marian,** chelner arestat
12) **C. Gheorghian,** avocat acuzat
13) **Niculescu-Mizil,** chelner arestat
14) **Dumitru Grofu,** muncitor metalurgist „
15) **Const. Nițulescu,** muncitor C. F. R. „
16) **Const. Ivănuș,** dogar
17) **Radu Șelaru,** țăran
18) **N. Simulescu-Militaru,** fierar

Toți muncitorii să voteze lista partidului socialist-comunist care are ca semn:

Secerea, Ciocanul, spicul de grâu și soarele comunist

Martie 1922. Lista de candidați pentru județul Ilfov

www.dacromanica.ro

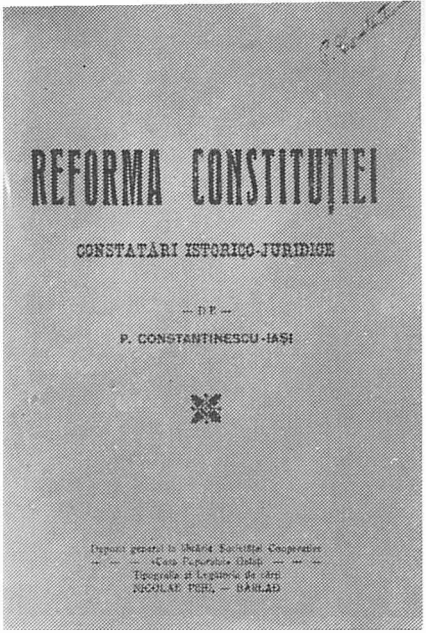

Coperta lucrării „Reforma Constituției"

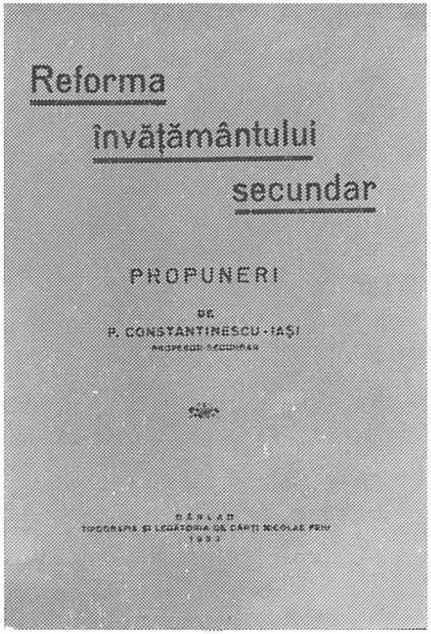

Coperta broșurii „Reforma învățământului secundar. Propuneri"

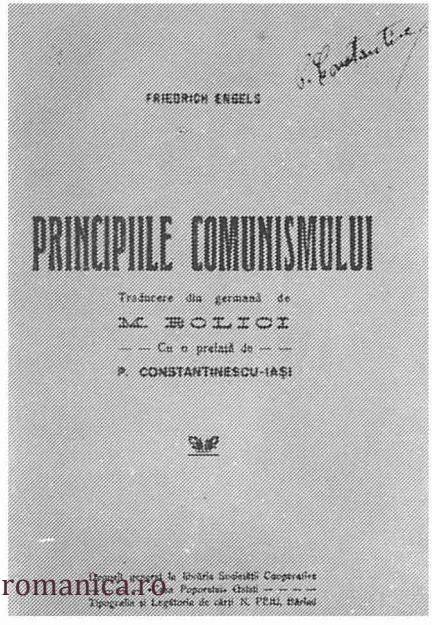

Coperta broșurii : Friedrich Engels. „Principiile Comunismului"

www.dacoromanica.ro

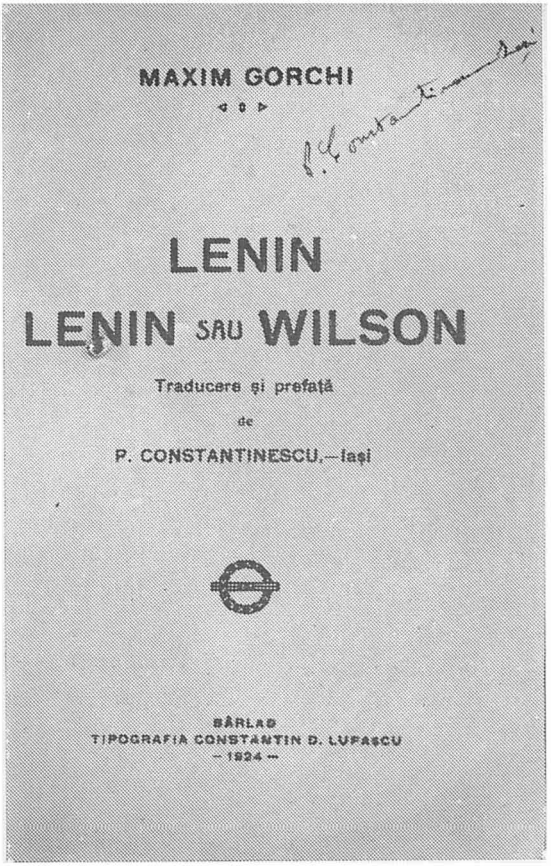

Coperta broșurii „Lenin“ de Maxim Gorki

Apelul Blocului muncitoresc-țărănesc pentru alegeri. 1926

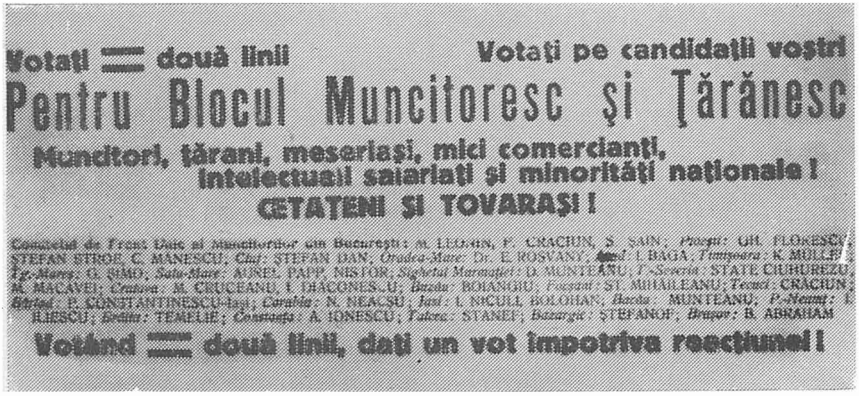
Votați = două linii
Votați pe candidații voștri
Pentru Blocul Muncitoresc și Țărănesc
Muncitori, țărani, meseriași, mici comercianți,
intelectualii salariați și minorități naționale!
CETĂȚENI ȘI TOVARĂȘI!
Votând = două linii, dați un vot împotriva reacțiunei!

www.dacoromanica.ro

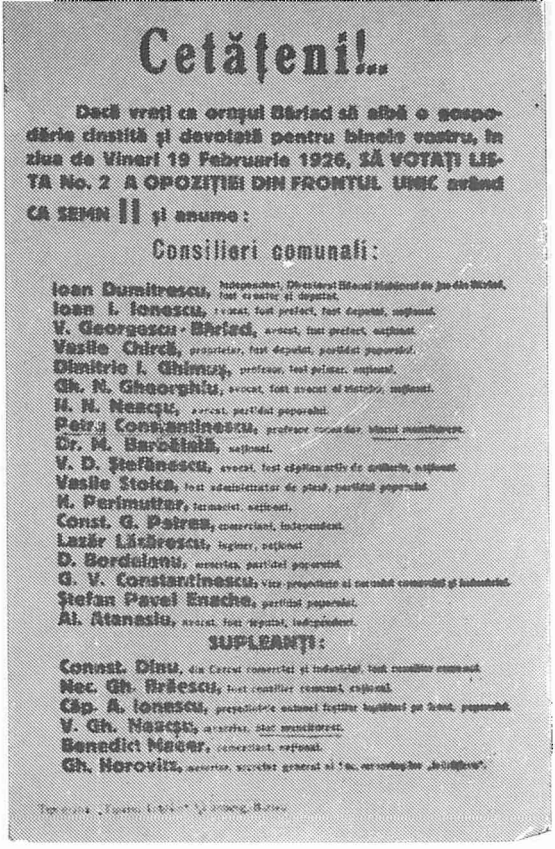

Cetăţeni!...

Dacă vreţi ca oraşul Bîrlad să aibă o gospodărie cinstită şi devotată pentru binele vostru, în ziua de Vineri 19 Februarie 1926, SĂ VOTAŢI LISTA No. 2 A OPOZIŢIEI DIN FRONTUL UNIC având CA SEMN II şi anume:

Consilieri comunali:

Ioan Dumitrescu, [illegible]
Ioan I. Ionescu, [illegible]
V. Georgescu-Bîrlad, [illegible]
Vasile Chirca, [illegible]
Dimitrie I. Ghimuş, [illegible]
Gh. N. Ghiorghiu, [illegible]
M. N. Nanoşu, [illegible]
Petru Constantinescu, [illegible]
Dr. M. Barabaşă, [illegible]
V. D. Ştefănescu, [illegible]
Vasile Stoica, [illegible]
M. Perimutter, [illegible]
Const. G. Petrea, [illegible]
Lazăr Lăzărescu, [illegible]
D. Bordeianu, [illegible]
G. V. Constantinescu, [illegible]
Ştefan Pavel Enache, [illegible]
Al. Atanasiu, [illegible]

SUPLEANŢI:

Const. Dinu, [illegible]
Nec. Gh. Ilăescu, [illegible]
Cap. A. Ionescu, [illegible]
V. Gh. Nanoşu, [illegible]
Benedict Maier, [illegible]
Gh. Horovitz, [illegible]

[illegible]

Apelul candidaţilor opoziţiei unite la Bîrlad — martie 1926

Cuvîntarea delegatului român („Buletinul mişcării antifasciste" din 18 septembrie 1932)

Cuvântarea delegatului român

In numele delegaţiei române, prof. univ. P. Constantinescu Iaşi a spus următoarele:

La Apelul pentru congresul contra războiului au răspuns mai multe organizaţii din România. Aduc salutul Comitetului Naţional organizat la Buc. format din numeroşi fruntaşi ai vieţii intelectuale din România; ai grupului de intelectuali şi muncitori basarabeni; ai Ajutorului Muncitoresc român precum şi ai grupului român din I. T. E. Mai sunt reprezentaţi la Congres Sindicatele Muncitoreşti Revoluţionare, Emigraţia Română şi Studenţimea Română, fiecare cu delegaţi proprii.

România este singura ţară limitrofă care n'are nici un fel de relaţiuni cu U. R. S. S., nici măcar economice. Ea n'a semnat pactul de neagresiune cu Polonia şi ţările Baltice. Este adevărat că din acest[illegible]

aceasta datorită contrazicerilor dintre statele imperialiste.

Care sunt interesele maselor muncitoreşti în faţa acestei politici a conducătorilor burghezi?

Ele n'au nici un interes să ia parte la un război.

Nu există astăzi măcar pretextul naţional din 1916.

Dimpotrivă, masele sunt totdeauna pentru pace, pentrucă ele suportă tot greul jertfelor războiului. Proletariatul român vrea să trăiască în pace cu toţi vecinii şi cu U. R. S. S., ţara unde proletariatul construeşte o nouă societate.

Masele muncitoreşti din România nu vor tolera un război ci prin organizare şi acţiune neşovăitoare vor lupta pentru împiedicarea războiului imperialist şi antisovietic.

www.dacoromanica.ro

Prezidiul Congresului mondial antifascist de la Paris, iunie 1933, cu Marcel Cachin și Moro Giaferi (la microfon)

Participanții pactului de front popular de la Țebea lîngă mormîntul lui Avram Iancu

www.dacoromanica.ro

Cu antifasciștii implicați în proces și avocatul Philippe Lamour de la baroul din Paris

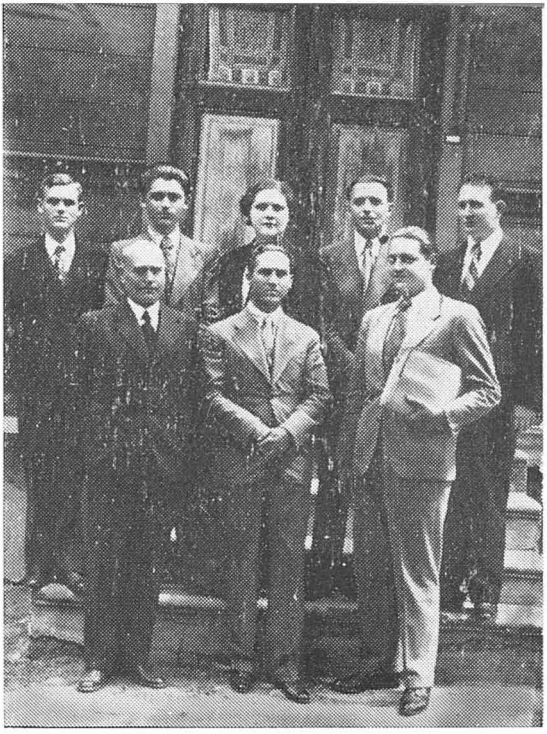

Cu delegația Comitetului mondial antifascist, în frunte cu Francis Jourdain, și o parte din avocații apărării

www.dacoromanica.ro

Titlul broşurii editate la Paris de Comitetul mondial antifascist, cu o prefaţă de sorbonianul Paul Langevin, în 14 februarie 1936

CONSTANTINESCO-IASI
Docteur ès lettres de la Faculté de Lettres
et Philosophie de JASSY (Roumanie)
Professeur aux Lycées de Barlad, Chisinau et Jassy
Professeur d'Histoire de l'Art à la Faculté de Chisinau
poursuivi devant le Conseil de guerre de Chisinau

Portretul reprodus în această broşură

www.dacoromanica.ro

Studenții martori la proces, delegați ai Frontului studențesc democratic, în frunte cu președintele Gogu (Gheorghe) Rădulescu, fotografiați în fața clădirii Consiliului de război

Cu Traian Bratu, rectorul Universității din Iași, și I. Botez, decanul Facultății de litere din Iași, martori la proces. Fotografie la Iași înainte de judecarea procesului, iunie 1935

www.dacoromanica.ro

LES PERSECUTIONS DE ROUMANIE

par Henri BARBUSSE

Au nom de tous les militants et de tous les adhérents du Mouvement universel de Lutte contre la Guerre et le Fascisme, au nom de tous ceux qui sympathisent avec une cause qui est à la fois celle de l'intérêt des hommes, du progrès social, de la moralité publique, nous élevons une violente protestation contre l'attitude présente du gouvernement roumain vis-à-vis du peuple roumain et vis-à-vis de l'humanité tout entière.

Le noble peuple de Roumanie — intellectuels, ouvriers, paysans — avait donné un magnifique exemple, par son organisation spéciale de lutte contre la guerre et le fascisme, contre l'impérialisme et contre la réaction — c'est-à-dire en faveur des opprimés de tous les pays. Cette organisation nationale roumaine se poursuivait par la voie du front unique, en dehors de la lutte militante des partis, en liaison avec les hommes libres et les honnêtes gens du monde entier, selon la charte du Congrès mondial d'Amsterdam et du Congrès Européen de Pleyel, et en pleine légalité.

Des hommes de haute valeur intellectuelle et morale — parmi lesquels brille la figure du Professeur Constantinescu — ont animé ce Mouvement qui fait honneur à la Roumanie.

Articol publicat în „Front Mondial", Paris, ianuarie 1935

www.dacoromanica.ro

Coperta broşurii tipărite în 1935 de către Comitetul de apărare

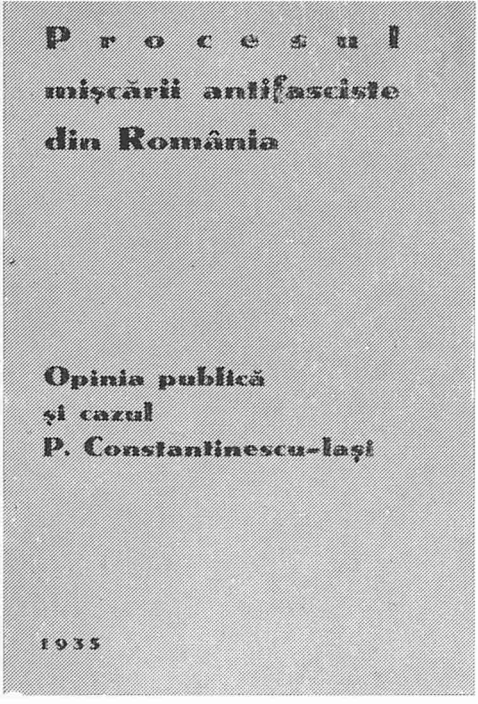

Constantinesco Iasi, Heroe Antifascista Rumano

Articol din revista „La Rambla", Barcelona, iunie 1936

www.dacoromanica.ro

PROF. CONSTANTINESCU-IAȘI
PHILIP LAMOUR (avocat), Franța
D-NA P. CONSTANTINESCU-IAȘI

împreună cu ceilalți inculpați, în curtea Consiliului de Război, în ziua pronunțării sentinței de condamnare.

Publicat în „Almanahul ziarului «Deșteptarea»“ din Detroit (Statele Unite ale Americii) pe anul 1938

D. Dem. Dobrescu, președintele comitetului pentru revizuirea procesului Constantinescu-Iași

D. DEM DOBRESCU

D. CONSTANTINESCU-IAȘI

București, 3.—O delegație, în frunte cu avocata Ella Negruzzi, s'a prezentat d-lui Dem. Dobrescu, cerându-i'să ia conducerea comitetului de acțiune pentru revizuirea procesului d-lui Constantinescu-Iași.

Fostul procuror al Curții de

Informație apărută în ziarele din București, iunie 1936

www.dacoromanica.ro

Două tabere se profilează clar de pe acum. Ofensiva italiană va fi urmată de-o alta, îndreptată împotriva Uniunii Sovietice, avînd drept campion Germania lui Hitler. Eşirea violentă a Führerului la congresul din Nürnberg împotriva „jidanului de la Moscova", atacurile presei naziste împotriva regimului sovietic, dar îndeosebi pregătirea unei largi alianţe europene în contra Uniunii Sovietice sunt dovezi edificatoare asupra scopului ofensivei războinice a Germaniei. Căci nimeni nu se mai îndoieşte că-n ţara lui Hitler se pregăteşte războiul pe toate căile şi cu febrilitate.

Cel dintîi stat cîştigat la politica antisovietică a Germaniei fu Polonia. Încă de acum doi ani ministrul de externe Beck a denunţat prietenia veche cu Franţa. De atunci o serie de acte politice dovedesc o apropiere faţă de Germania şi duşmănie Sovietelor, înăsprindu-se mereu regimul dictatorial din interior.

Cazul Memel a pus net problema antisovietică. Ocuparea acestei provincii ar fi semnalul anexării întregii Lituanii la Germania şi Polonia, cea dintîi devenind vecină cu Rusia şi astfel armatele germane să aibă posibilitatea trecerii directe spre Ucraina cea rîvnită de Polonia, care va ceda Germaniei în schimb coridorul polonez.

Alianţa cu Polonia este insuficientă însă. Încă două state sunt atrase în mrejele Germaniei: Ungaria şi Finlanda. Pentru apropierea celei dintîi, vechea aliată din războiul mondial, s-au început demersuri asidue. După exemplul „vînătorilor" fruntaşi hitlerişti din Polonia, premierul Ungariei vizitează Berlinul şi Roma — cu toate desmînţirile date — numai într-un singur scop: presa mondială cu Ungaria mijloceşte refacerea alianţei ger-

www.daçoromanica.ro

mano-italiene şi că s-ar putea ca ieşirea Italiei din Liga Naţiunilor să fie urmată de ieşirea din Ligă a Poloniei şi Ungariei.

Ungaria, cu hangarele sale pentru avioanele germane, cu cîmpiile sale bogate, ar servi de minune în cazul unui război, care ar învălui în primul rînd Cehoslovacia, aliata veche a Franţei şi prietenul nou al Uniunii Sovietice. În acest sector Austria va urma credincioasă stăpînii săi: Ungaria şi Italia, dacă nu cumva ar fi împărţită între aceştia, Ungaria nu poate uita Bungenland-ul.

Finlanda nu este definitiv cîştigată politicii Germaniei, dar acolo tronează un regim fascist, ce urăşte de moarte Rusia sovietică, de la care ar smulge cu poftă Karelia şi regiunile învecinate.

S-ar încheia astfel un bloc antisovietic, din nordul Balticii şi pînă în Mediterana, care şi-ar asuma sarcina de a distruge, pe de o parte, ţara în care proletariatul munceşte liber şi care serveşte de pildă muncitorimei din ţările supuse unei crunte exploatări, iar pe de altă parte, prin acest război, atacîndu-se ţări ca Cehoslovacia şi România — aliatele Franţei şi Uniunii Sovietice —, s-ar reface graniţele în favoarea ţărilor revizioniste.

Acesta este planul ţărilor cu regim fascist, care se înăbuşă sub greutatea unei crize nemaipomenite şi care caută ca o singură salvare războiul şi cu deosebire războiul antisovietic. Gîndul conducătorilor fascişti merge mai departe. De ce oare lumea capitalistă n-ar fi recunoscătoare Germaniei şi aliatelor ei dacă ar distruge ţara cu regim socialist, dăunătoare prin sistemul ei?

Dar socotelilor blocului fascist se opun deocamdată interesele chiar ale unor state cu vechiul regim. În primul rînd Franţa, unde democraţia este susţinută de puternica forţă

www.dacoromanica.ro

a frontului popular; acesteia se alătura statele Micei Antante: Cehoslovacia, cu regim încă democratic, Jugoslavia, care a dărîmat o dictatură, şi România, unde fascismul n-a reuşit să se instaureze încă. Anglia, unde Partidul Laburist a luat atitudine făţişă contra provocărilor Italiei fasciste şi unde nu de mult 12 milioane de voci s-au declarat partizanii păcii, s-a răcit cu totul de Germania şi — cu toată ura ascunsă faţă de U.R.S.S. — s-a apropiat de Franţa şi blocul filosovietic. Şi mai credem că ţările nordice, unde peste tot domnesc guverne muncitoreşti, se vor alătura blocului ţărilor democratice, ţărilor doritoare de pace.

Din această sumară schiţare a unei viitoare conflagraţii europene, care nu are aspectul unui joc de cărţi, s-a putut desprinde o trăsătură caracteristică.

Lumea europeană — deocamdată — se împarte în două tabere: blocul ţărilor fasciste, revizioniste şi cu tendinţe antisovietice; iar de altă parte blocul ţărilor democratice sau cu regim socialist, al căror interes este tocmai în împiedicarea groaznicului măcel, de care nimeni azi nu poate gîndi fără grozavă înfiorare.

Care trebuie să fie politica externă a României — pentru justificarea titlului —, credem că s-a înţeles lesne din caracterizarea celor două tabere, în care îşi caută loc aproape fiecare stat european.

...În împrejurările actuale, o singură politică este posibilă pentru asigurarea păcii, aceea dusă în ultimul timp de dl. Titulescu: alăturarea de statele antirevizioniste şi paşnice, Franţa şi aliatele sale...

Locul nostru este acolo unde masele şi-au spus sau pot să-şi spună cuvîntul pentru libertate, pentru pace şi civilizaţie.

„CUVÎNTUL LIBER" DIN 12 OCTOMBRIE 1935

www.dacoromanica.ro

Sînge nevinovat curge în Africa orientală, unde un popor, poate încă nu destul de civilizat, dar fără nici o vină, suferă din pricina de-a se afla în calea poftelor imperialiste ale unui stat fascist.

Simpatiile lumii întregi sunt îndreptate către micul popor abisinian, care, încrezător în drepturile sale la viață, garantate de Societatea Națiunilor, nici nu s-a înarmat pentru apărare — cum îmi declara și reprezentantul său diplomatic, dl. Berchane Marcos.

Însăși Liga de la Geneva i-a luat apărarea și, definind precis Italia drept agresoară, a pus în mișcare întreg aparatul de represalii, stipulate prin art. 16 al Pactului său fundamental.

Totuși sancțiunile întîrzie. Diferendele și contradicțiile inerente organizării actuale a statelor capitaliste fac ca sancțiunile votate să se aplice cu greu. Afară că unele state — Ungaria, Austria și Albania — nu acceptă și nu vor lua măsuri în contra Italiei, unele mai importante, ca Germania și Statele Unite, nefăcînd parte din Liga Națiunilor, nu sunt obligate să se alăture sancțiunilor de la Geneva. Dar chiar statele votante cu greu pot pune în practică sancțiunile, căci se văd lovite în interesele lor economice și cer, în cazul cel mai bun, despăgubiri pentru legarea avantagiilor din relațiile lor cu Italia.

Și-n acest timp armatele „civilizatoare" ale Ducelui înaintează mereu prin văile Abisiniei sub protecția tunurilor, tancurilor și avioanelor de bombardament, care nu cruță pe nimeni, care aplică grozave sancțiuni unui popor nevinovat.

În fața acestei situații, cînd guvernele precumpănesc interesele unei categorii sociale — clasa capitalistă, ce singură profită azi —

www.dacoromanica.ro

cînd agresorul nu poate fi înfrînat, o mînă de intelectuali, de înaltă simţire şi cugetare a luat iniţiativa concentrării tuturor forţelor conştiente de marea nedreptate şi primejdie a războiului abisinian ca, paralel cu acţiunile organizaţiilor de masă, să se împiedice atacul fascist.

S-a constituit la Paris un „Comitet pentru apărarea poporului etiopian şi pentru pace", care a şi lansat un apel, semnat de Pierre Cot, fost ministru al aviaţiei franceze, Azana, fost prim-ministru al Spaniei, Norman Angeli, cunoscutul economist englez, Paul Perrin, Gabriel Péri, Marc Rucart, deputaţi francezi, Fr. Jourdain, Leon Wanner, Jules Romains, scriitori, şi alţii.

Acelaşi comitet a îndreptat apelul său şi către cele două Internaţionale muncitoreşti, de la Amsterdam şi Moscova, pentru a pune în mişcare milioanele de muncitori din toată lumea, ce pot opri temeinic desfăşurarea prin obligaţia guvernelor de a aplica sancţiunile votate de Liga Naţiunilor.

Masele muncitoare, solidare totdeauna cu cei oprimaţi, solidare acum cu poporul etiopian întreg, au început să se afirme de la o extremă la alta a convingerilor lor politice.

Recentul congres de la Brighton al Partidului Muncii Englez a votat cu o zdrobitoare majoritate aplicarea sancţiunilor Pactului: 2.168.000 de voturi pentru, faţă de 102.000 contra. Toţi liderii partidului — viitorii conducători ai Angliei — au stigmatizat pe „duşmanul public al omenirii": Benito Mussolini. Unul din ei a declarat c-ar fi fost suficient ca toate statele să-şi retragă reprezentanţii lor de la Roma ca Ducele să simtă asfixiu moral, ce l-ar împinge să dea înapoi.

Cele două Confederaţii ale muncii din Franţa, reformistă şi unitară, în congrese separate, care au hotărît unirea lor, au avut

www.dacoromanica.ro

aceeaşi moţiune de aplicare a sancţiunilor. Comitetul naţional al Uniunii Naţionale, care cuprinde asociaţiile franceze ale foştilor luptători, a cerut de asemeni respectarea Pactului. Alături de ei „Comisia executivă a C.I.A.M.A.C", organizaţie şi mai largă de foşti luptători, condamnă agresiunea italiană.

„Comitetul de unitate de acţiune antifascistă a studenţilor universitari" se alătură manifestului intelectualilor. Tot la Paris urmează să se ţină un congres al tuturor italienilor din lume, refugiaţi politici, împotriva războiului din Africa. Confederaţia generală a muncii din Mexic şi-a trimis protestul său.

Iar dincolo, în statul proletarilor, U.R.S.S., toată lumea este pentru Abisinia şi contra agresorului. Iată ce citim în editorialul semioficiosului în limba franceză „Journal de Moscou" din 4 octombrie : „În U.R.S.S. se condamnă şi se va condamna atacul în contra Abisiniei nu pentru că U.R.S.S. respectă orbeşte litera Pactului, dar pentru că înainte de toate Uniunea Sovietică dezaprobă principiile însăşi ale sistemului colonial, politica sferelor de influenţă, mandatele şi tot ce se raportă la scopuri imperialiste".

Ce facem noi ?

Trebuie să ne spunem cuvîntul.

Să ne alăturăm protestului mondial ; să se organizeze simpatiile de care pretutindeni la noi se bucură poporul abisinian. Aceste simpatii coincid cu interesele păcii, cu salvarea civilizaţiei. Ele corespund cu interesele ţării noastre, care, prin politica alianţelor susţinută de dl. Titulescu, merge alături de ţările democratice ce se opun aventurierilor fascişti din afară sau din interiorul ţării.

„TORŢA" DIN 1 NOIEMBRIE 1935

www.dacoromanica.ro

Este vorba de recentul congres al licenţiaţilor în litere şi filozofie, adică şomerii învăţământului secundar. În alte state — cunosc bine situaţia din Franţa —, categoria postulanţilor de catedre din întreg învăţământul este încadrată organizaţiilor profesionale ale colegilor cu posturi (sau catedre), aşa că nu mai e nevoie de organizaţii şi congrese separate. La noi însă, colegii plasaţi nu se îngrijesc de fraţii lor mai tineri: nici Asociaţia învăţătorilor şi nici Asociaţia secundarilor nu cuprind în cadrele lor pe absolvenţii fără plasament, de unde nevoia organizării acestora în asociaţii proprii.

Existenţa Asociaţiei învăţătorilor fără posturi şi a licenţiaţilor este strîns legată de două fapte: 1. înăsprirea crizei cu rezolvarea ei în parte pe seama şomerilor, creiaţi de egoismul bugetar; 2. apariţia unui alt egoism, mai bine zis inconştienţa, din partea celor asiguraţi cel puţin cu minimul salariului, mereu redus, dar existent.

Încă de la congresul secundarilor din aprilie 1933 am prezentat un proiect de sindicat, în care trebuia să se cuprindă toată masa licenţiaţilor, ale căror interese sindicatul trebuie să le apere cu aceeaşi cerbicie ca şi a colegilor cu catedre. Proiectul a fost mai tîrziu admis principial, dar sindicatul nu s-a mai făcut, licenţiaţii au rămas licenţiaţi şi în nevoie de-a se organiza aparte. Iar de curînd şi-au ţinut şi primul lor congres temeinic.

Temeinic este un fel de-a spune, deoarece numărul participanţilor a fost ridicol de mic, cîteva zeci din cei 6—7.000 licenţiaţi. Primul caracter de subliniat: dezinteresul organizatoric.

Faptul trebuie să aibă o cauză care a şi

www.dacoromanica.ro

răsărit de la primele accente ale congresului. Conducerea celor două asociații — căci există două asociații de licențiați în litere — n-a pus nici priceperea, nici interesul reclamat de greaua situație de intelectuali, care suferă adînc și real.

Comitetul de pregătire s-a servit de suferințele colegilor pentru a da prilej de manifesturi — încă una dintre numeroasele din ultimul timp — fasciștilor dinlăuntrul și din afara corpului didactic. Congresul licențiaților a fost un *congres de dreapta*.

Nu s-au sfiit conducătorii, în frunte cu Ilie Gheorghiu, să se declare pentru „dreapta" — ca și cum rostul congresului ar fi fost acel al unei orientări politice.

Au fost invitate persoane cu totul străine de interesele licențiaților în litere, și anume acele cu tendințe bine cunoscute de fascizare, reacționarism și obscurantism.

Ce rost au avut cuvîntările unor străini de corpul licențiaților, care s-au făcut portcuvîntul parolilor fasciste într-un congres de flămînzi intelectuali. Argumentarea deplasată a acestor subversivi s-a mărginit la obișnuita diversiune etnică...

Soluția elementară a acestor probleme, de pîine, plasarea celor fără locuri în școlile existente sau cele ce mai trebuiesc creiate în țara cu cei mai mulți analfabeți — a fost ocolită, căci nu rezolvarea serioasă a dureroasei probleme îi interesa pe intervenționiști.

Remarca a fost făcută de unii invitați moderați (profesorul Dinu, de pildă) și energic subliniată de cîțiva delegați de la Iași și Cluj.

Președintele Agavriloaei și vicepreședintele secției de la Iași, ca și delegații Camil Suciu, Mircea Biji și Tudor Bugnariu au pus problema pe adevăratul ei făgaș, profesional și luminat.

www.dacoromanica.ro

Tendințelor diversioniste : înlăturarea străinilor și plasarea șomerilor de origină valahă, înlăturarea cumularzilor, plasarea ca vînzători la magazine, întoarcerea la țară, s-au opus o serie de măsuri juste și aplicabile chiar în regimul actual.

Propunerile luminoase ale delegaților Ivașcu și Bugnariu se pot rezuma în : lărgirea dreptului de-a studia prin mijloace care să șteargă deosebirea dintre bogați și săraci ; creiarea de noi posturi, pensionarea în termeni legali și aplicarea legii cumulului, ajutoare de la stat celor fără posturi, organizarea temeinică în sindicate și lupta alături de studenți și toți intelectualii prin orientarea licențiaților spre marile idei generoase ce stau la baza culturii și a civilizației umane ; lupta împotriva tuturor diversiunilor, care încearcă să canalizeze nemulțumirile pe căi greșite.

Cum era firesc, acestor propuneri conștiente și singure în stare de-a rezolva dureroasa problemă ce s-a pus în congres, s-a răspuns prin violentarea caracteristică agenților inconștienți, a celor ce țin în exploatare prin ignoranță masele de toate categoriile.

S-a dovedit încă odată lacuna adîncă a intelectualului român : lipsa unei conștiințe clare de categorie exploatată, de unde o falsă orientare a celor mai mulți, abil expusă de cei interesați.

Din fericire, profesionalul înlăturat azi se răzbună curînd ; mulțimea își va da seama c-a fost atrasă într-o cursă, căci rezolvarea „valachistă" nu este o soluție. De pe acum de fapt dezinteresul maselor de licențiați trebuie înțeles tocmai ca atare : neîncrederea în conducerea actuală și-n soluțiile ei.

Începutul de claritate al delegaților de la Iași și Cluj nu se poate să nu aibă urmări. Datoria lor este de a duce lupta mai departe și, ajutați de trista experiență din țările fas-

www.dacoromanica.ro

ciste, vor putea îndruma pe licenţiaţii flămînzi ai României Mari spre limanul unei organizări de izbăvire.

Lupta e grea, dar ei nu sînt singuri. Atacul celor de dreapta va găsi în cale o rezistenţă dîrză. Ea trebuie organizată de cei conştienţi în apărarea culturii ameninţate şi a libertăţilor democratice, care nu se poate face decît prin creiarea celui mai larg front popular al tuturor ce muncesc cinstit.

„CUVÎNTUL LIBER" DIN 2 NOIEMBRIE 1935

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Frontul popular este ideea în acțiune cea mai importantă și istorică la ordinea zilei. El este specific momentului actual, care corespunde fazei prin care trece societatea capitalistă. Este suprastructura politică a crizei economice mondiale de după război din ciclul cel mai nou al crizei generale a capitalismului.

În seria de cicluri, criza din 1929—1933 este cea mai adîncă, mai îndelungată și mai devastatoare din toate celelalte crize ciclice precedente. După o ușoară depresiune cu vîrful culminant în 1933, urmează un nou stadiu superior al crizei generale a capitalismului, care se caracterizează politicește prin introducerea dictaturii violente a fascismului, pe de altă parte prin creiarea premizelor obiective unei crize revoluționare. Lupta dintre cele două tabere de la 1933 încoace ia o formă nouă : fascism și front popular.

Ce este în esență frontul popular ?

Unirea forțelor de masă pentru apărarea ultimelor libertăți democratice și pentru asigurarea păcii. El corespunde și răspunde fascismului, sugrumătorul maselor și generatorul războiului. Pe cînd fascismul este dictatura capitalului monopolist, frontul popular este apărătorul maselor producătoare : muncitori, țărani, intelectuali și mica burghezie, și-n același timp salvatorul civilizației.

Dimitrov a precizat lapidar : „Dictatura fascistă a burgheziei este o putere feroce, dar puțin solidă..." Fascismul va trece, dar nu fără luptă. Moartea fascismului o aduce frontul popular.

După această scurtă și incomplectă definiție a frontului popular ne putem da seama de starea lui civilă : cînd și unde a apărut.

www.dacoromanica.ro

E greu a i se căuta strămoşii la 1789 sau 1848, cum se încearcă de unul din partizanii săi. Nu trebuie confundat cu ridicările în masă anterioare, ce corespund altor condiţiuni economice decît cele de azi. Cauzele nu sunt aceleaşi, deci nici efectele.

O mică istorie el are totuşi.

Protoistoria frontului popular trebuie de căutat în mişcarea Amsterdam-Pleyel din anii 1932—1934. Sufletul acesteia a fost dintre intelectuali marele Barbusse, a cărui moarte pe plaiurile celui dintîi stat socialist a fost mîngîiată de bucuria realizării — deocamdată în Franţa — a unirii tuturor forţelor creatoare, scopul primordial al strădaniilor mişcării antirăzboinice (Amsterdam) şi antifasciste (Paris-Pleyel).

Congresul de la Amsterdam din august 1932, cu peste 2.000 delegaţi reprezentînd 30 milioane oameni, a lansat lozincile luptei contra războiului imperialist şi antisovietic — ultimul întrucît se recunoscuse de pe atunci politica sinceră de pace a Sovietelor. Congresul de la Paris-Pleyel, cu 3.000 delegaţi, din iunie 1933 a atras atenţia asupra marei primejdii a fascismului, după întronarea acestuia în plin centru european. El este complectat de congresul tinerimei antifasciste ţinut în septembrie 1933 la Paris şi de marea adunare a femeilor din toată lumea, cu peste 2.000 delegate, convocată tot la Paris în august.

Toate aceste congrese au fixat platformele largi de concentrare a tuturor forţelor populare şi principiile de luptă pentru salvarea omenirii din greul impas în care a aruncat-o grozava criză economică de la 1929 încoace. Recentul congres al scriitorilor, care s-a ţinut în iunie, cum era firesc de-acum, tot la Paris, desăvîrşeşte şi luminează ideea frontului popular, ce preia moştenirea libertăţilor pră-

www.dacoromanica.ro

date de fasciști și a patriotismului, înfiorător falsificat de aceiași siniștri amăgitori.

Lupta pentru unirea acestor forțe n-a fost ușoară. Dușmanul era chiar în casa unde trebuia să se construiască. Din inițiativa unei fracțiuni muncitorești, alături de care s-au aliniat de la început o pleiadă de spirite luminate, care pe încetul, în anii 1932—1934, au învins toate rezistențele vîrfurilor pentru a pătrunde în masele largi muncitorești.

Și astfel, de unde fracțiunile de stînga din partidele socialiste erau boicotate și excluse chiar pentru aderarea lor la mișcarea Amsterdam-Pleyel, în 1934 se realizează Frontul muncitoresc în Franța și-n alte state, de ofensivă prin unirea celor două mari partide proletare: Socialiștii și Comuniștii. În Franța, frontul unic s-a perfectat la 1 august 1934, după care s-a putut trece la cîștigarea altor forțe producătoare: mica burghezie și o parte din țărănime înglobată în Franța, în cea mai bună parte, Partidului Radical-Socialist.

La început au aderat aripile de stînga; chiar din 1933 Partidul Radical-Socialist, „Camille Pelletan", după numele întemeietorului acestui partid. Apoi fruntașii din regiunile mai radicalizate, ca Pierre Cot, fost ministru al aviației, și Pierre Frot, fost ministru de interne, aderenți la mișcarea Amsterdam-Pleyel; ca-n april și mai 1935 să treacă întreg partidul, cu extrem de puține excepții, alături de partidele muncitorești. Alegerile municipale din mai 1935 marchează o adevărată revoluție politică în Franța. Mica burghezie, oscilatoarea de totdeauna între capitaliști și muncitori, ia atitudine fățișă alături de ultimii, lovită fiind de măsurile economice ale guvernelor de coaliție, care și în Franța vor să salveze capitalismul pe spatele claselor producătoare.

www.dacoromanica.ro

La 14 iulie anul curent, în vechea tradiție liberală a marei revoluții, s-a sărbătorit de-un milion de participanți, în întreaga Franță, unirea forțelor de stînga în „Frontul popular". Din el fac parte două mari partide muncitorești : socialist și comunist, și două mai mici : neo-socialiștii și „pupiștii" (Partidul Unității Proletariene) cu reprezentanții micii burghezii : marele Partid Radical-Socialist și două mai mici : socialiștii francezi și republicanii socialiști.

A doua țară unde frontul popular este pe cale de înfăptuire este Grecia. Imediat după „putciul" Wenizelos, ziarul „Rizospatis", organul Partidului Muncitoresc, publică o propunere de largi revendicări ca bază unirei tuturor partidelor și organizațiilor de stînga. Programul minimal prevedea mai multe puncte comune : garantarea tuturor libertăților democratice, interzicerea propagandei monarhisto-fasciste, ridicarea salariilor și asigurarea asistenței sociale, împroprietărirea țăranilor, desființarea datoriilor muncitorilor, lupta contra scumpetei, libertăți minorităților naționale, politică de pace.

La apelul Partidului Muncitoresc au răspuns Confederația unitară a muncii și unele uniuni sindicale reformiste, între cele dintîi conducătorii Partidului Democrat, înființat imediat după răscoala lui Wenizelos din Partidul Republican al acestuia ; Partidul Muncitoresc-Țărănesc al lui Papanastasiu, fost prim-ministru ; conducătorul Frontului popular din Salonic, ca și diferite personalități, dintre care profesorul universitar Svolos, înlăturat recent de la catedră pentru atitudinea sa liberală.

S-a trecut și la acțiune. În ziua de 14 iulie s-a ținut la Patras, orașul cel mai important din Peloponez, o mare întrunire cu demonstrații de stradă, urmată de un proces cu succes sub conducerea Blocului democratic.

www.dacoromanica.ro

Greva cu manifestări dîrze din Candia, pe deplin reuşită, a fost condusă tot de acelaşi spirit. Înlăturarea reintroducerii monarhiei va fi în Grecia primul succes al frontului popular.

Sub forma unităţii muncitoreşti, care este şira spinării frontului popular, s-a manifestat ofensiv şi defensiv în cursul anului 1934 în Austria şi Spania.

În februarie 1934 muncitorimea social-democrată şi comunistă din Austria, şicanată încontinuu de frontul catolic-heimwehrist a luat armele pentru apărarea ultimelor rămăşiţe dintr-o moştenire frumoasă de realizări economice şi politice de după război. Înfrîngerea momentană, care a dezvăluit caracterul sîngeros al fascismului catolic, n-a salvat Austria din criză; a adîncit-o chiar. Numai frontul popular cu ţăranii încă amăgiţi o va salva din mizeria în care se zbate.

În Spania, frontul muncitoresc a dat o dovadă şi mai strălucită în larga ofensivă din toamna trecută, punctată de eroica rezistenţă a muncitorilor din Asturia. Interesant că aici s-a realizat curînd după ce Partidul Socialist fusese la putere şi colaborase cu „republicanii" lui Leroux, cel ce-a patronat condamnarea la moarte a foştilor prieteni.

Radicalizarea maselor a urmat repede şi a dat posibilitatea frontului unic, care rezistă pe poziţie, cu toate atacurile guvernului condus de fascistul Gil Robles. La 18 august frontul unic a reuşit să mobilizeze 25.000 de participanţi într-o mare adunare la Valencia contra fascismului şi războiului.

Spre înfăptuirea frontului popular s-a trecut şi-n Cehoslovacia, unde acum o lună Partidul Comunist a făcut propuneri celor două partide social-democrate şi naţional socialiştilor lui Beneş. Tratativele sunt în curs, paralel cu acele pentru frontul unic muncitoresc. La Brno, al doilea oraş al Cehoslovaciei, frontul

www.dacoromanica.ro

popular între cele trei partide s-a realizat în vederea alegerilor municipale. Eventuala candidatură a lui Beneş la preşedenţia statului — dat fiind starea proastă a lui Masaryk — se pare că va fi susţinută de întreaga stîngă, inclusiv comuniştii.

Un pact comun s-a realizat între comuniştii şi socialiştii italieni în vederea campaniei contra războiului Italiei în Abisinia; tineretul socialist şi comunist din Belgia s-a unit de cîteva luni; în Anglia s-a realizat un pact între comunişti şi Partidul Independent al Muncii.

Pe linie internaţională, dacă Executiva Internaţionalei social-democrată, în şedinţa de la 16—18 august, a amînat pe toamnă discutarea unificării cu Internaţionala comunistă, aceasta din urmă, în congresul de la Moscova de la 25 iulie—21 august, a luat atitudine făţişă pentru susţinerea frontului popular.

Toate ziarele au publicat hotărîrile Cominternului de largă supleţă politică, ce-au putut surprinde numai pe necunoscători. Dimitrov, în raportul său principal, a declarat: „În cazul cînd venirea unui guvern al frontului unic proletarian sau al frontului popular ar fi nu numai posibilă, ci şi necesară în interesul proletariatului, noi ne pronunţăm fără nici o ezitare pentru constituirea unui asemenea guvern", cu sau fără participarea extremei stîngi — a adăugat mai departe.

Istoria frontului popular e scurtă, dar suficient de elocventă. El are un trecut tînăr pentru că acum se frămîntă şi se pregăteşte a prelua asupră-şi viitorul apropiat şi decisiv.

Se poate exclude ţara noastră acestui destin natural? Firește că nu. Frontul popular se va impune şi la noi, respectînd specificul naţional.

„CUVÎNTUL LIBER" DIN 7 SEPTEMBRIE 1935

www.dacoromanica.ro

Deşi ideea frontului popular a fost aruncată de unul din partidele muncitoreşti din Franţa, partidul extremei stîngi, din octombrie anul trecut, abia în vara curentă ea şi-a făcut loc în cugetul nu atît al conducătorilor de stînga, cît mai ales în conştiinţa maselor contra primejdiei mereu crescînde a fascismului şi războiului.

Nu trebuie să uităm însă că datorăm adîncirea ideei de unire a tuturor forţelor sincer democratice şi iubitoare de pace marelui curent pe care l-a creiat şi dezvoltat ceea ce se numeşte mişcarea Amsterdam-Pleyel. Congresul de la Amsterdam din august 1932 contra războiului imperialist şi antisovietic ; congresul de la Paris-Pleyel din iunie 1933, de la Paris contra fascismului şi marea adunare a femeilor de la Paris din vara lui 1934 contra fascismului şi mizeriei au fixat formele largi de adunare a tuturor forţelor populare şi principiile de luptă pentru salvarea omenirii din greul impas în care a aruncat-o grozava criză economică de la 1929 încoace. Recentul congres al scriitorilor progresişti, ţinut tot la Paris în iunie, desăvîrşeşte şi luminează ideea frontului popular, ce preia moştenirea libertăţilor prădate de capitaliştii distrugători de azi şi a patriotismului, înfiorător falsificat de aceiaşi siniştri amăgitori.

Şi tot în Franţa ideea şi-a arătat roadele cu prilejul splendidei manifestări populare de la 14 iulie, cînd numai în Paris jumătate milion de manifestanţi, ca şi altă jumătate milion în restul ţării au unit muncitori din fabrici, intelectuali şi funcţionari, mici negustori şi meseriaşi, ţărani şi mateloţi pentru a jura să rămînă uniţi pentru dizolvarea ligelor fasciste,

www.dacoromanica.ro

pentru apărarea și dezvoltarea libertăților democratice, pentru asigurarea păcii în omenire.

Cum se înțelege în patria de origină frontul popular?

Cu cîteva zile înainte de 14 iulie s-a ținut una din numeroasele întruniri cu vorbitori 3 mari personalități: Daladier, conducătorul Partidului Radical-Socialist; Leon Blum, șeful Partidului Socialist, și Maurice Thorez, secretarul Partidului Comunist. De remarcat că fostul de două ori premier al Franței nu s-a jenat să vorbească de la aceeași tribună alături de reprezentantul autorizat al pînă mai ieri hulitului partid al extremii stîngi.

Și ce-a spus Daladier? Un mic extras: „Sunteți două mari partide proletare, voi, socialiștii și comuniștii; eu vă salut cu respect. Eu nu fac parte dintr-un partid proletarian, dar aș vrea să prezint alături de voi clasele mijlocii, acea mică burghezie care a fost alături de proletari spre a cuceri Bastilia, care a proclamat prietenia sa proletariatului și nu l-a trădat niciodată..."

„Nu veți face nimic dacă nu sunteți hotărîți să stabiliți controlul națiunii. Faceți-l cum puteți".

Și Daladier a vorbit astfel în numele marelui Partid Radical-Socialist, care se degajează zilnic, în ultimul timp, de rămășițele guvernamentale în sensul apărării capitalismului francez și merge unitar, cu foarte mici excepții, sub impulsul maselor de mici burghezi și țărani, spre frontul desăvîrșit cu proletariatul industrial și intelectual.

Iată cum s-a făurit în Franța primul lot al frontului popular. Iată cum trebuie el înțeles pretutindeni, atît la stînga cît și la dreapta stîngei.

„RAZA" DIN 11 AUGUST 1935

www.dacoromanica.ro

Într-adevăr, la noi se vorbește mereu de front popular, de luptă a democrației unite contra fascismului, s-au făcut și unele începuturi de organizare, dar rezultatul este că fascismul își arată colții săi amenințători, mizeria crește, criza se adîncește, teroarea se întinde, iar forțele democratice care formează marea majoritate a țării stau răzlețite.

Campania de organizare antifascistă, începută acum doi ani, lupta comitetului de sub conducerea d-lui Dobrescu, Comitetului pentru amnistie, de sub conducerea d-nei Ella Negruzzi, numărul mare de aderenți la această organizare, apoi persoane răzlețe sau risipite în alte organizații dușmane declarate ale fascismului sunt dovada suficientă că, în afară de acele formații politice existente sincer democratice, mai există un număr covîrșitor de democrați, dornici de luptă, care ar putea constitui baza formării primelor organizații ale frontului popular.

De asemeni suntem de acord cu dl. Flueraș că un front popular trebuie să mobilizeze toate păturile sociale a căror mizerie materială și morală crește pe măsură ce crește criza — împotriva cărora se îndreaptă fascismul —, care vor suferi cît mai mult de pe urma războiului. Programul d-lui P. Pandrea (din articolul publicat anterior în „Dimineața" și „Adevărul". — *N.A.*) va trebui complectat cu o serie de revendicări de ordin economic, menite să ușureze mizeria păturilor muncitoare de la orașe. Dl. Flueraș propune, în linii generale, o serie de reforme, care eventual ar putea forma un program de guvernare al frontului popular. Programul d-lui Flueraș poate constitui o bază de discuție pentru un program de realizări al unui eventual front popular, eventualitate posibilă dat fiind că

www.dacoromanica.ro

unirea în front popular a întregii democraţii ar putea deveni cea mai puternică forţă politică în ţară, cum este în drum de-a deveni frontul comun în Franţa.

Dar pentru că frontul popular poate să devie o forţă numai dacă începe cu apărarea intereselor imediate ale poporului de jos şi mijlociu, revendicările economice ar trebui să aibă ca punct de plecare ceea ce este imediat realizabil. În această privinţă, noi credem că cel mai bun lucru este ca organizaţiile profesionale ale diferitelor pături sociale să-şi formuleze propunerile care vor servi ca bază unei eventuale discuţii cît mai largi.

Faptul că-n Franţa frontul comun lucrează la o platformă comună de guvernare, care să satisfacă chiar şi extrema stîngă, fără de care un adevărat front popular n-ar exista nici în Franţa, dovedeşte posibilităţile largi pe care le are un front antifascist şi pe care nu le poate avea nici un partid izolat în momentul de faţă. Să nu uităm însă că frontul comun din Franţa se găseşte într-o fază mult mai înaintată; că acele organisme care îl formează sunt cu zeci şi sute de mii de aderenţi. Foarte important este că frontul comun în Franţa se bucură de libertăţi care la noi ele trebuiesc abia cucerite. De aceea, frontul popular trebuie să înceapă cu-n asemenea program care poate mobiliza imediat masele, fără însă a renunţa la tendinţa de-a deveni o formaţiune capabilă la un moment dat să-şi ia răspunderea realizării programului frontului popular pe calea guvernării.

Din toate aceste considerente credem că chestiunea centrală este să trecem de la vorbe la fapte. La organizarea unui comitet central, chiar provizoriu, al frontului popular, la care să fie invitate a-şi trimite reprezentanţi toate organizaţiile politice, profesionale sau cultu-

www.dacoromanica.ro

rale ; şi acest comitet provizoriu să înceapă coordonarea muncii în întreaga ţară şi, dacă ar fi posibil, scoaterea unui ziar. Pornind în acţiune imediată, masele ar căpăta încredere şi ar veni imediat în rîndurile frontului popular.

Şi pentru că e vorba de-a începe organizarea frontului popular, credem necesar a spune părerea noastră asupra compoziţiei. Formula d-lui Pandrea, care spune că idealurile deosebite nu pot împiedica unirea şi mobilizarea într-un moment istoric, „cînd libertăţile şi drepturile elementare cetăţeneşti sunt în pericol mortal", este foarte justă şi trebuie luată ca bază de adeziune. Din frontul popular pot şi trebuie să facă parte toţi luptătorii antifascişti, indiferent de concepţii ideologice şi principii.

În Franţa, faptul că toate partidele, de la radicali la extrema stîngă, au găsit în momentul istoric limbajul comun i s-a asigurat succesul şi deschide perspective apropiate de guvernare. Închipuiţi-vă că-n Germania, Austria, forţele democratice ar fi făcut în 1932—1933 ceea ce au început să facă acum, alianţa de luptă contra fascismului ; situaţia ar fi fost alta.

Deci să învăţăm de la Germania, Austria şi Franţa, să ţinem larg deschise uşile frontului popular pentru toţi duşmanii de moarte ai fascismului, ai teroarei şi ai războiului.

Singurul lucru ce se poate cere de la oricine ar veni în frontul popular e sinceritate, hotărîre, energie şi înţelegerea poruncii momentului de azi *.

„DIMINEAŢA" DIN 4 SEPTEMBRIE 1935

* Reprodus în „Frontul muncii" din 8 septembrie 1935.

www.dacoromanica.ro

Rostul de căpetenie al marelui front popular, ce neapărat trebuie și se va realiza și la noi, este lupta împotriva primejdiei fasciste, sub toate formele economico-politice, cît și-mpotriva flagelului războiului.

Dacă ne dăm seama perfect ce-nseamnă fascismul, care este cuprinsul său real, ușor vom găsi căile de realizat frontul popular, pentru care s-au enunțat pînă în prezent diferite păreri.

Fascismul este dictatura capitalismului monopolist, este mijlocul prin care clasa capitalistă caută să iasă din criză pe seama celorlalte clase și-n primul rînd pe seama proletariatului. „Dictatura feroce a burgheziei este o putere feroce, dar puțin solidă", a afirmat cu certitudine Gh. Dimitrov.

Primul lucru ce trebuie să se facă este deci realizarea unității de luptă, pînă la cea organizatorică, a tuturor partidelor muncitorești. Unitatea acțiunii proletariatului este prima condiție. Dar nu și singura.

În țara noastră masele largi țărănești sufăr deopotrivă cu muncitorii de la orașe; păturile de mici negustori și meseriași sunt complect proletarizate și vlaga lor stoarsă de sistemul conducător al tuturor guvernelor și-n-deosebi al celor din ultimul timp.

De aici concluzia că pot fi interesate toate păturile azi deopotrivă lovite de criză, dar inegal conștiente. Muncitorimea de la orașe și-a creiat mai de mult timp armele de luptă: sindicate și partide; unirea acestora se poate face mai curînd.

Unitatea proletariatului poate servi drept șira spinării frontului popular, spre înfăptuirea căruia se poate imediat pășì. Dar alături de proletariat mai merg acele părți ale micii

www.dacoromanica.ro

burghezii şi ale ţărănimei care dau de pe acum probe de conştiinţă de clasă şi se agită, în sensul precis al apărării intereselor lor ca şi proletariatul.

Paralel cu frontul muncitoresc trebuie înfăptuit şi frontul larg popular. Ba încă, dat fiind metodele de la noi, unde se utilizează aparatul de stat împotriva celor mai conştienţi reprezentanţi ai maselor, aceştia vor găsi în frontul popular un sprijin puternic şi bineînţeles în folosul maselor largi populare.

În acest sens nu înţeleg rezerva d-lui Flueraş cu privire la acele „ligi" şi „comitete" sau „curente cu idei dictatoriale" prin care vizează extrema stîngă, întrucît tocmai aceste formaţiuni au dat dovadă de luptă în contra fascismului existent, fiind desfiinţate tocmai din cauză că erau primejdioase păturilor exploatatoare.

Căci una din două : sau frontul popular se pune pe bazele deplinei libertăţi de gîndire şi acţiune, şi atunci toate formaţiunile ce reprezintă curente muncitoreşti au dreptul la viaţă — ba încă ele au dat dovadă de multă vitalitate antifascistă — şi trebuie să le primim în frontul popular ; sau le excludem, şi-n acest caz mai constituie acest gest o exprimare justă a ideei largi de democraţie şi libertate ?

Cred că pripeala d-lui Flueraş este de circumstanţă şi conducerea Partidului Social-Democrat va reveni — cum s-a făcut şi aiurea.

Numai unirea tuturor forţelor este garanţia adevăratului front popular.

Şi tot d-sa greşeşte, trecînd în cealaltă extremă, cînd adaogă lozincelor din articolul d-lui Pandrea o serie întreagă de deziderate, foarte juste, dar specifice muncitorimii industriale. Pentru moment e vorba de-o platformă largă, de un program minimal. Numai aceasta poate îngloba pături cît mai largi ce vor asi-

www.dacoromanica.ro

gura izbînda frontului popular şi dezvoltarea sa. Dacă un singur punct ar rămîne acceptat de toate organizaţiile de stînga, cu condiţia ca ele să înglobeze în întregime masele populare, şi încă ar fi cîştigată marea bătălie a frontului popular.

Practic, frontul popular se poate realiza imediat prin unirea partidelor muncitoreşti — social-democrat, socialist-unitar şi comunist — cu partidele burghezo-democrate — radical-ţărănist şi aripile de stînga ale partidului naţional-ţărănist. Prin unirea diferitelor organizaţii politice, ca : Blocul pentru apărarea libertăţilor democratice, Comitetul de apărare a antifasciştilor, Frontul plugarilor din Ardeal, Liga contra scumpetei, Frontul micilor industriaşi, ca şi prin unirea organizaţiilor profesionale : sindicatele muncitoreşti, federaţiile de funcţionari, pensionarii etc.

Pentru înlesnirea lucrărilor de constituire este necesar creiarea unui organism provizoriu sub forma unui larg comitet de iniţiativă, alcătuit din reprezentanţii organizaţiilor cu specială destinaţie în sensul frontului popular şi diferite personalităţi democrate. Frontul popular în România nu este o imposibilitate. El se profilează de pe acum, el se va înfăptui curînd spre binele maselor populare din această ţară, în serviciul cărora ne-am pus dezinteresat şi bine dovedit.

„SOARELE" DIN 8 SEPTEMBRIE 1935

FRONT POPULAR ŞI FRONT DEMOCRATIC

Dl. Emil Socor îmi adresează în „Zorile" din 8 septembrie un răspuns asupra punctului d-sale de vedere în chestiunea frontului popular.

Trebuie să apreciez din capul locului că în

www.dacoromanica.ro

ce privește necesitatea închegării tuturor forțelor democratice contra fascismului și pentru apărarea și lărgirea drepturilor și libertăților democratice, amenințate de atacurile reacționare, nu sunt deosebiri de vederi între mine și dl. Emil Socor. Suntem de acord cu d-sa că „efortul comun al democrației românești, indiferent cum este etichetată, împotriva fascismului obscurantist de la noi, este mai mult decît o necesitate".

Frontul popular trebuie să mobilizeze toate păturile sociale, a căror mizerie materială și morală crește pe măsură ce crește criza, pe toți luptătorii antifasciști, indiferent de deosebirile ideologice.

Deosebirea esențială dintre noi este că în timp ce eu cred că elementul cel mai important și hotărîtor în concentrarea tuturor forțelor democratice, în lupta pentru apărarea drepturilor democratice îl formează elementul muncitoresc, pe care-l doresc unit în frontul unic, dl. Socor are credința că numai Partidul Național-Țărănist ar fi în stare să ralieze toate forțele organizate și elementele izolate active pentru a le porni în luptă. Dl. Socor merge pînă acolo în convingerea d-sale, încît socoate realizarea unui front al democrației în funcție de atitudinea Partidului Național-Țărănesc.

Organizațiile național-țărăniste și mai ales masele care le urmează și-au demonstrat de mult dorința lor de luptă antifascistă. Zeci de mii de participanți au defilat la fiecare din marile întruniri convocate vara trecută de către P.N.Ț. sub pancarte mari în strigăte de : „Jos starea de asediu și cenzura !"

Dl. Emil Socor, care cunoaște ca și mine geografia partidelor politice la noi, va trebui să recunoască, din păcate, că nu întreg Partidul Național-Țărănist este însuflețit de spiritul de luptă pentru revendicările democratice

www.dacoromanica.ro

ale maselor care-l urmează. Nu vreau să fac o incursiune în istoria guvernărilor naţional-ţărăniste, ci mă mulţumesc doar să amintesc de simpatiile accentuate pentru metodele fasciste de guvernare ale unora dintre fruntaşii de astăzi ai P.N.Ţ., precum şi de existenţa unei aripi naţional-ţărăniste care înclină înspre apropierea de elemente vaidiste.

De aceea, în enumerarea forţelor care trebuesc şi pot fi mobilizate sub acelaşi steag pentru drepturile democratice, nu am înglobat totalitatea Partidului Naţional-Ţărănesc, ci numai acea parte — aripa stîngă — pe care o dorim cît mai largă şi cuprinzînd straturi cît mai mari din organizaţii, care înţelege să lupte în mod real împreună cu toate păturile muncitoare şi nevoiaşe împotriva stării de asediu şi a cenzurii, împotriva scumpetei şi a urgiei fiscale, pentru alegeri complet libere pe baza proporţionalităţii, cu desfiinţarea primei electorale, pentru un program de revendicări minimale, care să răspundă intereselor imediate materiale şi morale ale poporului.

Dl. Socor opune denumirii „front popular" denumirea „front democrat", argumentînd că prin front popular se presupune o situaţie asemănătoare Franţei, unde frontul popular s-a realizat ca un rezultat al înţelegerii celor două mari şi puternice partide proletare (socialist şi comunist) la care s-au alipit şi alte grupări democratice.

Eu nu fac nici o distincţie între „front popular" şi „front democrat". Desigur că, din punct de vedere al unităţii proletare, situaţia la noi e diferită de cea din Franţa. La noi forţele proletare care trebuie să formeze şira spinării frontului popular nu sunt unite. Totuşi, proletariatul român s-a dovedit şi se dovedeşte mereu ca o putere politică independentă în viaţa politică a României. Unitatea proletară se va realiza în România, cu toate pie-

www.dacoromanica.ro

dicile care îi mai stau în cale ; dar nici un moment nu am condiționat integritatea tuturor forțelor hotărîte să apere drepturile și libertățile populare de realizarea anterioară a frontului unic popular.

Frontul popular este popular ; nu este și nu poate fi expresia numai a unui partid și, după expresia d-lui Pandrea, concentrarea „în România a unor fracțiuni deosebite care se vor strînge pe platoul bunei înfrățiri, încercînd să realizeze un program minimal cu revendicări imediate pentru ca posibilitatea instalării unei dictaturi reacționare să fie înlăturată". În acest sens, îmbrățișînd pe toți luptătorii pentru democrație, *frontul popular este front democratic*.

Ceea ce trebuie făcut, ceea ce constituie chestiunea principală pentru ca discuția atît de largă de pînă acum să nu rămînă sterilă, este trecerea de la discuție la acțiune.

Am văzut cu toții cum masele populare, în special muncitorimea, au întîmpinat cu entuziasm, în timpul ultimelor două conferințe ale d-lui Dem. Dobrescu, lozincile frontului popular. Muncitorii din mulțime, atît la „Tomis" cît și „Marconi", au luat cuvîntul și au cerut trecerea de la vorbe la fapte. Conferința de la „Tomis" s-a transformat spontan într-o splendidă demonstrație de stradă pentru realizarea frontului popular.

D-l. Socor se întreabă în editorialul din „Zorile" 30 august, îngrijorat pe drept cuvînt : „Ce fac democrații noștri, fie că sunt organizați în partide, fie că-și risipesc activitatea în grupuri de propagandă ? Privesc nepăsători cum se prăvălesc evenimentele, lipsiți de intenția solidarizării într-o puternică mișcare antifascistă". Această stare trebuie să ia sfîrșit.

Am spus și repet. Să se treacă la organizarea unui comitet central, chiar provizoriu, care să înceapă imediat cu ralierea organi-

www.dacoromanica.ro

zatorică a tuturor organizaţiilor, grupărilor şi elementelor care s-au pronunţat de-acum că sunt hotărîte să lupte pentru apărarea libertăţilor populare. Trecerea imediată la acţiune a acestui comitet larg de acţiune va întări încrederea maselor întregi şi se va închega puternic frontul de luptă împotriva fascismului, „aducător de foame, teroare şi război".

„ZORILE" DIN 12 SEPTEMBRIE 1935

ÎN JURUL PROBLEMEI FRONTULUI POPULAR

Vîlvătaia aprinsă de ideea frontului popular în întreaga presă din capitală şi din provincie, de stînga sau de dreapta, de limbă românească sau minoritară este cea mai strălucitoare dovadă de adîncimea problemei, de rădăcinile ei indestructibile legate de solul realităţii româneşti.

Problema frontului popular nu este de import.

Cînd într-un articol anterior ne-am ocupat de formele străine ale frontului popular, integral sau parţial realizat, şi-ndeosebi cînd s-a accentuat asupra frontului popular din Franţa, nu ne înstrăinam de fapt de autohtonismul frontului popular.

El este astăzi totalitar integrat formei sociale prin care trece omenirea organizată pe baze capitaliste. El este specific tuturor sectoarelor naţionale, datorită interdependenţei economice, pe care nimeni n-o mai poate nega azi.

Cum ţara românească este strîns legată de întreaga societate europeană şi mondială, adevăr aproape pueril a insista asupră-i, oriunde apare un fenomen social-economic, care cu-

www.dacoromanica.ro

prinde însăşi viaţa, el se repercutează pînă în cele mai depărtate ţări.

În special, societatea bazată pe capitalism, trecînd prin faza crizei mondiale, a dat naştere — în ţările cu excesivă exploatare şi insuficient utilate cu debuşeuri coloniale — la o formă nouă politică, regimul fascist, ce corespunde şi formelor economico-sociale. În Germania cea mai tipică formă. În Italia cel dintîi spre clătinare.

Ca un răspuns al maselor populare din ţările în care criza mondială s-a pronunţat mai puţin acut — rezerva colonială a fost una din pricini pentru cele mai multe — şi deci fascismul nu luase încă forme precise, dar ameninţa, s-a răspuns prin crearea unui larg aparat politic de apărare: frontul popular. Franţa ca ţara cea mai tipică.

Şi mai există încă o a treia categorie de ţări, în care s-au introdus numai anumite practici fasciste, păstrîndu-se unele forme ale democraţiei burgheze: parlament falsificat, constituţie cu cenzură şi stare de asediu, împroprietărirea ţăranilor cu conversiune şi mizerie lucie, fiscalitate excesivă şi deficit etc. Iar peste tot în aceste ţări cu regim pre sau semifascist, o continuă ameninţare de întronare a regimului brutal. Ţară tipică? Cred c-aţi ghicit: ţara noastră!

În asemenea categorie, cu variaţiuni locale, mai sunt încă Spania şi Grecia, pînă la un punct Jugoslavia. În Spania s-a format, drept răspuns de apărare, un front unic muncitoresc, puternic şi viu, care ţine în loc, cu toate jertfele, fascismul catolic republican. În Grecia a luat naştere un front popular, care se luptă contra instaurării monarhiei fascizante. În Jugoslavia dictatura sîrbă a fost răpusă de reacţiunea populară a naţionalităţilor oprimate.

În Cehoslovacia, realizarea frontului popular merge mai greu, pe măsura în care şi fas-

www.dacoromanica.ro

cismul este mai puțin amenințător. În România poate cineva contesta importul atîtor forme, puse în practică de regimurile dictatoriale de dreapta din țările fasciste ?

N-avem noi imitatori ce merg pînă la copii servile a atîtor sisteme fasciste din Italia, Germania sau mai știu eu de unde (Japonia este prea departe) : corporatism, rasism, cămăși colorate și chiar revizionism ?

Trebuie de răspuns acestor amenințări, care voesc a accentua starea de excepționalitate în care ne aflăm de pe acum ?

Dar pînă la formarea pavezei defensive contra acestor amenințări, noi trăim chiar azi într-un regim de multe suferințe economice, politice și culturale, cărora trebuie să li se răspundă imediat.

Cu organizațiile politice de azi, care înglobează masele în partidele țărăniste și muncitorești, pe programe de guvernămînt, așa cum luptă ele separat, nu se poate nici preveni primejdia fascistă, nici chiar asigura un regim sincer democratic.

Forțele reacționare, trezite și unite de criza economică în creștere, sunt și ele în dezvoltare. Lovesc fără cruțare toate categoriile sociale, fără distincție.

Fiscalitatea excesivă a ruinat micul comerț și pe meșteșugari ; datoriile țărănești au aruncat în mizerie pe țăranul sărac, ca și pe cel mijlociu ; scăderea continuă a salariilor reduce standardul de viață pentru toți salariații, muncitori sau funcționari. Stările excepționale și scumpetea lovesc deopotrivă pe toți ; minoritarii în plus au de suportat neajunsuri proprii.

Toate aceste categorii sociale au interesul să se unească pentru creiarea aparatului defensiv. Partidele politice existente — vorbim de cele cu program democratic — trebuie să devină exponenții acestor nevoi și să se în-

www.dacoromanica.ro

țeleagă pe un program comun de revendicări imediate.

În rezumat: frontul popular este o necesitate locală, iar nu o copie de peste granițe. Dacă el apare și-n alte țări (cu forme variate), aceasta nu înseamnă altceva decît că frontul popular este un fenomen specific întregii societăți, din care țara noastră nu poate excepta.

„CUVÎNTUL LIBER" DIN 21 SEPTEMBRIE 1935

ÎN JURUL FRONTULUI POPULAR

În ziarul „Lumea nouă" din 8 septembrie, d. Ilie Moscovici, unul din conducătorii Partidului Social-Democrat din România, discutînd problema frontului popular, amintește și numele noastre în legătură cu unele organizații politice la care am colaborat. Întrucît d. Moscovici declară că „este obligat să discute cu noi, pe care ne cunoaște de mult de la Frontul unic, Frontul comun, Liga contra teroarei, Liga contra războiului și fascismului", considerăm că situația actuală impune o clarificare obiectivă și lipsită de orice confuziuni asupra problemelor care frămîntă cu intensitate întreaga viață socială în mijlocul căreia organizațiile amintite au jucat un rol destul de important...

Făcînd o „analiză cinstită a fenomenelor sociale actuale" (cum cere d-sa. — *N.A.*), credem, împreună cu d-sa, că străbatem o epocă de criză adîncă, manifestată prin creșterea mizeriei, prin răpirea celor mai elementare libertăți democratice, fapte caracteristice procesului de instaurare a fascismului, regim pe care îl vedem amenințînd cu războiul cînd spre Albania, cînd spre Memel sau Manciuria. Și-n România asistăm la fenomene și acțiuni

www.dacoromanica.ro

care ne arată în ce măsură se încearcă utilizarea metodelor fasciste şi mai ales prin ce mijloace se pregăteşte drumul unei dictaturi deschise, şovine şi cu acelaşi conţinut fascist, izvor de mizerie şi mai mare şi de pregătire neîncetată pentru un viitor măcel.

Recunoscînd realităţile care frămîntă viaţa mulţimilor intelectuale şi muncitoare de la noi, avînd în vedere scăderea din ce în ce mai mare a nivelului de trai, fiind convinşi de realitatea pericolului fascist în ţara noastră, noi credem că nu poate exista nici o altă rezolvare a acestei situaţii decît o concentrare a tuturor forţelor sincer democratice (partide, organizaţii sindicale şi profesionale, mase neorganizate) într-o mare acţiune populară. Epocii de faţă bine distinctă de fazele anterioare ale crizei postbelice nu-i poate corespunde politiceşte şi organizatoric decît tocmai această formă de largă acţiune născută dintr-o situaţie socială specifică, frămîntată în mijlocul maselor, pe care noi, indiferent de anumite deosebiri ce ne despart momentan, trebuie să le înţelegem şi, în fruntea lor, în mod hotărît să le conducem la victoria împotriva fascismului. Trebuie să ne dăm seama că momentul de faţă ne porunceşte să adîncim ceea ce ne uneşte şi nu să învrăjbim ceea ce ne desparte. Deosebirile, şi ele existente, vor dispare în timpul acţiunii, acolo unde se va verifica această tactică şi ideologie a forţelor populare.

Frontul popular înseamnă acţiune pe o platformă minimală corespunzătoare situaţiei sociale şi luptei mulţimilor populare, acţiune pe baza acelei platforme care ne poate uni astăzi şi deschide drumul unirei desăvîrşite pentru viitor.

Cît priveşte rostul organizaţiilor antifasciste de care vorbeşte dl. Ilie Moscovici, ţinem să-i amintim exemplul edificator al Franţei, unde organizaţiile antifasciste (Comitetul Am-

www.dacoromanica.ro

sterdam-Pleyel) au întîmpinat acum doi ani aceeași critică din partea Partidului Socialist, pentru ca, în cele din urmă, să servească drept pivot al concentrării tuturor forțelor antifasciste atît din Franța, cît și din celelalte țări.

Astăzi în frontul popular luptă alături, cu sinceritate și bună înțelegere, toate partidele muncitorești și burgheze democratice.

Trecînd la rolul acestei mișcări în România, suntem datori să înfățișăm cîteva fapte edificatoare. Mișcarea antifascistă și antirăzboinică a reușit să trezească și să creeze în masele muncitoare și-n opinia publică o conștiință clară a primejdiei pe care o prezintă dictaturile reacționare de toate nuanțele. Numeroasele manifestații sunt o dovadă de netăgăduit a vitalității și importanței acestor „ligi" în procesul de dezvoltare și organizare a adevăratei acțiuni pentru libertățile democratice.

Suntem convinși că dl. Ilie Moscovici, în fața acestor relatări cinstite, nu va sta la îndoială și va cădea de acord să prețuiască importanța momentului actual social, pe care noi, cu toată sinceritatea unei conștiințe răspunzătoare în fața maselor, îl înțelegem și suntem hotărîți să luptăm pentru frontul popular, realitate „crescută pe pămîntul românesc din nevoile țării, din nevoia de apărare și dezvoltare a democrației românești".

Pentru noi frontul popular nu este o formulă diversionistă și nici o manevră. El exprimă o realitate atît de adîncă, încît nesinceritatea poate fi ușor demascată și manevrele înlăturate. Dl. Ilie Moscovici trebuie să creadă că noi suntem destul de conștienți ca să nu zăgăzuim mersul nimănui din cei care doresc sincer apărarea maselor populare în fața barbariei fasciste, acțiune pentru înlăturarea războiului, pentru apărarea culturii și adevăratei civilizații creatoare.

www.dacoromanica.ro

De aceea sperăm că atît dl. Ilie Moscovici, cît şi întreg Partidul Social-Democrat, care „principial" se declară „pentru pătura muncitoare" şi „pentru democraţie", vor înţelege necesitatea şi sinceritatea în realizarea frontului popular şi vor accepta propunerile noastre, care coincid cu demonstraţiile maselor populare, făcute în întrunirile recente de la „Tomis" şi „Marconi" şi cu cerinţele multor sindicate şi organizaţii social-democrate.

„DIMINEAŢA" DIN 26 SEPTEMBRIE 1935
REPRODUS ÎN ÎNTREGIME ÎN „SOARELE", 29 SEPTEMBRIE 1935

PE MARGINEA FRONTULUI POPULAR

Ca orice idee care corespunde unei realităţi viabile, lansarea formulei plastice de unire a tuturor forţelor democratice într-un bloc unitar şi determinant politic — front popular, front democratic, front popular antifascist — a trecut de la începuturi la realizări.

Viaţa frontului popular este tînără în general ; la noi îşi face loc cu greu printre alte formule politice, care caută să surplanteze vechile partide politice, cu programe ce par prea strîmte cadrului tumultuos al fenomenelor sociale de azi.

Noua formulă s-a născut timid în cursul verii mai mult ca un ecou din afară. Izbucnirile forţelor fasciste sînt susţinute de partide de dreapta sub oblăduirea unui guvern care cădea mereu pe calea fascizării. Primejdia creşte pentru înlăturarea puţinelor libertăţi democratice, paralel cu accentuarea crizei economice. Se simte nevoia — mai întîi acolo unde rezonanţa noilor lovituri este mai

www.dacoromanica.ro

acută — unui contraatac prin ralierea tuturor forţelor sincer democratice.

Şi aşa apare în publicistica mare de stînga formula frontului popular, care ocupă năvalnic paginile ziarelor de stînga cîteva săptămîni de sfîrşit de vară. Cu aceeaşi virulenţă — şi cu o impetuozitate veninoasă — întreaga presă de dreapta şi centru, în cursul unei luni întregi, a atacat frontul popular şi pe cei cîţiva susţinători ai săi pe tema unei noi manopere comuniste sau, în cazul cel mai bun, a unei diversiuni politice personale, cum a fost cazul cu fostul primar general al capitalei, dl. Dobrescu.

Acesta din urmă n-a avut altă vină decît aceea de-a fi prilejuit două întruniri populare. Repetăm, nu ştiu pentru a cîta oară : 1. Unirea tuturor forţelor de stînga nu este un import, fără temei românesc ; 2. frontul popular nu poate fi o manevră comunistă, întrucît el cuprinde toate partidele muncitoreşti şi partidele de stînga burgheze, ca şi toate formaţiunile profesionale ; 3. realizarea forţelor populare se face pe un program minimal de apărare şi adîncirea libertăţilor democratice, de apărare contra tendinţelor imediate fasciste şi războinice ; 4. fiecare membru component îşi păstrează programul intact, eventual de guvernămînt, stabilindu-se doar un pact de neagresiune între componenţi.

Revenind la „istoricul" frontului popular în România, după perioada largei publicităţi a urmat o uşoară acalmie datorită a două fapte : 1. atacul întregii prese reacţionare, de dreapta sau de centru, care a speriat pe şovăelnici şi a indus în eroare pe unii neclari ; 2. rezistenţa conducătorilor de partide — de la naţional-ţărănişti la social-democraţi — care au înţeles probabil prin alcătuirea frontului popular o diminuare a rolului lor.

www.dacoromanica.ro

Ideea era însă prea sănătoasă pentru a nu prinde acolo unde ea era chemată să se înfăptuiască.

Şi primul semnal a pornit din Ardeal, unde în primele zile ale lunei de toamnă, cînd roadele încep să se culeagă — octombrie —, s-a închegat unirea a două forţe consistente Frontul plugarilor şi Uniunea muncitorilor şi plugarilor maghiari.

Întîia organizaţie cuprinde mase ţărăneşti din Hunedoara şi Munţii Apuseni, din Ţara Moţilor, ţărani purtaţi mereu cu vorba şi hotărîţi să lupte singuri pentru nevoile şi revendicările lor — e vorba de peste 150.000 de membri. A doua organizaţie cuprinde masele de muncitori maghiari din cîteva centre ardelene şi ţărani din judeţele cu secuime compactă.

Punctele acordului încheiat sunt 7 : precise platforme de luptă contra stărilor excepţionale, drepturile minorităţilor etnice, desfiinţarea sarcinilor ce îngreunează ţărănimea, desăvîrşirea împroprietăririi, libertatea de muncă. La punctul 6 se prevede formarea frontului democratic popular pentru dobîndirea de noi tovarăşi de drum şi îngroşarea rîndurilor luptătorilor contra încercărilor de dictatură. Este o clară viziune a vremurilor de azi care situează politiceşte pe primul plan pe organizatorii Blocului popular ardelean.

În acelaşi sens trebuie înţelese şi alte manifestări, din care unele vizează precis frontul popular, altele se apropie ca ideologie şi tendinţă.

Sindicatele de cizmari şi de croitori din Bucureşti au votat rezoluţii pentru încheierea frontului popular. La întrunirea secţiei social-democrate din Galaţi s-a discutat larg posibilităţile frontului popular, după cererea maselor. În sectorul de Negru din Bucureşti se constituie un comitet cetăţenesc democratic

www.dacoromanica.ro

care să activeze în sensul frontului democratic. O fracție a Partidului Socialist-Unitar se alătură fățiș luptei de organizare a frontului popular. Între reprezentanții sindicatelor de breaslă din Galați se duc tratative pentru înfăptuirea frontului popular („Ecoul" de la 13 octombrie); la Turnu Severin breslele de meseriași au înfăptuit frontul comun și la una din ședințe s-a pus problema lărgirii acestui front. Pentru apropierea de antifasciști, congresul Uniunii muncitorilor din porturi ținut la Turnu Severin, ca și moțiunea secției social-democrate din Cluj de la recenta întrunire au cerut eliberarea deținuților politici antifasciști.

În ziarul „Făclia" din Galați, pagini întregi sunt închinate aceleiași chestiuni; în numărul 3 de la 13 octombrie citim în editorial „Chemăm toate partidele și organizațiile cinstit democratice, ca și pe toți acei ce sunt pătrunși de necesitatea acestei lupte să purceadă cît mai repede la unirea tuturor forțelor spre realizarea frontului popular și la noi".

Ziarul „Frontul muncii" de la Piatra Neamț și „Lumina" de la Huși au aceeași atitudine. În numărul de la 7 octombrie al primului citim un luminos articol al muncitorului Ilie Pintilie și adeziunea directorului gazetei pentru frontul popular. O nouă publicație, „Înainte", de la Bacău închină aproape întreg numărul său prim frontului democratic. „Înainte" va milita pentru concentrarea tuturor forțelor organizate și individuale care înțeleg să apere drepturile și libertățile democratice și să ridice zid de netrecut în fața fascismului și războiului.

E scurt istoricul. Dar e numai începutul, care ne dă dreptul sigur de-a termina cu „va urma".

„CUVÎNTUL LIBER" DIN 26 OCTOMBRIE 1935

www.dacoromanica.ro

O nouă forță politică se încadrează vieții sociale românești „Blocul pentru apărarea libertăților democratice". Deși apelul-manifest de constituire a apărut încă acum cîteva luni, semnat numai de intelectuali, unii încadrați în partidele democratice, alții cunoscuți prin lupta lor independentă, tot pentru aceleași idei democratice, abia în ultimul timp noul organism s-a încadrat vîltoarei politice, atît de frămîntată recent.

Apărarea libertăților democratice ar părea un paradox. Poate constitui un program de luptă metoda? Căci rostul „Blocului democratic", menit a lua asupră-și apărarea ultimelor libertăți constituționale ce-au mai rămas, este concentrarea acelor forțe intelectuale și muncitorești care se simt mai adînc lovite de continuele măsuri excepționale.

Este deci acest organism politic viabil? Corespunde el unor necesități imediate și adînci?

Cercetarea celor cîteva puncte din programul anunțat încă de la constituire ne da răspunsul.

„Împotriva permanentizării cenzurii și stării de asediu" este primul punct pentru care Blocul își propune să lupte. Cu toate că cenzura și starea de asediu au fost reintroduse în principalele centre ale țării — și-ndeosebi cele muncitorești — după asasinarea lui Duca și ca o măsură în contra dreptei, aplicarea lor s-a făcut numai asupra organizațiilor presei și întregii mișcări de stînga. La adăpostul măsurilor excepționale s-au dizolvat la 25 noiembrie Comitetul național antifascist, Liga muncii, frontul unic al acestor organizații cu Partidul Socialist Unitar, asociația „Amicii-U.R.S.S." — toate organizații legale, cu zeci de mii de

www.dacoromanica.ro

aderenți, pentru apărarea intereselor de masă și de cultură.

Pentru ce a funcționat cenzura timp de doi ani neîntrerupt? — pentru a sugruma o serie de ziare muncitorești și antifasciste, pentru a împiedica orice reacțiune din ziarele democratice. Cu titlu de inventar înșir ziarele suspendate în anii 1934 și 1935.

1. „Buletinul mișcării antifasciste"; 2. „Echipa"; 3. „Constructorul"; 4. „Umanitatea"; 5. „Tînăra generație"; 6. „Critica"; 7. „Orizontul"; 8. „Criza"; 9. „Drumul femeii"; 10. „Jurnalul"; 11. „Studentul evreu"; 12. „Die Woche"; 13 „Proletarul", toate din București. Apoi: 14. „Clopotul"; 15. „Soarele"; 16. „Raza"; 17. „Slova"; 18. „Valul" și 19. „Torța", din Botoșani; 20. „Ecoul" din Iași; 21. „Cuvîntul nou" din Brașov; 22. „Îndrumarea" din Galați; 23. „Szekely Föld" din Tg. Mureș; 24. „Igaszság" din Zalău; 25. „Tineretul" din Slobozia Mîndra (Teleorman); 26. „Gazeta tineretului" din Pitești; 27. „Frontul muncii" din Piatra Neamț și-ncă altele cîteva.

Impresionantă cifră, fără a mai pomeni de alte zeci de foi suprimate anterior anului 1934.

Cititorii acestor foi au protestat la timp, dar nu suficient de viguros, deoarece suspendările au curs samavolnic la fiecare lună aproape, iar organizațiile de presă, sesizate la timp, abia în ultimul timp și-au dat seama de marea primejdie ce amenință întreaga presă democratică cînd se ventilează ideea unei noi și generale strangulări a așa-zisei libertăți a presei. Protestele recente ale Sindicatului și Asociației ziariștilor sunt tardive manifestări în pragul unei catastrofe pe care presa antifascistă a prevenit-o conștient la timp.

Se impun măsuri imediate pentru apărarea uneia din libertățile înscrise în Constituție la art. 5. Propunem o largă conferință a presei

www.dacoromanica.ro

democratice și antifasciste, propunem o sesizare a publicului cititor prin convocarea lui în mari întruniri publice.

Iată cum din analizarea numai a unui singur punct din programul Blocului în lumina faptelor reese adînc necesitatea acestei organizații, care trebuie să cuprindă toate forțele democratice intelectuale și muncitorești.

Pe această linie, Blocul are o chemare și mai largă. El are menirea de-a concentra și alte forțe, alăturîndu-se campaniei de organizare a unui front mai larg, care să cuprindă toate partidele și formațiile de clasă cu programe sau revendicări democratice.

Blocul își are locul fixat, ca fiind cel mai indicat pentru înlesnirea forțelor democratice într-un larg front popular de luptă împotriva primejdiei fasciste, pentru pace și democrație. Blocul trebuie să adîncească libertățile democratice, singura chezășie de liniște și progres în viața politică a țării, frămîntată de pregătiri dictatoriale sau trădări timorale.

„INAINTE" DIN 25 DECEMBRIE 1935
REPRODUS ÎN ZIARUL „OMUL LIBER" DIN 12 IANUARIE 1936

ÎN ȚINUTUL HUNEDOAREI

Trei zile în mijlocul celor mai autentici ardeleni mi-au dat prilejul să cunosc nu numai o minunată țară, cît mai ales o populație țărănească de clasic caracter.

În centrul Hunedoarei, la Deva — conglomerat româno-unguresc la poalele cetății ruinate —, la Sarmisegetuza, în plină țară a Hațegului; la Föld pe Mureș, la Bobîlna Geoagiului; la Țebea Zarandului; la Brad și Băița din Țara Moților — pretutindeni am întîlnit țărani de diferite tipuri și stări mate-

www.dacoromanica.ro

riale, dar toți cuprinși de-același sentiment de adîncă suferință și de răzvrătire conștientă contra continuelor ilegalități și nedreptăți, cu care-i proslăvesc ocîrmuirile din ultimii ani.

Nu pot uita figurile senine de limpezimea minții, dar întunecate de nesfîrșitele șicane ale creditorilor (din băncile ce strigă azi după ajutorul statului) — ale perceptorilor care la Buituri din marginea Hunedoarei (cu mărețul castel al Huniazilor) iau unui țăran ștergarul pentru o datorie de doi lei — ale jandarmilor care ne-au cinstit cu prezența lor cîteva din adunările noastre. Nu-l pot uita pe Romulus Zăroni, care a adus propunerea de front popular partidelor național-țărănesc, social-democrat și social-unitar; pe Banciu din Brad de minunata oratorie literară, pe neastîmpăratul Moga din Băița, pe blîndul gospodar Farcaș din Țebea, pe sugestivul Pătruiu din Mihăileni — cel ce ne ruga mereu să dăm la gazete că nu mai face parte din Uniunea agrară, în care intrase din confuzie cu Frontul plugarilor —, pe Miron din Cîrtești și pe atîția alți țărani de origină pură valahică, de profundă conștiință de clasă, de admirabil devotament public și disciplinată voință de organizare.

Iată din ce aluat e plămădită țărănimea din cel mai larg județ al țării, unde curge încă pînă azi sîngele dac în vinele celor ce-au dat în trecut pe Horia, Avram Iancu și legiuni întregi de luptători ai cauzei juste sociale, la vremea respectivă.

Nici nu se putea să răsară în altă parte decît aici un front de clasă al țăranilor, care s-au lepădat de toate partidele și s-au organizat singuri, de jos în sus, în comitete sătești, pe sectoare, plăși și cu un comitet central la Deva de 70 de persoane. Sunt toți țărani conduși de delegați și substituiți prin vot secret și-n căciuli cu-n singur președinte, care-și

www.dacoromanica.ro

depune mandatul ca și delegații în fiecare an, spre control și reînnoire.

Frontului i se dau de mult tîrcoale de conducătorii mai tuturor partidelor. Afară că-n ținutul Hunedoarei are puternice organizații, influența lui a trecut și-n județele limitrofe; lui i se datorește zăgăzuirea influenței Gărzii de fier în sudul Ardealului, prin atitudinea net antifascistă și democratică pe care o au toți membrii Frontului.

După respingerea a multor propuneri de politicieni, Frontul plugarilor a pășit spre realizarea frontului popular numai cu acele organizații și partide care sunt situate pe platforma antifascistă, pentru democrație, pentru pace.

Acum o lună a realizat pactul cu Madoszul. „Dacă Goga și Averescu au semnat pactul de la Ciucea cu grofii și magnații unguri, n-avem noi dreptul — spunea răspicat Miron Belea — să ne înfrățim cu țăranii secui și unguri, care sufăr deopotrivă cu noi și de la români și de la moșierii de același neam cu ei ?"

Iar în timp ce Frontul trimitea propunerile sale conducerii partidelor național-țărănesc, social-democrat și partidelor maghiare (național și țărănesc), el și realiza unirea la luptă cu Blocul democratic și Partidul Socialist.

În ziua de 6 decembrie s-a încheiat la Țebea din Munții Apuseni, unde se află mormîntul lui Avram Iancu și gorunul lui Horia, pactul cu delegații celor două organizații, veniți din toate colțurile țării.

Înfrățirea unor elemente disparate ca rost social și geografic simboliza, pe de o parte, adîncirea crizei în chip vertical în toate păturile sociale și lărgirea ei în sens orizontal pe tot cuprinsul țării, după chipul și asemănarea marei crize mondiale.

De ce tocmai la Deva și la Țebea, în țara moților săraci, dar demni și conștienți, s-a înfăptuit primul sîmbure de front popular. Tre-

www.dacoromanica.ro

cutul poporului român, al maselor truditoare care au cunoscut multe momente grele în viața lor dă explicația.

Acestea ne-a lămurit frontistul Banciu atît de plastic :

„În țara noastră, a Hunedoarei, trăiește o sămînță care apare numai la secole și se deosebește de celelalte semințe. Pe cînd toate celelalte încolțesc numai la căldură, apă și lumină, sămînța noastră se dezvoltă, dimpotrivă, la secetă, lipsuri și suferinți. Și cu cît suferința e mai mare, sămînța dă roade mai bune. Sămînța aceasta a apărut pe vremea lui Horia, Cloșca și Crișan ; apoi pe vremea lui Iancu și de atunci tocmai azi".

Sămînța aceasta înseamnă lupta pentru dreptatea socială, pentru apărarea celor mulți, pentru pace, pentru adevărată democrație, azi. Asta am înțeles-o încă odată în cele trei zile petrecute în pitorescul și strămoșescul ținut al Hunedoarei.

„CUVÎNTUL LIBER" DIN 28 DECEMBRIE 1935

CELE DOUĂ FRONTURI

Sunt fronturile de luptă în care este împărțită întreaga omenire : frontul fascist și antifascist, războinic și pașnic. Către finele anului trecut, cele două fronturi stau față în față cu tot armamentul războiului utilat modern, pe tot cuprinsul activității omenești : economic, social, politic și spiritual. Vom desprinde cîteva aspecte de fine de an din domeniul politic și numai din laboratorul european.

Statele europene pot fi împărțite în trei grupe : grupul statelor cu fascismul deschis, introdus, grupul celor liberate de exploatarea capitalistă și-n care fascismul a dispărut defi-

www.dacoromanica.ro

nitiv (U.R.S.S.) și grupul intermediar al țărilor în care se mai păstrează libertăți mai largi sau mai restrînse de democrație burgheză.

Prototipul țărilor cu regim fascist complect instaurat îl formează Germania și Italia. Care este situația generală a acestor state ?

Economicește Germania cunoaște o prosperitate de război ! Ce înseamnă asta ? O singură industrie trăiește intens : fabricarea uneltelor de război, pe cînd în toate celelalte ramuri industriale criza face complecte ravagii. Un singur exemplu : uzinele „Borsig" din Berlin, care fabrică tunuri grele, în intervalul iulie 1934 — septembrie 1935 și-a mărit numărul lucrătorilor de la 2.000 la 12.000, pe vremea creșterii șomajului, iar capitalul a ajuns la 40 milioane mărci, din care jumătate de acțiuni deține guvernul hitlerist.

Către finele anului, Germania a încheiat pactul militar cu Japonia, cu același obiectiv de atac : Rusia sovietică. Germania este fermentul viitorului apropiat război, care va fi mult mai primejdios decît cel provocat de Italia.

Și-n acest timp salariile muncitorilor scad pînă la nivelul indemnizației pe care o primeau șomerii pe vremea Republicii de la Weimar, scumpetea alimentelor crește prin rezistența pasivă a țăranilor, specula neînfrînată și politica părtinitoare a dirigenților hitleriști. Spiritul german nu mai poate creia decît reforma dreptului, care interzice existența legală a unei largi categorii de locuitori ai Germaniei.

Italia. De la 2 octombrie a trecut fățiș la război, dărîmînd o serie de simpatii pe care le mai avea în lumea mijlocie și printre intelectuali ce nu erau convinși pe deplin de adevărul fascist. Războiul din Abisinia a colorat pentru mulți fascismul agresiv pe care Liga Națiunilor a fost nevoită să-l sancționeze în

www.dacoromanica.ro

urma presiunii maselor muncitoare și a opiniei publice. Aceeași presiune a adus înfrîngerea propunerilor Hoare-Laval, ce se pare că n-ar fi fost altceva decît o sugestie a lui Mussolini, obligat astfel să găsească în el soluția greului impas în care s-a angajat. În mai puțin de 48 de ore autorii și-au ispășit încercarea de a activa ca odinioară, la masa unde se împart popoarele coloniale, unde destinele neamurilor colorate sunt hotărîte după interesele metropolelor imperialiste. După cum războiul din Abisinia poartă alt caracter decît cel obișnuit războaelor din epoca imperialismului capitalist, fiind mai mult un război de diversiune, totuși și vechea politică a diplomației cu aranjamente în cabinete închise a căzut în fața tendinței noi de tratative pe față, diplomație inaugurată încă de la Brest-Litovsk de Rusia sovietică. Cum stă Italia în interior? Un singur exemplu tras din recenta cuvîntare a Ducelui. Bugetul Italiei s-a încheiat cu-n deficit de două miliarde lire (cît bugetul țării noastre), din care 975.000.000 cu războiul dus în Abisinia...

Cel de-al treilea grup este format din statele cu regim democratic, alcătuind o gamă ce merge de la cele cu regim social-democrat și pînă la quasidictaturile politice din țările scandinavice și pînă în Bulgaria sau Polonia.

De deosebit interes este Franța, prototipul țărilor în care se dă o bătălie între forțele fasciste, reduse mereu la tăcere, și-ntre cele antifasciste și democratice, mereu în creștere. Franța a născut frontul popular al partidelor comunist, socialist și radical, înglobînd muncitorimea și mica burghezie, care a reușit pe cale parlamentară să înfrîngă organizațiile fasciste, în cap cu „Croix de feu". E o chestie de 3—4 luni pînă la formarea unui guvern popular, căruia îi va cădea sarcina de a dis-

www.dacoromanica.ro

truge complect orice primejdie fascistă și de a pregăti drumul adevăratului guvern popular.

Anglia, deși condusă de un guvern conservator, care și-a asigurat victoria printr-o quasiexcrocherie electorală, însușindu-și o atitudine net ostilă Italiei agresoare înainte de alegeri, cunoaște o largă opinie publică antifascistă și antirăzboinică, condusă în primul rînd de Partidul Muncii. Ei i se datorește căderea accelerată a lui Hoare; Labour Party are 150 deputați, cîte unul la 60.000 de alegători, pe cînd fiecare deputat conservator reprezintă numai 30.000 alegători, Frontul popular s-a înfăptuit și-n Anglia prin intrarea Partidului Comunist în Labour Party și captarea voturilor Partidului Liberal.

În țările scandinavice sunt la cîrmă numai guverne social-democrate, a căror politică este din ce în ce mai apropiată de interesele maselor. Succesul din Danemarca al partidelor muncitorești, inexistența nici unui deputat fascist în parlamentul suedez, ca și guvernul muncitoresc-țărănesc din Norvegia sunt dovezi sigure de înfrîngerea fascismului pe acest sector nordic.

În țări mai mici ca: Olanda, unde s-a votat o lege pentru desființarea ligelor paramilitare; Elveția, cu înfrîngerea prin plebiscit a unui proiect de lege reacționar; Belgia, cu colaborarea social-democrată. Un succes formidabil antifascist a fost alegerea lui Beneș ca președinte al Cehoslovaciei, reprezentînd politica de alianță cu Franța și Uniunea Sovietică, pentru pace, pentru rezistența contra agresiunii în perspectivă a Germaniei hitleriste.

Pînă în state cu regim aproape dictatorial se simte rezistența antifascistă. În Jugoslavia, guvernele au fost obligate să acorde libertăți și viață constituțională; în Polonia, alegerile au dovedit o rezistență pasivă de aproape 60% a maselor împotriva regimului fascizant;

www.dacoromanica.ro

în Bulgaria se succed guverne personale ale regelui Boris, fără succes, în timp ce se realizează o opoziție de front popular din comuniști și țărăniști; în Grecia, încercarea lui Condilis a fost înfrîntă.

„CUVÎNTUL LIBER" DIN 11 IANUARIE 1936

BLOCUL DEMOCRATIC ȘI POLITICA GUVERNULUI

Scrisoare deschisă adresată de dl. profesor Constantinescu-Iași d-lui Inculeț, ministrul de interne al României

Astăzi, cînd puterile unite ale democrației franceze au răsturnat un guvern cu vădite sentimente de prietenie față de Italia fascistă, cînd partidele republican și comunist din Grecia au cîștigat victoria împotriva fasciștilor lui Condilis, cînd în Spania s-au restabilit stările obișnuite pentru efectuarea în libertate a alegerilor, sub presiunea coaliției a partidelor de stînga de la Azana la comuniști, în țară la noi, sub oblăduirea ministerului D-stră, bruma de libertăți democratice ce ne mai rămăsese se risipește mereu. Stările excepționale devin specificul unui guvern fascizant, care susține pe față partidele de dreapta, pregătindu-le lor puterea și țării un regim de dictatură.

Nu e de mirare deci că la noi adevărații democrați și apărătorii ultimelor libertăți constituționale să avem de suferit prigoana organelor de sub ordinele D-stră. Totuși, unele din ele întrec măsura, mai ales față de organizația noastră, Blocul democratic, și fiindcă D-stră aveți aerul să protestați prin ultimul comunicat referitor la campania electorală împotriva învinuirilor respective ce vi s-au adus, vă voi înșira doar unele din abuzurile continue pe care cenzura le comite față de noi.

Mai întîi ce este Blocul democratic ?

www.dacoromanica.ro

Blocul pentru apărarea libertăților democratice este o organizație politică de masă cu program bine stabilit de revendicări democratice, înscrise doar în Constituția țării, dar mereu călcată în picioare. Blocul cuprinde ca membri cetățeni din toate păturile sociale, indiferent de convingerile și partidul din care fac parte, lucrînd însă pe toate căile legale, pentru apărarea și adîncirea libertăților democratice. În scurtul timp de organizare — doar cîteva luni — are 20 de secții în țară, cu comitete regionale, județene și locale; publică ziare și reviste în diferite colțuri ale țării; are sediul la București (str. Doamnei nr. 3) pentru comitetul local și altele pentru comitetele de sectoare.

Îndeosebi însă Blocul democratic s-a încadrat adînc vieții democratice prin activitatea sa publică, alături de toate organizațiile și partidele politice democratice, cît și prin manifestări proprii. Esențialul luptei noastre este de a înfăptui împreună cu toate forțele de stînga un larg front popular care să zăgăzuiască primejdia fascistă, mereu mai amenințătoare, din partea partidelor de dreapta, din rîndul cărora s-au recrutat acum doi ani asasinii fostului D-stră șef, I. S. Duca.

Citez doar cîteva manifestări din lunile noembrie-ianuarie: participarea la întrunirile național-țărăniste de la „Lolica", „Tomis", „Marna", „Dacia Traiana"; radical-țărănistă de la „Marna" și „Eintracht"; frontul meseriașilor de la „Roxi" și sediile respective; frontul comun al funcționarilor de la „Izbînda" și „Rex" etc. pentru București.

De asemeni în provincie secțiile noastre și-au trimis reprezentanții lor la întrunirile meseriașilor și funcționarilor la: Cluj, Sighet, Iași, Bacău, Piatra Neamț, Turnu Severin, Galați, Ploești și la numeroase adunări ale Frontului plugarilor din diferite colțuri ale Hunedoarei.

www.dacoromanica.ro

Pe calea înfăptuirii Frontului popular, Blocul democratic a încheiat în noembrie un pact cu Partidul Socialist din București, organizație legală, în decembrie cu Frontul plugarilor și Uniunea plugarilor și muncitorilor maghiari, organizații legale din Ardeal, prin cunoscutul pact de la Țebea lui Avram Iancu și Horia. Iar cu prilejul alegerilor recente parțiale, Blocul nostru a intrat în front comun și cu Partidul Național-Țărănesc, susținînd candidaturile a doi foști miniștri: dr. Lupu și Ghiță Pop, drept candidaturi democratice și de front popular. La Mehedinți ducem greul luptei alături de țărăniști. Zilele acestea s-au ținut mai multe întruniri ale Blocului cu sute de participanți muncitori și țărani. Așa fiind situația, nu înțelegem de loc regimul special la care ne supune cenzura de vreo lună și jumătate încoace. Nu numai că ni se taie comunicatele noastre, dar uneori titlul organizației noastre devine subversiv și e înghițit de lacomul mercenar al cenzurii — totalmente abuziv și ridicol. Spun ridicol, deoarece s-au întîmplat cazuri cînd a lăsat publicarea unei știri false, dar s-a tăiat dezmințirea dată de noi; cînd se lasă publicarea unei informații în ediția de provincie și se interzice în ediția din capitală sau uneori pur și simplu halandala.

Să vă citez un caz tipic. Comunicatul comitetului de coordonare prin care organizațiile de front popular — Frontul plugarilor, Blocul democratic, Madoszul și Partidul Socialist — hotărîseră să susțină candidaturile național-țărăniste a apărut întocmai în „Adevărul" de la 11 ianuarie fără semnătura noastră, în „Zorile" și „Dimineața" de la 12 ianuarie, iar cu semnătura noastră în „Facla" din aceeași zi — deci același cenzor — și-n „Credința" de la 13 ianuarie.

Ni s-au tăiat comunicatele noastre cu privire la chestiuni depărtate, ca protestul împotriva

www.dacoromanica.ro

bombardării ambulanței suedeze de avioanele italiene în Albania, fapt ce-a ridicat proteste în toată lumea, împotriva interzicerii congresului frontului comun al meseriașilor, comercianților și funcționarilor, admis pentru noi doar numai într-un ziar, sau simple informații despre cooptarea cutărui avocat ca membru al Comitetului central sau întemeierea biroului electoral etc. etc.

Și n-am epuizat încă seria abuzurilor și capriciilor cenzurii, pe care D-stră o patronați.

Am ținut să vă aduc la cunoștință publică aceste fapte și informații, fără nici o rugăminte. Abuzurile guvernării D-stră au găsit ecoul nimerit în masele muncitoare, care se apropie tot mereu mai mult de noi și prin care noi vom răpune toate piedicile ce ne stau în cale — cum în parte am și făcut. Am ținut să fixez aceste date nu atît ca un protest — care ne-a fost și el înghițit de cenzură —, ci pentru a vă demasca atitudinea din ultimul comunicat și pentru... istorie.

Președintele Blocului democratic

„DIMINEAȚA" DIN 5 FEBRUARIE 1936
REPRODUS ÎN ÎNTREGIME ÎN ZIARUL „BLOCUL"
DIN 8 FEBRUARIE 1936

FRONTUL POPULAR ÎN ALEGERILE PARLAMENTARE DIN FEBRUARIE 1936

Adunarea electorală de la Deva din ziua de 5 februarie 1936

Cuvîntare

Fiecare dintre noi cunoaște gravitatea extraordinară a momentului istoric actual și primejdia cea mare pentru masele populare din partea forțelor fasciste, reprezentate prin partidele de dreapta și prin guvernul actual.

www.dacoromanica.ro

Pactul de la Țebea semnat la 6 decembrie 1935 de organizațiile unite în pregătirea Frontului popular se verifică azi pe teren la Hunedoara și Mehedinți, de către masele grupate în organizațiile și partidele democratice. Dacă la Hunedoara Frontul plugarilor, în unire cu celelalte organizații de front popular și alăturea de Partidul Național-Țărănist, a reușit să curețe județul de bandele fasciste, lupta aceasta se dă acum în județul Mehedinți, sub conducerea oamenilor hotărîți din Partidul Național-Țărănist și a aderenților Blocului democratic. Muncitorimea și țărănimea din județul Mehedinți și Hunedoara a înfăptuit primele începuturi ale Frontului popular.

Lupta nu se dă pentru un scaun de deputat, indiferent al cărui partid este candidatul ; campania electorală este numai un început din lupta grea și îndelungată dintre fascism și democrație, pînă la înfrîngerea definitivă a celui dintîi. Întrunirea anunțată pe Duminică trebuie să se țină cu delegați din tot județul, rămînînd ca dl. Maniu să participe la o nouă întrunire cînd va hotărî D-sa.

„DIMINEAȚA" DIN 9 FEBRUARIE 1936

ADUNAREA DE LA TURNU SEVERIN DIN ZIUA DE 16 FEBRUARIE

Cuvîntare

Alegerile actuale nu sunt decît un moment din lupta îndelungată dintre cele două tabere, fascisto-capitalistă și democratică antifascistă. La noi în țară s-a început acțiunea împotriva fascismului și un mare număr de intelectuali de seamă se găsesc azi implicați în procese ce

www.dacoromanica.ro

se judecă de către consiliile de război. Lupta s-a declarat ascuțită din partea guvernului liberal, care a trecut pe față împotriva elementelor antifasciste și sincer democratice. Dar în același timp în masele largi s-a înrădăcinat ideea frontului popular, înțeles ca un front larg democratic, ca dovadă alegerile parțiale pentru Cameră de la Mehedinți și Hunedoara, unde forțele înglobate deja în începutul de Front popular consemnat la Țebea, susțin candidaturi național-țărăniste, dar pe o platformă larg democratică.

Unii din conducătorii partidelor democrat-burgheze n-au înțeles încă această atitudine justă a noastră.

Fac un apel călduros către toți conducătorii partidelor și organizațiilor democratice de a se trece la înfăptuirea adevăratului front popular. Recent dl. Tătărescu a anunțat într-o cuvîntare la Tg. Jiu că înțelege să rămînă la putere, păstrîndu-și-o pe aceeași bază și cu aceleași procedee.

Mă adresez din nou conducătorilor Partidului Național-Țărănesc pentru a adera la ideea frontului popular sau front democratic, acceptînd propunerile pentru închegarea unirii tuturor forțelor de stînga din România cît nu e prea tîrziu.

„DIMINEAȚA" DIN 18 FEBRUARIE 1936

DUPĂ ALEGERI

Campania electorală de la Hunedoara și Mehedinți prezintă o importanță atît de mare, încît Comitetul Central al Blocului democratic va veni cu-n examen amănunțit asupra situației în cea mai apropiată ședință, care a și fost convocată. Deocamdată țin să aduc unele aprecieri pe care le cred absolut necesare.

Rezultatele alegerilor dovedesc un succes

www.dacoromanica.ro

evident al stîngei, exprimat prin alegerea celor doi candidaţi care s-au prezentat pe baza unui program al Frontului popular.

Succesul a fost condiţionat de concentrarea tuturor forţelor democratice din aceste două judeţe. Organizaţiile aderente la constituirea Frontului popular (Frontul plugarilor, Blocul democratic, Madoszul şi Partidul Socialist), încă de la şedinţa comitetului de coordonare din 8—10 ianuarie, au luat atitudinea verificată azi de rezultatele alegerilor.

Hotărîrile comitetului precizau să sprijine efectiv şi activ în aceste alegeri parţiale o singură candidatură a forţelor democratice atît la faţa locului, cît şi-n toată ţara.

A stabili un plan concret de acţiune pe tot timpul alegerilor spre a asigura succesul forţelor democratice şi pentru lărgirea Frontului popular în toată ţara.

Organizaţiile judeţene ale Partidului Naţional-Ţărănesc din Mehedinţi şi Hunedoara au aderat la programul minimal al Frontului popular, pe baza căruia s-a dus lupta electorală. Partidul Social-Democrat, prin hotărîrea de a sprijini numai candidaturile prezentate ale doctorului Lupu şi Ghiţă Pop, fără a adera la programul comun, a mărginit doar acţiunea forţelor democratice.

Totodată, aceste alegeri au adus o concentrare mai departe a forţelor fasciste. La Mehedinţi candidatul fascist Goga întruneşte 18.000 voturi, la Hunedoara candidatul guvernului primeşte 25.000 voturi, avînd în vedere că aceste candidaturi s-au prezentat pe baza unui program fascist, aceste voturi arată creşterea primejdiei fasciste. Şi această concentrare a forţelor fasciste a fost prevăzută de comunicatul comitetului de coordonare.

Alegerile parţiale arată limpede procesul de concentrare mai departe a forţelor de dreapta, concentrare patronată de guvernul liberal, care

www.dacoromanica.ro

pregăteşte astfel venirea fascismului la putere şi indică totodată forţelor democratice calea prin care se pot zădărnici planurile fasciste.

Aceste constatări nu rezultă însă din comunicatele şi interviurile care au apărut în presă imediat după alegeri din partea unor conducători ai organizaţiilor democratice. Dl. Ion Mihalache, în declaraţia publicată în „Adevărul" de la 20 februarie, arată, între altele, că victoria din cele două judeţe se datoreşte şi „concursului unor forţe democratice care au reacţionat instinctiv în contra tentativelor aventuroase de dictatură".

Nu se poate vorbi de-o reacţiune instinctivă atunci cînd organizaţiile de luptă s-au prezentat cu-n program precis de revendicări democratice, însuşit de organizaţiile respective naţional-ţărăniste.

În declaraţiile d-lui dr. Lupu din 19 curent se vorbeşte de viaţa efemeră a gogo-cuzismului, ignorîndu-se total creşterea forţelor fasciste şi pregătirea lor conştientă de lărgirea posibilităţilor de acţiune în viitor.

Aceste subaprecieri ale primejdiei fasciste, cît şi puterii de acţiune în aceste alegeri a forţelor democratice unite sunt departe de realitate şi pot dăuna luptei antifasciste, care trebuie intensificată.

Blocul democratic, care şi-a înţeles rolul în lupta pentru concentrarea forţelor democratice în timpul alegerilor, îşi dă seama că orice subpreţuire a pericolului fascist, ca şi orice tendinţă de a micşora importanţa coaliţiei forţelor democratice pe baza programului de revendicări nu poate duce decît la uşurarea ascensiunii fasciste.

Partidul Naţional-Ţărănesc ar trebui să înţeleagă aceste învăţăminte şi să adere efectiv la munca de înfăptuire a frontului popular pe întreaga ţară. Acesta a fost drumul indicat de masele care au votat pe cei doi candidaţi.

www.dacoromanica.ro

Partidul Social-Democrat, care a avut o atitudine negativă faţă de începuturile de front popular din Hunedoara şi Mehedinţi, trebuie să tragă aceleaşi învăţăminte. Moţiunea secţiei social-democrate din capitală spune : „Adunarea reclamă în acelaşi timp coaliţia tuturor formelor democrate pentru ca, cu puteri unite, să se poată asigura definitiv înfăptuirea unui regim democratic şi la noi în ţară".

Ar fi deci de dorit ca şi conducerea Partidului Social-Democrat să urmeze dezideratul maselor social-democrate şi să se alăture organizaţiilor aderente la Frontul popular.

„ADEVĂRUL" DIN 22 FEBRUARIE 1936
REPRODUS ÎN ÎNTREGIME ÎN „BLOCUL" DIN 26 FEBRUARIE 1936

ILUZII PRIMEJDIOASE

Lupta acerbă dintre cele două fronturi — de care vorbeam într-un articol anterior — este expresia unei grăniţuiri istorice : nu se pune problema unei schimbări de regim tranzitoriu, ci de sfîrşitul unui ev şi începutul altuia. Fundamentalele prefaceri ale structurii economice, în raporturile de producţie ale societăţii capitaliste, pun faţă în faţă două lumi iremediabil opuse : societatea burghezo-capitalistă, bazată încă pe exploatare şi proprietate individuală, dar definitiv zdruncinată şi sortită apropiatei pieiri, şi societatea socialistă, bazată pe munca şi repartiţia colectivă, în continuă dezvoltare materială şi morală, înfăptuită deocamdată în U.R.S.S. — pe drum de realizare în China sovietică.

În lumina acestui adevăr trebuesc privite toate frămîntările politice mondiale, indiferent dacă ele iau aspectul violent al formelor fasciste sau moderat în ţările democratice.

www.dacoromanica.ro

Trecerea de la o societate la alta s-a făcut în sectorul rusesc prin dictatura proletariatului şi războiul civil. Cum se va face în restul lumii depinde de rezistenţa, slăbită de criza mondială recentă, a dominaţiei capitaliste ; oricum însă rolul proletariatului rămîne determinant, dictatura sa va fi probabil mult atenuată ca durată şi intensitate.

Noua formulă a frontului popular este menită tocmai să atenueze asperităţile de tranziţie de la o societate la alta şi-ndeosebi are menirea de-a apăra masele de violenţa nebuniei fasciste, spasmodica încercare a unor capitalisme naţionale de rezistenţă în vieţuire.

Privind sub acest unghi de vedere politica internă a ţării noastre din ultimul an îndeosebi (1935), nu ne este îngăduit să facem obişnuitele socoteli şi pronosticuri de „Capşa" sau „Corso" (cafenele cunoscute pe atunci în Bucureşti. — *N.A.*). Nu este vorba de jocul a 2—3 partide : opoziţie şi guvern. Dacă stăpînirea vieţii politice şi economice a României de după război a fost în mîna a două forţe : Partidul Liberal, de-o parte, şi Partidul Poporului şi Partidul Naţional-Ţărănist, de altă parte, dacă guvernele noastre nu însemnau decît continuarea aceluiaşi regim, azi apare o nouă forţă politică ce pretinde guvernarea : exponenţii maselor producătoare. Pentru întîia oară de la război, de altfel pentru întîia oară de la definitiva instalare a formelor burghezo-capitaliste la noi, problema schimbării de guvern ia un aspect mult deosebit.

Să ne înţelegem. Perspectiva luptelor politice la care asistăm din mai 1935, de cînd naţional-ţărăniştii au decretat succesiunea guvernului liberal prin acele mari întruniri populare, ia din ce în ce o coloratură neobişnuită climatului românesc.

Suferinţele crizei mondiale, adaptate specificului nostru naţional, au creiat nu numai

www.dacoromanica.ro

o stare de nemulțumire, dar au sădit sămînța de la Hunedoara : conștiința unirii tuturor păturilor producătoare prin exponenții lor politici în masele țărănești, ca și-n păturile micii burghezii, s-a sădit conștiința morții sistemului economic de azi, de care era conștientă numai o parte largă a proletariatului industrial. De la sădirea acestei convingeri, mereu în creștere, s-a trecut pe încetul la acea înțelegere reciprocă a intereselor comune, a necesității unirii forțelor pentru lupta comună și instalarea unui regim de garantare a unor interese cel puțin.

Formula frontului popular — pusă în toată claritatea ei de exponenții muncitorimii —, formula frontului democratic sub care se ascunde același front popular cu rezerve trecătoare și nu prea justificate ; frontul unic muncitoresc (unirea partidelor comunist și social-democrat) ; frontul comun mai larg al meseriașilor, comercianților, funcționarilor și a altor categorii noi din viața politică a țării noastre — toate sunt expresia voinței maselor de-a introduce un sistem nou de guvernare, deosebit fundamental de vechiul joc : guvern și opoziție.

Lupta dintre naționaliști-țărăniști, de-o parte, liberali și național-creștini, de alta, ia un caracter din ce în ce mai agresiv și mai interesant. De unde pînă la 14 noembrie Partidul Național-Țărănesc aștepta „puterea" după clasicul sistem de la noi prin voința unuia din factorii constituționali, complectată apoi cu „voința poporului" prin alegeri „à la roumain" — bineînțeles guvernînd fără nici o deosebire de predecesorii săi —, de la această dată încoace P.N.Ț. este mereu antrenat pe o altă cale : ajungerea la cîrma statului, ca o adevărată expresie a maselor ce-i împînzesc cadrele, mai mult încă : expresia frontului tuturor forțelor de

www.dacoromanica.ro

stînga democratice — schema unui adevărat front popular.

Partidul N.Ţ. are astăzi un rol de o importanţă covîrşitoare în istoria politică a ţării noastre, de înţelegerea căruia depinde nu numai formarea unui guvern, ci soarta unui regim întreg, regimul adevăratei democraţii pe care masele acestui partid o înţeleg şi o vor.

Partidul N.Ţ. va veni la putere sau prin înţelegerea cu forţele fasciste, care astăzi susţin partidele de dreapta pentru a le înscăuna la guvern — indiferent dacă primesc nuanţa Goga-Cuza, vădit filogermană, sau Vaida, de diversiune în politica externă, şi-n acest caz guvernarea a treia va reedita anterioarele triste guvernări cu accentuarea teroarei —, sau prin voinţa forţelor de stînga, coalizate într-un front larg democratic popular.

O altă alternativă nu există. O măsură tranzitorie n-o admit nici fasciştii, care din oculţă pregătesc un regim dictatorial deschis, cu încadrarea României în blocul negru al provocatorilor la război, nu admit nici masele Partidului Naţional-Ţărănesc şi acele ce înţeleg necesitatea unei guvernări în adevăr democratice.

A ne închipui azi că atacurile fasciste sunt efemere, că dreapta poate fi răpusă prin jocul aşa-zis constituţional şi prin decretarea pe hîrtie numai a marei primejdii ce-o prezintă acţiunea fascistă, susţinută de guvern, înseamnă a hrăni iluzii primejdioase ce trebuiesc răpuse.

A subaprecia primejdia fascistă, care-şi concentrează toate puterile într-un front unic de luptă, a pierde perspectiva încercării disperate pe care o fac spre înăsprirea regimului de jăcmănire economică a maselor, de terorizare şi pregătirea unei aventuri războinice înseamnă a hrăni alte iluzii primejdioase.

„CUVÎNTUL LIBER" DIN 1 FEBRUARIE 1936

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro

Procesul nostru, al celor opt intelectuali ce a început să se judece la 5 martie — după două amînări la intervale largi —, nu este procesul nostru. Legal, în frumoasa campanie pe care masele truditoare o duc de mai bine de un an cu alte procese antifasciste, el se distinge prin meritul — pe care de altfel organele de guvernămînt i l-au concernat — de a fi deschis calea unui proces şi mai larg: acel dintre forţele reacţionare, situate la cîrma statului, şi forţele democratice, adîncite în masele largi de toate categoriile.

De-a lungul unui an şi jumătate, pe firul trasat de Siguranţă şi Consiliul de război, s-au înşiruit o serie de procese, toate de acelaşi caracter: antifascist. După arestarea unora dintre acuzaţii procesului nostru în toamna lui 1934, după inculparea conducătorilor comitetului regional antifascist de la Chişinău în martie 1935, urmează deschiderea acţiunii publice contra profesorului Bugnariu de la Cluj, conducătorul comitetului regional antifascist pentru Transilvania, care a culminat, după amînări repetate, prin condamnarea lui la 22 noiembrie 1935.

Deşi în fruntea mişcării antifasciste din anii 1933—1934 se găseau intelectuali numeroşi, alcătuind în primul rînd un comitet naţional la Bucureşti, şi-apoi diferite comitete locale pe tot cuprinsul ţării, am fost aleşi numai cîţiva — distincţie de onoare de altfel — şi am fost trimişi în faţa instanţelor celor mai severe cu vădite sentinţe de condamnare în prealabil.

...Dar unificarea şi pe acest tărîm s-a făcut curînd. În cea de-a doua jumătate a anului 1935, ofensiva „judiciară" a guvernului Tătărescu ia un nou avînt, deschizîndu-se porţile acuzării la o serie de luptători de pe terenul Vechiului Regat, paralel cu acţiunea de sus-

www.dacoromanica.ro

ţinere vădită a forţelor de dreapta, de la noul partid Goga-Cuza la „Totul pentru ţară", reînviat din falsa cenuşă a Gărzii de fier.

Ofensiva, susţinută continuu şi mereu în creştere de guvern, pe care şi-o asumă partidul fascist Goga-Cuza, culminată pînă în prezent în alegerile parţiale de la Suceava şi Mehedinţi, are un pendant „glorios" de procese antifasciste : grupul celor 19, în frunte cu Ana Pauker ; Tudor Marin, condamnat pentru a fi colportat o broşură a comitetului de apărare a antifasciştilor ; grupul studenţilor, în frunte cu Preoteasa şi Ofelia Manole, ca să citäm pe cele mai cunoscute.

Este o strînsă legătură între toate aceste procese, indiferent de forma pe care a îmbrăcat-o activitatea celor inculpaţi închinată în întregime apărării maselor producătoare de urgia unui regim pe calea completei lui fascizări.

Noi toţi sîntem învinuiţi a fi pregătit răsturnarea ordinei actuale, indiferent de articolul în care aceeaşi lege Mîrzescu-Mironescu ne îmbracă laolaltă. Baza acestei legi se dovedeşte azi mai mult ca oricînd a fi tendinţa de apărare a unui regim care duce spre fascizarea ţării, spre strangularea ultimelor libertăţi cetăţeneşti, spre mizerie şi îndeosebi spre război, alături de statele încăpute pe mîna capitalismului monopolist, distrugătorul civilizaţiei actuale.

Noi toţi avem aceeaşi vină : a fi luptat pentru luminarea maselor muncitoare de toate categoriile nu pentru alt scop decît acela de a se uni într-un larg front de luptă antifascistă, adică de a împiedica şi la noi introducerea unui regim de sălbatică exploatare şi de întuneric medieval, aşa cum a introdus Mussolini în Italia, ce se zbate în ruina unui război distrugător, şi Hitler în Germania, vast lagăr de deţinuţi.

Dacă, în cursul activităţii noastre din anii

www.dacoromanica.ro

1933—1934, pînă la desfășurarea mișcării antifasciste, păream inovatori și fără aderențe în masă, mișcarea de largi proteste care a urmat după prigonirea noastră pe tot cuprinsul țării e o dovadă de precisă veracitate matematică de temeinicia analizei, căreia noi ne-am supus cei dintîi și i-am dat curs prin acțiunea noastră. Am chemat masele largi în jurul lozincilor ce anunțau întărirea primejdiei fasciste, fiindcă o consideram nu ca o maimuțăreală de peste granițe, ci ca o realitate autohtonă.

Restrîngerea din ce în ce mai evidentă a libertăților democratice, proiecte de legi reacționare (suficient să citez acel al legii meseriilor), politica economică de exploatare nemiloasă a tuturor categoriilor sociale, sprijinul pe față al forțelor politice complet fasciste, politica externă de înclinare spre statele reacționare (Germania, Polonia) sînt caracterele guvernului liberal Tătărescu, așa cum noi am prevăzut încă de la începutul acțiunii noastre.

Rolul acesta, pe care noi, din mișcarea antifascistă, l-am împlinit pe-o cale, iar cei din procesul celor 19 l-au împlinit pe altă cale, are același leit-motiv: înlăturarea dictaturii fasciste.

Iată, domnilor judecători, vina noastră. Ea a fost admirabil înțeleasă de masele din România — de altfel legătura internațională de solidaritate nu ne-a fost precupețită — care ne alătură deopotrivă și în aceeași simpatie în zecile de mii de proteste ce nu mai prididesc spre fruntașii comitetelor de apărare de sub conducerea d-lui Dem. Dobrescu și d-nei Ella Negruzzi.

Cînd aceste rînduri vor fi apărut, noi vom sta în fața judecătorilor pe care un regim de război ni i-a destinat. Sîntem gata. Am fost de mult gata a răspunde unor acuzațiuni for-

www.dacoromanica.ro

ţate dacă resorturi străine de noi n-ar fi amînat mereu sorocul acestei judecăţi.

Sîntem gata a răspunde şi în faţa acestor judecători, după ce am fost judecaţi de cei fireşti: masele largi, întruchipate în aşa-zisă opinie publică, ce ne-a judecat şi achitat de mult. Sîntem gata să dezgolim încă o dată faţa ascunsă a unui regim ce pregăteşte zi cu zi, de ani întregi, un alt regim şi mai chinuitor mulţimilor în suferinţă; sîntem gata să apărăm de pe banca acuzării drepturile încălcate în picioare de cei ce ne-au trimis acolo unde ei ar trebui să stea, aşa precum în Spania, de pildă, recent de tot s-au inversat rolurile.

Aşteptăm lupta. De partea noastră stă pacea şi libertatea; cu aceşti apărători vom izbîndi acum sau mai tîrziu.

În numele tuturor antifasciştilor acuzaţi.

„CUVÎNTUL LIBER" din 7 MARTIE 1936

www.dacoromanica.ro

PREFAȚĂ 5
ÎN LOC DE INTRODUCERE 7
ARTICOLE (1914—1936)
Victoria socialiștilor suedezi 21
Puterea regilor 22
Italia 23
Către tinerile generații 24
Către tinerimea muncitoare 27
Democrația burgheză și social-democrația . . 29
Naționalismul 32
Săptămîna socialistă 34
Congresul corpului didactic 37
Lupta și colaborarea de clasă 40
Atenție! 42
Viitorul Rusiei sovietiste 46
Educația și școala 50
Poeții și socialismul 54
Naționalism 57
Dictatura burgheză, votul și armata 59
Factorul precumpănitor 62
Nevoia de cultură 64
Orientări în politica externă 67
Situația Rusiei 69
Lupta de clasă 71
Defăimătorii Comunei 73
Propaganda electorală 75
Socialismul și țăranii 77
Robii intelectuali 80
Istoricul lui 1 Mai 82
Învățăminte electorale 85
La țară 86
Rusia 89

www.dacoromanica.ro

Unde duce colaborarea 91
Despre conspirație 93
Lenin: „Democrația burgheză și dictatura proletariatului". Recenzie 96
Internaționalismul capitalist 98
Țăranii și bolșevismul 100
Mișcarea comunistă din Anglia 102
„Dezastrul bolșevic" 106
Factorul nou 108
Nevoia de școală 110
Dragi colegi 112
Stabilitate politică 113
Întemeietorii socialismului științific și comunismului 116
Colaborarea 127
Nevoia de organizare 129
Situația politică 131
Cum și ce trebuie să citim 133
Istoria se repetă 135
Două atitudini 136
Scrisoare deschisă către unii din centriștii români 138
La luptă! 140
Grandioasa întrunire comunistă de la Dacia . 142
Partidele politice și comunismul 144
Partidul Poporului 146
Partidele naționaliste 148
Partidul Țărănesc 150
Clandestinismul și ilegalismul 153
Nuclee comuniste 156
Constatări 158
Cîteva aprecieri 160
Frontul unic 162
Un apel 164

www.dacoromanica.ro

Studenţimea generoasă 166
Sărbătorirea lui 1 Mai la Iaşi. Cuvîntare . . 167
Partidul Comunist Român 168
La Haga 169
Cultura proletară 171
Reforma Constituţiei. Prefaţă 173
Între ţară şi oraş 176
Concentrarea şi centralizarea bogăţiilor. Profiturile capitaliste de pe urma războiului . . 177
Continuare 180
Reforma învăţămîntului 182
Prefaţa lucrării „Reforma învăţămîntului secundar. Propuneri“ 185
Pentru corpul didactic 186
„Principiile Comunismului“ de Friedrich Engels. Prefaţă 189
Prefaţa la lucrarea: Maxim Gorki, „Lenin, Lenin sau Wilson“ 191
Protestul unui intelectual 195
O scrisoare publică 196
Ştiinţa în Rusia 197
O scrisoare publică: „Minciunile «Viitorului»“ . 199
Caracterizarea şi împărţirea istoriei românilor. O nouă concepţie. Iaşi, 1926. Introducere . . 201
Pentru pace. Răspuns la o anchetă 202
Pentru amnistie, pentru întreaga intelectualitate a ţării 204
Pauperizarea şcoalei 206
Distrugerea şcoalei 209
Semne bune 212
Mentalitate nouă în România 214
Pentru congresul mondial contra războiului . 215
Amsterdam 217
Despre naţionalism, ororile războiului şi dispariţia lui. Interviu 219

www.dacoromanica.ro

După congresul de la Amsterdam 221
Sindicalizarea corpului didactic 224
Intelectualii și războiul. Rezoluția conferinței delegaților profesori de la congresul antirăzboinic de la Amsterdam 226
Sindicatele și profesorii 227
Intre studenți și profesori 230
Împotriva atrocităților din Germania. Protestul unui profesor universitar 233
Riposta antifascistă în România. Cuvîntarea delegatului român 234
În contra fascismului. Un apel al Comitetului antifascist . . . . . —
Fascismul și războiul 237
Emulație fascistă 239
Incidentele de la „Griviția" și străinătatea . . 242
Procesul ceferiștilor 243
Evenimentele din Germania 245
În Viena lui Dolfuss 248
Conferințele de la Paris 252
În metropola băncilor 254
Două congrese 257
În cetatea eternă 259
În vulcanul austriac 261
Frămîntări interne 264
Agenții fascismului 266
După atentat 268
Atacurile fasciste și cum trebuie să răspundem 270
Primejdia fascismului 271
„Fascismul" în Franța 273
Năzbîtii „științifice" 276
7 Noiembrie 278
Un protest al Comitetului antifascist . . . 280
Scriu pentru cei mulți 282

www.dacoromanica.ro

Congresul învățătorilor 285
Politica externă a României 288
Pentru Abisinia, pentru pace 292
Un congres de „dreapta“ 295
PENTRU FRONTUL POPULAR ÎN ROMÂNIA
Istoria frontului popular 301
Frontul popular 307
Problema frontului popular 309
Cum trebuie înțeles frontul popular 312
Front popular și front democratic 314
În jurul problemei frontului popular 318
În jurul frontului popular 321
Pe marginea frontului popular 324
Blocul democratic 328
În ținutul Hunedoarei 330
Cele două fronturi 333
Blocul democratic și politica guvernului. Scrisoare deschisă adresată de dl. profesor Constantinescu-Iași d-lui Inculeț, ministrul de interne al României 337
Frontul popular în alegerile parlamentare din februarie 1936. Adunarea electorală de la Deva din ziua de 5 februarie 1936. Cuvîntare . . . 340
Adunarea de la Turnu Severin din ziua de 16 februarie. Cuvîntare 341
După alegeri 342
Iluzii primejdioase 345
PROCESUL (NOIEMBRIE 1934 — MARTIE 1936)
Pro domo. Procesele noastre 351

www.dacoromanica.ro

Coperta : SAȘA ANDREI

Tehnoredactor : MARIANA RĂDULESCU

Apărut — noiembrie 1972

Coli editură 15,42. Coli tipar 22,50.

București

Republica Socialistă România

www.dacoromanica.ro

în Executiva organizației ITE („Internaționala muncitorilor din învățământ"); ia parte la întemeierea Comitetului național antifascist (1933), a asociației „Amicii U.R.S.S." (1934) și a Societății pentru întreținerea raporturilor culturale dintre România și Uniunea Sovietică (1935).

Urmărit de organele represive, este arestat, condamnat la 3 ani și închis la Doftana (1936-1938), după care este internat în lagărele de la Miercurea Ciuc, Caracal și Tg. Jiu (1940—1943). În 1944, deși cu domiciliul obligatoriu în București, activează împreună cu Lucrețiu Pătrășcanu și alți comuniști și patrioți pentru alcătuirea Blocului Național Democrat.

După Eliberare, deține funcții de răspundere pe linie de stat și pe tărîm științific.

Este membru titular al Academiei Republicii Socialiste România și al Academiei de științe social-politice, membru al Academiei de științe bulgare, doctor honoris causa al Universității „Lomonosov" din Moscova, membru al Comitetului internațional al științelor istorice.

Pentru meritele sale deosebite, în 1971 i s-a decernat înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste.

Printre lucrările sale de istorie modernă și contemporană se remarcă: „Organizații legale de masă conduse de partidul comunist în anii 1932-1938" (1952), „Relații culturale româno-ruse din trecut" (1954), „Studii istorice româno-bulgare" (1956), „Marea Revoluție Socialistă din Octombrie" (1967), „Lupta pentru formarea frontului popular în România" (1968) ș.a.

P. Constantinescu-Iași — autor al unui număr impresionant de articole, studii, comunicări, volume de istorie intrate ca lucrări de referință în istoriografia noastră — oferă publicului în prezentul volum o antologie de articole publicate între anii 1914-1936.

www.dacoromanica.ro

...Cînd aceste rînduri vor fi apărut, noi vom sta în fața judecătorilor pe care un regim de război ni i-a destinat. Sîntem gata. Am fost de mult gata a răspunde unor acuzațiuni forțate dacă resorturi străine de noi n-ar fi amînat mereu sorocul acestei judecăți.

Sîntem gata a răspunde și în fața acestor judecători, după ce am fost judecați de cei firești: masele largi, intruchipate în așa-zisa opinie publică, ce ne-a judecat și achitat de mult. Sîntem gata să dezgolim încă o dată fața ascunsă a unui regim ce pregătește zi cu zi, de ani întregi, un alt regim și mai chinuitor mulțimilor în suferință; sîntem gata să apărăm de pe banca acuzării drepturile încălcate în picioare de cei ce ne-au trimis acolo unde ei ar trebui să stea, așa precum în Spania, de pildă, recent de tot s-au inversat rolurile.

Așteptăm lupta. De partea noastră stă pacea și libertatea; cu acești apărători vom izbîndi acum sau mai tîrziu.

În numele tuturor antifasciștilor acuzați,

G. Constantinescu

„Cuvîntul liber" din 7 martie 1936

Lei 9,25

www.dacoromanica.ro